

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΩΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ**

Όνοματεπώνυμο φοιτήτριας: Κωνσταντίνα Κουρούπη

Εισηγητής: Αγγελόπουλος Σταμάτης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ - ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ	7
1.1. ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	7
1.2. Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ	9
1.3 ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ.....	13
2.1.ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	13
2.2.ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛ.Γ.Α.....	16
2.3.ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ.....	21
3.1. ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟΥ.	22
3.2 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΖΗΜΙΟΓΟΝΩΝ ΑΙΤΙΩΝ	22
3.2.1. ΧΑΛΑΖΙ.....	22
3.2.2. ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑ	23
3.2.3. ΠΛΗΜΜΥΡΑ.....	24
3.2.4. ΚΑΥΣΩΝΑΣ	27
3.2.5. ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΚΑΙΡΕΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ.....	28
3.2.6. ΧΙΟΝΙ.....	28
3.2.7. ΘΑΛΑΣΣΑ	29
3.2.8. ΑΡΚΟΥΔΑ	29
3.3. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ – ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.	30
3.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΕΝΔΡΟ.	31
3.4.1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΕΝΔΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	31
3.4.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΗΛΑ.	36
3.4.3. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ.	38
3.4.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ.	44
3.5. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	50
3.5.1. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ.....	50
3.5.2. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΩΝ.....	59
3.5.3. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ.	68
3.5.4. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ.	71
3.6. ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ.....	74
3.6.1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ.....	74
3.6.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΗΛΑ.....	78
3.6.3. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ.	80
3.6.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ.....	86
3.7. ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ.....	109
3.8. ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ (ΕΚΤΙΜΗΣΗ) ΑΛΛΕΠΑΛΛΗΛΩΝ ΖΗΜΙΩΝ. .	110
3.9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ	111
3.10. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΧΑΡΤΕΣ	114

4.1. ΧΑΡΤΗΣ-ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑΣ	114
4.2. ΧΑΡΤΗΣ-ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΗΣ.....	115
4.3. ΧΑΡΤΗΣ-ΚΑΥΣΩΝΑΣ.....	116
4.4. ΧΑΡΤΗΣ-ΠΑΓΕΤΟΣ.....	117
4.5. ΧΑΡΤΗΣ-ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ.....	118
4.6. ΧΑΡΤΗΣ-ΧΑΛΛΑΖΙ	119
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ – ΛΥΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	120
5.1. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΛΓΑ»	120
5.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ.....	124
5.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	133
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	136
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	138
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	139

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η δημιουργία ενός εγχειρίδιου σχετικά με την εκτίμηση των απωλειών και τις χρηματικές αποζημιώσεις στις δενδρώδεις καλλιέργειες, συγκεκριμένα για στους ακόλουθους κλάδους παραγωγής: τα ροδάκινα, τα μήλα, τα εσπεριδοειδή και τις ελιές. Ακόμη στην μελέτη αυτή, θα αιτιολογηθεί η αναγκαιότητα των αποζημιώσεων από τον γεωργικό τομέα και θα εξαχθούν συμπεράσματα για τον γεωργοασφαλιστικό τομέα (ΕΛ.Γ.Α.).

Επίσης στόχος της εργασίας αυτής είναι να δείξει αφενός την πραγματική εικόνα των όσων αναφέρθηκαν και αφετέρου να αναδείξει το καλύτερο σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων με βάση τις νέες απαιτήσεις του γεωργικού τομέα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια ξεκίνησε και στην Ελλάδα η συζήτηση για θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των αγροτικών κινδύνων. Αντίστοιχες συζητήσεις γίνονται σε όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και σε πολλά κράτη άλλων περιοχών του πλανήτη. Το γεγονός δε είναι τυχαίο. Διανύουμε με μια εποχή δραματικών και συχνά απρόσμενων εξελίξεων στον πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, τεχνολογικό και περιβαλλοντικό τομέα. Το βέβαιο μετατρέπεται σε αβέβαιο με ρυθμούς πρωτόγνωρους. Η δημιουργούμενη αβεβαιότητα επηρεάζει όλους τους κοινωνικοοικονομικούς τομείς και πολύ περισσότερο τον αγροτικό, αφού αυξάνει δραματικά τόσο τον αριθμό των κινδύνων που απειλούν την αγροτική εκμετάλλευση όσο και το μέγεθος των σχετικών επιπτώσεων. Τα σημερινά εργαλεία διαχείρισης αγροτικών κινδύνων αποδεικνύονται ανεπαρκή και οι κυβερνήσεις, οι υπερεθνικοί οργανισμοί, οι οργανώσεις των αγροτών και δεκάδες άλλοι εμπλεκόμενοι κρατικοί, ημικρατικοί ή ιδιωτικοί φορείς έχουν επιδοθεί σ' έναν αγώνα δρόμου για την αντικατάσταση ή την συμπλήρωσή του με νέα κατάλληλα εργαλεία για την αντιμετώπιση ενός νέου μείγματος κινδύνων που συνδέονται με την αγροτική δραστηριότητα. Όπως προαναφέρθηκε, η σχετική συζήτηση έχει ήδη αρχίσει στη χώρα μας. Υπάρχουν όμως ενδείξεις ότι γίνεται με όρους της προηγούμενης πεντηκονταετίας. Πολλοί συμμετέχοντες δείχνουν να μην έχουν κατανοήσει τις δραματικές αλλαγές που συντελούνται στο διεθνές και κατ' επέκταση στο εθνικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει η ελληνική αγροτική εκμετάλλευση. Καθώς η πολιτική διαχείρισης αγροτικών κινδύνων αναδεικνύεται σε σημαντική συνιστώσα κάθε εθνικής αγροτικής πολιτικής. Η συζήτηση πρέπει να ξαναρχίσει, απαλλαγμένη από προκαταλήψεις και υψηλούς τόνους, που εμποδίζουν τη νηφάλια και αντικειμενική διερεύνηση του προβλήματος, ώστε οι λύσεις που θα επιλεγθούν να είναι οι καλύτερες δυνατές. Η εργασία αυτή συμβάλει σε μια τέτοια συζήτηση. Αναφέρεται στην εκτίμηση των απωλειών και στις χρηματικές αποζημιώσεις στην φυτική παραγωγή και συγκεκριμένα στις δενδρώδεις καλλιέργειες. Αποτελεί ένα τεχνικό εγχειρίδιο, όπου σκοπός του είναι η ανάλυση και παρουσίαση των στοιχείων εκείνων που διαμορφώνουν τη γενικότερη πολιτική διαχείρισης της εκτιμητικής και της αποζημίωσης. Ακόμη, αναφέρεται και σε τεχνικά στοιχεία για την επίτευξη του σκοπού της. Τέλος, ως προς

την δομή της, επιλέχθηκε ο περιορισμός του κύριου μέρους της εργασίας σε λεπτομερή ανάλυση των διαδικασιών για την εκτίμηση των απωλειών που προκύπτουν από φυσικά αίτια. Καθώς και για την αναγκαιότητα των αποζημιώσεων για τον αγροτικό κόσμο που ασχολούνται με την καλλιέργεια των δένδρων. Στα κεφάλαια που ακολουθούν θα αναλυθούν τα παρακάτω. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι παράγοντες που καθιστούν αναγκαία την δημιουργία ενός συστήματος προστασίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ακόμη αναλύονται λεπτομερώς κάποιες έννοιες-ορισμοί για την προσέγγιση της εργασίας. Συγκεκριμένα, η έννοια και οι αρχές της Γεωργικής Εκτιμητικής, η έννοια των Γεωργικών Αποζημιώσεων και Γεωργικών Ασφαλίσεων. Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας παραθέτονται πληροφορίες για τις γεωργικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις στην Ελλάδα, με λίγα λόγια γίνονται αναφορές για την ιστορική αναδρομή των ασφαλίσεων και αποζημιώσεων, στην ιδιωτική ασφάλιση και την συνεταιριστική αλληλασφαλιστική δραστηριότητα της Ελλάδας. Στην συνέχεια παρουσιάζονται γενικά στοιχεία για τον ΕΛ.Γ.Α. καθώς και για τα προγράμματα που εφαρμόζει στην χώρα μας. Επίσης, στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή στις γεωργικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά αυτών και των μηχανισμών αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών από τις γεωργικές καταστροφές. Το τρίτο κεφάλαιο αποτελεί ένα εγχειρίδιο εκτιμητικής για τις δενδρώδεις καλλιέργειες (για τα ροδάκινα, τα μήλα, τα εσπεριδοειδή και τις ελιές). Ειδικότερα, αναφέρεται στην διαδικασία εκτίμησης της ζημιάς από τα πρώτα στάδια μέχρι τα τελευταία. Δηλαδή, την ταυτοποίηση του δηλωθέντος αγροτεμαχίου, την διαπίστωση των ζημιογόνων αιτιών (χαλάζι, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, καύσωνα, υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, χιόνι, θάλασσα και αρκούδα). Ακολούθως, για τη μέτρηση των δένδρων κατά ποικιλία και ο διαχωρισμός παραγωγικών και μη παραγωγικών δένδρων, υπολογισμός της μέσης παραγωγής ανα δένδρο όπου είναι διαφορετικός για κάθε κλάδο παραγωγής, η δειγματοληψία και η διαδικασία συλλογής του δείγματος, υπολογισμός της μέσης παραγωγής ανα δένδρο όπου είναι διαφορετικές για κάθε κλάδο παραγωγής, το πόρισμα της εκτίμησης της ζημιάς, την πραγματογνωμοσύνη αλληπάλληλων ζημιών, την διαδικασία επανεκτίμησης ζημιάς και ο υπολογισμός του συντελεστή αποζημίωσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται χάρτες από τον ΕΛ.Γ.Α. από κάποια ζημιόγωνα αίτια (το χαλάζι, την ανεμοθύελλα, την πλημμύρα, τον καύσωνα και τη βροχόπτωση) που πλήττουν την χώρα μας και τα ποσά των αποζημιώσεων που δίνονται στους παραγωγούς κατά μέσο όρο. Στο πέμπτο κεφάλαιο εξάγονται τα

συμπεράσματα για το γεωργοασφαλιστικό τομέα και το «σύστημα ΕΛ.Γ.Α.» στο πλαίσιο της μέχρι σήμερα ασκούμενης πολιτικής. Διατυπώνονται τα οικονομικά προβλήματα, τα προβλήματα αμφισβήτησης του ΕΛ.Γ.Α. στην Ελλάδα και στην Ε.Ε. και για τα προβλήματα χρηματοδότησης. Στη συνέχεια προτάσσονται λύσεις για μια νέα πολιτική διαχείρισης των αγροτικών κινδύνων στον τομέα των γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων. Ενώ τελειώνοντας, δίνονται αναλυτικά οι πόροι για την εφαρμογή των προτάσεων, οι φορείς εφαρμογής της πολιτικής και η παράλληλη παραγωγή και χρήση επιπρόσθετων εναλλακτικών εργαλείων διαχείρισης των αγροτικών κινδύνων. Στο τέλος της εργασίας διατυπώνεται ο επίλογος με τα συμπεράσματα που προκύπτουν για τον ΕΛ.Γ.Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ - ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι παράγοντες που καθιστούν αναγκαία την δημιουργία ενός συστήματος προστασίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ακόμη αναλύονται λεπτομερώς κάποιες έννοιες-ορισμοί για την καλύτερη προσέγγιση αλλά και κατανόηση της εργασίας. Συγκεκριμένα, η έννοια και οι αρχές της Γεωργικής Εκτιμητικής, οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους εφαρμόζεται η εκτιμητική στη γεωργία, οι δυσκολίες που προκύπτουν στον τομέα και τέλος οι έννοιες των Γεωργικών Αποζημιώσεων και Γεωργικών Ασφαλίσεων.

1.1. ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Ο γεωργικός τομέας αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα, γι'αυτό και η αναγκαιότητα των αποζημιώσεων ολοένα και αυξάνεται. Δυστυχώς οι αγρότες αγνοούν τελείως την έννοια του κόστους διαχείρισης κινδύνων. Δηλαδή ένα κόστος που συχνά είναι μεγαλύτερο από το κόστος λειτουργίας για παράδειγμα των μηχανημάτων, των λιπασμάτων ή των φυτοφαρμάκων. Και αυτό συμβαίνει γιατί στην Ελλάδα η διαχείριση των κινδύνων είναι άγνωστη έννοια εξαιτίας της ελλιπής εκπαίδευσης και πληροφόρησης των αγροτών.

Ακόμη πολλές εκμεταλλεύσεις λειτουργούν στα όρια της επιβίωσης και έχουν απόλυτη ανάγκη από ένα σύστημα προστασίας του εισοδήματος τους από ζημιές στην παραγωγή και στο κεφάλαιο τους, προκειμένου να παραμείνουν στην αγορά. Σήμερα λειτουργούν εκατοντάδες χιλιάδες μικρομεσαίες οικογενειακές εκμεταλλεύσεις με έκταση μικρότερη των 100 στρεμμάτων, εντάσεως εργασίας μάλλον παρά κεφαλαίου. Αν δεν υπάρχει ένα σύστημα προστασίας, τότε πολλές από τις εκμεταλλεύσεις θα διακόπτουν την λειτουργία τους λόγω της αδυναμίας τους να αντεπεξέρχονται ακόμα και σε μέτριες ζημιές στην παραγωγή και στο κεφάλαιο τους. Σε μια τέτοια περίπτωση η αναμενόμενη η έξοδος από τον αγροτικό τομέα, θα μπορούσε να πάρει δραματικότερες διαστάσεις, με ότι συνεπάγεται για την συνοχή του κοινωνικού ιστού στην ύπαιθρο, αλλά και στις πόλεις που υποδέχονται τα κύματα της εξόδου. Είναι αξιοσημείωτο να αναφέρουμε και τις εξελίξεις στην ελληνική γεωργία όσον αφορά τον

αγροτικό πληθυσμό. Το 1961 ο αγροτικός πληθυσμός αποτελούσε το 54% του πληθυσμού της χώρας,σήμερα εκτιμάει γύρω στο 10%(ΕΣΥΕ,2008) και αν λάβουμε υπόψη την ηλικιακή σύνθεση και τη μειωτική του τάση, τα επόμενα χρόνια η απασχόληση στον αγροτικό τομέα θα είναι ακόμη μικρότερη.(Γεωργιάδης Νικ.:2003 σ-120-128)

Επίσης οι παγκόσμιες εξελίξεις έχουν άμεση επίδραση στον αγροτικό τομέα. Πρώτον,όσον αφορά τους φυσικούς κινδύνους θα μπορούσαμε να πούμε ότι,για την Ελλάδα, πρέπει να περιμένουμε, με υψηλό βαθμό βεβαιότητας, μείωση των χειμερινών βροχοπτώσεων, μικρή ως μέτρια αύξηση των χαλαζοπτώσεων και των φυτονόσων και με μικρότερο βαθμό βεβαιότητας, σημαντική αύξηση των καταστροφικών γεγονότων, όπως καταιγίδες, καταρρακτώδεις βροχές, δυνατές χαλαζοπτώσεις και περιπτώσεις παγετού κ.α. Αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας(η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας που προκαλεί μείωση των πάγων στους πόλους και υποχώρησης των παγετώνων). Δεύτερον, οι τεχνολογικοί κίνδυνοι αποτελούν μια πραγματική απειλή για τους αγρότες,αφού θα αναγκαστούν να κάνουν άλματα για να καλύψουν το υφιστάμενο σήμερα τεχνολογικό κενό που τους χωρίζει από τους υπόλοιπους Κοινοτικούς και φυσικά τους αγρότες άλλων τεχνολογικά αναπτυγμένων περιοχών του πλανήτη. Ειδικότερα, η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία είναι ακριβότερη, αποτελεσματικότερη αλλά και πολύπλοκότερη, δηλαδή λιγότερο ελεγχόμενη από τον μέσο αγρότη και γι'αυτό πιο επικίνδυνη. Ο βαθμός εκμηχάνισης της παραγωγής εκφράζεται μέσω του αριθμού των γεωργικών μηχανημάτων. Στη συνέχεια η ανάπτυξη της τεχνολογίας για την επικοινωνία και την ενημέρωση,αλλά και την επεξεργασία των πληροφοριών, γίνεται με ρυθμούς ασύλληπτους για τον άνθρωπο. Όπου βρίσκει πρόσφορο έδαφος στους νέους ανθρώπους που ενθαρρυμένοι από τα κίνητρα του Υπουργείου εισέρχονται στην αγροτική παραγωγική διαδικασία, και ήδη χρησιμοποιείται από ένα συνεχώς αυξανόμενο αριθμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων αλλά και συνεργαζόμενων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Οι τάσεις αυτές διαμορφώνουν το προφίλ της επιχειρηματικής γεωργίας όπου οι εμπορικοί και τεχνολογικοί κίνδυνοι είναι πολύ μεγάλοι. Έτσι ,η αύξηση της σπουδαιότητας των κινδύνων αυτών ,αποτελεί για πολλούς αγρότες μια πραγματική δοκιμασία επιβίωσης και η χώρα μας θα πρέπει να αναπτύξει εργαλεία χειρισμού τέτοιου είδους κινδύνων. (Γεωργιάδης Νικ.:2003 σ-137-139)

Σ'ένα τέτοιο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον λοιπόν, αφενός είναι αδύνατον να επιφορτιστούν οι αγρότες με το συνολικό κόστος ασφάλισης της σοδειάς

τους και αφετέρου οι μηχανισμοί του κράτους και της αγοράς είναι ανεπαρκείς για να καλύψουν ικανοποιητικά τις σχετικές ανάγκες των αγροτών. Έτσι καθίσταται αναγκαία την δημιουργία ενός συστήματος προστασίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Για την σωστή λειτουργία του γεωργικού τομέα και κατ'επέκταση ολόκληρου του κράτους.

1.2. Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ

Η Γεωργική Εκτιμητική είναι κλάδος της Γεωργικής Οικονομίας, που ασχολείται με τη μελέτη και εφαρμογή των αρχών και μεθόδων που προσδιορίζουν την αξία των περιουσιακών στοιχείων της γεωργικής επιχείρησης. Η γεωργική εκτιμητική χρησιμοποιείται στη λογιστική παρακολούθηση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είτε με την γεωργική λογιστική είτε σε πολλές περιπτώσεις μόνη της.

Αυτές οι αρχές και μέθοδοι προέκυψαν όχι μόνο από επιστημονική έρευνα, αλλά και από την εμπειρία εκτίμησης των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων. Στο παρελθόν για να υπολογίσει ο εκτιμητής την αξία των περιουσιακών στοιχείων μιας γεωργικής εκμετάλλευσης στηριζόταν μόνο στην εμπειρία του, δηλαδή αποκλειστικά σε υποκειμενικά κριτήρια με αποτέλεσμα να είναι η εκτίμηση πηγή σφαλμάτων. Όμως σήμερα με τη γνώση αρχών και μεθόδων, τα οποία αναφέρονται σε επιστημονικές γνώσεις που αφορούν π.χ. το έδαφος, τα ζώα, τα φυτά, κ.τ.λ. είναι δυνατός όχι μόνο ο προσδιορισμός της κεφαλαιακής σύνθεσης της εκμετάλλευσης αλλά και ο υπολογισμός του οικονομικού αποτελέσματος της, όπως καθαρή πρόσδοδος, κέρδος, γεωργικό εισόδημα κ.τ.λ. (Χατζηιωαννίδου-Σταυρίδου Αντιόπη:2007 σ-1-2)

Η εκτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζει δυσκολίες, διότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τη χρήση τους, την ηλικία, κλπ., και γι' αυτό ο υπολογισμός της προσεγγίζει την πλησιέστερη δυνατή πραγματική αξία. Οι δυσκολίες που συνήθως προκύπτουν είναι:

Μια πρώτη δυσκολία είναι ότι σε περιόδους έντονων ρυθμών πληθωρισμού που συνέπεια είναι οι συνεχής μεταβολές της αγοραστικής αξίας του χρήματος και των επιτοκίων να παρατηρούνται διαφορές στον υπολογισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ εκτιμητών.

Μια δεύτερη δυσκολία είναι ότι όχι μόνο πρέπει ο εκτιμητής απαραίτητα να λάβει υπόψη το σκοπό για τον οποίο γίνεται η εκτίμηση, αλλά να γίνει σωστή επιλογή μεθόδου, για κάθε κατηγορία περιουσιακού στοιχείου.

Μια τρίτη δυσχέρεια είναι ότι ο κάθε εκτιμητής πρέπει να αποφεύγει υποκειμενικά κριτήρια που οδηγούν σε λάθος αποτελέσματα και φυσικά σε δυσαρέσκεια των ενδιαφερομένων. Η αλήθεια είναι, ότι σήμερα ο εκτιμητής αν και στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, τα υποκειμενικά εξακολουθούν να επηρεάζουν τη κρίση του.

Μια τέταρτη δυσχέρεια είναι, όταν γίνεται ακριβής υπολογισμός της προσόδου ενός περιουσιακού στοιχείου που εκτιμάται και η εκτίμηση της αξίας του γίνεται με τη μέθοδο της κεφαλαιοποίησης της προσόδου.(Κιτσοπανίδη Ι. Γεωργίου 1993 σ-51-55)

Η δυσκολία αυτή προκύπτει από την αδυναμία ακριβούς υπολογισμού του κέρδους που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο, επειδή το κέρδος αυτό προέρχεται από το συνδυασμό των συντελεστών παραγωγής (έδαφος-εργασία-κεφάλαιο).

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους εφαρμόζεται η εκτιμητική στη γεωργία είναι, όταν πρόκειται :

α) Να γίνει αγοραπωλησία διαφόρων περιουσιακών στοιχείων ή και ολόκληρης εκμετάλλευσης.

β) Να ασφαλισθεί έναντι ζημιών ένα περιουσιακό στοιχείο ή να αποζημιωθεί ζημιά, που προήλθε από φυσικές αιτίες ή ακόμη από υπαιτιότητα του ανθρώπου.

(Θεομηνίες, χαλαζοπτώσεις).

γ) Να γίνει αναδασμός, ή συγκέντρωση αγροτεμαχίων διαφορετικής αξίας.

δ) Να γίνει απαλλοτρίωση.

ε) Να γίνει τεχνικοοικονομική μελέτη μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, και κυρίως κατά την απογραφή.

στ) Να γίνει δανειοδότηση γεωργικής εκμετάλλευσης με βάση την αξία των περιουσιακών της στοιχείων.

ζ) Να ορισθεί φορολογία εισοδημάτων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

η) Να ορισθεί φορολογία ακίνητης περιουσίας

θ) Κληρονομικών διαφορών κ.τ.λ.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι ο κύριος σκοπός της εκτιμητικής είναι ο προσδιορισμός της πραγματικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή και ολόκληρων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Αρχές της Γεωργικής Εκτιμητικής

Για να διαμορφώσει την πραγματική αξία των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων η γεωργική εκτιμητική βασίζεται σε ορισμένες αρχές που είναι :

α) η οικονομική διάρκεια ζωής του περιουσιακού στοιχείου, που όσο μεγαλύτερη είναι, τόσο η αξία του είναι μεγαλύτερη, διότι δίνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα προσόδους και φυσικά αυτό δεν συνδέεται αναγκαστικά με την αρχική τιμή αγοράς του ή με το αρχικό κόστος κατασκευής, παραγωγής, ή εγκατάστασης.

β) η παραγωγική ικανότητα του περιουσιακού στοιχείου. Πράγματι, όσο υψηλότερες αποδόσεις έχει ένα περιουσιακό στοιχείο, τόσο κατά την εκτίμηση αποκτά μεγαλύτερη αξία.

γ) οι τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά κάτω από κανονικές συνθήκες για τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία, αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό της πραγματικής τους αξίας

δ) η απόσβεση αποτελεί βασικό μέσο στην εκτίμηση, διότι, όπως αναφέρθηκε, μειώνει την αρχική αξία του περιουσιακού στοιχείου και τέλος

ε) λαμβάνεται υπ' όψη ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η εκτίμηση. Αυτό σημαίνει ότι αποδίδεται διαφορετική αξία, στο ίδιο περιουσιακό στοιχείο, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο εκτιμάται. Δηλαδή, η αγοραία αξία, είναι η πραγματική αξία του περιουσιακού στοιχείου, ενώ διαφορετική αξία δίνεται για λόγους αποζημίωσης ή δανεισμού(Χατζηιωαννίδου-Σταυρίδου Αντιόπη:2007 σ-1-2)

1.3 ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Με τον όρο γεωργικές αποζημιώσεις που αναφέρονται και ως ενισχύσεις για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών στη γεωργία, θα εννοούμε τις οικονομικές ενισχύσεις που καταβάλλονται στον αγρότη και γενικότερα στον παραγωγό μετά από ζημιές που υφίσταται η παραγωγή ή το κεφάλαιο της εκμετάλλευσης του ως συνέπεια της επέλευσης ενός ή περισσότερων αγροτικών κινδύνων. Η καταβολή αυτών των ενισχύσεων (αποζημιώσεων) δεν προϋποθέτει εξατομικευμένη συμφωνία ή σύμβαση μεταξύ του παραγωγού και του φορέα που χορηγεί τις αποζημιώσεις, όπως συμβαίνει στην ασφάλιση. Επομένως η σχέση του αγρότη με το φορέα των γεωργικών αποζημιώσεων δημιουργείται μόνο όταν υπάρχει ζημιά και κατά κανόνα μετά από αυτήν (ex-post). Συχνά οι εκτιμήσεις ζημιάς γίνονται σε επίπεδο περιοχής και όχι εξατομικευμένα και οι αποζημιώσεις έχουν συχνά χαρακτήρα βοηθήματος και όχι αποζημίωσης με την κλασική ασφαλιστική έννοια. Τόσο το ύψος της αποζημίωσης όσο και οι διαδικασίες ρυθμίζονται από νόμο ή κανονισμό που εκδίδεται μετά από εξουσιοδότηση νόμου. Οι κανονισμοί άλλοτε

ισχύουν διαρκώς μέχρι την τροποποίηση ή την κατάργησή τους και άλλοτε εκδίδονται κατά περίπτωση. Οι γεωργικές αποζημιώσεις εμπίπτουν κατ' αρχήν στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Ο όρος «αποζημιώσεις», με την έννοια κρατικών κοινωνικών ενισχύσεων προς τους αγρότες σε περιπτώσεις θεομηνιών χρησιμοποιήθηκε από συνεταιριστές στη Γενική Συνέλευση της Πανελληνίας Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών. το 1937, όπου πρότειναν τη δημιουργία «ταμείου αποζημιώσεων», (Γεωργιάδης Νικ.:2003 σ-31-33).

Με τον όρο γεωργικές ασφαλίσεις εννοούμε τις ασφαλίσεις της γεωργικής παραγωγής (φυτικής και κτηνοτροφικής) και του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου που γίνονται με την τυπική διαδικασία κάθε ασφάλισης. Δηλαδή με την υποβολή πρότασης εκ μέρους του αγρότη, την αποδοχή της πρότασης και συνεπώς του κινδύνου, και την έκδοση ασφαλιστηρίου συμβολαίου εκ μέρους του ασφαλιστικού φορέα, την καταβολή ασφαλιστρού κτλ. Έτσι η σχέση του ασφαλισμένου ή παραγωγού αγρότη με τον ασφαλιστικό φορέα υπάρχει πριν (ex-ante) αλλά και χωρίς τη ζημιά. Στις γεωργικές ασφαλίσεις ο ασφαλιστικός φορέας τηρεί τις βασικές ασφαλιστικές αρχές και ακολουθεί γενικά παραδεδωμένες ασφαλιστικές πρακτικές. Η γεωργική ασφάλιση είναι κατά βάση μια εμπορική δραστηριότητα (Αγγελόπουλος Στ., 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας δίνονται πληροφορίες για τις γεωργικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις στην Ελλάδα, με λίγα λόγια γίνονται αναφορές για την ιστορική αναδρομή των ασφαλίσεων και αποζημιώσεων, στην ιδιωτική ασφάλιση και την συνεταιριστική αλληλασφαλιστική δραστηριότητα της Ελλάδας. Στην συνέχεια παρουσιάζονται γενικά στοιχεία για τον ΕΛ.Γ.Α. καθώς και για τα προγράμματα που εφαρμόζει ο οργανισμός στην χώρα μάς. Επίσης, στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή στις γεωργικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διατυπώνονται τα χαρακτηριστικά των συστημάτων γεωργικών ασφαλίσεων και των μηχανισμών αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών από τις γεωργικές καταστροφές.

2.1.ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ιστορική αναδρομή

Λόγω δυσμενών συνθηκών που επικράτησαν στην Ελλάδα, εδώ και 35 χρόνια οι αγροτικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις δεν αποτέλεσαν ποτέ αντικείμενο σοβαρής μελέτης. Υπεύθυνοι για αυτό είναι όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, όπως οι αγρότες και οι φορείς τους, το κράτος, τα πανεπιστήμια, τα επιμελητήρια, οι ασφαλιστές. Η ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής και του αγροτικού κεφαλαίου αποτέλεσε για δεκαετίες ένα θέμα ταμπού, με το οποίο κανείς δεν ήθελε να ασχοληθεί σε βάθος. Όμως δεν ήταν πάντοτε έτσι. Πριν από την ενεργοποίηση του ΟΓΑ, το 1963, και στο μεγαλύτερο μέρος του πρώτου μισού του 20ου αιώνα. Υπήρχε συνεχές ενδιαφέρον και γινόταν πολλή συζήτηση και έρευνα για τις γεωργικές ασφαλίσεις. Οι αναζητήσεις αυτής διαμόρφωσαν την πορεία του ελληνικού συστήματος προστασίας αγροτικού εισοδήματος που βασιζόταν στις αγορές γεωργικών ασφαλίσεων και στο μηχανισμό γεωργικών αποζημιώσεων κατά την προ ΟΓΑ εποχή(Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-31)

Ιδιωτική ασφάλιση

Πρέπει να επισημάνουμε ότι η ιδιωτική ασφάλιση είναι η πρώτη οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος του 19ου αιώνα, από φορέα εταιρικής μορφής. Το εντυπωσιακό είναι πως το 1936, σε μία περίοδο που η Ελλάδα προσπαθεί να αποτάξει τις μέχρι τότε κυρίαρχες φεουδαρχικές οικονομικές δομές, ιδρύεται η πρώτη εμπορική εταιρεία και η εταιρεία αυτή είναι ασφαλιστική. Το αντικείμενο με το οποίο ασχολείται η εταιρεία αυτή είναι στον τομέα της ναυτιλίας. Στον μοναδικό τομέα της εποχής που η Ελλάδα μπορούμε να πούμε πως ανθούσε. Τριάντα χρόνια αργότερα (1867) παρατηρείται δραστηριοποίηση στον κλάδο των ασφαλίσεων. Μεταξύ των είκοσι εννέα εν ενεργεία «εμπορικών εταιρειών» οι είκοσι εφτά είναι ασφαλιστικές, και δραστηριοποιούνται κυρίως στον κλάδο της ναυτιλίας. Στη συνέχεια η ιδιωτική ασφάλιση αναπτύσσεται και επεκτείνεται σε νέους τομείς της οικονομίας.

Η ιδιωτική ασφάλιση στον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα στις γεωργικές ασφαλίσεις εισέρχεται τη δεκαετία του 1920. Τη δεκαετία αυτή ένας σημαντικός αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων αρχίζει να προσφέρει ασφαλίσεις που θα χαρακτηρίζαμε με βεβαιότητα ως γεωργικές ασφαλίσεις (χαλάζι, παγετός κτλ.).

Ως τέτοιες εταιρείες αναφέρονται οι αγγλικές Consolidated και Yorkshire, οι γαλλικές Assurance General και Abeille, αλλά και οι ελληνικές, οι γνωστές μας σήμερα Εθνική και Φοίνιξ.

Οι εταιρίες αυτές συγκεντρώνουν το 50% περίπου των συνολικών ασφαλιστρών γεωργικών ασφαλίσεων κατά την περίοδο 1926-1954. (ΑΤΕ, 1970) (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-33)

Συνεταιριστική αλληλοασφαλιστική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

Καθώς αναπτύσσεται το συνεταιριστικό κίνημα στη χώρα μας - αν και καθυστερημένα σε σχέση με τα αντίστοιχα της υπόλοιπης Ευρώπης (περιλαμβανομένων των Βαλκανίων)-, εμφανίζονται οι πρώτες κινήσεις για ανάπτυξη της συνεταιριστικής αλληλοασφαλιστικής δραστηριότητας στην Ελλάδα. Σύμφωνα με το νόμο 602/1914 η ανάπτυξη ασφαλιστικών συνεταιρισμών κατά θεομηνιών, επιζωοτικών και πυρκαγιών γεωργικών προϊόντων θεωρείται αναγκαία. Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο επιτρέπεται η ίδρυση αλληλοασφαλιστικών συνεταιρισμών (εκτός ασφαλίσεων ζωής).

Η ιδέα της αλληλοασφάλισης εμφανίστηκε στη χώρα μας αρκετές δεκαετίες πριν. Ο πρώτος αλληλοασφαλιστικός φορέας με χαρακτηριστικά συνεταιρισμού,

ιδρύθηκε στο Γαλαξίδι, από πλοιοκτήτες, το 1867, με την επωνυμία «Αλληλέγγυος ασφάλεια το Γαλαξίδιον».

Το πρώτο όμως εξειδικευμένο νομικό πλαίσιο για αλληλοασφαλιστικούς συνεταιρισμούς δημιουργείται τη δεκαετία του 1910, ενώ τη δεκαετία του 1920 δημιουργείται νομικό πλαίσιο αποκλειστικά για γεωργικούς αλληλοασφαλιστικούς συνεταιρισμούς.

Το κράτος στην προσπάθεια του να στηρίξει την λειτουργία των συνεταιριστικών ασφαλιστικών φορέων ιδρύει τους δικούς του κρατικούς κατά Χαλάζης και Παγετού (ΚΤΑΧ), που αργότερα μετονομάζεται σε Ταμείο Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΤΓΑ), ιδρύεται το 1926 με βασικό αντικείμενο την αντασφάλιση των τοπικών γεωργικών συνεταιρισμών αλληλασφάλειας ή των ταμείων αλληλασφάλειας γεωργικών συνεταιρισμών, ενώ αργότερα του δίνεται ή δυνατότητα να πραγματοποιεί και προαιρετικές πρωτασφαλίσεις. (Την ίδια χρονιά δημιουργείται το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία των τοπικών γεωργικών συνεταιρισμών αλληλασφάλειας και των ταμείων αλληλασφάλειας γεωργικών συνεταιρισμών.)

Οι τοπικοί φορείς (γεωργικοί συνεταιρισμοί αλληλασφάλειας και ταμεία αλληλασφάλειας γεωργικών συνεταιρισμών) αντασφαλίζονται υποχρεωτικά στις ενώσεις των συνεταιρισμών της περιφέρειας (είτε απευθείας στο ΚΤΑΧ) και οι ενώσεις συνεταιρισμών στο ΚΤΑΧ. Κάθε κατηγορία φορέων κρατεί ένα μέρος μόνο του κινδύνου. Μια τέτοια αντασφαλιστική δομή μοιάζει πολύ με τη δομή των AMA (Assurances Mutuelles Agricoles) στη Γαλλία, όπου τα Caisse Central d, Assurance Mutuelles. Συμπεραίνουμε λοιπόν, πως οι αρχιτέκτονες του ελληνικού συστήματος ενσωμάτωσαν στο σύστημα πολλά στοιχεία του αντίστοιχου γαλλικού. Οι τοπικοί συνεταιριστικοί ασφαλιστικοί φορείς δεν κατάφεραν να επιβιώσουν και σχετικά γρήγορα διαλύθηκαν.

Το ΚΤΑΧ λειτούργησε αυτοτελώς μέχρι το 1936, οπότε η διοίκηση του ανατέθηκε στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος. Το 1954 συγχωνεύθηκε με την ΑΤΕ, η οποία συνέχισε το πρωτασφαλιστικό του έργο μέχρι την ίδρυση του ΟΓΑ, καταργώντας όμως την κάλυψη παγετού.

Την ίδια περίοδο (1926-1961, με κάποιες διακοπές) δραστηριοποιείται ασφαλιστικά ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (ΑΣΟ). Ασφαλίζει τη σταφιδοπαραγωγή κατά των κινδύνων χαλάζης και (αργότερα) του παγετού. Η ασφάλιση του ΑΣΟ ήταν υποχρεωτική και έμελλε να γίνει το πρότυπο πάνω στο οποίο

οικοδομήθηκαν οι γεωργικές ασφαλίσεις και γεωργικές αποζημιώσεις και η γενικότερη φιλοσοφία του ΟΓΑ.

Σε όλη τη διάρκεια της προ ΟΓΑ εποχής το κράτος καταβάλλει οικονομικές ενισχύσεις / αποζημιώσεις, σε ad hoc βάση προκειμένου να βοηθήσει αγρότες που υπέστησαν ζημιές από θεομηνίες και δεν είχαν ασφαλιστεί στο ΚΤΑΧ ή σε αλληλοασφαλιστικούς συνεταιρισμούς ή σε ασφαλιστικές εταιρείες, (Κλήμης Αριστ.:1991).

2.2.ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛ.Γ.Α.

Το ελληνικό κράτος μέσω κάποιον φορέων του έχει αναλάβει από το 1963 σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα την ευθύνη προστασίας του αγροτικού εισοδήματος από φυσικούς ή άλλους καταστροφικούς κινδύνους. Το σημερινό σύστημα το αποκαλούμε «σύστημα ΕΛ.Γ.Α.» ή «σύστημα ελληνικών γεωργικών ασφαλίσεων». Το σύστημα ΕΛ.Γ.Α. είναι ένα χαλαρό σύστημα με χαρακτηριστικά κρατικοκοινωνικής πρόνοιας χωρίς συντονισμό των φορέων του, χωρίς ένταξη τους σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο και χωρίς θεσμοθετημένους κοινωνικούς ή κρατικούς πόρους, γιατί η ειδική ασφαλιστική εισφορά του ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλεται αποκλειστικά από τους παραγωγούς και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κοινωνικός ή κρατικός πόρος που εισρέει στο σύστημα. Ο ΕΛΓΑ ιδρύθηκε το 1988 και είναι οργανισμός κοινής ωφέλειας, ιδιωτικού δικαίου. Οι αρμοδιότητες των γεωργικών ασφαλίσεων μεταφέρθηκαν από τον ΟΓΑ (και το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών) στο νέο οργανισμό, που τελεί υπό την εποπτεία του υπουργείου γεωργίας. Ο νόμος 1790/88 παραχωρεί στον ΕΛΓΑ το δικαίωμα να δημιουργεί προγράμματα με τα οποία να μπορεί να καλύπτει υποχρεωτικά σχεδόν οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο της αγροτικής εκμετάλλευσης. Ο ΕΛΓΑ, με την ίδρυση του, επεκτείνει το ασφαλιστικό πρόγραμμα που κληρονόμησε από τον ΟΓΑ, καλύπτοντας αμέσως (1988) τη φυτική παραγωγή και το 1989 το κτηνοτροφικό κεφάλαιο για ορισμένους κινδύνους.

Ο ΕΛΓΑ μειώνει απαλλαγές, προσθέτει νέους κινδύνους στο πρόγραμμα ασφάλισης ζωικού κεφαλαίου και επεκτείνεται στην υποχρεωτική ασφάλιση θερμοκηπίων. Δηλαδή προχωρεί σε ενέργειες που περιορίζουν ακόμα περισσότερο το ήδη μικρό ασφαλιστικό αντικείμενο που τεκμαίρεται ότι είχε κατά νου ο νομοθέτης, όταν στον ιδρυτικό νόμο έδινε τη δυνατότητα στον ΕΛΓΑ να ασκεί και προαιρετική ασφάλιση.(Αγγελόπουλος Στ.:2004)

Προγράμματα που εφαρμόζει ο ΕΛ.Γ.Α. στη χώρα μας.

Ο ΕΛ.Γ.Α. εκτός από τις αποζημιώσεις που χορηγεί στους καλλιεργητές για ζημιές από θεομηνίες (χαλάζι, παγετό πλημμύρα, ανεμοθύελλα, υπερβολικές και άκαιρες βροχοπτώσεις, καύσωνα, θάλασσα, χιόνι, αρκούδες και αγριογούρουνα), εφαρμόζει και προγράμματα ενεργητικής προστασίας που είναι:

- Αντιπαγετική προστασία με μεγάλους ανεμιστήρες που κινούνται με
- γεννήτριες.
- Αντιχαλαζική προστασία

α) με αεροπλάνα ή κανόνια που ψεκάζουν με ιωδιούχο άργυρο τα χαλαζοφόρα σύννεφα και έτσι το χαλάζι είτε διαλύεται τελείως είτε πέφτει σε πολύ μικρότερο μέγεθος

β) με αντιχαλαζικά δίκτυα για διάφορες καλλιέργειες. (Αγγελόπουλος Στ.:2004)

2.3.ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Στην Ευρωπαϊκή ένωση σήμερα υπάρχει ποικιλία συστημάτων προστασίας του αγροτικού εισοδήματος. Τα συστήματα αυτά μπορούν να καταταγούν στις εξής κατηγορίες:(Γεωργιάδης Νικ.:2003 σ-71-75).

- α) Συστήματα μεικτά(ιδιωτική ασφάλιση και ισχυρή κρατική παρέμβαση / υποστήριξη)
- β) Συστήματα συνεταιριστικά / αλληλοβοηθητικά
- γ) Συστήματα ελεύθερης αγοράς
- δ) Ελληνικό σύστημα

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν κατά κύριο λόγο τα συστήματα των μεσογειακών χωρών όπως της Ισπανίας, Πορτογαλίας και σε κάποιο βαθμό της Ιταλίας και τέλος Αυστρίας και του Λουξεμβούργου. Σε αυτές τις χώρες το κράτος παρεμβαίνει μέσω διαφόρων φορέων. Παρεμβαίνει στη διαδικασία ασφάλισης είτε ενισχύοντας τη ζήτηση με τη μέθοδο της επιδότησης των ασφαλιστρών είτε προσφέροντας αντασφαλιστική προστασία στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο σύστημα. Το κράτος, μέσω εξειδικευμένων φορέων ή δημόσιων υπηρεσιών, καταβάλλει γεωργικές αποζημιώσεις για ζημιές από κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Στην δεύτερη κατηγορία ανήκει το σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων που εφαρμόζεται στη Γαλλία (που έχει όμως και στοιχεία της πρώτης και της τρίτης κατηγορίας). Στην κατηγορία αυτή το συνεταιριστικό αλληλοβοηθητικό κίνημα έχει αναπτύξει, μέσα από μακροχρόνιες διαδικασίες, αλληλοασφαλιστικούς μηχανισμούς για την ασφαλιστική προστασία των αγροτών. Το γαλλικό κράτος επιδοτεί το ασφάλιστρο σε συγκεκριμένες γεωργικές ασφαλιστικές καλύψεις. Τα θέματα των γεωργικών αποζημιώσεων έχουν την ίδια αντιμετώπιση με εκείνη της πρώτης κατηγορίας.

Στην τρίτη κατηγορία εντάσσονται οι χώρες όπου οι γεωργικές ασφαλίσεις ασκούνται σχεδόν αποκλειστικά από ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Στην κατηγορία αυτή πλησιέστερα βρίσκονται η Αγγλία, η Ιρλανδία, η Γερμανία, η Δανία, η Σουηδία, η Φινλανδία, το Βέλγιο και η Ολλανδία. Να σημειώσουμε όμως ότι στις περισσότερες από τις χώρες αυτές μεγάλο μέρος

των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που ασκούν γεωργικές ασφαλίσεις ανήκουν σε φορείς αγροτών (π.χ. σε αγροτικούς συνεταιρισμούς). Στις χώρες της κατηγορίας αυτής δεν υπάρχουν ειδικοί φορείς γεωργικών αποζημιώσεων. Το κράτος με ad hoc ενέργειες του, καταβάλλει γεωργικές αποζημιώσεις σε περιπτώσεις καταστροφών που προκαλούνται από αίτια μη ασφαλίσιμα.

Στην τέταρτη κατηγορία ανήκει αποκλειστικά το σύστημα της Ελλάδας(σύστημα ΕΛ.Γ.Α.) το οποίο αναλύθηκε παραπάνω.

Χαρακτηριστικά των συστημάτων γεωργικών ασφαλίσεων των τριών πρώτων κατηγοριών.

Στις τρεις πρώτες κατηγορίες υπάρχουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά:

Οι ασφαλιστικές εταιρίες ή και οι αλληλοασφαλιστικοί οργανισμοί είναι οι φορείς που εφαρμόζουν κατ' αρχήν τα σχετικά ασφαλιστικά προγράμματα, με ή χωρίς τη βοήθεια του κράτους.

Η ιδιωτική ασφάλιση (ασφαλιστικές εταιρίες και αλληλοασφαλιστικοί οργανισμοί) αναπτύσσετε σε βάρος των προγραμμάτων κρατικών γεωργικών αποζημιώσεων, που περιορίζονται στην κάλυψη μη ασφαλίσιμων κινδύνων.

Η γεωργοασφάλιση α) είναι προαιρετική και φυσικά καλύπτει μόνο ασφαλίσιμους κινδύνους, και β) για να πραγματοποιηθεί, απαιτείται η υποβολή αίτησης ασφάλισης από τον ενδιαφερόμενο παραγωγό, η αποδοχή της, η έκδοση ασφαλιστηρίου συμβολαίου από τον ασφαλιστικό φορέα και η καταβολή του σχετικού ασφαλίστρου από τον παραγωγό.

Η τήρηση βασικών ασφαλιστικών αρχών και τεχνικών, όπως είναι ο προσδιορισμός του ασφαλιστρού, κατά κίνδυνο ή ομάδα κινδύνων, με αναλογιστικές μελέτες, η τήρηση αποθεματικών για την αντιμετώπιση της κυκλικότητας των οικονομικών αποτελεσμάτων των ασφαλιστικών φορέων και η αντασφάλιση, για τη διασπορά του αναλαμβανόμενου κινδύνου, είναι ο κανόνας.

Κρατική βοήθεια που δίνεται για τη λειτουργία γεωργοασφαλιστικών συστημάτων είναι σχεδόν πάντοτε θεσμοθετημένη, με γνωστό μέγεθος και γνωστές τις προϋποθέσεις χορήγησης της.

Στην περίπτωση της ασφάλισης ΕΛ.Γ.Α. δεν υπάρχει κανένα από τα παραπάνω κοινά -για της προηγούμενες κατηγορίες- χαρακτηριστικά. Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και καλύπτει αυτόματα, χωρίς καμία ενέργεια του ενδιαφερόμενου ή εκπροσώπων του, τη γεωργική παραγωγή και το ζωικό κεφάλαιο. Ο ίδιος φορέας, ο ΕΛ.Γ.Α. καλύπτει κινδύνους και επεκτείνεται σε βάρος της ιδιωτικής ασφάλισης.

Μηχανισμοί γεωργικών αποζημιώσεων στην Ε.Ε.

Δίπλα στους παραπάνω ασφαλιστικούς φορείς υπάρχουν και κρατικοί ή ημικρατικοί φορείς που λειτουργούν συμπληρωματικά προς την ασφαλιστική αγορά, καλύπτοντας ζημιές από φυσικές καταστροφές και γενικότερα εκτεταμένες αγροτικές ζημιές που προκαλούνται από μη ασφαλίσιμους κινδύνους. Η λειτουργία τους είναι παρόμοια με τη λειτουργία της Διεύθυνσης ΠΣΕΑ του υπουργείου γεωργίας σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών. Δηλαδή οι φορείς αυτοί καλύπτουν μόνο καταστροφικές ζημιές που προκαλούνται από την επέλευση μη ασφαλίσιμων κινδύνων, για την εκτίμηση της ζημιάς και την αποζημίωση χρησιμοποιούν μόνιμους ή ad hoc μηχανισμούς, δεν εκδίδουν ασφαλιστήριο και δεν κατανέμουν το κόστος σύμφωνα με τον κατά περίπτωση κίνδυνο, αλλά με πιο γενικευμένες προσεγγίσεις. Πολλοί από αυτούς διαχειρίζονται συγκεκριμένα κεφάλαια και δεν προστρέχουν στο κρατικό ταμείο κατά περίπτωση. Σε κάποιες χώρες τέτοιοι φορείς λειτουργούν αποκλειστικά με κρατικούς, θεσμοθετημένους συνήθως, πόρους.

Σε άλλες υπάρχει οικονομική συμμετοχή του παραγωγού. Η συμμετοχή αυτή επιδιώκεται να μην είναι απόλυτα υποχρεωτική. Παρά το γεγονός ότι ο παραγωγός «ενθαρρύνεται» ή «πιέζεται» -με διάφορους τρόπους- να συμμετάσχει, έχει συνήθως κάποια περιθώρια επιλογής και τελικά μπορεί να αποφασίσει ο ίδιος αν θέλει να πληρώσει το κόστος και να είναι καλυμμένος σε περίπτωση φυσικής καταστροφής ή το αντίθετο, ή μα επιλέξει άλλο φορέα, που μπορεί να προσφέρει την ίδια προστασία. Όπως προαναφέρθηκε, οι φορείς αυτοί καλύπτουν κινδύνους που δεν καλύπτει η

ιδιωτική ασφάλιση και συνήθως διέπονται από νόμους που όχι μόνο τους απαγορεύουν μα λειτουργούν ανασχετικά προς την ιδιωτική ασφάλιση, αλλά συχνά θέτουν ως προϋπόθεση κάλυψης των αγροτών κατά θεομηνιών την ύπαρξη ασφαλιστηρίου συμβολαίου για ασφαλίσιμους κινδύνους.

Μηχανισμοί αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών από τις γεωργικές καταστροφές.

Οι μηχανισμοί αυτοί δεν είναι με τη στενή έννοια του όρου ασφαλιστικοί. Λειτουργούν συμπληρωματικά με τις αγορές των κρατών-μελών, παρέχοντας στους παραγωγούς πρόσθετη προστασία. Για να καλυφθεί ένας παραγωγός από έναν τέτοιο μηχανισμό, δε χρειάζεται να ακολουθήσει τη διαδικασία της ασφάλισης. Το κράτος-μέλος, συχνά, μέσω ενός θεσμοθετημένου οργάνου, αποφασίζει να κηρύξει μια περιοχή ως πληγείσα και με βάση κάποιες προβλεπόμενες από τη νομοθεσία της χώρας διαδικασίες επιλέγει τους δικαιούχους αποζημίωσης, εκτιμά τις ζημιές και καλύπτει ένα μέρος τους με την καταβολή αποζημιώσεων ή/και άλλων μέσων, όπως π.χ. δάνεια.

Η δομή των μηχανισμών αυτών έχει τα εξής βασικά χαρακτηριστικά: Ένας κεντρικός φορέας, που μπορεί να είναι ένα διοικητικό συμβούλιο και μια μικρή γραμματεία ή ένας μεγάλος δημόσιος οργανισμός, φέρει την κύρια ευθύνη διαχείρισης των διαθέσιμων κεφαλαίων. Ο κεντρικός φορέας συνεπικουρείται από δημόσιες υπηρεσίες σε θέματα εκτίμησης ζημιών ή διοικητικά ή αντασφαλιστικά κτλ. Η κρατική αυτή βοήθεια «σε είδος», σε συνδυασμό με γενικευμένες πρακτικές εκτιμήσεων ζημιών, αυτόματης κάλυψης του αγρότη κτλ., επιτρέπει στα διαχειριστικά όργανα να διατηρούν το κόστος διοίκησης και λειτουργίας των σχετικών προγραμμάτων σε χαμηλά επίπεδα.

Μέσω τέτοιων πρακτικών πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ χορηγούν «κρυφές» ενισχύσεις στους αγρότες τους, που αν δίνονταν με διαφορετικό τρόπο είναι αμφίβολο αν και κατά πόσο θα ήταν συμβατές με το σχετικό κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ.

Στην δικαιοδοσία του ΕΛ.Γ.Α. υπάρχουν κάποια εγχειρίδια εκτιμητικής που περιλαμβάνουν οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εκτίμησης ζημιών στις δενδρώδεις καλλιέργειες. Στόχος της έκδοσης αυτών των εγχειριδίων είναι η διευκόλυνση του εκτιμητή στο έργο του, η συστηματικοποίηση και η ομοιογένεια των εκτιμήσεων σε όλη την Ελλάδα.

Τα εγχειρίδια εκτιμητικής έχουν όλα την ίδια δομή και περιλαμβάνουν τα εξής:

Τα βλαστικά στάδια μιας καλλιέργειας, όπως αυτά εμφανίζονται στη διάρκεια του ετήσιου κύκλου ζωής της.

Τον τρόπο, με τον οποίο υπολογίζεται η αναμενόμενη παραγωγή μιας καλλιέργειας σε κάθε ένα από τα βασικά της στάδια.

Τη μέθοδο, με την οποία ο εκτιμητής θα πάρει το τυχαίο δείγμα για ανάλυση.

Τα συμπτώματα ζημιάς, που προκαλούν τα ακραία καιρικά φαινόμενα στις καλλιέργειες.

Τον υπολογισμό των επιπτώσεων των ζημιών στην αναμενόμενη παραγωγή, ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο ήταν η καλλιέργεια την στιγμή της ζημιάς.

Τα συμπτώματα που μπορεί να εμφανισθούν σε μια καλλιέργεια και να οφείλονται σε αίτια μη καλυπτόμενα ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α., τα οποία όμως, λόγω της ομοιότητας με συμπτώματα που οφείλονται σε ακραία καιρικά φαινόμενα, μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση στον εκτιμητή.

Το φύλλο εκτίμησης της ζημιάς. Το φύλλο αυτό, περιλαμβάνει τη βασική ανάλυση του δείγματος, τον υπολογισμό της αναμενόμενης παραγωγής, καθώς και το τελικό ποσοστό της ζημιάς.(Παράρτημα)

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί η διαδικασία εκτίμησης των απωλειών για τις δενδρώδεις καλλιέργειες και συγκεκριμένα για τα ροδάκινα, τα μήλα, τα εσπεριδοειδή και τις ελιές. (ΕΛ.Γ.Α.-Εγκύκλιος αρθ.10)

Για την ολοκλήρωση του πορίσματος της πραγματογνωμοσύνης πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω διαδικασίες-ενέργειες, ώστε να υπάρξει ένα σωστό πόρισμα εκτίμησης της ζημιάς για κάθε αγροτεμάχιο και κάθε ποικιλία στις δενδρώδεις καλλιέργειες. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.1. ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟΥ.

Για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, από τα στοιχεία της «δήλωσης ζημιάς» του ασφαλισμένου, ερευνώνται τα παρακάτω στοιχεία:

Εάν η καλλιέργεια της οποίας ζητείται να διενεργηθεί η εκτίμηση της ζημιάς, ανήκει στο δηλώσαντα ασφαλιζόμενο-εκμεταλλευτή.

Εάν το αγροτεμάχιο βρίσκεται στη δηλωθείσα αγροτική περιοχή και τοποθεσία. Επίσης εξακριβώνονται τα όρια του αγροτεμαχίου, καθώς και το είδος και η ποικιλία για τα οποία ζητείται να διενεργηθεί η ποικιλία για τα οποία ζητείται να διενεργηθεί η πραγματογνωμοσύνη.

Τέλος, υπάρχουν πολλά είδη ζημιογόνων αιτιών, τα οποία αναφέρονται παρακάτω. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΖΗΜΙΟΓΟΝΩΝ ΑΙΤΙΩΝ

3.2.1. ΧΑΛΑΖΙ

Το σύνολο των συμπτωμάτων που προκαλεί το χαλάζι στους καρπούς και στη βλάστηση, δεν παραμένει άμεσα ορατό για όλο το χρονικό διάστημα της καλλιεργητικής περιόδου. Οι έντονα τραυματισθέντες νεαροί καρποί πέφτουν από το δένδρο. Για το λόγο αυτό ο εκτιμητής δεν έχει συνήθως κατά το χρόνο της εκτίμησης την εικόνα

όλων των συμπτωμάτων. Για να αποδίδει όσο το δυνατόν περισσότερο την πραγματικότητα το πόρισμα εκτίμησης της ζημιάς, εκτός των άλλων πρέπει κατά τον χρόνο της εκτίμησης η εναπομείνασα παραγωγή να «ξεχωρίζει» ανάμεσα στα φύλλα, ώστε να είναι και εύκολα μετρήσιμη-εκτιμήσιμη και η εξέλιξη των τραυμάτων να προδιαγράφει ήδη την πορεία τους. Για το λόγο αυτό ο χρόνος έναρξης των εκτιμήσεων καθορίζεται από τον ΕΛΓΑ. Στην περίπτωση ολοκληρωτικής ή καθόλου ζημιάς, η έναρξη των εκτιμήσεων είναι δυνατόν να ακολουθήσει αμέσως μετά την ολοκλήρωση της υποβολής δηλώσεων-αιτήσεων ζημιάς από τους ασφαλισμένους. Πριν την έναρξη της διενέργειας των εκτιμήσεων σε μια περιοχή, ο εκτιμητής ενημερώνεται από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού σχετικά με όσα αφορούν στο ζημιογόνο αίτιο και στις καλλιέργειες της περιοχής. Ενημερώνεται δηλαδή ο εκτιμητής για τις

«επισημάνσεις των ζημιών» και τις «παρακολουθήσεις της πορείας και της εξέλιξης των καλλιεργειών».

Η ενημέρωση είναι σχετική με τα παρακάτω στοιχεία:

α. Την ημερομηνία της χαλαζόπτωσης.

β. Την κατηγορία του χαλαζιού

γ. Το βλαστικό στάδιο της καλλιέργειας και των άλλων καλλιεργειών κατά την ημερομηνία της χαλαζόπτωσης.

δ. Τις τυχόν προγενέστερες κλιματικές και άλλες συνθήκες ,οι οποίες οδήγησαν σε μείωση της παραγωγής που οφείλεται σε μη καλυπτόμενα αίτια ή σε μη καλυπτόμενα βλαστικά στάδια καλυπτόμενων κινδύνων.

Ο εκτιμητής πέραν της σχετικής ενημέρωσης σε κάθε αγροτεμάχιο και κάθε καλλιέργεια διαπιστώνει εάν η ζημιά οφείλεται στο ζημιογόνο αίτιο ή και σε άλλα αίτια από τον ΕΛΓΑ. Για τον λόγο αυτό πριν την έναρξη της διενέργειας εξατομικευμένων σε μια περιοχή- ο εκτιμητής οφείλει να λάβει γνώση την γενική εικόνα της περιοχής. Αρκετές φορές στα ροδάκινα παρατηρούνται συμπτώματα τα οποία δεν οφείλονται στην χαλαζόπτωση και είναι όμοια με συμπτώματα που προκαλεί η χαλαζόπτωση. Τα συμπτώματα αυτά διακρίνονται, με μια απλή παρατήρηση, από τα συμπτώματα της χαλαζόπτωσης, διότι:

α. Παρατηρούνται σε όλη την επιφάνεια των καρπών και σε όλες τις πλευρές των δένδρων με την ίδια συχνότητα. Σε αντίθεση τα συμπτώματα της χαλαζόπτωσης παρατηρούνται κυρίως προς την πλευρά της χαλαζόπτωσης τόσο στους καρπούς όσο και στα δένδρα.

β. Εμφανίζονται σταδιακά και σύγχρονα- ετερόχρονα. Σε αντίθεση τα σύμπτωμα της χαλαζόπτωσης εμφανίζονται ταυτόχρονα, αμέσως μετά τη χαλαζόπτωση και

γ. Η εξέλιξη τους δεν ακολουθεί την εξέλιξη των συμπτωμάτων της χαλαζόπτωσης. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής:2003)

3.2.2. ANEMOΘYEAΛA

Ειδικότερα για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου, αμέσως μετά το χρόνο που συνέβη, παρατηρούνται τα παρακάτω στοιχεία:

- Καρπόπτωση: ανάλογα με την ένταση και τη διάρκεια της ανεμοθύελλας αλλά και το βλαστικό στάδιο της καλλιέργειας, η καρπόπτωση είναι ήπια ή έντονη. Επίσης είναι μεγαλύτερη συνήθως στις ακραίες - περιφερειακές σειρές των δένδρων της καλλιέργειας απ' ότι στο «εσωτερικό» του αγροτεμαχίου. Οι «πεσμένοι» εξαιτίας της ανεμοθύελλας καρποί, διακρίνονται από τους καρπούς που είχαν πέσει ήδη στο έδαφος λόγω «φυσιολογικών καρποπτώσεων», «αραιωμάτων» ή ως «πεσέδες». Οι πεσμένοι εξαιτίας της ανεμοθύελλας καρποί, έπεσαν συγχρόνως και σε συγκεκριμένο χρόνο. Οι καρποί των «φυσιολογικών καρποπτώσεων», των «αραιωμάτων» ή οι «πεσέδες» έπεσαν ασύγχρονα - ετερόχρονα και ως εκ τούτου, συγκριτικά με τους πρώτους, παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό μάρανσης και συρρίκνωσης. Επίσης ο βαθμός νωπότητας των ουλών των ποδίσκων («ταπών») είναι διαφορετικός στις δύο περιπτώσεις.
- Σπασμένοι βλαστοί, κλάδοι, βραχίονες, ξεριζωμένα ή πλαγιασμένα δένδρα στην καλλιέργεια ή σε άλλα είδη δένδρων της περιοχής.
- Ζημιές στην ευρύτερη περιοχή και όχι σε μεμονωμένες καλλιέργειες στην περίπτωση σφοδρών βοριάδων ή μπουρινιών.
- Ζημιές τοπικού χαρακτήρα σε μεμονωμένες καλλιέργειες, στην περίπτωση ανεμοστρόβιλων.
- Ζημιές σε κτιριακές εγκαταστάσεις της περιοχής.
- Επίσης για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά στοιχεία των μετεωρολογικών σταθμών της περιοχής. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.3. ΠΛΗΜΜΥΡΑ

Ο χαρακτηρισμός ενός φυσικού κινδύνου από νερά ως «πλημμύρας», προϋποθέτει την εισροή ή την εισροή και παραμονή υδάτων στις καλλιέργειες (αγροτεμάχια). Τα νερά πρέπει να προέρχονται από μια «κοίτη», η χωρητικότητα της οποίας - υπό συνήθεις συνθήκες - να είναι «ικανή» ώστε να «δέχεται» τα νερά από βροχή ή τήξη

χιονιού και να τα διοχετεύει σε μεγαλύτερους αποδέκτες.

Στην περίπτωση κατά την οποία η κοίτη «δέχεται» υπερβολικές ποσότητες υδάτων, προκαλείται υπερχειλίση ή ρήγμα, με συνέπεια την εκροή υδάτων προς τις καλλιέργειες (αγροτεμάχια) της περιοχής.

Στην έννοια της «κοίτης» περιλαμβάνονται η κοίτη ποταμού, ξηροπόταμου, ρυακίου, ρέματος ή αποστραγγιστικής τάφρου, η οποία «δέχεται» και διοχετεύει τα νερά σε μεγαλύτερους αποδέκτες. Στην έννοια της κοίτης περιλαμβάνεται και η επιφάνεια (το εμβαδόν) των λιμνών που περικλείεται από την περίμετρο της ανώτατης στάθμης των υδάτων τους.

Στην έννοια της πλημμύρας περιλαμβάνεται και η μη αποστράγγιση των υδάτων που κατακλύζουν τις καλλιέργειες, εξαιτίας της αντικειμενικής αδυναμίας των αποστραγγιστικών τάφρων να απορροφήσουν και να διοχετεύσουν από τις καλλιέργειες τις μεγάλες ποσότητες των υδάτων της βροχής.

Δεν καλύπτονται ασφαλιστικά οι ζημιές που οφείλονται σε νεροκράτημα (συγκέντρωση και παραμονή υδάτων λόγω μορφολογίας ή σύστασης του εδάφους), διότι δεν θεωρούνται πλημμύρα.

Επίσης δεν καλύπτονται ασφαλιστικά οι ζημιές από πλημμύρα στις καλλιέργειες που βρίσκονται μεταξύ της κοίτης ποταμών, λιμνών, κλπ και των προστατευτικών αναχωμάτων. Το ίδιο ισχύει για τις ζημιές στις καλλιέργειες που βρίσκονται μέσα στην περίμετρο της ανώτατης στάθμης των ποταμών, λιμνών, κλπ καθώς και για τις ζημιές στις καλλιέργειες σε εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως «ζώνες έργων».

Ακόμη δεν καλύπτονται ασφαλιστικά οι ζημιές που προκλήθηκαν, διευρύνθηκαν ή επεκτάθηκαν, εξαιτίας ανθρώπινης παρέμβασης ή αμέλειας. Στην ανθρώπινη παρέμβαση περιλαμβάνεται η τοπική στένωση ή απόφραξη της κοίτης, είτε για αρδευτικούς σκοπούς είτε εξαιτίας ρίψης αδρανών υλικών (μπαζών). Στην ανθρώπινη αμέλεια περιλαμβάνεται η μη διευκόλυνση της απομάκρυνσης των υδάτων από την καλλιέργεια (άνοιγμα αυλακών, καθαρισμός τάφρων, κλπ).

Για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

- Η παραμονή και η μη απόσυρση - κατά το χρόνο εκτίμησης της ζημιάς - μέρους ή όλου του όγκου των υδάτων από την καλλιέργεια.
- Τα ξεριζωμένα, πλαγιασμένα ή καχεκτικά - χλωρωτικά δένδρα της καλλιέργειας.
- Τα «φερτά υλικά» στο έδαφος ή και επί των δένδρων της καλλιέργειας.

- Η διάβρωση του εδάφους σε διάφορα σημεία του αγροτεμαχίου.
- Τα συμπτώματα ζημιάς στην παραγωγή.
- Ο εντοπισμός των σημείων εκροής των υδάτων από την κοίτη (ρήγμα ή υπερχειλίση) καθώς και των σημείων απόσυρσης των υδάτων στην κοίτη.
- Η κλίση - κατεύθυνση της βλάστησης στα σημεία εκροής των υδάτων από την κοίτη καθώς και στα σημεία απόσυρσης των υδάτων στην κοίτη.
- Η ύπαρξη «φερτών υλικών» στα σημεία εκροής των υδάτων από την κοίτη καθώς και στα σημεία απόσυρσης των υδάτων στην κοίτη.
- Η διάβρωση του εδάφους στα σημεία εκροής των υδάτων από την κοίτη καθώς και στα σημεία απόσυρσης των υδάτων στην κοίτη.
- Στοιχεία για το ύψος των βροχοπτώσεων από τους μετεωρολογικούς σταθμούς της περιοχής, και
- Στοιχεία για το ύψος και την άνοδο της επιφάνειας των υδάτων των ποταμών και λιμνών από τις αρμόδιες για τη μέτρηση υπηρεσίες της περιοχής.

Πολλές φορές το ρήγμα ή η υπερχειλίση και η εκροή δεν γίνεται από σημείο της κοίτης του ρυακίου, ποταμού, κλπ, που είναι δίπλα ή σε μικρή απόσταση από την καλλιέργεια. Η εκροή είναι δυνατόν να γίνει από τα ανάντι του ρυακίου, ποταμού, κλπ, σε απόσταση εκατοντάδων μέτρων ή και περισσότερο. Η περίπτωση αυτή παρατηρείται συνήθως όταν δεν συμβεί γενικότερη υπερχειλίση από όλα τα σημεία της κοίτης του ρυακίου, ποταμού, κλπ και κατάκλιση - από τα νερά της υπερχειλίσης - όλης της ευρύτερης περιοχής.

Η βλάστηση (ποώδης, θαμνώδης, δενδρώδης) στην άκρη της κοίτης και στα σημεία εκροής, συνήθως παίρνει μια κλίση (πλάγιασμα) με κατεύθυνση από την κοίτη προς τις καλλιέργειες (αγροτεμάχια), την κατεύθυνση δηλαδή της εκροής των υδάτων. Επίσης τα «φερτά υλικά» στα σημεία εκροής «δείχνουν», είτε στο έδαφος είτε στη βλάστηση, την κατεύθυνση των υδάτων από την κοίτη προς τις καλλιέργειες (αγροτεμάχια).

Όμοιες εικόνες παρατηρούνται σε όλη την έκταση των καλλιεργειών που έχουν πληγεί από πλημμύρα.

Όσον αφορά στα σημεία της κοίτης που γίνεται η απόσυρση των υδάτων από τις καλλιέργειες, η κλίση (πλάγιασμα) της βλάστησης και τα «φερτά υλικά» «δείχνουν»

την κατεύθυνση της ροής των υδάτων. Η απόσυρση γίνεται τις περισσότερες φορές από διαφορετικά σημεία σε σχέση με τα σημεία εκροής. Επίσης στα σημεία απόσυρσης οι «ενδείξεις πλημμύρας» δεν είναι τόσο έντονες όσο στα σημεία εκροής, διότι η απόσυρση γίνεται συνήθως με ηπιότερους ρυθμούς (ομαλότερα) σε σχέση με τη συνήθη βίαιη εκροή των υδάτων από την κοίτη. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.4. ΚΑΥΣΩΝΑΣ

Ο καύσωνας δεν είναι ζημιογόνο αίτιο τοπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου πλήττει και ζημιώνει καλλιέργειες μιας ευρύτερης περιοχής. Εξάιρεση μερικές φορές αποτελούν μικροπεριοχές στις οποίες - λόγω μορφολογίας εδάφους και μικροκλίματος - παρατηρούνται θερμοκρασίες σαφώς υψηλότερες από ότι στην ευρύτερη περιοχή.

Ζημιές στην παραγωγή προκαλούν και υψηλές θερμοκρασίες (μικρότερες των 40°C), οι οποίες όμως δεν χαρακτηρίζονται και δεν θεωρούνται ως καύσωνας. Παρόλο που τα συμπτώματα των ζημιών αυτών πολλές φορές είναι ίδια ή όμοια με τα συμπτώματα που προκαλεί ο καύσωνας, οι ζημιές αυτές δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛΓΑ.

Για το λόγο αυτό η διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου γίνεται από τα συμπτώματα των ζημιών της παραγωγής, σε συνδυασμό με τις «θερμοκρασίες» αντιπροσωπευτικών μετεωρολογικών σταθμών της ευρύτερης περιοχής.

Τα συμπτώματα των ζημιών στην παραγωγή έχουν ήδη περιγραφεί. Σχετικά με τη διαφοροποίηση των ζημιών από καύσωνα σε καλλιέργειες της ίδιας περιοχής, μεγαλύτερες ζημιές παρατηρούνται στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Σε καλλιέργειες με «φτωχό» φύλλωμα.
- Σε καλλιέργειες με περισσότερους εκτεθειμένους στον ήλιο καρπούς.
- Σε καλλιέργειες - αγροτεμάχια με νότια - νοτιοδυτική έκθεση.
- Σε καλλιέργειες - αγροτεμάχια με ελαφριά σύσταση εδαφών.
- Σε καλλιέργειες - αγροτεμάχια με ανεπάρκεια εδαφικής υγρασίας.

(ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.5. ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΚΑΙΡΕΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ

Για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

- Τα συμπτώματα ζημιάς στην παραγωγή.
- Οι τυχόν διαβρώσεις του εδάφους, στην περίπτωση επικλινών αγροτεμαχίων.
- Τα τυχόν ξεριζωμένα ή πλαγιασμένα δένδρα, στην περίπτωση επικλινών αγροτεμαχίων.
- Τα καχεκτικά - χλωρωτικά δένδρα, στην περίπτωση παρατεταμένης κατάκλισης του αγροτεμαχίου από νερά ή στην περίπτωση παρατεταμένης υπερβολικής εδαφικής υγρασίας.
- Τα τυχόν «φερτά υλικά» σε διάφορα σημεία του αγροτεμαχίου.
- Στοιχεία για το ύψος, την ένταση και τη διάρκεια των βροχοπτώσεων από τους μετεωρολογικούς σταθμούς της περιοχής.

(ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.6. ΧΙΟΝΙ

Για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

- Το χιόνι που τυχόν υπάρχει επί των δένδρων ή του εδάφους κατά τις «επισημάνσεις» ζημιών ή κατά τις προεκτιμήσεις των ζημιών.
- Οι σπασμένοι κλάδοι και βραχίονες.
- Τα σπασμένα δένδρα.
- Τα πλαγιασμένα δένδρα στην περίπτωση επικλινών εδαφών.

(ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.7. ΘΑΛΑΣΣΑ

Για τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου παρατηρούνται τα παρακάτω συμπτώματα:

- Στίγματα (εγκαύματα) στους οφθαλμούς και στα άνθη.
- Στίγματα (εγκαύματα) στο φλοιό του καρπού. Σε έντονες περιπτώσεις το βάθος των εγκαυμάτων φθάνει μέχρι τη σάρκα του καρπού.
- Στίγματα (εγκαύματα) στα φύλλα και στους πολύ τρυφερούς βλαστούς.
- Στίγματα (εγκαύματα) στη βλάστηση της περιοχής.
- Τα στίγματα παρατηρούνται κυρίως προς την εκτεθειμένη προς τη θάλασσα πλευρά των καρπών αλλά και των δένδρων.

(ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.2.8. ΑΡΚΟΥΔΑ

Στην περίπτωση «επίσκεψης - επιδρομής» της αρκούδας στην καλλιέργεια, για την διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου, λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

- Υπολείμματα καρπών που έφαγε (κατανάλωσε) η αρκούδα. Τα υπολείμματα αυτά παρατηρούνται στο έδαφος. Σε αρκετές περιπτώσεις η αρκούδα δεν μπορεί να φάει (δεν τρώει) ολόκληρο τον καρπό και ένα τμήμα του απομένει ως υπόλειμμα. Τα υπολείμματα είναι χαρακτηριστικά, διότι αποτελούνται από τον πυρήνα (κουκούτσι) και ένα τμήμα της σάρκας του καρπού.
- Σπασμένοι βλαστοί, κλάδοι ή βραχίονες των δένδρων.
- «Πεσμένοι» καρποί στο έδαφος, στα σημεία της ζημιάς. Η αρκούδα στην προσπάθεια της να φάει καρπούς από το δένδρο, ρίχνει «ακούσια» με τις κινήσεις της καρπούς στο έδαφος. Επίσης η αρκούδα μερικές φορές «σείει» το δένδρο για να πέσουν οι καρποί στο έδαφος.

- Αποτυπώματα των πελμάτων («πατημασιές») της αρκούδας στο έδαφος. Ιδιαίτερα εμφανείς είναι οι «πατημασιές», όταν το έδαφος είναι φρεζαρισμένο ή είναι υγρό μετά από άρδευση ή βροχή.
- Αποτυπώματα των νυχιών («νυχιές») και των πελμάτων («πατημασιές») της αρκούδας στο φλοιό των δένδρων. Η αρκούδα στην προσπάθειά της να «κατεβάσει» ή να συγκρατήσει ένα βλαστό ή κλάδο για να φάει τους καρπούς του ή να «γαντζωθεί» στον κορμό ή τους βραχίονες του δένδρου για να σκαρφαλώσει στο δένδρο, «αφήνει» τις νυχιές της στο φλοιό. Επίσης εάν το έδαφος είναι λασπώδες, εκτός από τις νυχιές της «αφήνει» και τις πατημασιές της στα σημεία επαφής των πελμάτων της με τα μέρη του δένδρου (λασπωμένα σημεία στον κορμό, στους βραχίονες, στους κλάδους ή στους βλαστούς).
- Περιπτώματα (από την κατανάλωση ροδάκινων) της αρκούδας, στην περιοχή της ζημιάς.
- Καταστροφή της περιφραξής στα σημεία εισόδου - εξόδου της αρκούδας, στην περίπτωση που η καλλιέργεια είναι περιφραγμένη, και
- «Τρίχες» της αρκούδας που απομένουν - συγκρατούνται στα σημεία εισόδου - εξόδου του ζώου, κυρίως όταν η περιφραξή αποτελείται και από αγκαθωτό συρματόπλεγμα.

3.3. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ – ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

Μετά την πρώτη μακροσκοπική εικόνα της καλλιέργειας, τη διαπίστωση του ζημιογόνου αιτίου, γίνεται η μέτρηση των δένδρων.

Μετράται το σύνολο των δένδρων του αγροτεμαχίου κατά ποικιλία και συγχρόνως διαχωρίζονται τα δένδρα σε παραγωγικά και σε «μη παραγωγικά». Η μέτρηση των δένδρων πρέπει να γίνεται με ακρίβεια ώστε να μην καταμετρηθούν στον συνολικό αριθμό των δένδρων και τυχόν κενές θέσεις ή ξηρά δένδρα που δεν απομακρύνθηκαν ακόμη και υπάρχουν στο αγροτεμάχιο.

Στα «μη παραγωγικά» δένδρα, κατατάσσονται νεαρά δένδρα είτε καχεκτικά ή χλωρωτικά που δεν έχουν παραγωγή ή η όποια παραγωγή τους δεν έχει καμία εμπορική αξία (μη εμπορεύσιμη παραγωγή, καρποί μικροί, παραμορφωμένοι, συνήθως αναραϊώτοι).

Επίσης στα «μη παραγωγικά» κατατάσσονται δένδρα εύρωστα παραγωγικής ηλικίας, των οποίων όμως η ακαρπία οφείλεται σε άλλα μη καλυπτόμενα αίτια ή σε μη καλυπτόμενα βλαστικά στάδια καλυπτόμενων κινδύνων(αιτίων).

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο διαχωρισμό των δένδρων ως «παραγωγικών» ή «μη παραγωγικών», όταν τα δένδρα είναι διαφορετικού μεγέθους παρουσιάζουν διαφορετικά ποσοστά ακαρπία από μερική ακαρπία έως έντονη ακαρπία. Στις περιπτώσεις αυτές για να αποδίδει η προβλεπόμενη παραγωγή ανα δένδρο την «αίσθηση» που δημιουργείται και την πραγματική εικόνα του αγροτεμαχίου, στην εκτιμητική πρακτική ακολουθούνται οι παρακάτω διαδικασίες:

Όταν το ποσοστό των μικρού μεγέθους αλλά με κάποια παραγωγή δένδρων και των με έντονη ακαρπία δένδρων είναι σχετικά μικρό, τα δένδρα αυτά κατατάσσονται ως «μη παραγωγικά» και η όποια παραγωγή τους λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό της «μέσης παραγωγής ανα δένδρο» των υπόλοιπων παραγωγικών δένδρων.

Όταν το ποσοστό των παραπάνω δένδρων είναι σημαντικό, τα δένδρα αυτά κατατάσσονται ως «παραγωγικά» και η «μέση παραγωγή ανα δένδρο» θ αποδίδει το μέσο όρο, τόσο των με κανονική παραγωγή όσο και των με μερική ή έντονη ακαρπία ή μικρού μεγέθους δένδρων. Στην περίπτωση αυτή ως «μη παραγωγικά» κατατάσσονται μόνο τα μη παραγωγικής ηλικίας νεαρά δένδρα, τα καχεκτικά ή χλωρωτικά και τα δένδρα τα οποία δεν έχουν καθόλου παραγωγή. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΕΝΔΡΟ.

Για να υπολογιστεί η μέση παραγωγή ανα δένδρο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο κάθε κλάδος παραγωγής ξεχωριστά, στα παρακάτω κεφάλαια αναλύεται η διαδικασία αυτή για τα ροδάκινα, τα μήλα, τα εσπεριδοειδή και τις ελιές. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής :2003)

3.4.1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΕΝΔΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ

Ως μέση παραγωγή ανά δένδρο θεωρείται η εμπορεύσιμα παραγωγή ανά δένδρο των παραγωγικών δένδρων της ποικιλίας του αγροτεμαχίου. Ως εμπορεύσιμη παραγωγή θεωρούνται οι καρποί οι οποίοι έχουν μέγεθος, μέσα στα ανεκτά κάθε φορά όρια, ικανοποιητικό χρωματισμό της ποικιλίας, δεν είναι κούφιοι-καλοσχηματισμένοι και είναι ,μέσα σε ανεκτά όρια, απαλλαγμένοι από μυκητολογικές και εντομολογικές

προσβολές. Σε δένδρα μη επαρκώς αραιωμένα ή δένδρα στα οποία παρατηρείται και μικροκαρπία, δεν θεωρείται το σύνολο των καρπών των δένδρων ως εμπορεύσιμη και μικροκαρπία, δεν θεωρείται το σύνολο των καρπών των δένδρων ως εμπορεύσιμη παραγωγή. Ειδικότερα στις επιτραπέζιες ποικιλίες όταν υπάρχουν και καρποί μικρότερου μεγέθους που θα κατευθυνθούν στη βιομηχανία λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της μέσης παραγωγής ανα δένδρο, υπολογίζοντας κάθε φορά τη μικροκαρπία και την αλλαγή χρήσης των καρπών. Όσον αφορά τα συμπύρηνια ροδάκινα, καρποί κάτω από ένα ορισμένο μέγεθος και βάρος δεν θεωρούνται ότι είναι εμπορεύσιμοι για κομπόστα και οδηγούνται στη χυμοποίηση. Άρα σε δένδρα μη επαρκώς αραιωμένα ή δένδρα στα οποία παρατηρείται και μικροκαρπία, δεν υπολογίζεται ως παραγωγή ανα δένδρο το σύνολο των καρπών του δένδρου διαιρούμενου του μέσου αριθμού καρπών ανα κιλό της ποικιλίας. Ο αριθμός καρπών/κιλό στην περίπτωση αυτή πρέπει να είναι μεγαλύτερος του συνήθους. Καλλιέργειες στις οποίες δεν έχουν γίνει οι απαραίτητες καλλιεργητικές φροντίδες με αποτέλεσμα η όποια παραγωγή τους να μην είναι εμπορεύσιμη, δεν δικαιούνται αποζημίωσης παρόλο που έχουν πληγεί από το ζημιογόνο αίτιο. Καλλιέργειες ακλάδευτες, ανέκαστες με εμφανή συμπτώματα από την έλλειψη νερού για άρδευση, χαρακτηρίζονται είτε ως εγκαταλειμμένη καλλιέργεια είτε ως καλλιέργεια χωρίς εμπορική αξία.

Όσον αφορά στις βιολογικές καλλιέργειες εφαρμόζονται ανάλογες διαδικασίες, λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία και τους ισχύοντες κανονισμούς για τα βιολογικά προϊόντα.

Για τις συνθήκες της εκτιμητικής πρακτικής σε μια καλλιέργεια η οποία δέχεται τις καλλιεργητικές φροντίδες-υπολογίζεται η μέση παραγωγή ανά δένδρο, διαιρώντας το συνολικό αριθμό των καρπών που έφερε το δένδρο δια του αριθμού καρπών ανά κιλό της ποικιλίας.

Κάθε ποικιλία υπό κανονικές συνθήκες έχει μέσο βάρος καρπού, δηλαδή έχει ένα μέσο αριθμό καρπών ανά κιλό. Η μέση παραγωγή ανά δένδρο και η στρεμματική απόδοση κάθε ποικιλίας, εξαρτάται από την ηλικία των δένδρων, τον όγκο της παραγωγικής τους κόμης, το κλάδεμα, τις αποστάσεις φύτευσης, το έδαφος, τις καλλιεργητικές φροντίδες και τη φυτοϋγειονομική κατάσταση των δένδρων.

Οι αποστάσεις φύτευσης και η πυκνότητα φύτευσης ποικίλουν ανάλογα με τη διαμόρφωση σχήματος των δένδρων, το υποκείμενο, το έδαφος και άλλα.

Ως προς τη διαμόρφωση του σχήματος έχουν επικρατήσει τα ελεύθερα σχήματα, κυρίως το κύπελλο και κυπελλοπυραμίδα και λιγότερο το ατρακτοειδές. Η παλέτα, το ύψιλον και το λιβαδικό σύστημα, δεν έχουν βρει ανταπόκριση από τους παραγωγούς και έχουν ελάχιστη εφαρμογή στη χώρα μας.

Από τα συστήματα φύτευσης έχει επικρατήσει σχεδόν ολοκληρωτικά το σύστημα φύτευσης σε γραμμές. Τα άλλα συστήματα δεν απαντώνται σχεδόν καθόλου.

Όσον αφορά στο κλάδεμα καρποφορίας ανάλογα με την καλλιέργεια εφαρμόζεται το βραχύ, το μακρό ή το μικτό σύστημα.

Η ροδακινιά καρποφορεί κυρίως σε μικτούς βλαστούς του προηγούμενου έτους. Επίσης καρποφορεί σε λεπτοκλάδια και πολύ ελάχιστα σε ροζέτες. Έτσι χάριν της εκτιμητικής πρακτικής λέγεται, ότι η ροδακινιά καρποφορεί σε καρποφόρους βλαστούς του προηγούμενου έτους.

Οι ροδακινιές μπαίνουν στην παραγωγή ως επί τον πλείστον σε ηλικία τριών ετών. Η καλλιέργεια από το έτος εισόδου της στην παραγωγή και μέχρι του έτους της πλήρους-ανώτερης παραγωγής έχει μια αυξανόμενη δυναμικότητα παραγωγής.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μια μέση ανώτερη εμπορεύσιμη παραγωγή ανά στρέμμα για τις καλλιεργούμενες ποικιλίες στη Ελλάδα είναι: Στις υπερώριμες έως 1500-2800 κιλά/στρέμμα, στις πρώιμες έως 3200-3500 κιλά/στρέμμα, στις μεσοπρώιμες έως 4000 κιλά/στρέμμα, στις όψιμες έως 4500 κιλά/στρέμμα και στις συμπύρηνες ποικιλίες έως 5000 κιλά/στρέμμα. Όσο για τα νεκταρίνια η μέση ανώτερη εμπορεύσιμη παραγωγή ανά στρέμμα είναι έως 2200, 2500-3000, 3500 και 4000 κιλά/στρέμμα αντίστοιχα.

Η μέση παραγωγή ανα δένδρο στη περίπτωση ομοιομορφίας των δένδρων και ομοιομορφίας της καρποφορίας είναι ικανοποιητικά μετρήσιμη. Όταν τα δένδρα δεν είναι μεγάλου όγκου ή παραγωγή είναι σχετικά μικρή, μετρώνται όλοι οι καρποί ενός αντιπροσωπευτικού δένδρου και υπολογίζεται η μέση παραγωγή. Όπου απαιτείται γίνονται μετρήσεις σε περισσότερα του ενός δένδρα. Όταν τα δένδρα είναι σχετικά μεγάλου όγκου και δεν είναι πρακτικό να μετρηθούν όλοι οι καρποί του δένδρου, μετριοούνται οι καρποί ενός βραχίονα και η μέτρηση ανάγεται στο σύνολο του δένδρου. Η μέση παραγωγή ανά δένδρο προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμού των καρπών ανά δένδρο με τον αριθμό των καρπών ανά κιλό.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται όταν τα δένδρα της καλλιέργειας είναι διαφορετικού μεγέθους ή διαφορετικής διαμόρφωσης σχήματος. Στην περίπτωση αυτή υπολογίζονται δύο επιμέρους μέσες παραγωγές ανά δένδρο. Στη συνέχεια η κάθε μια

ανάγεται στο σύνολο της καλλιέργειας και το άθροισμα των επιμέρους αναχθέντων μέσω παραγωγών δίνει τη μέση παραγωγή ανά δένδρο της καλλιέργειας. Στην περίπτωση αυτή ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο έχει η ικανότητα και η εμπειρία του εκτιμητή.

Στις περιπτώσεις που υπάρχει καρπόπτωση εξαιτίας του ζημιόγνου αιτίου ή έγινε αραίωμα πέραν του κανονικού, στη μέση παραγωγή ανά δένδρο θα υπολογίζεται και η απώλεια παραγωγής από τις περιπτώσεις αυτές. Η απώλεια αυτή είναι δυνατόν να μετρηθεί σε κάθε αγροτεμάχιο όταν ο χρόνος διενέργειας της εκτίμησης δεν απέχει από το χρόνο που έχει συμβεί η ζημιά. Στην περίπτωση που η ζημιά συνέβη σχετικά πρόωμα και οι εκτιμήσεις διενεργούνται όπως είναι φυσικό σε χρόνο που η εξέλιξη της ζημιάς είναι οριστική ή σχεδόν οριστική, απώλεια αυτή είναι δυνατόν να υπολογισθεί ποσοστιαία με βάση στοιχεία των επισημάνσεων και των προεκτιμήσεων που τυχόν διενεργήθηκαν, καθώς και με στοιχεία που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια των εκτιμήσεων. Επίσης η απώλεια αυτή μπορεί να υπολογισθεί από τα σημάδια των καρπών που προκλήθηκαν από την χαλαζόπτωση. Σε κάθε περίπτωση ο ασφαλιζόμενος οφείλει να αφήσει μάρτυρες-φυτά, ώστε να δίνεται η πραγματική εικόνα της καλλιέργειας κατά τη στιγμή του ζημιόγνου γεγονότος.

Η μέση παραγωγή ανά δένδρο στο πόρισμα της εκτίμησης στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη δεκάδα για παραγωγή άνω των 100 κιλών/δένδρο. Στα πού μικρά δένδρα και τις πυκνές φυτεύσεις η στρογγυλοποίηση γίνεται στην πλησιέστερη μονάδα.

Στις περιπτώσεις δένδρων με κανονική παραγωγή, είναι δυνατόν να γίνει διασταύρωση της «μέσης παραγωγής ανα δένδρο» με τα στοιχεία της «άνωτερης δυναμικότητας ανα στρέμμα» ή με βάση τους εμπειρικούς τρόπους.

Αραίωμα καρπών

Το αραίωμα των καρπών είναι απαραίτητη καλλιεργητική φροντίδα για την παραγωγή καρπών με ποιοτικά χαρακτηριστικά και εμπορεύσιμο μέγεθος.

Η ροδακινιά καρποφορεί κυρίως σε μικτούς βλαστούς του προηγούμενου έτους, σε λεπτόκλαδα και πολύ ελάχιστα σε ροζέτες. Έτσι χάριν της εκτιμητικής πρακτικής λέγεται ότι η ροδακινιά καρποφορεί σε βλαστούς του προηγούμενου έτους (συνυπολογίζονται και τα λεπτόκλαδα στους καρποφόρους βλαστούς). Οι αποστάσεις μεταξύ των καρποφόρων βλαστών του βραχίονα δεν πρέπει να είναι- σε σημαντικό ποσοστό- μικρότερες των 20 cm.

Το αραίωμα των καρπών γίνεται μετά το τέλος των κυμάτων των φυσιολογικών καρποπτώσεων. Σε κάθε κόμβο αφήνεται συνήθως ένας καρπός, σπανιότερα σε κόμβους που φέρουν δύο καρπούς αφήνονται και οι δύο καρποί.

Αραίωμα γίνεται και στην περίπτωση που δεν υπάρχει κανονική-ομοιόμορφη καρποφορία επί του δένδρου εξαιτίας παγετού ή άλλων αιτιών. Στην περίπτωση αυτή αφήνονται –εφόσον υπάρχουν- δύο καρποί σε κάθε κόμβο. Επίσης οι αποστάσεις μεταξύ των κόμβων που φέρουν καρπούς, μπορεί να είναι μικρότερες των συνήθων αποστάσεων. Σε κάθε περίπτωση για να παραχθούν καρποί με ικανοποιητικό μέγεθος και ποιότητα πρέπει να γίνεται ένα ελαφρύ αραίωμα. Στη περίπτωση πλημμελούς αραιώματος, κυρίως στις επιτραπέζιες ποικιλίες-πέραν της όποιας ποιοτικής υποβάθμισης του προϊόντος-στην εκτιμητική πρακτική υπολογίζονται για την αντίστοιχη ποικιλία.

Στη χώρα μας γίνεται αποκλειστικά με το χέρι. Αραίωμα με χημικά ή μηχανικά μέσα δεν εφαρμόζεται. Οι παραγωγοί κατά το αραίωμα συνήθως αφήνουν περισσότερους καρπούς/βλαστό, από ότι προτείνεται στις προηγούμενες παραγράφους.

Ακαρπία-επεξηγηματικές παρατηρήσεις

Ως ακαρπία ενός δένδρου χαρακτηρίζεται η μείωση της παραγωγής, όταν αυτή οφείλεται σε αίτια μη καλυπτόμενα από τον Οργανισμό ή οφείλεται σε παγετό που συνέβη σε μη καλυπτόμενα ασφαλιστικά βλαστικά στάδια.

Όταν η παραγωγή αν δένδρο υπολείπεται σε ποσοστό έως 20% της ανώτερης παραγωγής ανά δένδρο, δηλαδή της δυναμικότητας του δένδρου, η παραγωγή αυτή θεωρείται ικανοποιητική και δεν γίνεται λόγος περί ακαρπίας.

Όταν η παραγωγή ανά δένδρο υπολείπεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% και έως του 50% της δυναμικότητας του δένδρου, η ποσοστιαία αυτή μείωση της παραγωγής χαρακτηρίζεται ως «μερική ακαρπία».

Όταν η παραγωγή ανά δένδρο υπολείπεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% έως του 90% περίπου της δυναμικότητας του δένδρου, η ποσοστιαία αυτή μείωση της παραγωγής χαρακτηρίζεται ως «έντονη ακαρπία».

Όταν η παραγωγή ανά δένδρο υπολείπεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 90% της δυναμικότητας του δένδρου και δεν είναι αντικειμενικά συμφέρουσα η συνέχιση των καλλιεργητικών φροντίδων ως προς την εναπομείνασα παραγωγή, η μείωση της παραγωγής χαρακτηρίζεται ως «ακαρπία» είτε ως «ολική ακαρπία», χαρακτηρίζεται και η περίπτωση κατά την οποία το δένδρο δεν έχει καθόλου παραγωγή.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ποικιλία και το κλάδεμα του δένδρου. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα:2003 σ-19-30)

3.4.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΗΛΑ.

Στη χώρα μας όλες οι ποικιλίες μήλων καλλιεργούνται για νωπή κατανάλωση (επιτραπέζιες ποικιλίες). Στη χυμοποίηση οδηγούνται – εμπορεύονται οι μικρού – μη εμπορεύσιμου μεγέθους καρποί, οι ασύμμετροι - κακοσχηματισμένοι, οι μη ικανοποιητικά χρωματισμένοι και οι προσβεβλημένοι – μέσα σε ανεκτά κάθε φορά όρια – από τις μυκητολογικές και εντομολογικές προσβολές καρποί. Οι πολύ μικρού μεγέθους καρποί ή οι έντονα προσβεβλημένοι από ασθένειες καρποί, δεν θεωρούνται ούτε ως «παραγωγή» για χυμοποίηση και δεν λαμβάνονται υπόψη.

Ως «μέση παραγωγή / δένδρο» θεωρείται η ίδια με αυτή των ροδάκινων. (βλ.3.5.1 Υπολογισμός της μέσης παραγωγής ανα δένδρο για τα ροδάκινα)

Επομένως η «μέση παραγωγή/δένδρο» και η στρεμματική απόδοση κάθε ποικιλίας, εξαρτάται από την ηλικία, τον όγκο (μέγεθος) της παραγωγικής κόμης, τις αποστάσεις φύτευσης, το «δέσιμο» των καρπών τη συγκεκριμένη καλλιεργητική περίοδο, τις καλλιεργητικές φροντίδες και τη φυτούγειονομική κατάσταση των δένδρων.

Οι αποστάσεις φύτευσης και η πυκνότητα φύτευσης (αριθμός δένδρων/ στρέμμα) ποικίλουν ανάλογα με την διαμόρφωση σχήματος, τον τύπο των δένδρων (standard - spur), το υποκείμενο, το έδαφος, κλπ.

Οι καλλιέργειες ελεύθερων σχημάτων με μεγάλες αποστάσεις φύτευσης και πολύ μεγάλα - ογκώδη δένδρα, σήμερα έχουν περιοριστεί σε λίγες περιοχές όπου υπάρχουν ακόμη δένδρα μεγάλης ηλικίας ή όπου η μορφολογία του εδάφους το επιβάλλει.

Η μηλιά καρποφορεί σε ανθοφόρες αιχμές, σε λαμβούρδες, σε ασκούς και σε λεπτοκλάδια. Εάν περισσότερα του ενός καρποφόρα όργανα συνυπάρχουν επί της ίδιας βάσης, τότε αποτελούν τα «σύνθετα καρποφόρα όργανα».

Η καλλιέργεια της μηλιάς από την εγκατάσταση της (1^ο έτος) μέχρι την πλήρη ανώτερη παραγωγή της/στρέμμα (8^ο-10^ο έτος) έχει μια σταδιακά αυξανόμενη παραγωγή. Οι ποικιλίες που μπαίνουν πρώιμα στην καρποφορία (3^ο έτος) δίνουν την πλήρη ανώτερη παραγωγή τους / στρέμμα (δυναμικότητα της καλλιέργειας) το 8^ο έτος. Οι ποικιλίες που μπαίνουν όψιμα - αργά στην καρποφορία (5^ο έτος) δίνουν την πλήρη ανώτερη παραγωγή τους/στρέμμα μετά το 8^ο έτος (9^ο-10^ο έτος).

Η καλλιέργεια μετά την πλήρη ανώτερη παραγωγή της (8°-10° έτος) - όταν δεν επιδρούν μειωτικά άλλοι παράγοντες - έχει σταθερή παραγωγή για αρκετά χρόνια (έως και 8) και μετά αρχίζει η σταδιακά φθίνουσα παραγωγή της.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μια μέση ανώτερη εμπορεύσιμη παραγωγή/ στρέμμα για τις περισσότερες καλλιεργούμενες ποικιλίες στην Ελλάδα, ανέρχεται στα 6.000 κιλά (6 τόνους) περίπου. Σε κάθε περίπτωση για να επιτευχθούν οι στρεμματικές αυτές αποδόσεις πρέπει να υπάρχει πλήρης κάλυψη του ζωτικού χώρου από την παραγωγική κόμη των δένδρων, άριστη καρποφορία και άριστες καλλιεργητικές φροντίδες.

Οι καλλιέργειες με μεγάλη πυκνότητα δένδρων / στρέμμα και κυρίως οι πυκνές φυτεύσεις έχουν μεγαλύτερη παραγωγή / στρέμμα στα πρώτα έτη από τις άλλες καλλιέργειες επειδή μπαίνουν νωρίτερα στην παραγωγή.

Αραίωμα καρπών

Το αραίωμα των καρπών είναι απαραίτητη καλλιεργητική φροντίδα αφενός για την παραγωγή καρπών με ποιοτικά χαρακτηριστικά και εμπορεύσιμο μέγεθος.

Το αραίωμα γίνεται με το χέρι αμέσως μετά το τέλος των κυμάτων των φυσιολογικών καρποπτώσεων. Σε ορισμένες περιοχές και σε χρονιές με πλούσια ανθοφορία και καλό «δέσιμο» καρπών, συνηθίζεται το αραίωμα να γίνεται σε δύο «χέρια». Ένα χέρι σχετικά πρώιμα και ακολουθεί το δεύτερο όταν οι καρποί αναπτυχθούν - διογκωθούν αρκετά. Το αραίωμα των καρπών με χρήση χημικών, δεν έχει μεγάλη εξάπλωση στη χώρα μας.

Σε δένδρα με πλούσια ανθοφορία και χρονιές με καλό δέσιμο καρπών, είναι σύνηθες - παρά την φυσιολογική καρπόπτωση - να παραμένει στα δένδρα υπερβολικός αριθμός καρπών. Στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητο το «κανονικό» αραίωμα. Αφαιρούνται - αραιώνονται όλοι εκείνοι οι καρποί που θεωρούνται πλεονάζοντες και αφήνονται ένας ή δύο καρποί ανά καρποφόρο όργανο (κόρυμβο), τα οποία έχουν μεταξύ τους κανονικές αποστάσεις ούτως ώστε η παραγωγή να είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη επί των δένδρων. Σε χρονιές που τα δένδρα - ανεξαρτήτως ανθοφορίας - δεν έχουν καλό δέσιμο καρπών η παραγωγή δεν είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη επί των δένδρων. Στην περίπτωση αυτή κατά το αραίωμα πρέπει μεν να λαμβάνονται υπόψη οι αποστάσεις μεταξύ των καρποφόρων οργάνων που φέρουν καρπούς αλλά κυρίως πρέπει να αραιωθούν οι πλεονάζοντες καρποί (οι περισσότεροι των δύο ή τριών) ανά καρποφόρο όργανο.

Στην περίπτωση «κανονικού» αραιώματος, ενδεικτικά αναφέρεται ότι: Όταν στα καρποφόρα όργανα εκάστου βλαστού αφήνεται ένας καρπός ή υπάρχει εναλλαγή ενός και δύο καρπών, τα καρποφόρα αυτά όργανα που φέρουν τους καρπούς δεν πρέπει να απέχουν μεταξύ τους λιγότερο των 10 cm - 12 cm περίπου. Όταν στα καρποφόρα όργανα εκάστου βλαστού αφήνονται δύο ή τρεις για ορισμένες ποικιλίες καρποί, τα καρποφόρα αυτά όργανα δεν πρέπει να απέχουν μεταξύ τους λιγότερο των 12 cm - 15 cm περίπου. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ποικιλία και ο τύπος του δένδρου.

Οι αποστάσεις μεταξύ των καρποφόρων βλαστών του βραχίονα, δεν πρέπει να είναι - σε σημαντικό ποσοστό - μικρότερες των 20cm.

Ακαρπία – επεξηγηματικές παρατηρήσεις

Εδώ ισχύει ότι προαναφέρθηκε για τα ροδάκινα.(βλ.3.5.1 Υπολογισμός της μέσης παραγωγής ανα δένδρο για τα ροδάκινα) (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Μήλα :2003 σ-19-29)

3.4.3. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ.

Η παραγωγή βρίσκεται εξ ολοκλήρου στο αγροτεμάχιο ή μέρος της έχει συγκομισθεί μετά τη ζημιά.

Για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης παραγωγής λαμβάνονται υπόψη:

- οι καρποί που βρίσκονται πάνω στα δένδρα,
- οι καρποί που έπεσαν στο έδαφος και
- οι καρποί που τυχόν συγκομίσθηκαν μετά τη ζημιά

Απαραίτητες ενέργειες:

⇒ Διαπίστωση για το ότι δεν υπάρχει συγκομισθείσα παραγωγή πριν την ζημιά.

⇒ Έλεγχος για το εάν υπάρχει διαφοροποίηση του ύψους της παραγωγής, κατά είδος και ποικιλία, μεταξύ των δένδρων του αγροτεμαχίου. Ο έλεγχος αυτός, ή μια πρώτη διαπίστωση, μπορεί να γίνεται ταυτόχρονα με την καταμέτρηση του αριθμού των δένδρων.

⇒ Χωρισμός των δένδρων του αγροτεμαχίου ανάλογα με τη διαφοροποίηση του ύψους της παραγωγής σε δύο, τρεις ή και περισσότερες κατηγορίες (ομάδες) δένδρων με το ίδιο περίπου ύψος παραγωγής.

⇒ Επιλογή ανά κατηγορία ενός ή περισσότερων δένδρων «οδηγών».

⇒ Υπολογισμός του φορτίου των δένδρων «οδηγών».

Ο υπολογισμός της παραγωγής των δένδρων «οδηγών» μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

- Μεθοδολογία υπολογισμού της παραγωγής των δένδρων «οδηγών»
- Κοπή όλων των καρπών και ζύγισμα αυτών, εφόσον υπάρχει η ευχέρεια.

Εφόσον δεν είναι δυνατό να γίνει αυτό, γίνεται καταμέτρηση όλων των καρπών του δένδρου, εκτιμάται το μέσο βάρος τους, υπολογίζεται ο μέσος αριθμός των καρπών ανά χιλιόγραμμο και το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των καρπών με τον αριθμό των καρπών ανά χιλιόγραμμο μας δίνει το βάρος των καρπών που βρίσκονται επάνω στο δένδρο.

$$\text{Παραγωγή / δένδρο} = \frac{\text{Συνολικός αριθμός καρπών}}{\text{Αριθμός καρπών ανά kg}}$$

- Στις περιπτώσεις μεγάλων δένδρων που είναι δύσκολη ή αδύνατη η καταμέτρηση όλων των καρπών, χωρίζουμε τα δένδρα σε ισοβαρή τμήματα και:
 - Είτε μετρούμε τους καρπούς σε ένα τμήμα και με βάση αυτό υπολογίζουμε τη συνολική παραγωγή των δένδρων «οδηγών»
 - Είτε εκτιμούμε το βάρος των καρπών σε ένα τμήμα ως πολλαπλάσιο του βάρους του συνήθους μέσου συγκομιδής των εσπεριδοειδών, της «κλούβας». Μία κλούβα, για παράδειγμα, ομφαλοφόρων πορτοκαλιών ζυγίζει κατά μέσο όρο 18 - 20 χιλιόγραμμα.
- Κατά τον ίδιο τρόπο υπολογίζεται το βάρος των καρπών που είναι πεσμένοι στο έδαφος.
- Το άθροισμα του βάρους των καρπών που είναι επάνω στα δένδρα και εκείνων που είναι πεσμένοι στο έδαφος μας δίνει τη συνολική παραγωγή του συγκεκριμένου δένδρου «οδηγού».

$$\text{Συνολική παραγωγή} = \text{Καρποί που είναι επάνω στα δένδρα} + \text{Καρποί πεσμένοι στο έδαφος}$$

Από όλες τις παραπάνω μετρήσεις αφαιρούνται οι ζημιωμένοι καρποί από άλλα αίτια και γενικότερα οι καρποί που είναι ακατάλληλοι για εμπορία.

Παρακάτω ακολουθεί ένα αριθμητικό παράδειγμα: Το αγροτεμάχιο χωρίστηκε σε τρεις κατηγορίες δένδρων, με βάση τη συνολική παραγωγή τριών δένδρων «οδηγών» ως εξής

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Αριθμητικό παράδειγμα για τα εσπεριδοειδή

Δένδρο «οδηγός» – Κατηγορία	Αριθμός δένδρων ανά κατηγορία	Παραγωγή/ δένδρο (Kg)	Συν. Παραγωγή κάθε κατηγ. (Kg)	Μέση παραγωγή/ δένδρο (Kg)
1 ^η	37	83	37x83 = 3071	
2 ^η	92	56	92x56 = 5152	
3 ^η	22	35	22 x 35 = 770	
Σύνολο	151		8993	8993: 151= 59.5

Πηγή:Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-36

Σε αγροτεμάχια με ομοιόμορφη παραγωγή κατανεμημένη στα δένδρα, μετά τον υπολογισμό της παραγωγής σε λίγα δένδρα, ο υπολογισμός της μέσης παραγωγής ανά δένδρο είναι σχετικά εύκολος.

Όσο ανομοιόμορφα είναι κατανεμημένη η παραγωγή μεταξύ των δένδρων αλλά και επάνω στα δένδρα, τόσο δυσκολότερη γίνεται η εκτίμηση, σε σημείο μάλιστα, πολλές φορές, να είναι υποχρεωμένος ο εκτιμητής να μετρήσει την παραγωγή όλων ή σχεδόν όλων, των δένδρων.

Σε όλες τις περιπτώσεις, ο εκτιμητής πρέπει να λαμβάνει υπόψη του την εικόνα όλων των δένδρων του αγροτεμαχίου.

Εάν μέρος της παραγωγής έχει συλλεχθεί μετά τη ζημιά, αυτό λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης παραγωγής. Εφόσον έχει συγκομισθεί τμήμα της παραγωγής των δένδρων, η εκτίμηση της παραγωγής τους γίνεται σε σύγκριση με την παραγωγή που φέρουν ασυγκόμιστα δένδρα ομοιόμορφης κατάστασης και μεγέθους. Στις περιπτώσεις πλήρους συγκομιδής μετά τη ζημιά της παραγωγής από ένα μέρος του αριθμού των δένδρων του αγροτεμαχίου, η εκτίμηση της παραγωγής τους γίνεται με βάση το μέγεθος, τη γενικότερη κατάσταση των δένδρων αυτών, την πυκνότητα των υπολειμμάτων της καρποφορίας που φέρουν και με τη σύγκρισή τους με τα δένδρα «οδηγούς».

Η σύγκριση του ύψους της παραγωγής που εκτιμήθηκε ότι έχει συγκομισθεί μετά τη ζημιά, με αντίστοιχα στοιχεία τα οποία πιθανό να προσκομίσει ο παραγωγός, πρέπει να επιδιώκεται από τον εκτιμητή. Αυτά τα στοιχεία αξιοποιούνται, αφού πρώτα αξιολογηθεί η ακρίβεια τους, για την απόκτηση εικόνας του ύψους της παραγωγής των δένδρων του αγροτεμαχίου.

Δίφορος παραγωγή λεμονιών

Στην περίπτωση εκτίμησης της παραγωγής σε λεμόνια, στα οποία υπάρχει και «δίφορος παραγωγή», υπολογίζεται χωριστά η παραγωγή για την κανονική καρποφορία και χωριστά η παραγωγή για τα δίφορα λεμόνια.

Υπάρχει συλλεγείσα παραγωγή πριν τη ζημιά

Για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης παραγωγής λαμβάνονται υπόψη:

- οι καρποί που βρίσκονται πάνω στα δένδρα
- οι καρποί που έπεσαν στο έδαφος
- οι καρποί που τυχόν συγκομίσθηκαν μετά τη ζημιά
- οι καρποί που συγκομίσθηκαν πριν τη ζημιά

Εάν έχει συγκομισθεί πριν τη ζημιά εξ ολοκλήρου ένα τμήμα του αγροτεμαχίου, υπολογίζουμε χωριστά την παραγωγή του ασυγκόμιστου τμήματος (σύμφωνα με τα προηγούμενα) και χωριστά του τμήματος που έχει συγκομισθεί πριν τη ζημιά και αθροίζουμε τις δύο παραγωγές, για να υπολογισθεί η συνολική προβλεπόμενη παραγωγή του αγροτεμαχίου και η μέση παραγωγή ανά δένδρο.

Για τον υπολογισμό της παραγωγής του τμήματος που έχει συγκομισθεί πριν τη ζημιά, εφόσον διαπιστώνεται ομοιομορφία στα ασυγκόμιστα δένδρα και στα δένδρα που έχουν συγκομισθεί, στηριζόμαστε στην εκτίμηση των ασυγκόμιστων δένδρων.

Όταν όμως υπάρχει διαφοροποίηση της παραγωγής, μεταξύ συγκομισθέντων και ασυγκόμιστων δένδρων, η παραγωγή τους εκτιμάται ανάλογα με το μέγεθος, τη γενικότερη κατάσταση των δένδρων και την πυκνότητα των ποδίσκων των συγκομισθέντων καρπών, σε συνδυασμό και σε σύγκριση με τα δένδρα «οδηγούς».

Η ύπαρξη αναμφισβήτητων στοιχείων για το ύψος της παραγωγής που συγκομίσθηκε πριν την ημερομηνία ζημιάς, ιδίως στις περιπτώσεις που προέρχεται από συγκεκριμένο αριθμό δένδρων του αγροτεμαχίου, δίνει τη δυνατότητα ελέγχου της ακρίβειας του ύψους της παραγωγής των δένδρων «οδηγών» που έχει εκτιμηθεί.

Στις περιπτώσεις που η συγκομιδή γίνεται σε χέρια, όπως τα λεμόνια, και ένα μέρος αυτής έχει συλλεχθεί πριν από τη ζημιά, υπολογίζουμε κατά δένδρο χωριστά την ηρτημένη παραγωγή και χωριστά, με βάση τον αριθμό των ποδίσκων των συγκομισθέντων καρπών, τη συλλεγείσα παραγωγή.

Ιδιαίτερα προβλήματα παρουσιάζονται, όταν συνυπάρχει συγκομισθείσα παραγωγή πριν και μετά τη ζημιά. Η διάκριση μεταξύ παλαιών και νέων κοπών γίνεται με βάση την εικόνα των ποδίσκων που παρατηρούνται στα δένδρα. Όσο παλαιότερη είναι η κοπή, τόσο περισσότερο ξερό και μαύρο είναι το άκρο του ποδίσκου, σε

αντίθεση με τις νεότερες που είναι φρέσιες και υποπράσινου χρώματος. Η διάκριση είναι περισσότερο ευχερής, όσο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα έχει μεσολαβήσει μεταξύ των παλαιότερων και των νεότερων κοπών.

Επισημαίνεται ότι η συλλεγείσα παραγωγή πριν από τη ζημιά υπολογίζεται πάντοτε στο σύνολο του αγροτεμαχίου, κατά είδος και ποικιλία.

Η διάκριση μεταξύ των ποδίσκων των καρπών που έχουν συλλέγει και αυτών που έπεσαν φυσιολογικά ή εξαιτίας κάποιου ζημιογόνου αιτίου, είναι εύκολη. Στην περίπτωση της καρπόπτωσης, ο ποδίσκος φέρει το αστέρι - σέπαλα, ενώ στην περίπτωση που ο καρπός έχει συλλέγει, ο ποδίσκος είναι κομμένος και τα σέπαλα μένουν επάνω στον καρπό. Το αστέρι (σέπαλα) μπορεί να παραμείνει στο ποδίσκο και σε περιπτώσεις καθυστερημένης συγκομιδής των καρπών.

Η εκτίμηση της ζημιάς γίνεται σε χρόνο που απέχει πολύ της συγκομιδής

Στις περιπτώσεις αυτές ακολουθείται η ίδια τακτική, λαμβάνοντας υπόψη – κατά προσέγγιση – ένα μέσο όρο αριθμού ώριμων καρπών ανά χιλιόγραμμο. Για τον υπολογισμό του αριθμού των καρπών ανά χιλιόγραμμο, εκτός από το είδος και την ποικιλία, λαμβάνεται υπόψη ο όγκος της διαφανιζόμενης προβλεπόμενης παραγωγής τη συγκεκριμένη καλλιεργητική περίοδο, η ευρωστία των δένδρων, η υγιεινή κατάσταση αυτών κ.λ.π. Στον πίνακα 1.2 αναφέρεται κατά είδος και ποικιλία, το εύρος που συνήθως κυμαίνεται ο αριθμός των καρπών ανά χιλιόγραμμο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Ο αριθμός των καρπών ανά χιλιόγραμμο, κατά είδος και ποικιλία πορτοκαλιών.

A/A	Είδος	Ποικιλία	Αριθμός καρπών ανά Kg
1.	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	ΜΕΡΛΙΝ	4-6
		ΝΑΒΕΛΓΝΕΣ	4-6
		NEW HALL	4-6
		ΜΠΟΤΣΑΤΟ ΑΡΤΑΣ	5-8
		ΠΛΑΚΕ ΑΡΤΑΣ	6- 10
		ΒΑΛΕΝΤΣΙΑ	5-7
		ΑΙΜΑΤΟΧΡΟΑ	6-10
2.	ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ	ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ	8-13
		ΣΑΤΣΟΥΜΑ	8-10
		ΝΟΒΑ	6-8
		ΜΙΝΙΟΛΑ	5-8
		ΟΡΤΑΝΙΚ	5-8
		ΕΝΚΟΡ	5-8
		ΚΟΙΝΑ	8-15
3.	ΛΕΜΟΝΙΑ	ΚΟΙΝΑ	6-12
		ΔΙΦΟΡΑ	6-10
4.	ΓΚΡΕΠ - ΦΡΟΥΤ		3-5
5.	ΝΕΡΑΝΤΖΙΑ		6-10
6.	ΚΟΥΜ - ΚΟΥΑΤ		70-130
7.	ΝΕΡΑΤΖΟΛΕΜΟΝΑ		6-8
8.	ΚΙΤΡΑ		2-4
9.	ΠΕΡΓΑΜΟΤΟ		6-10

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-40

Είναι προφανές, ότι όσο περισσότερο απέχει ο χρόνος της εκτίμησης από τη συγκομιδή, τόσο περισσότερο ο υπολογισμός της παραγωγής, ενέχει την πιθανότητα μιας λανθασμένης εκτίμησης. Πέρα από τις όποιες μετρήσεις, που αναμφισβήτητα βοηθούν τον εκτιμητή στη διαμόρφωση του τρόπου σκέψης, ώστε να οδηγηθεί σε ένα κατά το δυνατό ορθότερο συμπέρασμα που να πλησιάζει στην πραγματικότητα, η εκτίμηση της παραγωγής των εσπεριδοειδών παρουσιάζει τεράστιες δυσκολίες, οι οποίες ουσιαστικά αντιπαρέρχονται μόνο από την εμπειρία του εκτιμητή, η οποία αποκτάται με το χρόνο απασχόλησης του στο έργο των εκτιμήσεων. Από το πλήθος των περιστατικών και των ιδιοτήτων τους, ο εκτιμητής βαθμιαία αποκτά εικόνες και

παραστάσεις του ύψους της παραγωγής των δένδρων και της συγκομισθείσας παραγωγής κατά περίπτωση, που αυτόματα τον προσανατολίζουν στην ορθή κατεύθυνση. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή:2003 σ-31-41)

3.4.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ.

Η προβλεπόμενη παραγωγή είναι το γινόμενο του αριθμού των παραγωγικών δέντρων του αγροτεμαχίου επί τη μέση παραγωγή/δέντρο.

Προβλεπόμενη παραγωγή =

(Αριθμός παραγωγικών δέντρων) X (Παραγωγή / Δέντρο)

Αριθμός Δένδρων

Για τον υπολογισμό του αριθμού των παραγωγικών δέντρων μετρίεται ο συνολικός αριθμός δέντρων και ο αριθμός των άκαρπων.

Συνολικός Αριθμός Δένδρων

Το Υπουργείο Γεωργίας προχωρεί στη σύνταξη ελαιοκομικού μητρώου, όπου καταγράφονται όλες οι ελαιοκομικές καλλιέργειες και καταμετρούνται τα δέντρα. Το Μητρώο αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του αριθμού των δέντρων των αγροτεμαχίων από τον εκτιμητή. Οποιαδήποτε ελαιοκομική καλλιέργεια, που δεν θα καταχωρηθεί στο μητρώο αυτό, πρέπει να μην ασφαρίζεται από τον Ε.Λ.Γ.Α. (άρθρο 4§1).

Ο εκτιμητής πρέπει να ελέγχει τον αριθμό των δένδρων και την τοποθεσία, τα οποία θα πρέπει να ταυτίζονται, με τα στοιχεία του μητρώου. Στις περιπτώσεις που δηλώνεται διαφορετικός αριθμός, θα υπολογίζεται ο καταγραμμένος στο μητρώο. Τα επιπλέον δένδρα θεωρούνται παράνομα και δεν καλύπτονται ασφαλιστικά. Στις περιπτώσεις που δηλώνεται μικρότερος αριθμός, από τον καταγραμμένο στο μητρώο, να ελέγχονται οι περιπτώσεις εκρίζωσης, αλλαγής ιδιοκτησίας, εγκατάλειψης της καλλιέργειας κ.τ.λ. Όταν όμως η καλλιέργεια υπάρχει και δεν δηλώθηκε, είτε γιατί δεν ζημιώθηκε είτε γιατί είχε συγκομισθεί η παραγωγή, τότε υπολογίζεται ο αριθμός των δέντρων με βάση το μητρώο.

Αριθμός Άκαρπων Δένδρων

Άκαρπα θεωρούνται τα δένδρα τα οποία:

- Λόγω ηλικίας δεν έχουν παραγωγή (νεαρά άκαρπα δέντρα)
- Δέντρα τα οποία παρεναιυτοφορούν (παραγωγικά δέντρα που τη συγκεκριμένη περίοδο δεν φέρουν παραγωγή)

- Δέντρα τα οποία λόγω της κατάστασης που βρίσκονται δεν έχουν παραγωγή.

Όταν γίνεται η καταμέτρηση του συνολικού αριθμού των δέντρων, χωρίζονται κατά ποικιλία και παράλληλα σημειώνεται ο αριθμός των παραγωγικών δένδρων ή των άκαρπων. Ο εκτιμητής μπορεί να καταγράψει στοιχεία που χαρακτηρίζουν το αγροτεμάχιο και επηρεάζουν την παραγωγικότητα της καλλιέργειας όπως:

- Γονιμότητα του εδάφους.
- Διαμόρφωση αγροτεμαχίου: πεδιάδα, κλίση εδάφους, αναβαθμίδες.
- Ύπαρξη ή όχι άρδευσης, τρόπος άρδευσης.
- Καλλιεργητική τεχνική: κλάδεμα καρποφορίας, λίπανση.
- Κατάσταση του ελαιώνα: εγκαταλειμμένος, καλλιέργεια σε μέτριο, καλό ή πολύ καλό επίπεδο.
- Ζώνη καλλιέργειας.
- Κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής: ανεμόπληκτη, παραθαλάσσια, παραποτάμια, υψόμετρο.
- Φυτοπαθολογικά προβλήματα: προσβολή από εχθρούς και ασθένειες, παθογόνο και βαθμός προσβολής.
- Αντιπαγετική, αντιχαλαζική προστασία.

Σε περιπτώσεις μεγάλων ελαιώνων ή ελαιώνων με ακανόνιστες φυτεύσεις, καλλιέργεια σε αναβαθμίδες κ.λ.π, που παρουσιάζουν δυσκολία στην καταμέτρηση των δένδρων, πρέπει το αγροτεμάχιο να χωρίζεται σε μικρότερα τμήματα με καταγραφή των αντίστοιχων στοιχείων.

Αριθμός Παραγωγικών Δένδρων

Ο αριθμός παραγωγικών δέντρων υπολογίζεται από τον τύπο:

Αριθμός των παραγωγικών δέντρων=
(Συνολικός αριθμός δέντρων) – (Αριθμός άκαρπων δέντρων)

Προβλεπόμενη Παραγωγή

Η προβλεπόμενη παραγωγή υπολογίζεται από το γινόμενο του αριθμού των παραγωγικών δέντρων επί τη μέση παραγωγή ανά δέντρο.

Προβλεπόμενη Παραγωγή =
(Αριθμός παραγωγικών δέντρων) X (Μέση παραγωγή ανά δέντρο)

Η παραγωγή που βρίσκεται πάνω στα δέντρα την ημέρα της ζημίας είναι η ηρτημένη παραγωγή. Από αυτήν ένα τμήμα χάνεται (ποσοτική ζημία) και το υπόλοιπο απομένει πάνω στα δέντρα. Επίσης τμήμα της παραγωγής λείπει και στις περιπτώσεις που ζημιώνεται η καλλιέργεια μετά την έναρξη της συγκομιδής, οπότε πιθανώς ένα μέρος να έχει συγκομισθεί (συλλεγείσα πριν τη ζημία) .

Η προβλεπόμενη (συνολική) παραγωγή είναι το άθροισμα:

- Παραγωγή που απέμεινε και ποσοτική απώλεια (ζημία)
- Παραγωγή που απέμεινε και ποσοτική απώλεια (ζημία) και συλλεγείσα (πριν τη ζημία)
- Παραγωγή που απέμεινε και συλλεγείσα (ποσοτική απώλεια μηδενική).

Μέση παραγωγή ανά Δένδρο

Η μέση παραγωγή ανά δένδρο υπολογίζεται από τρία στοιχεία: παραγωγή που απέμεινε, ποσοτική απώλεια, συλλεγείσα παραγωγή.

Περίπτωση α. Εκτίμηση της παραγωγής από την καρπόδεση μέχρι πριν τον μεταχρωματισμό (γυάλισμα)

Η εκτίμηση της παραγωγής παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες, γιατί:

- Στα αρχικά στάδια παρουσιάζεται φυσιολογική καρπόπτωση.
- Δεν μπορεί να υπολογισθεί με ακρίβεια το τελικό μέγεθος του καρπού.
- Πολλοί παράγοντες ενδογενείς και εξωγενείς επιδρούν στο ύψος και την ποιότητα της παραγωγής ως την ωρίμανση και τη συγκομιδή.

i. Παραγωγή που απέμεινε

Η εκτίμηση της παραγωγής που απέμεινε γίνεται ως εξής:

- Μικρόκαρπες ποικιλίες και μεγαλόκαρπες στα πρώτα στάδια ανάπτυξης.
- Με βάση το μέγεθος της κόμης του δέντρου. Απαιτεί εμπειρία στο αντικείμενο αυτό από τον εκτιμητή. Λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:
- Το μέγεθος της κόμης του δέντρου
- Η ηλικία των δέντρων
- Ο αριθμός καρπών που φέρουν τα δέντρα τον χρόνο διενέργειας της εκτίμησης (το τελικό μέγεθος του καρπού είναι αντιστρόφως ανάλογο του αριθμού των καρπών που φέρει το δέντρο).

Καλλιεργητικές φροντίδες.

Ο χρόνος διενέργειας της εκτίμησης (όσο πλησιέστερα είναι στο στάδιο χρωματισμού του καρπού, τόσο πιο αξιόπιστα είναι τα στοιχεία για τη διαμόρφωση του πορίσματος εκτίμησης)

Μεγαλόκαρπες ποικιλίες.

Συνήθως η διαμόρφωση της ελιάς είναι κύπελλο με τρεις έως πέντε ισομεγέθεις βραχίονες.

Μετρίεται ο αριθμός των βραχιόνων, ενώ παράλληλα ελέγχεται αν έχουν την ίδια παραγωγή. Αν δεν έχουν επιλέγεται ο βραχίονας που έχει ενδιάμεση παραγωγή και οι υπόλοιποι μετρούνται ως δεκαδικό αυτού (π.χ. 1 βραχίονας, 0,8 βραχίονας, 1,2 βραχίονας)

- Υπολογίζεται η παραγωγή του βραχίονα και
- Πολλαπλασιάζεται η παραγωγή με τον αριθμό των βραχιόνων.

Ο υπολογισμός της παραγωγής που φέρει ο βραχίονας γίνεται με βάση:

- τον αριθμό των καρπών που φέρει και
- τον αριθμό καρπών / kg

Για να βρεθεί η παραγωγή του βραχίονα ακολουθείται η εξής διαδικασία:

Χωρίζεται ο βραχίονας σε μικρότερα ισοδύναμης παραγωγής τμήματα και μετρούνται οι καρποί σε ένα τμήμα. Ο αριθμός καρπών βρίσκεται με πολλαπλασιασμό του αριθμού των ισοδύναμων τμημάτων με τον αριθμό καρπών που μετρήθηκαν.

$\text{Αριθμός καρπών} / \text{αριθμός καρπών ανά kg} = \text{παραγωγή βραχίονα kg}$
--

Η μέθοδος εφαρμόζεται σε προχωρημένα ανάπτυξης του καρπού. Είναι ιδιαίτερα επίπονη για τα αρχικά στάδια ανάπτυξης και τις μικρόκαρπες ποικιλίες.

ii. Ποσοτική απώλεια

Για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης παραγωγής πρέπει να υπολογιστεί το βάρος των καρπών που έπεσαν. Αυτοί κατά κανόνα είναι διάσπαρτοι στην προβολή της κόμης του δέντρου, σε επιφάνεια κατά προσέγγιση κυκλική. Ο υπολογισμός της πτώσης γίνεται ως εξής:

- Μετρίεται η ακτίνα της κυκλικής επιφάνειας, η οποία έχει κέντρο τον κορμό του δέντρου και περιφέρεια την προβολή της κόμης (r).
- Υπολογίζεται το εμβαδόν της επιφάνειας αυτής (Εμβαδόν κύκλου πr^2)

iii. Συλλεγείσα παραγωγή

Ποικιλίες που συγκομίζονται πράσινες, πριν τον μεταχρωματισμό για επιτραπέζια χρήση είναι κυρίως η κονσερβολιά και οι ισπανικής προέλευσης. Για το λόγο αυτό μπορεί να υπάρχει συλλεγείσα παραγωγή πριν τη ζημιά. Την παραγωγή αυτή είναι υποχρεωμένος ο παραγωγός να τη δηλώσει και να προσκομίσει στον Γεωπόνο εκτιμητή τα σχετικά παραστατικά. Η διαπίστωση της συλλεγείσας από τον Γεωπόνο γίνεται με σύγκριση της παραγωγής με τη βλάστηση του δέντρου. Δέντρα που έχουν μειωμένη βλαστική ανάπτυξη πρέπει να φέρουν φορτίο, στους ετήσιους βλαστούς. Αν δεν βρεθεί φορτίο, ούτε πεσμένοι καρποί στο έδαφος, το φορτίο που έφεραν έχει συγκομιστεί. Συνήθως βρίσκεται και μικρός αριθμός ποδίσκων που υποδηλώνει την παραγωγή αυτή. Σημειώνεται ότι κατά τη συγκομιδή της πράσινης ελιάς ο ποδίσκος συνήθως αποσπάται μαζί με τον καρπό. Η συλλεγείσα παραγωγή αναφέρεται στο σύνολο του αγροτεμαχίου. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά :2003 σ-24-34)

Ο Γεωπόνος-εκτιμητής συμπληρώνει τα στοιχεία του πίνακα 3.3

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 Προβλεπόμενη Παραγωγή για την Ελιά

ΣΥΝΟΛΙΚΗ – ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ					
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων	Παραγωγή που απέμεινε/δέντρο	Πτώση/δέντρο(kgr)	Ηρτημένη Παραγωγή/δέντρο (kgr)= παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο (kgr) =αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή / δέντρο
1η	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 1ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας
2η	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 2ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας
...
ΣΥΝΟΛΟ	Συνολικός αριθμός παραγωγικών δέντρων αγροτεμαχίου	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Ηρτημένη παραγωγή αγροτεμαχίου
			ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Συλλεγείσα παραγωγή πριν τη ζημία
			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Παραγωγή που απέμεινε + Πτώση + Συλλεγείσα
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ/ Δέντρο		Παραγωγή αγροτεμαχίου/αριθμός παραγωγικών δέντρων			

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την ελιά (2003) σ-33

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Προβλεπόμενη Παραγωγή=
Αριθμός παραγωγικών δέντρων X Μέση παραγωγή / δέντρο (kgr)

Αριθμός παραγωγικών δέντρων=
Συνολικός αριθμός δέντρων – Αριθμός άκαρπων δέντρων

3.5. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.

Για την δειγματοληψία των δενδρωδών καλλιεργειών η διαδικασία που ακολουθείτε είναι διαφορετική για κάθε κλάδο παραγωγής, στα παρακάτω κεφάλαια αναλύεται η διαδικασία αυτή για τα ροδάκινα, τα μήλα, εσπεριδοειδή και τις ελιές (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής:2003)

3.5.1. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ.

Από τις προηγηθείσες διαδικασίες-ενέργειες της πραγματογνωμοσύνης, ταυτοποίησης του αγροτεμαχίου, μέτρησης-διαχωρισμού δένδρων, υπολογισμού της μέσης παραγωγής ανά δένδρο, δίνεται ήδη η μακροσκοπική εικόνα σχετικά με τις διάφορες παραμέτρους της καλλιέργειας.

Οι παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη διαδικασία συλλογής του δείγματος, τον καθορισμό αλλά και τον αριθμό των αντιπροσωπευτικών δένδρων για την δειγματοληψία, είναι οι παρακάτω: η ομοιομορφία ή η ανομοιομορφία του μεγέθους των δένδρων, της παραγωγής τους, η διαφοροποίηση ή όχι της ζημιάς εντός του αγροτεμαχίου αλλά και επί του δένδρου καθώς και ο συνολικός αριθμός των δένδρων της ποικιλίας και η έκταση του αγροτεμαχίου.

Δεν επιλέγονται ποτέ αντιπροσωπευτικά για τη δειγματοληψία τα δένδρα εκείνα, τα οποία είναι περιμετρικά στις πρώτες-ακραίες σειρές του αγροτεμαχίου. Επίσης σε περίπτωση ανομοιομορφίας της παραγωγής δεν επιλέγονται ποτέ ως αντιπροσωπευτικά της όλης καλλιέργειας δένδρα με όλης της καλλιέργειας (αγροτεμαχίου) δένδρα με μεγάλη ή μικρή παραγωγή. Ακόμη σε περίπτωση έντασης της χαλαζόπτωσης στο αγροτεμάχιο, δεν επιλέγονται δένδρα των οποίων η παραγωγή έχει πληγεί με μόνο μεγάλη ή μόνο μικρή ένταση της χαλαζόπτωσης. Στις περιπτώσεις αυτές επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο από κάθε μια από τις δύο περιπτώσεις και συλλέγονται τα αντίστοιχα δείγματα με τις ανάλογες διαδικασίες. Μετά το διαχωρισμό των καρπών εκάστου δείγματος ξεχωριστά, γίνονται οι υπολογισμοί των στοιχείων των επιμέρους πορισμάτων. Στο τέλος με άμεσο τρόπο ως προς τον αριθμό των παραγωγικών δένδρων και αναλογικό τρόπο ως προς τη μέση παραγωγή ανά δένδρο και ποσοστό ζημιάς, ενοποιούνται τα δύο διαφορετικά στοιχεία των επιμέρους

πορισμάτων σε ένα τελικό πόρισμα. Ιδιαίτερα στην περίπτωση αυτή η εμπειρία και η ικανότητα του εκτιμητή συμβάλλουν σε ένα αποτέλεσμα που αποδίδει καλύτερα την πραγματικότητα.

Όταν η χαλαζόπτωση συνοδεύεται από νηνεμία ή από σταθερής κατεύθυνσης ανέμους, τότε στα μέσου και μεγάλου μεγέθους δένδρα παρατηρείται διαφοροποίηση της ζημιάς στις δύο πλευρές τους, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «πλευρά χαλαζόπτωσης» και ως «καλυμμένη πλευρά». Σε μικρού μεγέθους δένδρα, όλοι οι καρποί του δένδρου είναι στον ίδιο βαθμό περίπου εκτεθειμένοι στην χαλαζόπτωση. Στην περίπτωση αυτή δεν παρατηρείται συνήθως πλευρά χαλαζόπτωσης και καλυμμένη πλευρά.

Για την μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικά του δείγματος, οι διαδικασίες συλλογής του δείγματος που αναφέρονται παρακάτω, επαναλαμβάνονται και σε δεύτερο ή και τρίτο δένδρο, στην περίπτωση που ο συνολικός αριθμός των δένδρων της ποικιλίας είναι μεγάλος. Επίσης-εφόσον ο εκτιμητής κρίνει απαραίτητη-πραγματοποιείται μια δεύτερη ή και τρίτη επανάληψη.

Είναι αυτονόητο ότι σε δένδρα ελευθέρων σχημάτων μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής, για τη δημιουργία αντιπροσωπευτικού δείγματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η κατανομή της παραγωγής στο δένδρο. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στο δείγμα η καλύτερη δυνατή εικόνα της ζημιάς.

Στην συνέχεια περιγράφεται η διαδικασία συλλογής του δείγματος για τις παρακάτω περιπτώσεις:

Σε δένδρα μικρού μεγέθους και παραγωγής-ανεξαρτήτως διαμόρφωσης σχήματος.

Σε ελεύθερα σχήματα-δένδρα μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής.

Σε παλμέτες-δένδρα μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής.

Κατάταξη των καρπών του δείγματος

Οι συλλεγόμενοι καρποί του δείγματος βάσει της συμπτωματολογίας που παρουσιάζουν, αξιολογούνται-κατατάσσονται σε διαφορετικές κατηγορίες. Από τους καρπούς του δείγματος δεν κατατάσσονται σε καμιά κατηγορία ανεξαρτήτως των τραυμάτων τους από το χαλάζι, οι καρποί που δεν θεωρούνται εμπορεύσιμοι και οι οποίοι δεν υπολογίζονται ούτε στην παραγωγή ούτε στη ζημιά. Ειδικότερα στους καρπούς αυτούς περιλαμβάνονται οι προσβεβλημένοι-πέραν των ανεκτών ορίων-από μυκητολογικές ή εντομολογικές προσβολές, οι μικρού μεγέθους-κάτω των ανεκτών ορίων-και οι εμπορεύσιμοι εξαιτίας τροφωπενιών καρποί. Ακόμη στους καρπούς αυτούς

περιλαμβάνονται οι ασύμμετροι- παραμορφωμένοι καρποί, των οποίων το πρόβλημα δεν οφείλεται σε καλυπτόμενα από τον ΕΛΓΑ ζημιογόνα αίτια.

Οι καρποί πέραν των συγκεκριμένων κατηγοριών κατάταξης, χαρακτηρίζονται επίσης ως:

- Καρποί «αζημίωτοι», όταν έχουν υποστεί καμία ζημιά
- Καρποί με «ποιοτική ζημιά», όταν παρά τα τραύματά τους διατίθενται είτε για νωπή κατανάλωση ως «επιτραπέζιοι», είτε για χυμοποίηση, και
- Καρποί με «ποσοτική ζημιά», όταν εξαιτίας καρπόπτωσης ή αυστηρού-επιπλέον αραιώματος ή σήψης, η απώλεια τους θεωρείται δεδομένη και οφείλεται στο ζημιογόνο γεγονός.

Στην περίπτωση χαλαζόπτωσης η οποία προκαλεί απώλεια παραγωγής λόγω καρπόπτωσης ή αυστηρού –επιπλέον αραιώματος, το ποσοστό αυτό της απώλειας ανάγεται σε αριθμό ζημιωθέντων καρπών και ο αριθμός αυτός προστίθεται τόσο στο συνολικό αριθμό των καρπών του δείγματος όσο και στον αριθμό των καρπών της κατηγορίας IV (ποσοτική ζημιά). Δηλαδή όταν η ασυγκόμιστη- «ηρτημένη παραγωγή» δεν ταυτίζεται με την συνολική παραγωγή του δένδρου κατά το χρόνο της χαλαζόπτωσης, είναι αυτονόητο ότι το δείγμα που συλλέγεται-«κατεβάζεται» δεν αντιπροσωπεύει το 100% αλλά το ποσοστό εκείνο του δείγματος που αφορά στην ηρτημένη παραγωγή του δένδρου μετά τη καρπόπτωση ή το αυστηρό-επιπλέον αραιώμα.

Για παράδειγμα με καρπόπτωση ή αυστηρό-επιπλέον αραιώμα σε ποσοστό 10%, το δείγμα που συλλέγεται αφορά στο 90% του πλήρους δείγματος. Εάν ο αριθμός των συλλεγόντων καρπών του δείγματος είναι 120, τότε στο «πλήρες δείγμα» ο συνολικός αριθμός καρπών θα είναι 133 ($120 \cdot 100 / 90 = 133,3$) και 13 επιπλέον καρποί θα καταταγούν στην κατηγορία IV (απώλεια παραγωγής).

Η υποβάθμιση μερική ή ολική της ποιοτικής αξίας των ζημιωθέντων προϊόντων υπολογίζεται ως ποσοστό μείωσης(%) της αξίας του αζημίωτου προϊόντος και ονομάζεται «συντελεστής ζημιάς». Με το συντελεστή ζημιάς μετατρέπεται η «ποιοτική ζημιά» σε «ποσοτική ζημιά». Η μειωμένη πλέον αξία του ζημιωθέντος προϊόντος ονομάζεται «υπολειμματική αξία». Στην εκτιμητική πρακτική στο συντελεστή ζημιάς συμπεριλαμβάνεται και το ποσοστό της αύξησης των δαπανών συλλογής-διαλογής εξαιτίας της χαλαζόπτωσης.

Όταν οι συνθήκες εμπορίας του προϊόντος διαμορφώνουν την «υπολειμματική αξία» του ζημιωθέντος προϊόντος διαφορετική από την προβλεφθείσα με την

«αντικειμενικοποίηση» της εκτίμησης, τότε και οι προκαθορισμένοι προσωρινά συντελεστές ζημιάς των κατηγοριών II και III προσαρμόζονται-διαμορφώνονται ανάλογα. Η προσαρμογή- διαμόρφωση των συντελεστών γίνεται μετά από εξουσιοδοτημένων οργάνων του ΕΛΓΑ.

Εκτός των ακραίων περιπτώσεων, σε όλες τις άλλες χαλαζοπτώσεις δεν παρατηρούνται τραύματα διάφορων μεγεθών.

Μέγεθος τραυμάτων

Κάθε τραύμα μετά την εξέλιξη του, ανάλογα με το μέγεθος του (τη διάμετρό του και το βάθος του), κατατάσσεται σε μια από τις παρακάτω περιπτώσεις:

Πολύ μικρό τραύμα

Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής-φυσικής ωρίμανσης καρπού), το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση με ζημιά μόνο στο χνούδι του καρπού.
- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση ή μώλωπας, διαμέτρου έως 3 mm.

Μικρό τραύμα

Τραύμα που δεν επηρεάζει το σχήμα, ούτε εμφανώς την εξωτερική εμφάνιση του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής-ωρίμανσης καρπού), το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσης του.

-Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση ή μώλωπας, διαμέτρου μεγαλύτερης των 3mm και έως 5mm. Τραύμα που προκαλεί ζημιά μόνο στο χνούδι ή τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού.

-Μώλωπας διαμέτρου έως 5mm και βάθους έως 3mm.

-Σχίσσιμο- αμυχή (διάρρηξη του φλοιού), διαμέτρου έως 3mm και βάθους έως 1 mm.

- Σχίσσιμο-αποκοπή μικρού ή μεγάλου τμήματος της σάρκας του καρπού.

-Στα πολύ μεγάλα τραύματα συμπεριλαμβάνεται και το τραύμα στον ποδίσκο του καρπού που προκαλεί καρπόπτωση.

Μέτριο τραύμα

Τραύμα που δεν επηρεάζει εμφανώς το σχήμα, ούτε αξιοσημείωτα την εξωτερική εμφάνιση του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις,(βασικό στάδιο φυσιολογικής-φυσικής ωρίμανσης καρπού), το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση ή μώλωπας, διαμέτρου μεγαλύτερης των 5mm και έως 8mm. Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού.

-Μώλωπας διαμέτρου μεγαλύτερης των 5 mm και έως 7mm και βάθους έως 3mm.

Σχίσμο (διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας), διαμέτρου μεγαλύτερης των 3mm και έως 4mm και βάθους έως 3mm.

Μεγάλο τραύμα

Τραύμα που επηρεάζει αξιοσημείωτα – έντονα το σχήμα και την εξωτερική εμφάνιση του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής –φυσικής ωρίμανσης καρπού) ,το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα epούλωσής του.

-Μώλωπας διαμέτρου μεγαλύτερης των 7mm και βάθος έως 7mm.

-Σχίσμο (διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας), διαμέτρου μεγαλύτερης των 4mm και βάθους έως 7mm.

Πολύ μεγάλο τραύμα

Τραύμα που προκαλεί καρπόπτωση που επηρεάζει έντονα το σχήμα και την εξωτερική εμφάνιση του καρπού και επιβάλλεται η αφαίρεση (το αραιώμα) του. Τραύμα που προκαλεί άμεση «ποσοτική ζημιά» (απώλεια παραγωγής). Τραύμα που δεν επουλώνεται. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής-φυσικής ωρίμανσης καρπού), τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα epούλωσης του.

- Μώλωπας πολύ μεγάλης διαμέτρου (επιφάνειας) και αναλόγου βάθους, με έντονη και εκτεταμένη σύνθλιψη των ιστών της σάρκας.

- Σχίσμο-έντονη διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας, πολύ μεγάλης διαμέτρου και μεγάλου βάθους.

Κατηγορίες καρπών επιτραπέζιων ροδάκινων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I. Συντελεστής ζημιάς 0%*

♦ καρποί αζημιώτοι, χωρίς κανένα τραύμα από χαλάζι. Καρποί που δεν παρουσιάζουν κανένα εμφανές - ορατό σημάδι από το χαλάζι.

- Όταν το ποσοστό των καρπών της κατηγορίας είναι μικρότερο του 15% του δείγματος, οι καρποί της κατηγορίας αυτής μεταφέρονται στην κατηγορία II. Δηλαδή όταν το συνολικό ποσοστό των τραυματισμένων καρπών είναι μεγαλύτερο του 85%, τότε θεωρείται ότι όλοι οι καρποί του δείγματος (ήτοι το 100%) είναι τραυματισμοί.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II. Συντελεστής ζημιάς 40%*

Καρποί με τραύματα από χαλάζι. Καρποί για νωπή κατανάλωση (επιτραπέζιοι καρποί).

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου - ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού.

- Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 10 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 5 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.

* Στην περίπτωση «συνδυασμού τραυμάτων», η συχνότητα (αριθμός) των τραυμάτων / καρπό δεν πρέπει να μειώνει - υποβαθμίζει την «υπολειμματική αξία» του καρπού περισσότερο από όσο η συχνότητα του μέγιστου επιτρεπόμενου τραύματος.

Η συχνότητα αναφέρεται στα μέγιστα επιτρεπόμενα τραύματα.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής -φυσικής ωρίμανσης καρπού.

- Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 7 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα (επιφανειακή χρωματική αλλοίωση, μώλωπας) με συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.

* Στην περίπτωση «συνδυασμού τραυμάτων», η συχνότητα (αριθμός) των τραυμάτων / καρπό δεν πρέπει να μειώνει - υποβαθμίζει την «υπολειμματική αξία» του καρπού περισσότερο από όσο η συχνότητα του μέγιστου επιτρεπόμενου τραύματος συχνότητα αναφέρεται στα μέγιστα επιτρεπόμενα τραύματα.

* Καρποί είτε με μώλωπες είτε με αμυχές (σχισίματα) - εφόσον αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας δεν ευνοούν την προώθηση τους για άμεση νωπή κατανάλωση (επιτραπέζιοι καρποί) - στο βαθμό (ποσοστό) που δεν θα εμπορευτούν άμεσα και θα μειωθεί - υποβαθμισθεί περαιτέρω η υπολειμματική τους αξία, κατατάσσονται στην επόμενη κατηγορία III (καρποί για χυμοποίηση).

* Όσον αφορά στο συντελεστή ζημιάς της κατηγορίας II, σημειώνονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Όταν το ποσοστό των καρπών της κατηγορίας II υπερβαίνει το 50% των καρπών του δείγματος, ο συντελεστής ζημιάς αυξάνεται σε 50%.
- Όταν η παραγωγή είναι εξαιρετικά υψηλής ποιότητας, ο συντελεστής ζημιάς αυξάνεται σε 50%.

- Όταν οι καρποί παρουσιάζουν λίγα πολύ μικρά επιφανειακά μόλις εμφανή σημάδια εξαιτίας πολύ ασθενούς χαλαζόπτωσης, τα οποία όμως επηρεάζουν την εξωτερική εικόνα του καρπού, στις μεν έντονα χρωματισμένες επιτραπέζιες ποικιλίες χρησιμοποιείται ως συντελεστή ζημιάς το 30%, στις δε ανοιχτόχρωμες επιτραπέζιες ποικιλίες, στα συμπύρηνια και στα νεκταρίνια το 40%.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΙΙΙ. Συντελεστής ζημιάς 80%*

Καρποί με τραύματα από χαλάζι. Καρποί για χυμοποίηση.

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου - ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού.

- Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 10 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 5 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 3 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα των οποίων η επούλωση παρουσιάζει ανώμαλη εξωτερική εμφάνιση, με αποτέλεσμα οι καρποί αυτοί να εμφανίζουν παραμόρφωση - ασυμμετρία.
- Καρποί των οποίων τα τραύματα έχουν καλυφθεί από κόμι και η εμπορία τους για νωπή κατανάλωση αντικειμενικά είναι δυσχερής.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού.

- Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 7 τραυμάτων /καρπό.
- Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 5 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 3 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μεγάλα» τραύματα και συχνότητα ίση ή μεγαλύτερη του 1 τραύματος /καρπό.
- Καρποί της κατηγορίας ΙΙ από όψιμη χαλαζόπτωση (είτε με μώλωπες είτε με σχισίματα), στην περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας το επιβάλλουν και δεν είναι δυνατόν μέσα σε εύλογο χρονικό

διάστημα να εμπορευτούν για νωπή κατανάλωση (επιτραπέζιοι καρποί).

* Στην εξαιρετική περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας δεν ευνοούν την απορρόφηση των καρπών αυτών για χυμοποίηση και μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα η απώλεια τους λόγω σήψης θα είναι οριστική, οι καρποί αυτοί κατατάσσονται στην κατηγορία IV (απώλεια παραγωγής).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV. Συντελεστής ζημιάς 100%

Καρποί που έχουν απολεσθεί εξαιτίας της χαλαζόπτωσης. Καρποί με τραύματα τα οποία δεν θα επουλωθούν, με αποτέλεσμα τη σήψη και την απώλεια τους.

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου - ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού.

- Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας των «πολύ μεγάλων» τραυμάτων, στον ποδίσκο του καρπού και στη σάρκα του, ως έντονο σχίσσιμο ή αποκοπή τμήματος της σάρκας ή ως μώλωπας με εκτεταμένη σύνθλιψη των ιστών.
- Απώλεια παραγωγής εξαιτίας απαραίτητου αυστηρού - επιπλέον αραιώματος για την αφαίρεση των κτυπημένων καρπών από μεγάλα και πολύ μεγάλα τραύματα.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού.

- Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας τραυμάτων στον ποδίσκο του καρπού και καρποί που λόγω σήψης δεν είναι δυνατόν να εμπορευτούν για χυμοποίηση.
- Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας εκτεταμένων τραυμάτων στη σάρκα του καρπού, είτε ως σχίσσιμο, είτε ως μώλωπες και λόγω σήψης δεν είναι δυνατόν να εμπορευτούν για χυμοποίηση.
- Απώλεια παραγωγής από ηρτημένους καρπούς με τραύματα τα οποία κατά τη συγκομιδή παρουσιάζουν έντονη σήψη και δεν δυνατόν οι καρποί αυτοί να εμπορευτούν για χυμοποίηση.
- Απώλεια παραγωγής (λόγω σήψης) από όψιμη χαλαζόπτωση σε συγκομισθέντες καρπούς της κατηγορίας III, στην εξαιρετική περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας το επιβάλουν και δεν είναι δυνατόν μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να εμπορευτούν για χυμοποίηση.

Κατηγορίες καρπών συμπύρηνων ροδάκινων.

Στα συμπύρηννα ροδάκινα η εμπορία και η χρήση τους είναι διαφορετική απ' ότι των επιτραπέζιων ροδάκινων.

Όλοι οι τραυματισμένοι καρποί έστω και με πολύ μικρά ή μικρά τραύματα αλλάζουν χρήση και εμπορεύονται - οδηγούνται στην χυμοποίηση. Δηλαδή οι τραυματισμένοι καρποί των συμπύρηνων ροδάκινων που αντιστοιχούν στις ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ II και III των επιτραπέζιων ροδάκινων, επειδή έχουν την ίδια υπολειμματική αξία - ανεξαρτήτως από το μέγεθος των τραυμάτων τους - κατατάσσονται σε μια - ενιαία ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (καρποί για χυμοποίηση). Για κομπόστα εμπορεύονται μόνο οι αζημίωτοι καρποί.

Για το λόγο αυτό οι καρποί του δείγματος κατατάσσονται στις τρεις (3) παρακάτω ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I. Συντελεστής ζημιάς 0%*

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι αζημίωτοι καρποί.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III. Συντελεστής ζημιάς 70%*

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται όλοι οι τραυματισμένοι καρποί, που θα εμπορευτούν - οδηγηθούν για χυμοποίηση.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV. Συντελεστής ζημιάς 100%

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι καρποί που έχουν απολεσθεί εξαιτίας της χαλαζόπτωσης είτε ως καρπόπτωση, είτε ως «υπερβολικό» - αυστηρό - επιπλέον αραϊώμα, είτε ως απώλεια παραγωγής λόγω σήψης.

Κατηγορίες καρπών νεκταρινιών.

Σχετικά με τα νεκταρίνια η εμπορία και η χρήση τους δεν είναι πάντοτε ίδια - όμοια με τα επιτραπέζια ροδάκινα. Ενώ οι τραυματισμένοι καρποί της ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ III των επιτραπέζιων ροδάκινων εμπορεύονται - οδηγούνται για χυμοποίηση, οι με αντίστοιχα τραύματα καρποί των νεκταρινιών δεν εμπορεύονται για χυμοποίηση, αλλά «καταλήγουν» ως απώλεια παραγωγής (ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV). Δηλαδή οι καρποί των νεκταρινιών με μεγάλα τραύματα ή με μεγάλη συχνότητα τραυμάτων δεν έχουν καμιά υπολειμματική αξία. Οι καρποί αυτοί κατατάσσονται στην ίδια - ενιαία ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ με τους απωλεσθέντες καρπούς (ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV). Για το λόγο αυτό οι καρποί του δείγματος κατατάσσονται στις τρεις (3) παρακάτω ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I. Συντελεστής ζημιάς 0%*

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι αζημίωτοι καρποί.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II. Συντελεστής ζημιάς 40%*

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι καρποί με τραύματα από χαλάζι, οι οποίοι θα εμπορευτούν για νωπή κατανάλωση (ως επιτραπέζιοι).

Στην περίπτωση που παρατηρείται έλλειψη του προϊόντος στην «αγορά», υπάρχει δυνατότητα απορρόφησης (περιορισμένων συνήθως ποσοτήτων) καρπών, με τραύματα αντίστοιχα της ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΙΙΙ των επιτραπέζιων ροδάκινων, με μειωμένες φυσικά τιμές εμπορίας. Η δυνατότητα αυτή της απορρόφησης του προϊόντος - εφόσον είναι σημαντική - πρέπει να ληφθεί υπόψη.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΙV. Συντελεστής ζημιάς 100%

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι καρποί που έχουν απολεσθεί εξαιτίας της χαλαζόπτωσης είτε ως καρπόπτωση, είτε ως «αυστηρό» - «επιπλέον» αραϊώμα, είτε ως απώλεια παραγωγής λόγω σήψης.

Επίσης στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι καρποί με μεγάλα τραύματα ή με μεγάλη συχνότητα πολύ μικρών, μικρών ή μέτριων τραυμάτων, οι οποίοι δεν έχουν καμιά υπολειμματική αξία. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα:2003 σ-30-56)

3.5.2. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΩΝ.

Από τις προηγηθείσες διαδικασίες - ενέργειες της πραγματογνωμοσύνης, ταυτοποίησης του αγροτεμαχίου, μέτρησης – διαχωρισμού δένδρων, υπολογισμού της μέσης παραγωγής / δένδρο, δίνεται ήδη η μακροσκοπική εικόνα σχετικά με τις διάφορες παραμέτρους της καλλιέργειας.

Οι παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη διαδικασία (μέθοδο) συλλογής του δείγματος, τον καθορισμό αλλά και τον αριθμό των αντιπροσωπευτικών δένδρων για τη δειγματοληψία, είναι οι παρακάτω: η ομοιομορφία ή η ανομοιομορφία του μεγέθους των δένδρων, της παραγωγής τους, η διαφοροποίηση ή όχι της ζημιάς εντός του αγροτεμαχίου αλλά και επί του δένδρου καθώς και ο συνολικός αριθμός των δένδρων της ποικιλίας και η έκταση του αγροτεμαχίου.

Δεν επιλέγονται ποτέ ως αντιπροσωπευτικά για τη δειγματοληψία τα δένδρα εκείνα, τα οποία είναι περιμετρικά στις πρώτες – ακραίες σειρές του αγροτεμαχίου. Επίσης σε περίπτωση ανομοιομορφίας της παραγωγής δεν επιλέγονται ποτέ ως αντιπροσωπευτικά της όλης καλλιέργειας (αγροτεμαχίου) δένδρα με μόνο μεγάλη ή μόνο μικρή παραγωγή. Ακόμη σε περίπτωση διαφορετικής έντασης της χαλαζόπτωσης στο αγροτεμάχιο (καλλιέργεια), δεν επιλέγονται δένδρα των οποίων η παραγωγή έχει

πληγεί με μόνο μεγάλη ή μόνο μικρή ένταση της χαλαζόπτωσης. Στις περιπτώσεις αυτές επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο από κάθε μια από τις δύο περιπτώσεις και συλλέγονται - «κατεβάζονται» τα αντίστοιχα δείγματα με τις ανάλογες διαδικασίες. Μετά το διαχωρισμό (κατηγοριοποίηση) των καρπών εκάστου δείγματος ξεχωριστά, γίνονται οι υπολογισμοί των στοιχείων των επιμέρους πορισμάτων. Στο τέλος με άμεσο τρόπο ως προς τον αριθμό των παραγωγικών και μη παραγωγικών δένδρων και αναλογικό τρόπο ως προς τη μέση παραγωγή/δένδρο και το ποσοστό ζημιάς, ενοποιούνται (ανάγονται) τα δύο διαφορετικά στοιχεία των επιμέρους πορισμάτων σε ένα τελικό πόρισμα. Ιδιαίτερα στην περίπτωση αυτή η εμπειρία και η ικανότητα του εκτιμητή συμβάλλουν σε ένα αποτέλεσμα που αποδίδει καλύτερα την πραγματικότητα.

Όταν η χαλαζόπτωση συνοδεύεται από νηνεμία (άπνοια) ή από σταθερής κατεύθυνσης ανέμους, τότε στα μέσου και μεγάλου μεγέθους δένδρα παρατηρείται διαφοροποίηση της ζημιάς στις δύο πλευρές τους, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «πλευρά χαλαζόπτωσης» και ως «καλυμμένη πλευρά». Σε μικρού μεγέθους δένδρα, όλοι οι καρποί του δένδρου είναι στον ίδιο βαθμό περίπου εκτεθειμένοι στην χαλαζόπτωση. Στην περίπτωση αυτή δεν παρατηρείται συνήθως πλευρά χαλαζόπτωσης και καλυμμένη πλευρά.

Για την μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, οι διαδικασίες συλλογής του δείγματος που αναφέρονται παρακάτω, επαναλαμβάνονται και σε δεύτερο ή και τρίτο δένδρο, στην περίπτωση που ο συνολικός αριθμός των δένδρων της ποικιλίας είναι μεγάλος (μεγάλη έκταση αγροτεμαχίου). Επίσης – εφόσον ο εκτιμητής κρίνει απαραίτητη – πραγματοποιείται μια δεύτερη ή και τρίτη επανάληψη.

Είναι αυτονόητο ότι σε δένδρα ελευθέρων σχημάτων μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής, για τη δημιουργία αντιπροσωπευτικού δείγματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η κατανομή της παραγωγής στο δένδρο (ομοιόμορφη, περισσότερη παραγωγή στις ποδιές ή στην κορυφή, κλπ.). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στο δείγμα η καλύτερη δυνατή εικόνα της ζημιάς.

Στη συνέχεια περιγράφεται η διαδικασία (μέθοδος) συλλογής του δείγματος για τις παρακάτω περιπτώσεις:

Δένδρα μικρού μεγέθους και παραγωγής – Ανεξαρτήτως διαμόρφωσης σχήματος

Σε δένδρα με παραγωγή έως 25 - 30 κιλά, συλλέγεται - «κατεβάζεται» το σύνολο των καρπών του δένδρου και στη συνέχεια γίνεται ο διαχωρισμός (κατηγοριοποίηση) των καρπών.

Σε πολλές περιπτώσεις για την καλύτερη αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και εφόσον ο εκτιμητής κρίνει ότι είναι απαραίτητο, είναι δυνατό να συλλέξει - «κατεβάσει» για δείγμα όλους τους καρπούς και σε δένδρα μεγαλύτερης των 25-30 κιλών παραγωγής.

Ελεύθερα σχήματα - Δένδρα μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής

Στην περίπτωση αυτή – αφού ληφθεί υπόψη η κατανομή της παραγωγής επί του δένδρου – συλλέγονται περιμετρικά, περίπου από το «μέσο ύψος της παραγωγικής κόμης του δένδρου», οι καρποί του δείγματος. Η συλλογή δεν γίνεται από περιορισμένα -συγκεκριμένα κάθε φορά σημεία της περιμέτρου, αλλά από όσο το δυνατόν περισσότερο ομοιόμορφα κατανεμημένα σημεία. Για παράδειγμα εάν από 20 περιμετρικά σημεία συλλέγουν 5 καρποί / σημείο, θα υπάρχει ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα 100 καρπών. Οι καρποί που συλλέγονται δεν πρέπει να επιλέγονται αλλά να συλλέγονται τυχαία, τόσο από την εξωτερική όσο και από την εσωτερική πλευρά των βραχιόνων που απαρτίζουν την παραγωγική κόμη του δένδρου. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθεί η συλλογή αναλογικά πιο πολλών τραυματισμένων καρπών (οι οποίοι και προκαλούν την προσοχή των εκτιμητών) από τους αζημίωτους (μη τραυματισμένους) και το δείγμα θα αποτελείται από καρπούς που θα αποδίδουν τη «μέση ζημιά».

Τα ίδια αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα προκύπτουν και στην περίπτωση που γίνει συλλογή καρπών σε αναλογία 2:1 από την «πλευρά χαλαζόπτωσης» και την «καλυμμένη πλευρά». Συγκεκριμένα συλλέγονται - «κατεβάζονται» όλοι οι καρποί μιας «στήλης» ενός βραχίονα από την πλευρά της χαλαζόπτωσης και οι μισοί σε αριθμό καρποί μιας άλλης «στήλης» ενός βραχίονα από την καλυμμένη πλευρά. Για παράδειγμα, εάν συλλέγουν 80 καρποί από τη στήλη της πλευράς χαλαζόπτωσης, θα συλλέγουν και 40 καρποί από τη στήλη της καλυμμένης πλευράς. Οι στήλες πρέπει να περιλαμβάνουν καρπούς τόσο από εσωτερική όσο και από την εξωτερική πλευρά των βραχιόνων.

Παλμέτες - Δένδρα μέσου και μεγάλου μεγέθους και παραγωγής

Στην περίπτωση αυτή ορίζεται μια στήλη στη μια πλευρά της παλμέτας και η ίδια (αντίστοιχη) στήλη της άλλης πλευράς του δένδρου. Συλλέγονται όλοι οι καρποί των δύο στηλών, οι οποίοι στη συνέχεια διαχωρίζονται (κατηγοριοποιούνται).

Κατάταξη(κατηγοριοποίηση των καρπών του δείγματος).

Οι συλλεγόμενοι καρποί του δείγματος βάσει της συμπτωματολογίας που παρουσιάζουν (συχνότητα - διάμετρο - βάθος τραυμάτων), αξιολογούνται – κατατάσσονται σε διαφορετικές κατηγορίες.

Από τους καρπούς του δείγματος δεν κατατάσσονται σε καμιά κατηγορία ανεξαρτήτως των τραυμάτων τους από το χαλάζι, οι καρποί που δεν θεωρούνται εμπορεύσιμοι και οι οποίοι δεν υπολογίζονται ούτε στην παραγωγή ούτε στη ζημιά. Ειδικότερα στους καρπούς αυτούς περιλαμβάνονται οι προσβεβλημένοι – πέραν των ανεκτών ορίων – από μυκητολογικές ή εντομολογικές προσβολές, οι μικρού μεγέθους – κάτω των ανεκτών ορίων – και οι μη εμπορεύσιμοι εξαιτίας τροφοπενιών καρποί. Ακόμη στους καρπούς αυτούς περιλαμβάνονται οι ασύμμετροι – παραμορφωμένοι καρποί, των οποίων το πρόβλημα δεν οφείλεται σε καλυπτόμενα από τον ΕΛΓΑ ζημιογόνα αίτια.

Οι καρποί πέραν των συγκεκριμένων κατηγοριών κατάταξης, χαρακτηρίζονται επίσης ως:

- καρποί «αζημίωτοι», όταν δεν έχουν υποστεί καμιά ζημιά
- καρποί με «ποιοτική ζημιά», όταν παρά τα τραύματα τους διατίθενται (εμπορεύονται) είτε για νοπή κατανάλωση ως «επιτραπέζιοι», είτε για χυμοποίηση (αλλαγή ουσιαστικά της χρήσης του προϊόντος), και
- καρποί με «ποσοτική ζημιά», όταν εξαιτίας καρπόπτωσης ή αυστηρού - επιπλέον αραιώματος ή σήψης, η απώλεια τους θεωρείται δεδομένη και οφείλεται στο ζημιογόνο γεγονός.

Στην περίπτωση χαλαζόπτωσης η οποία προκαλεί απώλεια παραγωγής λόγω καρπόπτωσης ή αυστηρού - επιπλέον αραιώματος, το ποσοστό αυτό της απώλειας ανάγεται σε αριθμό ζημιωθέντων καρπών και ο αριθμός αυτός προστίθεται τόσο στο συνολικό αριθμό των καρπών του δείγματος όσο και στον αριθμό των καρπών της κατηγορίας IV (ποσοτική ζημιά). Δηλαδή όταν η ασυγκόμιστη - «ηρτημένη παραγωγή» δεν ταυτίζεται με την συνολική παραγωγή του δένδρου κατά το χρόνο της χαλαζόπτωσης, είναι αυτονόητο ότι το δείγμα που συλλέγεται - «κατεβάζεται» δεν αντιπροσωπεύει το 100% αλλά το ποσοστό εκείνο του δείγματος που αφορά στην ηρτημένη παραγωγή του δένδρου μετά τη καρπόπτωση ή το αυστηρό - επιπλέον αραιώμα.

Για παράδειγμα με καρπόπτωση ή αυστηρό - επιπλέον αραιώμα σε ποσοστό 10%, το δείγμα που συλλέγεται - «κατεβάζεται» αφορά στο 90% του πλήρους δείγματος. Εάν ο αριθμός των συλλεγέντων καρπών του δείγματος είναι 120, τότε στο «πλήρες δείγμα» ο συνολικός αριθμός καρπών θα είναι 133 ($120 \times 100: 90=133,3$) και οι 13 επιπλέον καρποί (ήτοι το 10% της απώλειας της παραγωγής) θα καταταγούν στην κατηγορία IV (απώλεια παραγωγής).

Η υποβάθμιση μερική ή ολική της ποιοτικής αξίας των ζημιωθέντων προϊόντων υπολογίζεται ως ποσοστό μείωσης (%) της αξίας του αζημιώτου προϊόντος και ονομάζεται «συντελεστής ζημιάς». Με το συντελεστή ζημιάς μετατρέπεται η «ποιοτική ζημιά» σε «ποσοτική ζημιά». Η μειωμένη - υποτιμημένη πλέον αξία του ζημιωθέντος προϊόντος ονομάζεται «υπολειμματική αξία». Στην εκτιμητική πρακτική στο συντελεστή ζημιάς συμπεριλαμβάνεται (ενσωματώνεται) και το ποσοστό της αύξησης των δαπανών συλλογής (συγκομιδής) – διαλογής εξαιτίας της χαλαζόπτωσης.

* Όταν οι συνθήκες εμπορίας των προϊόντος διαμορφώνουν την «υπολειμματική αξία» του ζημιωθέντος προϊόντος διαφορετική από την προβλεφθείσα με την «αντικειμενικοποίηση» της εκτίμησης, τότε και οι προκαθορισμένοι προσωρινά συντελεστές ζημιάς των κατηγοριών II και III προσαρμόζονται - διαμορφώνονται ανάλογα (θετικά ή αρνητικά). Η προσαρμογή - διαμόρφωση των συντελεστών γίνεται μετά από απόφαση των εξουσιοδοτημένων οργάνων του ΕΛΓΑ.

Εκτός των πολύ ακραίων περιπτώσεων (πολύ ισχυρή χαλαζόπτωση ή εντελώς ασθενής χαλαζόπτωση), σε όλες τις άλλες χαλαζοπτώσεις δεν παρατηρούνται τραύματα ενός μόνο μεγέθους, αλλά συνυπάρχουν και συνδιαμορφώνουν τη ζημιά τραύματα διαφόρων μεγεθών.

Μέγεθος τραυμάτων

Κάθε τραύμα μετά την εξέλιξή του, ανάλογα με το μέγεθός του (τη διάμετρό του και το βάθος του) αξιολογείται και κατατάσσεται σε μια από τις παρακάτω περιπτώσεις.

«Πολύ μικρό» τραύμα

♦ Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού) το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

– Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση δερμάτωση, μώλωπας ή έπαρμα, διαμέτρου έως 3 mm.

«Μικρό» τραύμα

♦ Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού) το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

– Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση δερμάτωση, μώλωπας ή έπαρμα, διαμέτρου μεγαλύτερης των 3 mm και έως 6 mm. Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού.

- Μώλωπας διαμέτρου έως 5 mm και βάθους έως 3 mm.
- Σχίσσιμο - αμυχή (διάρρηξη του φλοιού) διαμέτρου έως 3 mm και βάθους έως 1 mm.

«Μέτριο» τραύμα

♦ Τραύμα που δεν επηρεάζει εμφανώς το σχήμα, ούτε αξιοσημείωτα την εξωτερική εμφάνιση του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού) το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση, δερμάτωση, μώλωπας ή έπαρμα, διαμέτρου μεγαλύτερης των 6 mm και έως 10 mm. Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού.

- Μώλωπας διαμέτρου μεγαλύτερης των 5 mm και έως 8 mm και βάθους έως 4 mm.

- Σχίσσιμο (διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας), διαμέτρου μεγαλύτερης των 3 mm και έως 4 mm και βάθους έως 4 mm.

«Μεγάλο» τραύμα

♦ Τραύμα που επηρεάζει αξιοσημείωτα – έντονα το σχήμα και την εξωτερική εμφάνιση του καρπού. Τραύμα πολύ καλά επουλωμένο. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού) το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα, επούλωσής του.

- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση, δερμάτωση, μώλωπας ή έπαρμα, διαμέτρου μεγαλύτερης των 10 mm. Τραύμα που δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του καρπού.

- Μώλωπας διαμέτρου μεγαλύτερης των 8mm και βάθους έως 7 mm.

- Σχίσσιμο (διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας), διαμέτρου μεγαλύτερης των 4 mm και βάθους έως 1 mm.

«Πολύ μεγάλο» τραύμα

♦ Τραύμα που προκαλεί καρπόπτωση. Τραύμα που επηρεάζει πολύ έντονα το σχήμα και την εξωτερική εμφάνιση του καρπού και επιβάλλεται η αφαίρεση (το αραϊώμά) του. Τραύμα που προκαλεί «ποσοτική ζημιιά» (άμεση απώλεια παραγωγής). Τραύμα που δεν επουλώνεται. Στις όψιμες χαλαζοπτώσεις (βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού) το τραύμα δεν έχει τη δυνατότητα επούλωσής του.

- Επιφανειακή χρωματική αλλοίωση - δερμάτωση ή έπαρμα, που καλύπτει σημαντική επιφάνεια του καρπού, αλλά δεν επηρεάζει το σαρκώδες μέρος του. Τραύμα με πολύ έντονη παραμόρφωση του καρπού.
- Μώλωπας πολύ μεγάλης διαμέτρου (επιφάνειας) και αναλόγου βάθους, με έντονη και εκτεταμένη σύνθλιψη των ιστών της σάρκας.
- Σχίσσιμο - έντονη διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας, πολύ μεγάλης διαμέτρου και μεγάλου βάθους.
- Σχίσσιμο - αποκοπή μικρού ή μεγάλου τμήματος της σάρκας του καρπού (σαν δαγκωμένο μήλο).
- Στα «πολύ μεγάλα» τραύματα, συμπεριλαμβάνεται και το τραύμα στον ποδίσκο του καρπού που προκαλεί καρπόπτωση.

Κατηγορίες καρπών – συντελεστές ζημιάς

Οι καρποί του δείγματος οι οποίοι θα ήταν εμπορεύσιμοι – ανάλογα με τη συμπτωματολογία τους – κατατάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες. Ο «συντελεστής ζημιάς» κάθε κατηγορίας μετατρέπει σε «ποσοτική» τη ζημιά που έχουν υποστεί οι καρποί της αντίστοιχης κατηγορίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ι. Συντελεστής ζημιάς 0%*

♦ Καρποί αχτύπητοι - αζημιώτοι, χωρίς κανένα τραύμα από χαλάζι. Καρποί που δεν παρουσιάζουν κανένα εμφανές – ορατό σημάδι από το χαλάζι.

* Όταν το ποσοστό των καρπών της κατηγορίας είναι μικρότερο του 15% του δείγματος, οι καρποί της κατηγορίας αυτής μεταφέρονται στην κατηγορία ΙΙ. Δηλαδή όταν το συνολικό ποσοστό των κτυπημένων καρπών είναι μεγαλύτερο του 85%, τότε θεωρείται ότι όλοι οι καρποί του δείγματος (ήτοι το 100%) είναι τραυματισμένοι.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΙΙ. Συντελεστής ζημιάς 50%*

♦ Καρποί με τραύματα από χαλάζι. Καρποί για νωπή κατανάλωση – επιτραπέζιοι καρποί.

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου – ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού. Πρώιμες και θερινές χαλαζοπτώσεις.

- Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 10 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 5 τραυμάτων / καρπό.
- Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.

* Στην περίπτωση «συνδυασμού τραυμάτων», η συχνότητα (αριθμός) των τραυμάτων / καρπό δεν πρέπει να μειώνει – υποβαθμίζει την «υπολειμματική αξία» του καρπού περισσότερο από όσο η συχνότητα του μέγιστου επιτρεπόμενου τραύματος.

Η συχνότητα αναφέρεται στα μέγιστα επιτρεπόμενα τραύματα.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής - φυσικής ωρίμανσης καρπού. Όψιμες χαλαζοπτώσεις.

– Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 7 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μέτρια» τραύματα (επιφανειακή χρωματική αλλοίωση, δερμάτωση, έπαρμα, μώλωπας) με συχνότητα έως 3 τραυμάτων / καρπό.

* Στην περίπτωση «συνδυασμού τραυμάτων», η συχνότητα (αριθμός) των τραυμάτων / καρπό δεν πρέπει να μειώνει – υποβαθμίζει την «υπολειμματική αξία» του καρπού περισσότερο από όσο η συχνότητα του μέγιστου επιτρεπόμενου τραύματος.

Η συχνότητα αναφέρεται στα μέγιστα επιτρεπόμενα τραύματα.

* Καρποί είτε με μώλωπες είτε με αμυχές (σχισίματα) – εφόσον αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας δεν ευνοούν την προώθηση τους για άμεση νωπή κατανάλωση (ως επιτραπέζιοι καρποί) – στο βαθμό (ποσοστό) που δεν θα εμπορευθούν άμεσα και θα μειωθεί – υποβαθμισθεί περαιτέρω η υπολειμματική τους αξία, κατατάσσονται στην επόμενη κατηγορία III (καρποί για χυμοποίηση).

*Όσον αφορά στο συντελεστή ζημιάς της κατηγορίας II, σημειώνονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

✓ Όταν το ποσοστό των καρπών της κατηγορίας II υπερβαίνει το 50% των καρπών του δείγματος, ο συντελεστής ζημιάς αυξάνεται σε 60%.

✓ Όταν η παραγωγή είναι εξαιρετικά υψηλής ποιότητας, ο συντελεστής ζημιάς αυξάνεται σε 60%.

✓ Σε ποικιλίες ανοιχτόχρωμες ή λεπτόφλουδες των οποίων η εξωτερική εικόνα του καρπού επηρεάζεται περισσότερο από ότι των σκουρόχρωμων ποικιλιών, ο συντελεστής ζημιάς αυξάνεται σε 60%. Γενικά όπου υπάρχει μικρή έως μέτρια ποιοτική ζημιά, η ζημιά είναι μεγαλύτερη στις ανοιχτόχρωμες ή λεπτόφλουδες ποικιλίες συγκριτικά με τις σκουρόχρωμες ποικιλίες.

✓ Όταν οι καρποί παρουσιάζουν λίγα πολύ μικρά επιφανειακά μόλις εμφανή σημάδια (επάρματα ή δερματώσεις) εξαιτίας πολύ ασθενούς χαλαζόπτωσης, τα οποία όμως επηρεάζουν την εξωτερική εικόνα του καρπού, στις μεν σκουρόχρωμες ποικιλίες χρησιμοποιούνται ως συντελεστή ζημιάς το 30% στις δε ανοιχτόχρωμες ή λεπτόφλουδες ποικιλίες το 40%.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III. Συντελεστής ζημιάς 80%*

♦ Καρποί με τραύματα από χαλάζι. Καρποί για χυμοποίηση.

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου – ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού. Πρώιμες και θερινές χαλαζοπτώσεις.

– Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 10 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 5 τραυμάτων /καρπό.

– Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 3 τραυμάτων /καρπό.

1. Καρποί με «μέτρια» τραύματα των οποίων η επούλωση παρουσιάζει ανώμαλη εξωτερική εμφάνιση, με αποτέλεσμα οι καρποί αυτοί να εμφανίζουν παραμόρφωση - ασυμμετρία.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής – φυσικής ωρίμανσης καρπού. Όψιμες χαλαζοπτώσεις.

2. Καρποί με «πολύ μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 7 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μικρά» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 5 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μέτρια» τραύματα και συχνότητα μεγαλύτερη των 3 τραυμάτων / καρπό.

– Καρποί με «μεγάλα» τραύματα και συχνότητα ίση ή μεγαλύτερη του 1 τραύματος / καρπό.

– Καρποί της κατηγορίας II από όψιμη χαλαζόπτωση (είτε με μώλωπες είτε με σχισίματα), στην εξαιρετική περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας το επιβάλλουν και δεν είναι δυνατόν μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να εμπορευθούν για νωπή κατανάλωση (επιτραπέζιοι καρποί).

* Στην εξαιρετική περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας δεν ευνοούν την απορρόφηση των καρπών αυτών για χυμοποίηση και μέσα σε εύλογο

χρονικό διάστημα η απώλεια τους λόγω σήψης θα είναι οριστική, οι καρποί αυτοί κατατάσσονται στην κατηγορία IV (απώλεια παραγωγής).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV. Συντελεστής ζημιάς 100%

♦ Καρποί που έχουν απολεσθεί εξαιτίας της χαλαζόπτωσης. Καρποί με τραύματα τα οποία δεν θα επουλωθούν, με αποτέλεσμα τη σήψη και την απώλειά τους.

α) Ζημιές στα βασικά στάδια καρπιδίου – ανάπτυξης καρπού και διόγκωσης καρπού. Πρώιμες και θερινές χαλαζοπτώσεις.

– Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας των «πολύ μεγάλων» τραυμάτων: α) Στον ποδίσκο του καρπού, β) στη σάρκα του καρπού, ως έντονο σχίσσιμο ή αποκοπή τμήματος της σάρκας ή ως μώλωπας με εκτεταμένη σύνθλιψη των ιστών.

– Απώλεια παραγωγής εξαιτίας αυστηρού – επιπλέον αραιώματος για την αφαίρεση των κτυπημένων καρπών από «μεγάλα» και «πολύ μεγάλα» τραύματα.

β) Ζημιές στο βασικό στάδιο φυσιολογικής – φυσικής ωρίμανσης καρπού. Όψιμες χαλαζοπτώσεις.

– Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας τραυμάτων στον ποδίσκο του καρπού και καρποί που λόγω σήψης δεν είναι δυνατόν να εμπορευθούν για χυμοποίηση.

– Απώλεια παραγωγής από καρπόπτωση εξαιτίας εκτεταμένων τραυμάτων στη σάρκα του καρπού, είτε ως σχίσσιμο ή ως μώλωπες και λόγω σήψης δεν είναι δυνατόν να εμπορευθούν για χυμοποίηση.

– Απώλεια παραγωγής από ηρτημένους καρπούς, με τραύματα τα οποία κατά τη συγκομιδή παρουσιάζουν έντονη σήψη και δεν δυνατόν οι καρποί αυτοί να εμπορευθούν για χυμοποίηση.

– Απώλεια παραγωγής (λόγω σήψης) από συγκομισθέντες καρπούς της κατηγορίας III από όψιμη χαλαζόπτωση, στην εξαιρετική περίπτωση που αντικειμενικά οι συνθήκες εμπορίας το επιβάλουν δεν είναι δυνατόν μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να εμπορευθούν για χυμοποίηση. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Μήλα:2003 σ-29-65)

3.5.3. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ.

Από τις προηγούμενες ενέργειες της πραγματογνωμοσύνης (ταυτοποίηση του αγροτεμαχίου, υπολογισμό της έκτασης και της προβλεπόμενης παραγωγής), έχει ήδη σχηματίσει ο εκτιμητής μια μακροσκοπική εικόνα σχετικά με τις διάφορες παραμέτρους

της καλλιέργειας. Παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη διαδικασία συλλογής του δείγματος είναι:

- ▶ Ο συνολικός αριθμός των δένδρων
- ▶ Ο όγκος της παραγωγής και η κατανομή της μέσα στο αγροτεμάχιο
- ▶ Η διαφοροποίηση της παραγωγής από δένδρο σε δένδρο
- ▶ Το μέγεθος των δένδρων
- ▶ Η πυκνότητα φύτευσης των δένδρων
- ▶ Η θέση των καρπών επάνω στα δένδρα
- ▶ Η θέση και η έκθεση του αγροτεμαχίου καθώς και οι τυχόν υψομετρικές διαφορές
- ▶ Η έκταση της ζημιάς (όσο μικρότερη είναι η ζημιά, τόσο αυξάνει ο αριθμός του δείγματος)
- ▶ Η διαφοροποίηση της ζημιάς μεταξύ των διαφόρων θέσεων και δένδρων του αγροτεμαχίου αλλά και πάνω στα δένδρα
- ▶ Η υγειονομική κατάσταση και οι τυχόν ζημιές από άλλες αιτίες, μη καλυπτόμενες
- ▶ Όλοι οι παράγοντες και όλες οι ιδιαιτερότητες που μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά τις ζημιές και την εξέλιξή τους

Διαδικασία συλλογής του δείγματος - Αριθμός επαναλήψεων

Για τη σωστή επιλογή του δείγματος θα πρέπει να καθοριστεί:

1. Η θέση ή οι θέσεις του αγροτεμαχίου από το οποίο θα επιλεγεί το δείγμα: Αν υπάρχει διαφοροποίηση της ζημιάς μέσα στο αγροτεμάχιο (διαφορετική ένταση χαλαζόπτωσης σε δυο τμήματα του αγροτεμαχίου, επικλινή αγροτεμάχια που ένα τμήμα τους βρίσκεται σε θύλακα παγετού ή τμήμα τους είναι εκτεθειμένο σε ψυχρά ρεύματα αέρα), τότε αυτό θα πρέπει να χωριστεί σε δυο ή περισσότερα τμήματα και το κάθε τμήμα θα πρέπει να εξεταστεί σαν αυτοτελές αγροτεμάχιο, με ένα ποσοστό ζημιάς. Στη συνέχεια, κατά αναλογικό τρόπο, τα ποσοστά ενοποιούνται σε ένα.
2. Τα δένδρα από τα οποία θα επιλεγεί το δείγμα: Δεν επιλέγονται τα δένδρα εκείνα που βρίσκονται περιφερειακά στις πρώτες - ακραίες σειρές του αγροτεμαχίου ή μεμονωμένα μέσα σε αυτό. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα δένδρα «οδηγοί» που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της παραγωγής του αγροτεμαχίου.
3. Ο αριθμός των δένδρων - επαναλήψεων: Για κάθε αγροτεμάχιο με αριθμό δένδρων ≤ 150 πρέπει να λαμβάνεται δείγμα από πέντε τουλάχιστον δένδρα. Για κάθε επιπλέον 100 δένδρα, λαμβάνεται στο δείγμα ένα ακόμη δένδρο.

4. Ο αριθμός των καρπών που θα αποτελέσει το κάθε δείγμα:

– Εφόσον εκτιμάται η ζημιά σε πορτοκάλια, λεμόνια ή άλλα μεγαλόκαρπα είδη και ποικιλίες, από κάθε δένδρο κόβονται για να εξετασθούν τουλάχιστον 50 καρποί.

– Για τις μικρόκαρπες ποικιλίες μανταρινιάς (κλημεντίνη, κοινά) και τα κουμ -κουάτ, από κάθε δένδρο κόβονται για να εξετασθούν τουλάχιστον 80 - 100 καρποί.

– Σε δένδρα με «ηρτημένη παραγωγή» κάτω των 50 Kg, εξετάζεται αναλογικά μικρότερος αριθμός καρπών.

5. Τα σημεία των δένδρων από τα οποία θα επιλεγεί τυχαία το δείγμα: Οι και ποιοί πρέπει να προέρχονται απ' όλο το ύψος του δένδρου και απ' όλες τις πλευρές του και για το σκοπό αυτό, τα δένδρα χωρίζονται νοητά σε τρία ίσα οριζόντια και τέσσερα ίσα κάθετα τμήματα (τεταρτημόρια). Από το ανώτερο (προς την κορυφή) οριζόντιο τμήμα, λαμβάνεται το 20 % των καρπών του δείγματος ($50 \times 20\% = 10$ καρποί) και από τα υπόλοιπα δύο οριζόντια τμήματα το 80 % των καρπών του δείγματος ($50 \times 80\% = 40$ καρποί), κατανεμημένων σε κάθε τεταρτημόριο ανάλογα με το ύψος της παραγωγής που φέρει. Το 50 % του αριθμού των καρπών του δείγματος από το μεσαίο και κατώτερο οριζόντιο τμήμα, πρέπει να προέρχεται από το εξωτερικό και εκτεθειμένο τμήμα της κόμης και το υπόλοιπο 50 % από το εσωτερικό μέρος της.

Η εμπειρία του εκτιμητή είναι καθοριστική για την εκλογή του αντιπροσωπευτικού δείγματος, αφού λόγω του πλήθους των παραγόντων που επηρεάζουν τις ζημιές και την εξέλιξη τους στα εσπεριδοειδή, δεν είναι δυνατό να υπάρξουν πρότυπα.

Συγχρόνως με την κοπή των καρπών από τα δένδρα, γίνεται και η εξέταση των συμπτωμάτων των ζημιών μακροσκοπικά. Ο εκτιμητής καταγράφει στις σημειώσεις του το αποτέλεσμα από την εξέταση των καρπών, για να υπολογίσει το μέσο όρο του δείγματος και στη συνέχεια το ποσοστό ζημιάς του αγροτεμαχίου.

Παραδείγματα καθορισμού αντιπροσωπευτικών δένδρων για τη δειγματοληψία

Δένδρα ιδίου μεγέθους, ομοιόμορφης καρποφορίας και ομοιόμορφης ζημιάς εντός του αγροτεμαχίου. Επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο - «οδηγός», σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν για τη διαδικασία συλλογής του δείγματος και τον αριθμό επαναλήψεων, συλλέγεται με την αντίστοιχη διαδικασία το δείγμα και υπολογίζεται το ποσοστό ζημιάς.

Δένδρα ίδιου μεγέθους, ομοιόμορφης ζημιάς εντός του αγροτεμαχίου αλλά ανομοιόμορφης καρποφορίας. Είναι φανερό ότι στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε σε μερική ή έντονη ακαρπία. Επειδή η ζημιά στις περισσότερες περιπτώσεις είναι διαφορετική στα δένδρα με κανονική καρποφορία από αυτά με έντονη ακαρπία, επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο από κάθε μια περίπτωση και συλλέγονται τα αντίστοιχα δείγματα με τις ανάλογες διαδικασίες. Μετά το διαχωρισμό (κατηγοριοποίηση) των καρπών εκάστου δείγματος ξεχωριστά, ενοποιούνται (ανάγονται) με αναλογικό τρόπο τα δύο ποσοστά ζημιών σε ένα. Κάτι ανάλογο γίνεται και στις περιπτώσεις της μέσης παραγωγής ανά δένδρο, όταν δεν υπάρχει γενική ομοιομορφία στο αγροτεμάχιο.

Δένδρα ίδιου μεγέθους, ομοιόμορφης καρποφορίας αλλά διαφοροποίηση της ζημιάς εντός του αγροτεμαχίου. Στην περίπτωση αυτή, διαχωρίζουμε την έκταση του αγροτεμαχίου σε δύο τμήματα ανάλογα με την διαφοροποίηση της ζημιάς (π.χ. διαφορετική ένταση της χαλαζόπτωσης). Γίνεται δηλαδή πάλι ένας διαχωρισμός των παραγωγικών δένδρων σε δύο κατηγορίες. Στη συνέχεια επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο από κάθε μια κατηγορία και συλλέγονται τα δείγματα με τις ανάλογες διαδικασίες. Κατόπιν προσδιορίζεται το ποσοστό ζημιάς στους καρπούς κάθε δείγματος και τελικά με αναλογικό τρόπο ανάγονται τα δύο ποσοστά ζημιών σε ένα.

Δένδρα διαφορετικού μεγέθους και ανομοιόμορφης καρποφορίας. Στην περίπτωση αυτή, χωρίζονται τα παραγωγικά δένδρα σε κατηγορίες- δένδρα «οδηγοί», ανάλογα με τη διαφοροποίηση του ύψους της παραγωγής και το μέγεθός τους. Επιλέγεται ανά κατηγορία ένα αντιπροσωπευτικό δένδρο - δείγμα. Στη συνέχεια συλλέγονται οι καρποί από το δένδρο της κάθε κατηγορίας, υπολογίζεται το ποσοστό ζημιάς για κάθε κατηγορία και ενοποιούνται τα ποσοστά ζημιάς σε ένα. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή:2003 σ-43-46)

3.5.4. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ.

Για να υπολογιστεί η παραγωγή και η ζημιά σε έναν ελαιώνα , πρέπει να γίνουν οι μετρήσεις των στοιχείων που απαιτούνται, σε δείγμα που θα ληφθεί από τον ελαιώνα, και είναι ανάλογο της έκτασής του. Πρόκειται για τον υπολογισμό της παραγωγής με τη μέθοδο της κόμης ή με μέτρηση καρπών, τη μέτρηση πτώσης, καρπών χτυπημένων από χαλάζι, καρπών παγωμένων κ.λ., κατά περίπτωση.

Στους ελαιώνες παρατηρείται συνήθως ανομοιομορφία στο ύψος της παραγωγής μεταξύ των δέντρων, ακόμα και σε περιπτώσεις που έχουμε ίδιο μέγεθος

κόμης. Για το λόγο αυτό πρώτο μέλημα είναι ο χωρισμός των δέντρων του αγροτεμαχίου σε δύο ή και περισσότερες κατηγορίες με βάση την παραγωγή τους.

Από κάθε κατηγορία επιλέγεται αριθμός αντιπροσωπευτικών δέντρων που θα αποτελέσουν το δείγμα. Ο αριθμός είναι ανάλογος του συνολικού αριθμού δέντρων του αγροτεμαχίου και του αριθμού δέντρων της κατηγορίας.

- Σε αγροτεμάχια μέχρι 30 δέντρα επιλέγονται 2 δέντρα συνολικά. Λαμβάνεται 1 δέντρο από κάθε κατηγορία, αν έχουν χωρισθεί σε δύο κατηγορίες ή εξετάζονται περισσότερα αν υπάρχει μεγάλη ανομοιομορφία στην παραγωγή.
- Σε αγροτεμάχια από 31 μέχρι 100 δέντρα επιλέγονται 3 δέντρα συνολικά. Ο αριθμός αυτός κατανέμεται αναλογικά στις κατηγορίες που έχουν χωρισθεί από τα δέντρα.
- Σε αγροτεμάχια από 100 μέχρι 200 δέντρα επιλέγονται 5 δέντρα συνολικά. Ο αριθμός αυτός κατανέμεται αναλογικά στις κατηγορίες που έχουν χωρισθεί από τα δέντρα.

Όταν ο αριθμός των δέντρων είναι μεγαλύτερος από 200 ή υπάρχουν εμφανείς παράγοντες διαφοροποίησης της ζημίας (επικλινές έδαφος, διαφορετική έκθεση, δέντρα διαφορετικής ηλικίας κ.λ.), το αγροτεμάχιο χωρίζεται σε τμήματα και διενεργείται εκτίμηση χωριστά στο κάθε τμήμα. Σε κάθε περίπτωση το ποσοστό ζημίας που δίνεται στο πόρισμα εκτίμησης είναι σταθμισμένο με βάση την παραγωγή.

Τα δέντρα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικά για τον υπολογισμό τόσο της παραγωγής, όσο και της ζημίας. Για το λόγο αυτό εξαιρούνται δέντρα περιμετρικά του ελαιώνα και δέντρα που για εμφανείς λόγους δεν αποτυπώνουν σωστή εικόνα της ζημίας (δέντρα κοντά σε φυσικό ανεμοφράκτη, με συλλεγείσα παραγωγή που αποτελεί μεγάλο ποσοστό της συνολικής κ.λ.).

Το δεύτερο συστατικό στοιχείο μιας σωστής δειγματοληψία είναι τα σημεία στην προβολή της κόμης που θα μετρηθεί ο αριθμός των πεσμένων καρπών από χαλάζι, παγετό ή ανεμοθύελλα. Στην περίπτωση των μεγαλόκαρπων ποικιλιών μετριοούνται τέσσερα διαφορετικά τετράγωνα διαστάσεων 0,5X0,5m. Ο συνολικός αριθμός καρπών που θα βρεθεί δίνει τον αριθμό καρπών στο τετραγωνικό μέτρο. Στην περίπτωση των μικρόκαρπων ποικιλιών μετριοούνται τέσσερα τετράγωνα διαστάσεων 0,2X0,2m., βρίσκεται η μέση τιμή της μέτρησης, η οποία πολλαπλασιάζεται με το 25 και υπολογίζεται ο αριθμός καρπών στο τετραγωνικό μέτρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 Παράδειγμα υπολογισμού πτώσης των καρπών της ελιάς.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Καλαμών	
Αρ. Καρπών / Kgr	200 καρποί / kgr κατηγορία Β´	
Α´Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	100 καρποί	
Β´Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	65 καρποί	
Γ´Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	45 καρποί	
Δ´Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	40 καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α´+Β´Γ´+Δ´	250 καρ./m ²	Συνολική Πτώση= 25m ² X250 καρ./m ² / 200 καρποί/kg 31,25 kgr
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ	2,8m	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) E=πr ²	25m ²	
ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Κορωνέικη	
Αρ. Καρπών / Kgr	1200 καρποί / kgr	
Α´Μέτρηση (0,2X0,5m=1/25m ²)	100 καρποί	
Β´Μέτρηση (0,2X0,5m=1/25m ²)	80 καρποί	
Γ´Μέτρηση (0,2X0,5m=1/25m ²)	70 καρποί	
Δ´Μέτρηση (0,2X0,5m=1/25m ²)	70 καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α´+Β´Γ´+Δ´ / 4X25	2000καρ./m ²	Συνολική Πτώση= 25m ² X2000 καρ./m ² / 1200 καρποί/kg 41,66 kgr
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ	2,8m	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) E=πr ²	25 m ²	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά(2003) σ-36

Όταν το ζημιογόνο αίτιο έχει συγκεκριμένη κατεύθυνση (χαλάζι, ανεμοθύελλα, θάλασσα), το πρώτο τετράγωνο επιλέγεται από την πλευρά της κόμης του δέντρου που είναι προσανατολισμένη προς την κατεύθυνση του ζημιογόνου αιτίου (προσήνεμη πλευρά), το δεύτερο από την ακριβώς αντίθετη πλευρά (υπήνεμη πλευρά) και τα άλλα δύο στις πλευρές του δέντρου. Όταν εκτιμάται παγετός (δεν υπάρχει συγκεκριμένη κατεύθυνση) τα τετράγωνα είναι σε τυχαίες θέσεις στη προβολή της κόμης του δέντρου.

Το τρίτο στοιχείο της δειγματοληψίας είναι η λήψη καρπών για μετρήσεις χτυπημένων ή παγωμένων καρπών και κατάταξη σε ποιοτική κατηγορία, πάνω από το δέντρο ή και για μετρήσεις ποδίσκων. Πρέπει οι καρποί να λαμβάνονται κατά την ίδια περίπου αναλογία, από την κορυφή, από το μέσον και από το κάτω μέρος (ποδιές), από όλες τις πλευρές του δέντρου. Ο αριθμός των καρπών ανάλογα με την παραγωγή του

δέντρο είναι από 50 ως 100 (καρποί). Το ίδιο ισχύει και για τους βλαστούς, των οποίων θα μετρηθούν οι ποδίσκοι. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά:2003 σ-35-38)

3.6. ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Η ζημιά διακρίνεται σε ποσοτική, δηλαδή οριστική απώλεια της αξίας της παραγωγής και ποιοτική, δηλαδή μείωση της αξίας της παραγωγής, λόγω ποιοτικής υποβάθμισης.

Ποσοτική ζημιά: Στην ποσοτική ζημιά περιλαμβάνονται οι καρποί, οι οποίοι, εξαιτίας των καλυπτομένων κινδύνων:
◆ πέφτουν στο έδαφος πριν την ωρίμανση τους και εντοπίζονται στο έδαφος ή έχουν αποσυντεθεί
◆ πέφτουν στο έδαφος ώριμοι και σαπίζουν, μωλωπίζονται ή φέρουν εξωτερικά τραύματα ή εσωτερικές αλλοιώσεις που μηδενίζουν την αξία τους
◆ παραμένουν στα δένδρα με έντονα εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα της ζημιάς και κρίνονται ακατάλληλοι για κατανάλωση ή οποιασδήποτε μορφής αξιοποίηση
Ποιοτική ζημιά: Στην ποιοτική ζημιά περιλαμβάνονται οι καρποί, οι οποίοι, εξαιτίας των καλυπτομένων ασφαλιστικά κινδύνων, φέρουν:
◆ εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα της ζημιάς, που υποβαθμίζουν την ποιότητα τους, με συνέπεια τη μείωση της αξίας τους, λόγω υποβάθμισης της εμπορικής τους τιμής ή λόγω αλλαγής στη χρήση τους
⇒ Οι ποιοτικά ζημιωμένοι από το χαλάζι καρποί υποβαθμίζονται, λόγω της μείωσης της αισθητικής τους εμφάνισης (σχήμα, χρώμα, υφή)
⇒ Οι ποιοτικά ζημιωμένοι καρποί από τον παγετό υποβαθμίζονται κυρίως, λόγω της μείωσης της ποιότητας του φαγώσιμου μέρους

Το ποσοστό ζημιάς της καλλιέργειας στο «ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ» στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη πεντάδα. Όταν υπάρχει «συγκομισθείσα ποσότητα», το ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη μονάδα. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής:2003)

3.6.1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ

Δίνονται τέσσερα (4) παραδείγματα εκτίμησης - υπολογισμού του ποσοστού ζημιάς της καλλιέργειας. Τα παραδείγματα 1^ο και 4^ο αναφέρονται στον υπολογισμό του

ποσοστού ζημιάς για επιτραπέζια ροδάκινα. Τα παραδείγματα 2^ο και 3^ο αναφέρονται αντίστοιχα για συμπύρηνια ροδάκινα και για νεκταρίνια. (Εγχειρίδιο Εκτιμητικής,ΕΛ.Γ.Α.)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1ο:αφορά επιτραπέζιες ποικιλίες ροδάκινων, δένδρα ίδιου μεγέθους, ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο. Τα στοιχεία του δείγματος και του ποσοστού ζημιάς δίνονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5 Επιτραπέζιες ποικιλίες Ροδάκινων 1

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ 48%→μετα την στρογγυλοποίηση→50% (ΠΖ)						
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	
Κατ.1	20	20	×0	0	58/120=48,3%	→48%(ΠΖ/δ)
Κατ.2	60	60	×40	24	(μετά την	
Κατ.3	30	30	×80	24	στρογγυλοποίηση	
Κατ.4	10	10	×100	10	στην πλησιέστερη	
Σύνολο καρπών δείγματος:120				Συν.ζημ.καρπών→	58	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα (2003) σ-59

Πίνακας 3.5: ποσοστό ζημιάς επιτραπέζιας ποικιλίας ροδάκινων,για δένδρα ίδιου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2ο:αφορά συμπύρηνες ποικιλίες ροδάκινων,δένδρα ίδιου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο.

Τα στοιχεία του δείγματος και το ποσοστό ζημιάς δίνονται και αναλύονται παρακάτω στον πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6 Συμπύρηνες ποικιλίες Ροδάκινων

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ 61%→μετα την στρογγυλοποίηση→60% (ΠΖ)						
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	→61%(ΠΖ/δ)
Κατ.1	20	20	×0	0	73/120=60,8%	
Κατ.2	-	-	×-	-	(μετά την	
Κατ.3	90	90	×70	63	στρογγυλοποίηση	
Κατ.4	10	10	×100	10	στην πλησιέστερη μονάδα)	
Σύνολο καρπών δείγματος:120				Συν.ζημ.καρπών→	73	61%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα (2003) σ-59

Πίνακας 3.6: ποσοστό ζημιάς συμπύρηνες ποικιλίες ροδάκινων,για τα δένδρα ίδιου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσής σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3ο:αφορά νεκταρίνια,δένδρα ίδιου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο. Τα στοιχεία του δείγματος δίνονται και αναλύονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7 Νεκταρίνια

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ 53%→μετα την στρογγυλοποίηση→55% (ΠΖ)						
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	→53%(ΠΖ/δ)
Κατ.1	20	20	×0	0	64/120=53.3%	
Κατ.2	60	60	×40	14	(μετά την	
Κατ.3	-	-	×-		στρογγυλοποίηση	
Κατ.4	40	40	×100	40	στην πλησιέστερη μονάδα)	
Σύνολο καρπών δείγματος:120				Συν.ζημ.καρπών→	64	53%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα (2003) σ-60

Πίνακας 3.7: ποσοστό ζημιάς νεκταρινιών,για τα δένδρα ίδιου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4ο:αφορά επιτραπέζιες ποικιλίες ροδάκινων,δένδρα διαφορετικού μεγέθους ή διαφορετικής διαμόρφωσης σχήματος με ανομοιόμορφη παραγωγή και ανομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο. Τα στοιχεία των δειγμάτων και το ποσοστό ζημιάς δίνονται και αναλύονται παρακάτω.

Μια καλλιέργεια έχει 547 δένδρα,εκ των οποίων τα 47 είναι μη παραγωγικά και τα 500 παραγωγικά. Το 70% των παραγωγικών δένδρων (350 δένδρα)έχει μέση παραγωγή/δένδρο 60 κιλά. Το υπόλοιπο 30% των παραγωγικών δένδρων (150 δένδρα) έχει μέση παραγωγή/δένδρο 36 κιλά.

Από τα στοιχεία του παραδείγματος προκύπτει ότι:Η παραγωγή των 60 κιλών/δένδρο(που αφορά στο 70% των δένδρων) αναγόμενη στο σύνολο των παραγωγικών δένδρων της καλλιέργειας(500 δένδρα),είναι 42 κιλά/δένδρο($60 \times 70\% = 42$).Η παραγωγή των 36 κιλών/δένδρων της καλλιέργειας(500 δένδρα),είναι 11 κιλά/δένδρο [$36 \times 30\% = (10,8) \rightarrow 11$].

Το άθροισμα των αναχθείσων παραγωγών/δένδρο δίνει μέση παραγωγή/δένδρο της καλλιέργειας 53 κιλά($42+11=53$).Η παραγωγή του α΄ δείγματος αντιπροσωπεύει το 79% της παραγωγής της καλλιέργειας [$42:53 \times 100 = (79,2\%) \rightarrow 79\%$].

Η παραγωγή του β΄δείγματος αντιπροσωπεύει το 21% της παραγωγής της καλλιέργειας [$11:53 \times 100 = 20,7\% \rightarrow 21\%$].Η ανάλυση των δύο δειγμάτων δίνει ποσοστά ζημιάς δείγματος 48% και 56%,τα οποία αναγόμενα στο σύνολο της παραγωγής(στο 100% της παραγωγής) δίνουν αντίστοιχα 38% και 12%.Το άθροισμα των επιμέρους ποσοστών ζημιάς δίνει ποσοστό ζημιάς της καλλιέργειας 50% ($38\%+12\%=50\%$).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8 Επιτραπέζιες ποικιλίες Ροδάκινων 2

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ $38\%+12\%=50\%$ μετα την στρογγυλοποίηση $\rightarrow 50\%$ (ΠΖ)						
Για το 79% της παραγωγής της καλλιέργειας (350 δένδρα)				$42:53 \times 100 = (79,2\%) \rightarrow 79\%$		
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	79% \times 48%= 37,9% στρογγυλοποίησ η στην πλησιέστερη μονάδα 38%(ΠΖ)
Κατ.1	20	20	$\times 0$	0	58/120=48,3	
Κατ.2	60	60	$\times 40$	24	%	
Κατ.3	30	30	$\times 80$	24	(μετά την	
Κατ.4	10	10	$\times 100$	40	στρογγυλοπο	
Σύνολο καρπών δείγματος:120				Συν.ζημ.καρπών \rightarrow	58	ίηση στην πλησιέστερη μονάδα) 48%
Για το 21% της παραγωγής της καλλιέργειας (150 δένδρα)			 $\times 100 = (...)\% \rightarrow 21\%$		

Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	
Κατ.1	10	10	×0	0	60/107=56%	21%×56%=
Κατ.2	50	50	×40	20	(μετά την	11,7%
Κατ.3	35	35	×80	28	στρογγυλοπο	η στην
Κατ.4	12	12	×100	12	ίηση στην	πλησιέστερη
Σύνολο καρπών δείγματος:107 Συν.ζημ.καρπών→ 60					πλησιέστερη μονάδα)	μονάδα
					56%	12%(ΠΖ)

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα (2003) σ-61

Πίνακας 3.8: ποσοστό ζημιάς επιτραπέζιας ποικιλίας ροδάκινων,για δένδρα διαφορετικού μεγέθους ή δια φορτικής διαμόρφωσης σχήματος ή ανομοιόμορφου ποσοστού ζημιάς στο αγροτεμάχιο. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα :2003 σ-57-61)

3.6.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΗΛΑ

Δίνονται δύο (2) παραδείγματα εκτίμησης - υπολογισμού του ποσοστού ζημιάς της καλλιέργειας. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Μήλα:2003 σ-67-71)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1°: αφορά δένδρα ίδιου μεγέθους, ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο.

Τα στοιχεία των δειγμάτων και το ποσοστό ζημιάς δίνονται και αναλύονται στον παρακάτω πίνακα .

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9 Μηλιές ιδίου μεγέθους

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ 50%→μετα την στρογγυλοποίηση→50% (ΠΖ)						
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελ. εστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	→50%(ΠΖ/δ)
Κατ.1	20	20	×0	0	113/225=50,2	
Κατ.2	60	60	×50	58	%	
Κατ.3	30	30	×80	40	(μετά την	
Κατ.4	10	10	×100	15	στρογγυλοποίη	
Σύνολο καρπών δείγματος:225 Συν.ζημ.καρπών→ 113					ση στην	
					πλησιέστερη	
					μονάδα)	
					50%	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Μήλα (2003) σ-69

Πίνακας 3.9:ποσοστό ζημιάς καλλιέργειας για δένδρα ιδίου μεγέθους,ομοιόμορφης διαμόρφωσης σχήματος με ομοιόμορφη παραγωγή και ομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2^ο: αφορά δένδρα διαφορετικού μεγέθους ή διαφορετικής διαμόρφωσης σχήματος με ανομοιόμορφη παραγωγή και ανομοιόμορφο ποσοστό ζημιάς στο αγροτεμάχιο. Τα στοιχεία των δειγμάτων και το ποσοστό ζημιάς δίνονται και αναλύονται παρακάτω καθώς και στον πίνακα 8.

Μια καλλιέργεια έχει 547 δένδρα, εκ των οποίων τα 47 είναι μη παραγωγικά και τα 500 παραγωγικά. Το 70% των παραγωγικών δένδρων (350 δένδρα) έχει μέση παραγωγή / δένδρο 60 κιλά. Το υπόλοιπο 30% των παραγωγικών δένδρων (150 δένδρα) έχει μέση παραγωγή / δένδρο 36 κιλά.

Από τα στοιχεία του παραδείγματος προκύπτει ότι: Η παραγωγή των 60 κιλών / δένδρο (που αφορά στο 70% των δένδρων) αναγόμενη στο σύνολο των παραγωγικών δένδρων της καλλιέργειας (500 δένδρα), είναι 42 κιλά / δένδρο ($60 \times 70\% = 42$). Η παραγωγή των 36 κιλών / δένδρο (που αφορά στο 30% των δένδρων) αναγόμενη στο σύνολο των παραγωγικών δένδρων της καλλιέργειας (500 δένδρα), είναι 11 κιλά / δένδρο [$36 \times 30\% = (10,8) \Rightarrow 11$].

Το άθροισμα των δύο αναχθεισών παραγωγών / δένδρο δίνει μέση παραγωγή / δένδρο της καλλιέργειας 53 κιλά ($42 + 11 = 53$). Η παραγωγή του α' δείγματος αντιπροσωπεύει το 79% της παραγωγής της καλλιέργειας [$42 : 53 \times 100 = (79,2\%) \Rightarrow$

79%]. Η παραγωγή του β' δείγματος αντιπροσωπεύει το 21% της παραγωγής της καλλιέργειας [$11 : 53 \times 100 = (20,7\%) \Rightarrow 21\%$]. Η ανάλυση των δύο δειγμάτων - όπως φαίνεται στον παρακάτω Πίνακα - δίνει ποσοστά ζημιάς δείγματος 53% και 61%, τα οποία αναγόμενα στο σύνολο της παραγωγής (στο 100% της παραγωγής) δίνουν αντίστοιχα 42% και 13%. Το άθροισμα των επιμέρους ποσοστών ζημιάς δίνει ποσοστό ζημιάς της καλλιέργειας 55% ($42\% + 13\% = 55\%$).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10 Μηλιές διαφορετικού μεγέθους

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ $42\%+13\%=55\%$μετα την στρογγυλοποίηση $\rightarrow 55\%$ (ΠΖ)						
Για το 79% της παραγωγής της καλλιέργειας (350 δένδρα)			$42:53 \times 100 = (79,2\%) \rightarrow 79\%$			
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	
Κατ.1	20	20	$\times 0$	0	64/120=53,3% (μετά την στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) 53%	79% \times 53%= 41,8% στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα 42%(ΠΖ)
Κατ.2	60	60	$\times 50$	30		
Κατ.3	30	30	$\times 80$	24		
Κατ.4	10	10	$\times 100$	40		
Σύνολο καρπών δείγματος: 120				Συν.ζημ.καρπών \rightarrow	58	
Για το 21% της παραγωγής της καλλιέργειας (150 δένδρα) $\dots \dots \times 100 = (\dots\%) \rightarrow 21\%$						
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών	Σύνολο καρπών ανα κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος %	
Κατ.1	10	10	$\times 0$	0	65/107=60,7% (μετά την στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) 61%	21% \times 61%= 12,8% στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα 13%(ΠΖ)
Κατ.2	50	50	$\times 50$	25		
Κατ.3	35	35	$\times 80$	28		
Κατ.4	12	12	$\times 100$	12		
Σύνολο καρπών δείγματος: 107				Συν.ζημ.καρπών \rightarrow	65	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Μήλα (2003) σ-70

3.6.3. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ.

Υπολογισμός του ποσοστού ζημιάς

Ποσοστό ζημιάς επί «ηρτημένης παραγωγής».

Η ποσότητα η οποία ζημιώθηκε από τη δράση των καλυπτόμενων ασφαλιστικά ζημιογόνων αιτιών υπολογίζεται, σε πρώτη φάση, σε ποσοστό επί της «ηρτημένης παραγωγής», δηλαδή της παραγωγής η οποία κατά την ημερομηνία ζημιάς βρισκόταν επάνω στα δένδρα.

Για τον υπολογισμό της, πρέπει με δειγματοληψία, να εκτιμηθεί η ζημιά η οποία προκλήθηκε από τα ασφαλιζόμενα ζημιογόνα αίτια στους καρπούς που:

√ βρίσκονται ακόμη επάνω στα δένδρα,
√ έπεσαν στο έδαφος μετά την ημερομηνία ζημιάς εξ αιτίας της δράσης του ζημιογόνου αιτίου,

√ έπεσαν στο έδαφος μετά την ημερομηνία ζημιάς εξ αιτίας της δράσης το ζημιογόνου αιτίου και εξαφανίσθηκαν και S συγκομίσθηκαν μετά την ημερομηνία ζημιάς

A' Τρόπος υπολογισμού του ποσοστού ζημιάς

Το δείγμα των καρπών που εξετάζεται από τον εκτιμητή, χωρίζεται σε κατηγορίες, που αναφέρονται στους πίνακες μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς σε ποσοτική ζημιά για ζημιές από παγετό και χαλάζι ως εξής:

- Κατηγορία 1η: καρποί υγιείς
- Κατηγορία 7η: καρποί ποσοτικά ζημιωμένοι (Κατηγορία 4η και 5η στους Πίνακες μετατροπής για το Χαλάζι)
- Κατηγορία 2η: καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι
- Κατηγορία 3η: καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι
- Κατηγορία 4η: καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι
- Κατηγορία 5η: καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι
- Κατηγορία 6η: καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι

Στη συνέχεια, με βάση το συντελεστή μετατροπής ή υπολειμματικής αξίας (όπου η ποιοτική ζημιά μετατρέπεται σε ποσοτική) προκύπτει το σύνολο των ζημιωθέντων καρπών του δείγματος. Η διαίρεση του συνόλου των ζημιωθέντων καρπών του δείγματος δια του συνόλου των καρπών του δείγματος μας δίνει το ποσοστό ζημιάς, το οποίο στρογγυλοποιημένο στην πλησιέστερη πεντάδα, μας δίνει το τελικό ποσοστό ζημιάς της «ηρτημένης παραγωγής» του αγροτεμαχίου.

B' Τρόπος υπολογισμού του ποσοστού ζημιάς

Το δείγμα των καρπών που εξετάζεται από τον εκτιμητή, χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες:

- καρποί υγιείς
- καρποί ποσοτικά ζημιωμένοι
- καρποί ποιοτικά ζημιωμένοι

Ο αριθμός των καρπών κάθε κατηγορίας εκφράζεται σε ποσοστό (%) επί του συνολικού αριθμού των καρπών του δείγματος. Στη συνέχεια η ποιοτική ζημιά μετατρέπεται σε ποσοτική, με βάση το συντελεστή μετατροπής ή υπολειμματικής αξίας

και από το άθροισμα αυτής με εκείνο της ποσοτικής ζημιάς προκύπτει το τελικό ποσοστό ζημιάς του δείγματος και κατ' επέκταση το ποσοστό ζημιάς της «ηρτημένης παραγωγής» του αγροτεμαχίου. Ακολουθεί παράδειγμα υπολογισμού του ποσοστού ζημιάς από παγετό σε ένα δείγμα καρπών από τρία δένδρα ομφαλοφόρας ποικιλίας πορτοκαλιάς:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11 Δένδρα ομφαλοφόρας ποικιλίας πορτοκαλιάς

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΣΥΓΚΟΜΙΣΤΗΣ (ΗΡΤΗΜΕΝΗΣ) ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ:					(ΠΖ)= 57% ⇒ (στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ στρογγυλοποίηση του ποσοστού ζημιάς στην πλησιέστερη 5άδα) ⇒ 60%		
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών			Σύνολο καρπών ανά κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς %	Ζημιωθέντες δείγματος % καρποί (Κ2:Κ,))	Ποσοστό ζημιάς
	1°δένδρο	2°δένδρο	3°δένδρο				
ΚΑΤ. 1η	10	8	5	23	0	0	85,4 150 (στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα):50
ΚΑΤ. 2η	0	2	0	2	10	0,2	
ΚΑΤ. 3η	0	0	5	5	20	1	
ΚΑΤ. 4η	2	0	9	11	30	3,3	
ΚΑΤ. 5η	8	18	8	34	50	17	56,9
ΚΑΤ. 6η	10	12	15	37	70	25,9	
ΚΑΤ. 7η	20	10	8	38	100	38	
Σύνολο καρπών δείγματος (Κ1):				150	Συν. ζημ. Καρπών (Κ2):	85,4	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-49

Όταν, για λόγους εκτιμητικής πρακτικής, ο καθορισμός των αντιπροσωπευτικών δένδρων για δειγματοληψία διαχωρίζει ουσιαστικά την συνολική παραγωγή σε δύο ποσοστιαία μέρη, το ποσοστό ζημιάς καθενός από τα δύο δείγματα αναφέρεται στο ανάλογο ποσοστό (%) της συνολικής παραγωγής.

Στην περίπτωση αυτή ανάγουμε κάθε ένα ποσοστό ζημιάς του δείγματος σε ποσοστό ζημιάς της καλλιέργειας. Το άθροισμα των δύο επιμέρους αναχθέντων ποσοστών ζημιάς, στρογγυλοποιημένο στην πλησιέστερη πεντάδα, αποτελεί το ποσοστό ζημιάς της καλλιέργειας.

Το ύψος της παραγωγής που ζημιώθηκε =

% ζημιάς «ηρτημένης παραγωγής» Χ ποσότητα ηρτημένης παραγωγής

Ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής .

Το ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής καθορίζει το ύψος της αποζημίωσης που θα καταβληθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Ασφάλισης, εφόσον αυτό είναι μεγαλύτερο από το 20 % και υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής} = \frac{[\text{Ασυγκόμιστη (ηρτημ.) παραγωγή}] \times [\text{Ποσοστό ζημιάς επί ασυγκόμ. (ηρτημ.) παραγωγής}]}{\text{Συνολική παραγωγή}}$$

Σε όσες περιπτώσεις δεν έχει συγκομισθεί μέρος της παραγωγής του αγροτεμαχίου πριν την ημερομηνία ζημιάς, είναι προφανές ότι το ποσοστό ζημιάς επί της «ηρτημένης παραγωγής» ισούται με το ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής.

Πίνακες μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς σε ποσοτική ζημιά για ζημιές από παγετό. Κατά την εξέταση του δείγματος, οι ποιοτικά ζημιωμένοι καρποί κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες, με βάση το είδος, την ποικιλία, τη χρήση και την έκταση των συμπτωμάτων που φέρουν και με βάση το συντελεστή μετατροπής ή υπολειμματικής αξίας, εκφράζονται σε ποσοτική ζημιά. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή:2003 σ-47-54)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12. Πορτοκάλια Ομφαλοφόρα

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα	0%
2η	Ελαφρές εξωτερικές κηλίδες - Αποχρωματισμός φλοιού τουλάχιστο στο 30% της επιφάνειας του καρπού	10%
3η	Έναρξη ελαίωσης - Εμφάνιση κρυστάλλων εσπεριδίνης - Ελαφριές παραμορφώσεις μεμβρανών καρπόφυλλων	20%
4η	Έντονη ελαίωση - Μεγάλος αριθμός κρυστάλλων εσπεριδίνης - Αποκόλληση μεμβράνης καρπόφυλλων	30%
5η	Έναρξη αφυδάτωσης σάρκας σε 1 - 4 καρπόφυλλα στο ανώτερο τμήμα του καρπού	50%
6η	Αφυδάτωση στο 25 % - 40 % του ενδοκάρπιου	70%
7η	Αφυδατώσεις μεγαλύτερες από το 40% του ενδοκάρπιου - Εμφανή εξωτερικά εγκαύματα παγετού - Μη καταναλώσιμοι καρποί	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-51

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13 Πορτοκάλια κοινά για χυμοποίηση, Grape fruit

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα – Ελαφρές εξωτερικές κηλίδες – Αποχρωματισμός φλοιού τουλάχιστο στο 30% της επιφάνειας του καρπού – Έναρξη ελαίωσης	0%
2η	Εμφάνιση κρυστάλλων εσπεριδίνης – Ελαφριές παραμορφώσεις μεμβρανών καρπόφυλλων	10%
3η	Έντονη ελαίωση – Μεγάλος αριθμός κρυστάλλων εσπεριδίνης – Αποκόλληση μεμβράνης καρπόφυλλων	30%
4η	Έναρξη αφυδάτωσης σάρκας σε 1-4 καρπόφυλλα στο ανώτερο τμήμα του καρπού	40%
5η	Αφυδάτωση στο 25%-40% του ενδοκάρπιου	60%
6η	Αφυδάτωση στο 40 - 60% του ενδοκάρπιου	70%
7η	Αφυδατώσεις μεγαλύτερες από το 60% του ενδοκάρπιου – Εμφανή εξωτερικά εγκαύματα παγετού - Μη καταναλώσιμοι καρποί	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-51

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14 Μανταρίνια, Κουμ - κουάτ

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα	0%
2η	Ελαφρές εξωτερικές κηλίδες – Αποχρωματισμός φλοιού τουλάχιστο στο 30% της επιφάνειας του καρπού	10%
3η	Έναρξη ελαίωσης – Εμφάνιση κρυστάλλων εσπεριδίνης	20%
4η	Ελαφριές παραμορφώσεις μεμβρανών καρπόφυλλων	30%
5η	Έντονη ελαίωση - Μεγάλος αριθμός κρυστάλλων εσπεριδίνης - Αποκόλληση μεμβράνης καρπόφυλλων	50%
6η	Αφυδάτωση σάρκας σε 1-4 καρπόφυλλα στο ανώτερο τμήμα του καρπού	70%
7η	Αφυδατώσεις μεγαλύτερες από το 25% του ενδοκάρπιου - Εμφανή εξωτερικά εγκαύματα παγετού - Μη καταναλώσιμοι καρποί	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-52

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15 . Λεμόνια (κανονική παραγωγή)

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα	0%
2η	Ελαφρές εξωτερικές κηλίδες – Έναρξη ελαίωσης	10%
3η	Εμφάνιση κρυστάλλων εσπεριδίνης – Ελαφριές παραμορφώσεις μεμβρανών καρπόφυλλων – Έντονη ελαίωση – Μεγάλος αριθμός κρυστάλλων εσπεριδίνης – Αποκόλληση μεμβράνης καρπόφυλλων	30%
4η	Έναρξη αφυδάτωσης σάρκας σε 1-4 καρπόφυλλα στο ανώτερο τμήμα του καρπού	50%
5η	Αφυδάτωση στο 25%-40% του ενδοκάρπιου	60%
6η	Αφυδάτωση στο 40-60% του ενδοκάρπιου	70%
7η	Αφυδατώσεις μεγαλύτερες από το 60% του ενδοκάρπιου – Εμφανή εξωτερικά εγκαύματα παγετού – Μη καταναλώσιμοι καρποί	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-52-53

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.16 Δίφορα λεμόνια

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα	0%
2η	Αποχρωματισμός φλοιού – Πύρωση σπερμάτων	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-53

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.17 Νεράντζια, Περγαμότα, Νερατζολέμονα, Κίτρα

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς εξωτερικά ή εσωτερικά συμπτώματα – Ελαφρές εξωτερικές κηλίδες – Αποχρωματισμός φλοιού	0%
2η	Έναρξη ελαίωσης – Εμφάνιση κρυστάλλων εσπεριδίνης – Ελαφρές παραμορφώσεις μεμβρανών καρπόφυλλων	10%
3η	Έντονη ελαίωση – Μεγάλος αριθμός κρυστάλλων εσπεριδίνης – Αποκόλληση μεμβράνης καρπόφυλλων	20%
4η	Έναρξη αφυδάτωσης σάρκας σε 1-4 καρπόφυλλα στο ανώτερο τμήμα του καρπού – Αφυδάτωση στο 25 % -40 % του ενδοκάρπιου	30%
5η	Αφυδάτωση στο 40 - 60% του ενδοκάρπιου	40%
6η	Αφυδατώσεις μεγαλύτερες από το 60% του ενδοκάρπιου – Εμφανή εξωτερικά εγκαύματα παγετού – Μη καταναλώσιμοι καρποί	100 %

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-53

Πίνακες μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς σε ποσοτική ζημιά για ζημιές από χαλάζι

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18 Καρποί χωρίς υπολειμματική αξία

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς χτυπήματα	0%
2η	Ελαφροί μωλωπισμοί που επηρεάζουν το εξωκάρπιο	1-10%
3η	Σχισμές που επηρεάζουν το εξωκάρπιο – Περισσότεροι από τέσσερις έντονοι μωλωπισμοί	11-25%
4η	Σχισμές μέχρι τέσσερις που έχουν επουλωθεί και επηρεάζουν το μεσοκάρπιο	26 - 50 %
5η	Σχισμές περισσότερες από τέσσερις που έχουν επουλωθεί και επηρεάζουν το μεσοκάρπιο	51-70%
6η	Σχισμές που δεν έχουν επουλωθεί ή ευαίσθητες στη σήψη – Καρποί ακατάλληλοι για καταν.	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-54

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.19 Καρποί με υπολειμματική αξία

Κατηγορίες	Συμπτωματολογία	Συντελεστής Μετατροπής
1η	Καρποί χωρίς χτυπήματα	0%
2η	Ελαφροί μωλωπισμοί που επηρεάζουν το εξωκάρπιο – Σχισμές που επηρεάζουν το εξωκάρπιο – Μέχρι τέσσερις έντονοι μωλωπισμοί	1-10%
3η	Σχισμές περισσότερες από τέσσερις που έχουν επουλωθεί και επηρεάζουν το μεσοκάρπιο	11-50 %
4η	Σχισμές που δεν έχουν επουλωθεί ή ευαίσθητες στη σήψη – Καρποί ακατάλληλοι για κατανάλ.	100%

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Εσπεριδοειδή (2003) σ-54

3.6.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΖΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΙΕΣ

Αξιολόγηση των χτυπημάτων στους καρπούς.

Διακρίνουμε δύο κατηγορίες:

A. Κηλιδωμένοι καρποί επιτραπέζιων ποικιλιών.

Ποιοτική ζημιά = βάρος υποβαθμισμένων καρπών

B. Καρποί χτυπημένοι με λύση επιδερμίδας.

Ποιοτική ζημιά = Βάρος υποβαθμισμένων καρπών

Γ. Καρποί παγωμένοι.

Περίπτωση 1η : Ελαιοποιήσιμες ποικιλίες.

Το ελαιόλαδο που παράγεται από παγωμένους καρπούς είναι ποιοτικά υποβαθμισμένο και χαρακτηρίζεται “βιομηχανικό”, με συνέπεια απώλεια τιμής. Ποιοτική ζημιά είναι το σύνολο της παραγωγής, που έχει απομείνει στο δέντρο.

Ποιοτική ζημιά = Παραγωγή που έχει απομείνει στο δέντρο

Περίπτωση 2η : Επιτραπέζιες ποικιλίες.

Οι παγωμένοι καρποί των επιτραπέζιων ποικιλιών ελαιοποιούνται, αλλά δίνουν ποιοτικά υποβαθμισμένο λάδι. Η ποιοτική ζημιά είναι το βάρος των παγωμένων καρπών.

Ποιοτική ζημιά = Βάρος υποβαθμισμένων καρπών
--

Μετατροπή της ποιοτικής ζημιάς σε ποσοτική ζημιά.

Στην ποιοτική ζημιά υπολογίζεται το βάρος των καρπών που χάνουν μέρος ή όλη την εμπορική τους αξία, με συνέπεια:

- Αξιοποίηση σε άλλες χρήσεις.
- Διάθεση στην αγορά με χαμηλότερες τιμές.

Ο συντελεστής μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημιά καθορίζεται από τη διαφορά τιμής μεταξύ της κύριας οδού εμπορίας της παραγωγής και της τελικής τιμής διάθεσής της. Ειδικότερα:

Επιτραπέζιες Ελιές.

Οι δύο κυριότερες ποικιλίες επιτραπέζιας ελιάς με βάση τη διάμετρο του καρπού διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες:

Α' Κατηγορία: μέχρι 180 καρποί/kg

Β' Κατηγορία: από 181 ως 220 καρποί/kg

Γ' Κατηγορία: από 221 ως 260 καρποί/kg

Δ' Κατηγορία: πάνω από 261/kg.

Σε ένα δέντρο υπάρχουν καρποί από όλες τις κατηγορίες, οι περισσότεροι καρποί όμως, ανήκουν σε μία κατηγορία και πάντοτε ένα τμήμα της παραγωγής δεν είναι εμπορεύσιμο και ελαιοποιείται. Καρποί όλων των κατηγοριών όταν έχουν στίγματα από οποιαδήποτε αιτία είναι υποβαθμισμένοι και ελαιοποιούνται.

Με βάση την τιμή που απολαμβάνουν στο εμπόριο – κατηγορία καρπού, το ποσοστό ελαιοποιήσιμων καρπών, την τιμή του ελαιόλαδου και την απόδοση σε λάδι, οι συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημιά, διαμορφώνονται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.20 Οι συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημιά για τις ελιές

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΡΠΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕΤΑΤΟΠΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΤΙΚΟ	
			ΚΑΛΑΜΩΝ	ΚΟΝΣΕΡΒ ΟΛΙΑ
Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Μέχρι 180 καρπούς/κιλό	Το καλύτερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής	0,7	0,35
Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	181-220 καρποί/κιλό		0,65	0,25
Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	221-260 καρποί/κιλό		0,55	0,2
Δ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Πάνω από 261 καρπούς/κιλό	Το χειρότερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής-Μεγάλο μέρος ελαιοποιείται.	0,4	0,1

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-43

Πίνακας 5.10 Συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς, από χαλάζι-ανεμοθύελλα-θάλασσα-πλημμύρα, σε ποσοτική σε επιτραπέζιες ελιές Καλαμών και Κονσερβολιάς.

Ελαιοποιήσιμες Ποικιλίες

Η ποιοτική υποβάθμιση των καρπών που ελαιοποιούνται (επιτραπέζιων και μη) αφορά κυρίως τους παγωμένους καρπούς. Σε έντονες χαλαζοπτώσεις στο στάδιο της συγκομιδής, η ελαιοποίηση των ισχυρά χτυπημένων καρπών ανεβάζει την οξύτητα του λαδιού (τα ενδογενή ένζυμα του καρπού και ιδιαίτερα η λίπαση ανεβάζει την οξύτητα του λαδιού). Στις περιπτώσεις αυτές ο συντελεστής υπολογίζεται όπως στις παγωμένες.

Η ποιοτική υποβάθμιση του ελαιολάδου που προέρχεται από παγωμένους καρπούς αναφέρεται ως εξής:

- Αύξηση της οξύτητας κατά 2-3 δέκατα
- Μικρή αύξηση στους άλλους δείκτες (υπεροξειδία, K-270, K-232)
- Υποβάθμιση οργανοληπτικών χαρακτηριστικών (έντονη οσμή και δυσάρεστη γεύση).

Το ελαιόλαδο δεν χαρακτηρίζεται “Εξαιρετικό Παρθένο” (EXTRA), αλλά κατατάσσεται σε άλλες κατηγορίες. Πρέπει να αναφερθεί ότι η προσβολή από δάκο είναι κύριος παράγοντας αύξησης της οξύτητας του ελαιολάδου, μπορεί να οδηγήσει σε αποχαρακτηρισμό του από “Εξαιρετικό Παρθένο” και γοα το λόγο αυτό λαμβάνεται πάντοτε υπόψη. Η υποβάθμιση της ποιότητας από δακοπροσβολή πρέπει να διακρίνεται από αυτήν που οφείλεται σε παγετό ή και χαλαζόπτωση.

Ο συντελεστής μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημία, υγιούς ελαιοκάρπου διαμορφώνεται ως εξής:

Συντελεστής μετατροπής της ποιοτικής ζημίας από παγετό σε ποσοτική ζημία: 0,25
--

Αναπλήρωση της ποσοτικής ζημίας

Η μειωμένη ηρτημένη παραγωγή μετά από ζημίες, που συμβαίνουν στα αρχικά στάδια ανάπτυξης, βρίσκεται σε καλύτερες συνθήκες θρέψης και αναπτύσσεται καλύτερα. Αναμένεται λοιπόν αναπλήρωση από αυτόν τον παράγοντα.

- Το βλαστικό στάδιο
- Την ευρωστία
- Τη θρεπτική κατάσταση
- Την παραγωγή που απέμεινε

Διενέργεια εκτίμησης.

Στα στάδια 3-έναρξη άνθησης ως 5-λίγο πριν το μεταχρωματισμό.

Υπολογισμός της παραγωγής με τη μέθοδο της κόμης.

- Βήμα 1ο: Διαπίστωση ζημιογόνου αιτίου και ποικιλίας.
- Βήμα 2ο: Έλεγχος αριθμού δέντρων.
- Βήμα 3ο: Δειγματοληψία.
- Βήμα 4ο: Μετρήσεις.
- Βήμα 5ο: Υπολογισμοί.

Αριθμός των παραγωγικών δέντρων = Συνολικός αριθμός δέντρων – αριθμός άκαρπων δέντρων.

Η πτώση ανά δέντρο υπολογίζεται από τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.21 Πτώση καρπών της ελιάς

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Μεγαλόκαρπες	
Αρ. Καρπών / Kg	---καρποί / Kg Κατηγορία	
Α' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Β' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Γ' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Δ' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ'	---καρποί/m ²	Συνολική πτώση= (--m ² X ---καρποί / m ²) / - -- καρποί/kg = ----Kg
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (r σε m)	--(m)	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²)E=πr ²	--(m ²)	
ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Μικρόκαρπες	
Αρ. Καρπών / Kg	---καρποί / Kg Κατηγορία	
Α' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Β' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Γ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Δ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ' / 4 x 25	---καρποί/m ²	Συνολική πτώση= (--m ² X ---καρποί / m ²) / --- καρποί/kg = ----Kg
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (r σε m)	--(m)	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) E=πr ²	--(m ²)	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-47

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.22 Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς

ΣΥΝΟΛΙΚΗ - ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ					
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων ↓	Παραγωγή που απέμεινε/δέντρο	Πτώση/δέντρο(kgr)	Ηρτημένη Παραγωγή/δέντρο (kgr)= παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο (kgr) =αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή / δέντρο
1η	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 1ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας
2η	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 2ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας
.....
ΣΥΝΟΛΟ	Συνολικός αριθμός παραγωγικών δέντρων αγροτεμαχίου	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Ηρτημένη παραγωγή αγροτεμαχίου
			ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Συλλεγείσα παραγωγή πριν τη ζημία
			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Παραγωγή που απέμεινε + Πτώση + Συλλεγείσα
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ/ Δέντρο		Παραγωγή αγροτεμαχίου/αριθμός παραγωγικών δέντρων			

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-47

Η συνολική πτώση (Kg) κατηγορίας δέντρων= άθροισμα πτώσεων(Kg) των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα

Βάρος ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν (Kg)/δέντρο= Ποσοστό ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν X παραγωγή που απέμεινε στο δέντρο(Kg).
Ποσοτική ζημία (Kg) κατηγορίας δέντρων= Συνολική πτώση κατηγορίας (Kg) + Βάρος ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν σε επόμενα βλαστικά στάδια από όλα τα δέντρα της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα (Kg).
Ποσοστό ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών= Αριθμός ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών / συνολικός αριθμός καρπών.
Ποιοτική ζημία δέντρου (Kg)= Ποσοστό ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών X παραγωγή που απέμεινε στο δέντρο (Kg).
Ποιοτική ζημία (Kg) δέντρων κατηγορίας= Άθροισμα της ποιοτικής ζημίας όλων των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα (Kg).
Ποιοτική κατάταξη ελαιώνα με βάση το μέγεθος και την εμφάνιση του καρπού.
Ζημία (Kg) κατηγορίας δέντρων= Ποσοτική ζημία (Kg) κατηγορίας δέντρων + Ποιοτική ζημία (Kg) κατηγορίας δέντρων X Συντελεστής

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.23 Συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς της ελιάς

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΡΠΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΤΙΚΟ	
			ΚΑΛΑΜΩΝ	ΚΟΝΣΕΡΒΟΛΙΑ
Α'ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Μέχρι 180 καρπούς/κιλό	Το καλύτερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής	0,7	0,35
Β'ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	181-220 καρπού/κιλό		0,65	0,25
Γ'ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	221-260 καρπού/κιλό		0,55	0,2
Δ'ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Πάνω από 261 καρπούς/κιλό	Το χειρότερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής- Μεγάλο μέρος ελαιοποιείται.	0,4	0,1

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-48

Ποσοστό ζημιάς κατηγορίας δέντρων= Ζημία (Kg) κατηγορίας δέντρων / Άθροισμα της παραγωγής όλων των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα

Υπολογίζεται το ποσοστό για όλες τις κατηγορίες στις οποίες χωρίστηκε ο ελαιώνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.24 Ποσοστό Ζημιάς για όλες τις κατηγορίες των ελαιόδενδρων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕΝΤΡΩΝ	Συνολική Παραγωγή (Kg)	Ποσοστό ζημιάς %	Ζημία (Kg)
A			
B			
.....
ΣΥΝΟΛΟ	Ηρτημένη παραγωγή ελαιώνα		Συνολική ζημία ελαιώνα (Kg)
ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ (επί της ηρτημένης παραγωγής)		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΜΙΑ (Kg) / ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (Kg)	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-48

Όταν υπάρχει συλλεγείσα παραγωγή το ποσοστό ζημιά υπολογίζεται από τον τύπο:

Ποσοστό Ζημιάς=Συνολική παραγωγή	Συλλεγείσα παραγωγή X Ποσοστό ζημιάς επί της ηρτημένης
----------------------------------	---

Συνολική παραγωγή

<u>ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ=</u>
Συνολικός Αριθμός Δέντρων=Αριθμός Άκαρπων Δέντρων=
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ X ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / δέντρο (Kg) X ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ

Παράδειγμα 1ο

Χαλάζι στο στάδιο της σκλήρυνσης του πυρήνα σε ελαιοποιήσιμες ελιές ποικιλίας Κορωνέικη. Συνολικός αριθμός δέντρων 100.

Χρόνος διενέργειας εκτίμησης: Λίγο πριν το μεταχρωματισμό.

Η παραγωγή υπολογίζεται με τη μέθοδο της κόμης.

- Βήμα 1ο: Διαπίστωση ζημιογόνου αιτίου και ποικιλίας.
- Βήμα 2ο: Έκταση.
- Βήμα 3ο: Δείγμα.

Χωρίζονται τα δέντρα σε κατηγορίες με βάση την παραγωγή. Βρέθηκαν δύο κατηγορίες.

1η Δέντρα μεγάλα (τα περισσότερα σε αριθμό)

2η Δέντρα μικρά (τα λιγότερα σε αριθμό)

Επιλογή αντιπροσωπευτικών δέντρων

1η κατηγορία: 2 δέντρα

2η κατηγορία: 1 δέντρο

Επιλογή θέσεων για μέτρηση της πτώσης. 4 θέσεις 0,2 X 0,2cm σε κάθε δέντρο.

Σύλλογή καρπών από τα δέντρα για να μετρηθούν χτυπημένοι καρποί.

- Βήμα 4ο: Μετρήσεις.

Χωρισμός σε 2 κατηγορίες

Συνολικός αριθμός δέντρων=100

Αριθμός άκαρπων δέντρων=30

Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας=45, 2ης κατηγορίας=25

Παραγωγή που απέμεινε στα δέντρα

1η κατηγορία → 1ο δέντρο 65kg και 2ο δέντρο 60kg

Ο μέσος όρος= 62,5kg

2η κατηγορία → 1ο δέντρο 45kg

1η κατηγορία: 1ο δέντρο με ακτίνα=2,7m και 2ο δέντρο ακτίνα=2,6m

Πτώση οφειλόμενη στο χαλάζι (καρποί χτυπημένοι πεσμένοι στο έδαφος, σε επιφάνεια διαστάσεων (0,2X0,3cm):

1η κατηγορία: 1ο δέντρο: 1ο δείγμα=58, **2η κατηγορία** 1ο δέντρο: 1ο δείγμα=40

2ο δείγμα=65

2ο δείγμα=48

3ο δείγμα=44

3ο δείγμα=65

4ο δείγμα=64

4ο δείγμα=73

2ο δέντρο: 1ο δείγμα=41

2ο δείγμα=69

3ο δείγμα=66

4ο δείγμα=61

Από τον έλεγχο των βλαστών συμπεραίνεται η έλευση του χαλαζιού, γιατί φέρουν χτυπήματα. Επίσης ποδίσκους που δηλώνουν πρόσφατη πτώση κυρίως από την πλευρά του χαλαζιού. Οι χτυπημένοι καρποί φέρουν χτυπήματα ισχυρά που θα εξελιχθούν σε πτώση. Επίσης και ελαφρά που δεν υποβαθμίζουν την παραγωγή, γιατί η ποικιλία είναι ελαιοποιήσιμη. Θα μετρηθούν λοιπόν μόνο τα ισχυρά χτυπήματα.

Στο δείγμα που συλλέχθηκε από τα δέντρα βρέθηκαν:

1η κατηγορία: 1ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί=15 σύνολο καρποί=98

2ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί=9 σύνολο καρποί=88

Σύνολο: χτυπημένοι καρποί=24 σύνολο καρποί=186

Ποσοστό=24/186=0,129≈13%

2η κατηγορία: 1ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί=5 σύνολο καρποί=74

$$\text{Ποσοστό} = 5/74 = 0,067 \approx 7\%$$

- Βήμα 5ο: Υπολογισμοί.

Λαμβάνονται υπόψη τα εξής στοιχεία:

Αριθμός δέντρων δείγματος: 3

1η κατηγορία= 2

2η κατηγορία= 1

Αριθμός καρπών/kg= 1300

Ποιοτική ζημιά δεν υπάρχει

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.25 Υπολογισμός πτώσης σε ελαιοποιήσιμες ελιές ποικιλίας Κορωνέικη.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Μικρόκαρπες= Κορωνέικη		
	1η κατηγορία		2η κατηγορία
	1ο δέντρο	2ο δέντρο	3ο δέντρο
Αρ. Καρπών / Kg	1300 καρποί / Kg		
Α' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m²	58 καρποί	41 καρποί	40 καρποί
Β' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m²	65 καρποί	69 καρποί	48 καρποί
Γ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m²	44 καρποί	66 καρποί	65 καρποί
Δ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m²	64 καρποί	61 καρποί	73 καρποί
ΠΤΩΣΗ ανά m²= (Α'+Β'+Γ'+Δ')/4X25	1444καρ./m ²	1481καρ./m ²	1412καρ./m ²
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (r σε m)	2.7m	2.6m	2.2m
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ (m²)E=πr²	23m ²	21m ²	15m ²
Συνολική Πτώση= (Εμβαδόν κόμης m² X Πτώση / m²) / Αριθμό Καρπών / Kg= ---Kg	25Kg	24Kg	16Kg
Μέσος όρος πτώσης κατηγορίας	24,5kg		16Kg

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-52

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.26 Συνολικού υπολογισμού πτώσης της ελιάς

ΣΥΝΟΛΙΚΗ-ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ						ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ			
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων	Παραγωγή που απέμεινε/δέντροKg	Πτώση/δέντρο Kg	Ηρτημένη Παραγωγή/δέντρο Kg=παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο Kg=αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή/δέντρο	% χτυπημένων καρπών που θα πέσουν	Βάρος Kg χτυπημένων καρπών που θα πέσουν/δέντρο=ηρτημένη παραγωγή/δεν.X%χτυπημένων καρπών)	Ποσοτική ζημία Kg/δέντρο=πτώση/δεν.+βάρος χτυπημένων καρπών	Συνολική ποσοτική ζημία Kg=ποσοτική ζημία/δεν.Xαριθμός παρ.δέντρων
1η	45	62.5	24.5	87	3915	13	8	32,5	1462
2η	25	45	16	61	1525	7	3	19	475
ΣΥΝΟΛΟ	70	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			5440				1937
		ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			0	ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ = Ποσοτική Ζημία Kg / Ηρτημένη παραγωγή			1937/5440 X 100= 35,6 =35%
		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			5440				
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / Δέντρο		5440/70=77,7=80g			ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ (Συν.παραγωγή-Συλλ.παραγωγή)X Ποσοστό ζημίας επί της ηρτημένης/Συν.παραγωγή			(5440-0)X35%/5440=35%	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-52

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

Ελαιοποιήσιμες Ελιές 100-30=70x80x35%

Στα στάδια 6α μεταχρωματισμός καρπού μέχρι 6γ συγκομιδή.

Υπολογισμός της παραγωγής με μέτρηση καρπών.

Ακολουθεί τα ίδια βήματα με αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω-Στα στάδια 3-έναρξη άνθησης ως 5-λίγο πριν το μεταχρωματισμό

- Βήμα 1ο: Διαπίστωση ζημογόνου αιτίου και ποικιλίας.
- Βήμα 2ο: Έλεγχος αριθμού δέντρων.
- Βήμα 3ο: Δειγματοληψία.
- Βήμα 4ο: Μετρήσεις.
- Βήμα 5ο: Υπολογισμοί

Για να υπολογιστεί το ποσοστό ζημίας, η ποσοτική ζημία διαιρείται με τη συνολική παραγωγή και όχι με αυτήν που απέμεινε στο δέντρο.

Το ποσοστό ελαιοποιήσιμων καρπών έχει υπολογιστεί κατά την εξαγωγή των συντελεστών μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημία στις επιτραπέζιες ποικιλίες. Οι λοιπές επιτραπέζιες ποικιλίες και οι ποικιλίες μικτής χρήσης σε μικρό μόνο ποσοστό διατίθενται στο εμπόριο, το δε υπόλοιπο ελαιοποιείται.

Η παραγωγή ανά δέντρο υπολογίζεται με συμπλήρωση του παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.27 Παραγωγή ανα δένδρο ελιάς

Ποικιλία	Καρποί / Kg: ---					
ΔΕΙΓΜΑ	Αριθμός Καρπών / Τμήμα βραχίονα	Παραγωγή Τμήματος βραχίονα Kg	Αριθμός Τμημάτων βραχίονα	Παραγωγή βραχίονα Kg	Αριθμός βραχίωνων / Δέντρο	Παραγωγή δέντρου Kg
1η κατηγορία καρπών	1ο δέντρο	---	---	---	---	---
	2ο δέντρο	---	---	---	---	---
2η κατηγορία δέντρων	1ο δέντρο	---	---	---	---	---
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	1η κατηγορία δέντρων				2η κατηγορία δέντρων	
	---				---	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-55

Η πτώση ανά δέντρο υπολογίζεται από τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.28 Πτώση ανά δένδρο της ελιάς

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Μεγάλοκαρπες	
Αρ. Καρπών / Kg	---καρποί / Kg Κατηγορία	
Α' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Β' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Γ' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
Δ' Μέτρηση 0,5 X 0,5m=1/4m ²	---καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ'	---καρποί/m ²	Συνολική πτώση= (--m ² X ---καρποί / m ²) / --- καρποί/kg = ----Kg
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (r σε m)	--(m)	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²)E=πr ²	--(m ²)	
ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Μικρόκαρπες	
Αρ. Καρπών / Kg	---καρποί / Kg Κατηγορία	
Α' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Β' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Γ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
Δ' Μέτρηση 0,2 X 0,2m=1/25m ²	---καρποί	
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ' / 4 x 25	---καρποί/m ²	Συνολική πτώση= (--m ² X ---καρποί / m ²) / --- καρποί/kg = ----Kg
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (r σε m)	--(m)	
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) E=πr ²	--(m ²)	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-55

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.29 Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς

ΣΥΝΟΛΙΚΗ – ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ					
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων	Παραγωγή που απέμεινε / δέντρο	Πτώση / δέντρο(kgr)	Ηρτημένη Παραγωγή / δέντρο (kgr)= παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο (kgr) = αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή / δέντρο
1η	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 1ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας
2η	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας	Παραγωγή που απέμεινε αντιπροσωπευτικού δέντρου 1ης κατηγορίας	Πτώση στο αντιπροσωπευτικό δέντρο της 2ης κατηγορίας	Ηρτημένη παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας	Αριθμός δέντρων 2ης κατηγορίας X παραγωγή αντιπροσωπευτικού δέντρου 2ης κατηγορίας
...
ΣΥΝΟΛΟ	Συνολικός αριθμός παραγωγικών δέντρων αγροτεμαχίου	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Ηρτημένη παραγωγή αγροτεμαχίου
			ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Συλλεγείσα παραγωγή πριν τη ζημία
			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		Παραγωγή που απέμεινε + Πτώση + Συλλεγείσα
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / Δέντρο		Παραγωγή αγροτεμαχίου / αριθμός παραγωγικών δέντρων			

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-56

<p>Η συνολική πτώση (Kg) κατηγορίας δέντρων= άθροισμα πτώσεων (Kg) των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα.</p>
<p>Ποσοστό ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν στο δείγμα που συλλέχθηκε από το δέντρο= Αριθμός ζημιωθέντων καρπών συνολικός αριθμός καρπών.</p>
<p>Βάρος ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν (Kg) / δέντρο= Ποσοστό ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν X Παραγωγή που απέμεινε στο δέντρο (Kg).</p>
<p>Ποσοτική ζημία (Kg) κατηγορίας= Συνολική πτώση κατηγορίας (Kg) + Βάρος ζημιωθέντων καρπών που θα πέσουν σε επόμενα βλαστικά στάδια από όλα τα δέντρα της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα (Kg).</p>
<p>Ποσοστό ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών (Kg)= Αριθμός ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών / συνολικός αριθμός καρπών</p>
<p>Ποιοτική ζημία δέντρου (Kg)= Ποσοστό ποιοτικά υποβαθμισμένων καρπών X παραγωγή που απέμεινε στο δέντρο (Kg).</p>
<p>Ποιοτική ζημία (Kg) δέντρων κατηγορίας= Άθροισμα της ποιοτικής ζημίας όλων των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα (Kg).</p>

Ποιοτική κατάταξη ελαιώνα με βάση το μέγεθος και την εμφάνιση του καρπού

<p>Ζημία (Kg) κατηγορία δέντρων= Ποσοτική ζημία (Kg) κατηγορίας + Ποιοτική ζημία (Kg) κατηγορίας X Συντελεστής</p>
--

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.30 Συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς της ελιάς

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΡΠΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΤΙΚΟ	
			ΚΑΛΑΜΩΝ	ΚΟΝΣΕΡΒΟΛΙΑ
Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Μέχρι 180 καρπούς/κίλο	Το καλύτερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής	0,7	0,35
Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	181-220 καρπούς/κίλο		0,65	0,25
Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	221-260 καρπούς/κίλο		0,55	0,2
Δ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Πάνω από 261 καρπούς/κίλο	Το χειρότερο ποιοτικά τμήμα της παραγωγής- Μεγάλο μέρος ελαιοποιείται.	0,4	0,1

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-57

Ποσοστό ζημίας κατηγορίας δέντρων= Ζημία (Kg) κατηγορίας / άθροισμα της παραγωγής όλων των δέντρων της κατηγορίας που περιλαμβάνονται στο δείγμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.31 Ποσοστό Ζημίας για όλες τις κατηγορίες των ελαιόδενδρων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕΝΤΡΩΝ	Συνολική Παραγωγή (Kg)	Ποσοστό ζημίας %	Ζημία (Kg)
A			
B			
.....
ΣΥΝΟΛΟ	Ηρτημένη παραγωγή ελαιώνα		Συνολική ζημία ελαιώνα (Kg)
ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ (επί της ηρτημένης παραγωγής)		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΜΙΑ (Kg) / ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (Kg)	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003)σ-57

Όταν υπάρχει συλλεγείσα παραγωγή το ποσοστό ζημιά υπολογίζεται από τον τύπο:

Ποσοστό Ζημίας=
(Συνολική παραγωγή – Συλλεγείσα παραγωγή) X Ποσοστό ζημίας επί της ηρτημένης

Συνολική Παραγωγή

<u>ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ=</u>
Συνολικός Αριθμός Δέντρων-Αριθμός Άκαρπων Δέντρων= ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ X ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / Δέντρο (Kg) X ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ

Παράδειγμα 2ο

Χαλάζι στο στάδιο του μαυρίσματος του καρπού σε ελιές ποικιλίας Καλαμών.

Συνολικός αριθμός δέντρων 50. Δηλώνεται συλλεγείσα παραγωγή 150 Kg.

Χρόνος διενέργειας εκτίμησης: Συγκομιδή

Η παραγωγή υπολογίζεται με μέτρηση καρπών

- Βήμα 1ο: Διαπίστωση ζημιολογίου αίτιου και ποικιλίας.
- Βήμα 2ο: Έκταση.

- Βήμα 3ο: Δείγμα.

Χωρίζονται τα δέντρα σε κατηγορίες με βάση την παραγωγή. Βρέθηκαν δύο κατηγορίες:

1η κατηγορία: Δέντρα μεγάλα (τα περισσότερα σε αριθμό)

2η κατηγορία: Δέντρα μικρά (τα λιγότερα σε αριθμό)

Επιλογή αντιπροσωπευτικών δέντρων.

1η κατηγορία: 2 δέντρα

2η κατηγορία: 1 δέντρο

Επιλογή θέσεων για μέτρηση της πτώσης. 4 θέσεις 0,5X0,5m σε κάθε δέντρο.

Συλλογή καρπών από τα δέντρα για να μετρηθούν χτυπημένοι καρποί.

- Βήμα 4ο: Μετρήσεις.

Χωρισμός σε 2 κατηγορίες

Συνολικός αριθμός δέντρων= 50

Αριθμός άκαρπων δέντρων= 20

Αριθμός δέντρων 1ης κατηγορίας= 20, 2ης κατηγορίας= 10

Παραγωγή που απέμεινε στα δέντρα:

1η κατηγορία:

1ο δέντρο, έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 8 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής. Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 150 καρποί.

2ο δέντρο, έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 8 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής. Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 160 καρποί.

2η κατηγορία: 1ο δέντρο, έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 6 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής. Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 145 καρποί.

1η κατηγορία:

1ο δέντρο, Ακτίνα 2m

2ο δέντρο, Ακτίνα 2m

2η κατηγορία:

1ο δέντρο, Ακτίνα 1,7m

Πτώση οφειλόμενη στο χαλάζι (καρποί χτυπημένοι πεσμένοι στο έδαφος, σε επιφάνεια διαστάσεων 0,5X0,5m):

1η κατηγορία:

1ο δέντρο:

1ο δείγμα=40

2ο δείγμα=48

3ο δείγμα=65

4ο δείγμα=73

2η κατηγορία:

1ο δέντρο:

1ο δείγμα=58

2ο δείγμα=65

3ο δείγμα=44

4ο δείγμα=64

Από τον έλεγχο των βλαστών συμπεραίνεται η έλευση του χαλαζιού, γιατί φέρουν χτυπήματα. Επίσης υπάρχουν περισσότεροι ποδίσκοι από την πλευρά του χαλαζιού, που δηλώνουν πτώση καρπών από το χαλάζι και συλλεγείσα παραγωγή. Οι καρποί φέρουν χτυπήματα που υποβαθμίζουν την παραγωγή, γιατί η ποικιλία είναι επιτραπέζια. Θα μετρηθούν οι χτυπημένοι καρποί.

Στο δείγμα που συλλέχθηκε από τα δέντρα βρέθηκαν:

1η κατηγορία:

1ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί= 25, σύνολο καρποί= 70

2ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί= 15, σύνολο καρποί= 60

Σύνολο: χτυπημένοι καρποί= 40, σύνολο καρποί= 130

Ποσοστό= $40/130= 0,3077 \approx 30\%$

2η κατηγορία:

1ο δέντρο: χτυπημένοι καρποί= 15, σύνολο καρποί= 60

Ποσοστό= $15/60= 0,25 \approx 25\%$

Οι καρποί υπολογίζονται 200/Kg. Κατηγορία Β΄

- Βήμα 5ο: Υπολογισμοί.

Λαμβάνονται υπόψη τα εξής στοιχεία:

Αριθμός δέντρων δείγματος: 2

1η κατηγορία= 2

2η κατηγορία= 1

Αριθμός καρπών/Kg= 200

Υπάρχει ποιοτική ζημία.

Συντελεστής μετατροπής 0,65 Β' κατηγορία

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.32 Υπολογισμός πτώσης των ελαιόκαρπων

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Καλαμών		
	1η κατηγορία		2η κατηγορία
	1ο δέντρο	2ο δέντρο	3ο δέντρο
Αρ. Καρπών / Kgr	200 καρποί / kgr		
Α' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	58 καρποί	41 καρποί	40 καρποί
Β' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	65 καρποί	69 καρποί	48 καρποί
Γ' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	44 καρποί	66 καρποί	65 καρποί
Δ' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	64 καρποί	61 καρποί	73 καρποί
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ'	250 καρ./m ²	237 καρ./m ²	226 καρ./m ²
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ	2m	2m	1,7m
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) Ε=πr ²	25m ²		
Συνολική πτώση= (Εμβαδόν κόμης m ² X πτώση / m ²) / Αριθμός καρπών / Kg= ---Kg	14,4 Kg	14,8 Kg	10,1 Kg
Μέσος όρος πτώσης κατηγορίας	14,6 Kg		10,1 Kg

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-61

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.33 Υπολογισμός της παραγωγής που απέμεινε στα ελαιόδενδρα

Καλαμών		Καρποί / Kg: 200							
ΔΕΙΓΜΑ		Αριθμός Καρπών / Τμήμα βραχίονα	Παραγωγή Τμήματος βραχίονα Kg	Αριθμός Τμημάτων βραχίονα	Παραγωγή βραχίονα Kg	Αριθμός βραχίωνων / Δέντρο	Παραγωγή δέντρου Kg		
1η κατηγορία δέντρων	1ο δέντρο	150	150/200=0,75	10	10X0,75=7,5	3	3X7,5=22,5		
	2ο δέντρο	160	160/200=0,8	8	8X0,8=6,4	3	3X6,4=19,2		
2η κατηγορία δέντρων	1ο δέντρο	145	145/200=0,725	6	6X0,725=4,35	3	3X4,35=13		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ		1η κατηγορία δέντρων 20,85~21 Kg				2η κατηγορία δέντρων 13 Kg			
ΣΥΝΟΛΙΚΗ-ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ					ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ				
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων	Παραγωγή που απέμεινε/δέντροKg	Πτώση/δέντρο Kg	Ηρτημένη Παραγωγή/δέντρο Kg=παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο Kg=αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή/δέντρο	% χτυπημένων καρπών που θα πέσουν	Βάρος Kg χτυπημένων καρπών που θα πέσουν/δέντρο=ηρτημένη παραγωγή/δεν,X%χτυπημένων καρπών)	Ποσοτική ζημία Kg/ δέντρο=πτώση/δεν.+βάρος χτυπημένων καρπών	Συνολική ποσοτική ζημία Kg=ποσοτική ζημία/δεν.Xαριθμός παρ.δέντρων
1Ξ	20	21	14,6	35,2	704	30	6,3	18,7	374
2Ξ	10	13	10,1	23,1	231	25	3,25	12,2	122
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		935					1937
		ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		150	ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ = Ποσοτική Ζημία Kg / Ηρτημένη παραγωγή				496/935= 0,5304≈ 55%
		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		1085					
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / Δέντρο		1085/30= 36,2≈ 35 Kg			ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ (Συν.παραγωγή-Συλλ.παραγωγή)X Ποσοστό ζημίας επί της ηρτημένης/Συν.παραγωγή			(1085-150) X 55% / 1085= 47,4%	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-62

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
Ελιές Ελαιοποιήσιμες 50-20=30 X 35 / 150 X 55% 47,4%

Παράδειγμα 3ο

Παγετός στο στάδιο της συγκομιδής του καρπού σε ελιές ποικιλίας Κονσερβολιά.

Συνολικός αριθμός δέντρων: 50. Δηλώνεται συλλεγείσα παραγωγή 150 Kg.

Χρόνος διενέργειας εκτίμησης: Συγκομιδή.

Η παραγωγή υπολογίζεται με μέτρηση καρπών.

- Βήμα 1ο: Διαπίστωση ζημιογόνου αίτιου και ποικιλίας..
- Βήμα 2ο: Έκταση..
- Βήμα 3ο: Δείγμα..

Χωρίζονται τα δέντρα σε κατηγορίες με βάση την παραγωγή. Βρέθηκαν δύο κατηγορίες.

1η κατηγορία: Δέντρα μεγάλα (τα περισσότερα σε αριθμό)

2η κατηγορία: Δέντρα μικρά (τα λιγότερα σε αριθμό)

Επιλογή αντιπροσωπευτικών δέντρων.

1η κατηγορία: 2 δέντρα

2η κατηγορία: 1 δέντρο

Επιλογή θέσεων για μέτρηση της πτώσης. 4 θέσεις 0,5X0,5m σε κάθε δέντρο.

Συλλογή καρπών από τα δέντρα για να μετρηθούν οι παγωμένοι καρποί.

- Βήμα 4ο: Μετρήσεις..

Χωρισμός σε 2 κατηγορίες

Συνολικός αριθμός δέντρων= 50

Αριθμός άκαρπων δέντρων= 20

Αριθμός δέντρων

1ης κατηγορίας= 20

2ης κατηγορίας= 10

Παραγωγή που απέμεινε στα δέντρα:

1η κατηγορία:

1ο δέντρο. Έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 10 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής.

Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 150 καρποί.

2ο δέντρο. Έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 8 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής.

Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 160 καρποί.

2η κατηγορία:

1ο δέντρο. Έχει 3 βραχίονες.

Κάθε βραχίονας χωρίζεται σε 6 τμήματα ισοδύναμης παραγωγής.

Σε ένα τμήμα μετρήθηκαν 145 καρποί.

1η κατηγορία:

1ο δέντρο. Ακτίνα 2m

2ο δέντρο. Ακτίνα 2m

2η κατηγορία:

1ο δέντρο. Ακτίνα 1,7m

Πτώση οφειλόμενη στον παγετό (καρποί παγωμένοι* πεσμένοι στο έδαφος, σε επιφάνεια διαστάσεων 0,5X0,5m):

1η κατηγορία:

1ο δέντρο:

1ο δείγμα= 58

2ο δείγμα= 65

3ο δείγμα= 44

4ο δείγμα= 64

2ο δέντρο:

1ο δείγμα= 41

2ο δείγμα= 69

3ο δείγμα= 66

4ο δείγμα= 61

2η κατηγορία:

1ο δέντρο:

1ο δείγμα= 40

2ο δείγμα= 48

3ο δείγμα= 65

4ο δείγμα= 73

* Όλοι οι καρποί στο έδαφος είναι κατά κανόνα παγωμένοι, γιατί και όταν οφείλεται σε άλλα αίτια η πτώση, αυτοί παγώνουν στο έδαφος. Χρειάζεται λοιπόν ο έλεγχος των καρπών για τη διαπίστωση προηγούμενης δακοπροσβολής ή άλλων αιτιών, που πιθανό να οδήγησαν στην πτώση αυτή.

Από τον έλεγχο των καρπών που παρέμειναν στα δέντρα, συμπεραίνεται ότι σημειώθηκε παγετός, γιατί βρέθηκαν παγωμένοι καρποί. Επίσης υπάρχουν ποδίσκοι, που δηλώνουν πτώση καρπών από τον παγετό και συλλεγείσα παραγωγή. Οι καρποί είναι παγωμένοι, επομένως υπάρχει ποιοτική υποβάθμιση. Θα μετρηθούν οι παγωμένοι καρποί.

Στο δείγμα που συλλέχθηκε από τα δέντρα βρέθηκαν:

1η κατηγορία:

1ο δέντρο: παγωμένοι καρποί= 70, σύνολο καρποί= 70

2ο δέντρο: παγωμένοι καρποί= 60, σύνολο καρποί= 60

Σύνολο: παγωμένοι καρποί=130, σύνολο καρποί=130

Ποσοστό= $130/130= 1 = 100\%$

2η κατηγορία:

1ο δέντρο: παγωμένοι καρποί= 60, σύνολο καρποί= 60

Ποσοστό= $60/60= 1 = 100\%$

Οι καρποί υπολογίζονται 200/Kg.

Κατηγορία Β΄

- Βήμα 5ο: Υπολογισμοί..

Λαμβάνονται υπόψη τα εξής στοιχεία:

Αριθμός δέντρων δείγματος: 3, 1η κατηγορία= 2, 2η κατηγορία= 1

Αριθμός καρπών/Kg=200

Υπάρχει ποιοτική ζημία.

Συντελεστής μετατροπής 0,25 Β΄ κατηγορία

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.34 Υπολογισμός πτώσης των ελαιόκαρπων

ΠΟΙΚΙΛΙΑ	Καλαμών		
	1η κατηγορία		2η κατηγορία
	1ο δέντρο	2ο δέντρο	3ο δέντρο
Αρ. Καρπών / Kgr	200 καρποί / kgr		
Α' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	58 καρποί	41 καρποί	40 καρποί
Β' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	65 καρποί	69 καρποί	48 καρποί
Γ' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	44 καρποί	66 καρποί	65 καρποί
Δ' Μέτρηση (0,5X0,5m=1/4m ²)	64 καρποί	61 καρποί	73 καρποί
ΠΤΩΣΗ ανά m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ'	250 καρ./m ²	237 καρ./m ²	226 καρ./m ²
ΑΚΤΙΝΑ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ	2m	2m	1,7m
ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΟΜΗΣ ΔΕΝΤΡΟΥ (m ²) E=πr ²	12,5m ²	12,5m ²	9m ²
Συνολική πτώση= (Εμβαδόν κόμης m ² X πτώση / m ²) / Αριθμός καρπών / Kg= ---Kg	14,4 Kg	14,8 Kg	10,1 Kg
Μέσος όρος πτώσης κατηγορίας	14,6 Kg		10,1 Kg

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-65

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.35 Υπολογισμός της παραγωγής που απέμεινε στα ελαιόδενδρα

Κονσερβολιά		Καρποί / Kg: 200					
ΔΕΙΓΜΑ		Αριθμός Καρπών / Τμήμα βραχίονα	Παραγωγή Τμήματος βραχίονα Kg	Αριθμός Τμημάτων βραχίονα	Παραγωγή βραχίονα Kg	Αριθμός βραχίωνων / Δέντρο	Παραγωγή δέντρου Kg
1η κατηγορία δέντρων	1ο δέντρο	150	150/200=0,75	10	10X0,75= 7,5	3	3X7,5= 22,5
	2ο δέντρο	160	160/200=0,8	8	8X0,8= 6,4	3	3X6,4= 19,2
2η κατηγορία δέντρων	1ο δέντρο	145	145/200=0,725	6	6X0,725= 4,35	3	3X4,35= 13
ΠΑΡΑΓΩΓΗ		1η κατηγορία δέντρων				2η κατηγορία δέντρων	
		20,85≈21 Kg				13 Kg	

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-55

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.36 Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς

ΣΥΝΟΛΙΚΗ-ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ						ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ			
Κατηγορία δέντρων	Αριθμός παραγωγικών δέντρων	Παραγωγή που απέμεινε/δέντροKg	Πτώση/δέντρο Kg	Ηρτημένη Παραγωγή/δέντρο Kg=παραγωγή που απέμεινε+πτώση	Σύνολο Kg=αριθμός παρ. δέντρων X ηρτημένη παραγωγή/δέντρο	% χτυπημένων καρπών ΠΟΙΟΤΙΚΟ	Βάρος Kg χτυπημένων καρπών που θα πέσουν/δέντρο=ηρτημένη παραγωγή/δεν, X%χτυπημένων καρπών)	Ποσοτική ζημία Kg/δέντρο=πτώση/δεν.+βάρος χτυπημένων καρπών	Συνολική ποσοτική ζημία Kg=ποσοτική ζημία/δεν.Χαριθμός παρ.δέντρων
1η	20	21	14,6	35,2	704	100	21	25,1	502
2η	10	13	10,1	23,1	231	100	13	16,6	166
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			935				668
		ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			150	ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ = Ζημία (kg) / Ηρτημένη παραγωγή		668/935= 0,7144≈ 70%	
		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ			1085				
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / Δέντρο			1085/30= 36,2≈ 35 Kg		ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ (Συν.παραγωγή-Συλλ.παραγωγή)X Ποσοστό ζημίας επί της ηρτημένης / Συν. παραγωγή		(1085-150) X 70% / 1085= 60,3%		

Πηγή: Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά (2003) σ-55

* η παραγωγή που απέμεινε στα δέντρα δεν διατίθεται στο εμπόριο, αλλά ελαιοποιείται.

Συντελεστής μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημία 0,25

1η : $21 \times 0,25 = 5,25\text{kg}$ και 2η : $13 \times 0,25 = 3,25\text{kg}$

Το ελαιόλαδο που θα παραχθεί έχει αλλοιωμένα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά και για το λόγο αυτό δεν χαρακτηρίζεται εξαιρετικό παρθένο, με συνέπεια να απολαμβάνει χαμηλότερη τιμή. Η ποιοτική υποβάθμιση του ελαιολάδου αποτελεί ποιοτική ζημία οφειλόμενη στον παγετό. Μετατρέπεται σε ποσοτική ζημία με συντελεστή 0,25. Η υποβάθμιση αφορά το σύνολο της ελαιοποιήσιμης παραγωγής, δηλαδή της παραγωγής που έχει απομείνει στα δέντρα.

1η : $21 \times 0,25 = 5,25\text{kg}$ και 2η : $13 \times 0,25 = 3,25\text{kg}$

Συνολική ποσοτική ζημία που προκύπτει από την μετατροπή της διπλής ποιοτικής υποβάθμισης.

1η : $5,25 + 5,25 = 10,5\text{kg}$ και 2η $3,25 + 3,25 = 6,5\text{kg}$

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

Ελιές Κονσερβολιά 50-20= $30 \times 35 / 150 \times 70\% / 60,3\%$ (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για την Ελιά:2003 σ-38-66)

3.7. ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Το πόρισμα εκτίμησης περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία:

- Το είδος της καλλιέργειας, την ποικιλία και τον κωδικό αριθμό της ποικιλίας.
- Τον αριθμό των δένδρων της ποικιλίας (συνολικός αριθμός δένδρων – αριθμός μη παραγωγικών δένδρων – αριθμός παραγωγικών δένδρων).
- Τη μέση παραγωγή / δένδρο.

Το ποσοστό ζημιάς επί της ασυγκόμιστης - ηρτημένης παραγωγής και το ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής (το ποσοστό είναι ίδιο, όταν δεν υπάρχει συγκομισθείσα πριν τη ζημιά ποσότητα).

Επίσης το πόρισμα εκτίμησης περιλαμβάνει:

- Τη συνολική συγκομισθείσα ποσότητα πριν τη ζημιά (όταν υπάρχει συγκομισθείσα ποσότητα).
- «Κωδικούς Παρατήρησης» οι οποίοι - όταν είναι απαραίτητοι - χαρακτηρίζουν την καλλιέργεια ή τους ασφαλιστικούς όρους.

- Παρατηρήσεις επεξηγηματικές που αφορούν στην καλλιέργεια συνολικά ή σε επιμέρους στοιχεία του πορίσματος ή σε ασφαλιστικούς όρους.

Τα συνημμένα ΦΥΛΛΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ(Παράρτημα) περιλαμβάνουν στοιχεία για τον ασφαλισμένο, για το αγροτεμάχιο, για το πόρισμα ή τα πορίσματα ζημιάς καθώς και για την ανάλυση του δείγματος ή των δειγμάτων που ελήφθησαν. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής:2003)

3.8. ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ (ΕΚΤΙΜΗΣΗ) ΑΛΛΕΠΑΛΛΗΛΩΝ ΖΗΜΙΩΝ.

Στην ίδια καλλιεργητική περίοδο συμβαίνει μερικές φορές μια καλλιέργεια να πληγεί περισσότερο της μιας φορές από χαλάζι ή και από άλλα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιόγωνα αίτια. Στην περίπτωση αλληπάλληλων ζημιών από χαλάζι, η πρακτική της διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης (εκτίμησης - επανεκτίμησης) και της διατύπωσης των πορισμάτων περιγράφεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Δεν έχει διενεργηθεί καμιά εκτίμηση. Το πόρισμα εκτίμησης αναφέρεται αθροιστικά σε όλες τις ζημιές και χαρακτηρίζεται ως «ενιαίο - αθροιστικό» με τον αντίστοιχο «κωδικό αριθμό» .

β) Έχει ήδη διενεργηθεί εκτίμηση για προηγούμενη ή προηγούμενες ζημιές και το πόρισμα με ποσοστό ζημιάς μη αποζημιώσιμο, είναι ήδη διατυπωμένο στη «δήλωση ζημιάς». Το νέο πόρισμα αναφέρεται αθροιστικά σε όλες τις ζημιές και χαρακτηρίζεται επίσης ως «ενιαίο -αθροιστικό» με τον αντίστοιχο «κωδικό αριθμό»

γ) Έχει ήδη διενεργηθεί εκτίμηση για προηγούμενη ή προηγούμενες ζημιές και το πόρισμα με ποσοστό ζημιάς αποζημιώσιμο είναι ήδη διατυπωμένο στη «δήλωση ζημιάς». Στην περίπτωση αυτή στο νέο πόρισμα ως «μέση παραγωγή / δένδρο» υπολογίζεται η ηρτημένη αζημιώτη παραγωγή που υπήρχε στο δένδρο κατά το χρόνο που έγινε η τελευταία ζημιά και ως «ποσοστό ζημιάς» το ποσοστό της τελευταίας ζημιάς. Το νέο αυτό πόρισμα χαρακτηρίζεται ως «νέωτερη ζημιά».

δ) Δεν έχουν διατυπωθεί στη «δήλωση ζημιάς» τα πορίσματα από προηγούμενη ή προηγούμενες εκτιμήσεις. Εφόσον υπάρχουν «λόγοι» που επιβάλλουν την ξεχωριστή διατύπωση των πορισμάτων, τα πορίσματα αυτά διατυπώνονται στην αντίστοιχη «δήλωση ζημιάς» και κατόπιν ακολουθεί η διατύπωση των νέων πορισμάτων σύμφωνα με όσα προαναφέρονται. Εάν δεν υπάρχουν «λόγοι», διατυπώνεται ένα μόνο πόρισμα ως «ενιαίο - αθροιστικό» στην τελευταία υποβληθείσα «δήλωση ζημιάς».

Ανάλογες διαδικασίες ακολουθούνται και στις περιπτώσεις που έχουν προηγηθεί ζημιές και από άλλα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, πλην του παγετού και της ζημιάς από αρκούδα.

Στην περίπτωση ζημιών από παγετούς ενώ οι ζημιές συσχετίζονται μεταξύ τους, δεν συσχετίζονται με οποιαδήποτε άλλη ζημιά και τα πορίσματα διατυπώνονται χωριστά. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση ζημιών από αρκούδα. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής:2003)

3.9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Ο ασφαλισμένος - εντός ορισμένου χρόνου από την κοινοποίηση του «πορίσματος» - εφόσον δεν συμφωνεί συνολικά ή με επιμέρους στοιχεία του πορίσματος, δικαιούται να υποβάλλει αίτηση επανεκτίμησης της ζημιάς. Στην αίτηση αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους διαφωνεί με το «πόρισμα». Ακόμη συνυποβάλλει ή προσκομίζει κατά τη διαδικασία της επανεκτίμησης, τα παραστατικά εκείνα στοιχεία που θα αποδεικνύουν - υποστηρίζουν τους λόγους διαφωνίας που επικαλείται.

Επίσης ο ασφαλισμένος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει ή να υποβάλλει όποια παραστατικά στοιχεία του ζητηθούν κατά τη διαδικασία της επανεκτίμησης. Όλα τα παραστατικά στοιχεία αφού αξιολογηθούν λαμβάνονται υπόψη.

Ανεξάρτητα εάν ο ασφαλισμένος διαφωνεί με επιμέρους στοιχείο ή στοιχεία του «πορίσματος», το πόρισμα ακυρώνεται συνολικά και η επανεκτίμηση αφορά σε όλα τα στοιχεία του πορίσματος.

Στην περίπτωση που κατά την επανεκτίμηση η παραγωγή δεν έχει συγκομισθεί, για τη διαδικασία της επανεκτίμησης ακολουθείται η ίδια με την εκτίμηση διαδικασία.

Στην περίπτωση που κατά την επανεκτίμηση η παραγωγή έχει συγκομισθεί, ακολουθείται η ίδια με την εκτίμηση διαδικασία, για τα στοιχεία του πορίσματος που δεν έχουν αλλοιωθεί, όπως π.χ. για την ποικιλία, τον αριθμό των δένδρων και τα τυχόν ασυγκόμιστα δένδρα - μάρτυρες. Επίσης εξετάζονται και αφού αξιολογηθούν λαμβάνονται υπόψη τα «εκτιμητικά στοιχεία» από τυχόν ασυγκόμιστα δένδρα άλλων ποικιλιών ή ειδών στο ίδιο αγροτεμάχιο ή και στη γύρω περιοχή. Ακόμη αξιολογούνται και λαμβάνονται υπόψη στοιχεία για την χαλαζόπτωση, όπως π.χ. για την πυκνότητα και το

μέγεθος των τραυμάτων που υπάρχουν στην τυχόν άγρια ή καλλιεργούμενη βλάστηση στο αγροτεμάχιο ή τη γύρω περιοχή. (ΕΛ.ΓΑ-Εγχειρίδια Εκτιμητικής;2003)

3.10. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.37 Υπολογισμός συντελεστή παραγωγής

Κίνδυνοι	Χαλάζι,παγετός, ανεμοθύελλα, πλημμύρα,καύσωνας, βροχόπτωση,χιόνι θάλασσα,αρκούδα	Ειδική κάλυψη ζημιών από παγετό στα καρποφόρα δένδρα Παγετός
Τύπος υπολογισμού	$(Z\% - 15) \times 0,88$	$(Z\% - 30) \times 0,88$ (Z=Ποσοστό ζημιάς)

Πηγή: Πηγή: Εγχειρίδια Εκτιμητικής (2003)

Ο συντελεστής αποζημίωσης επί την αξία παραγωγής του αγροτεμαχίου δίνει την αποζημίωση. Είναι η μέθοδος που χρησιμοποιεί ο ΕΛ.Γ.Α για τον υπολογισμό της αποζημίωσης. (ΕΛ.Γ.Α)

Το ποσό της ασφαλιστικής αποζημίωσης υπολογίζεται σε συνάρτηση με:

Την κατά δένδρο παραγωγή και των αντίστοιχο αριθμό δένδρων τα οποία προσδιορίστηκαν με το οριστικό πόρισμα πραγματογνωμοσύνης, με βάση τα οποία υπολογίζεται η συνολική παραγωγή. Στη συνολική αυτή παραγωγή περιλαμβάνεται εκτός από την ηττημένη παραγωγή κατά τον χρόνο της ζημιάς και η παραγωγή που είχε συγκομιστεί πριν την ζημιά.

Το ποσοστό της ζημιάς το οποίο, σε περίπτωση που έχει συγκομιστεί παραγωγή πριν την ζημιά, ανάγεται στην συνολική παραγωγή.

Την τιμή αποζημίωσης κατά μονάδα προϊόντος, από την οποία αφαιρούνται, ανάλογα με το χρόνο ζημιάς και κατ'αναλογία της ποσότητας που καταστράφηκε, οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή τα έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κτλ. τα οποία δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν θα πραγματοποιηθούν εξαιτίας της ζημιάς.

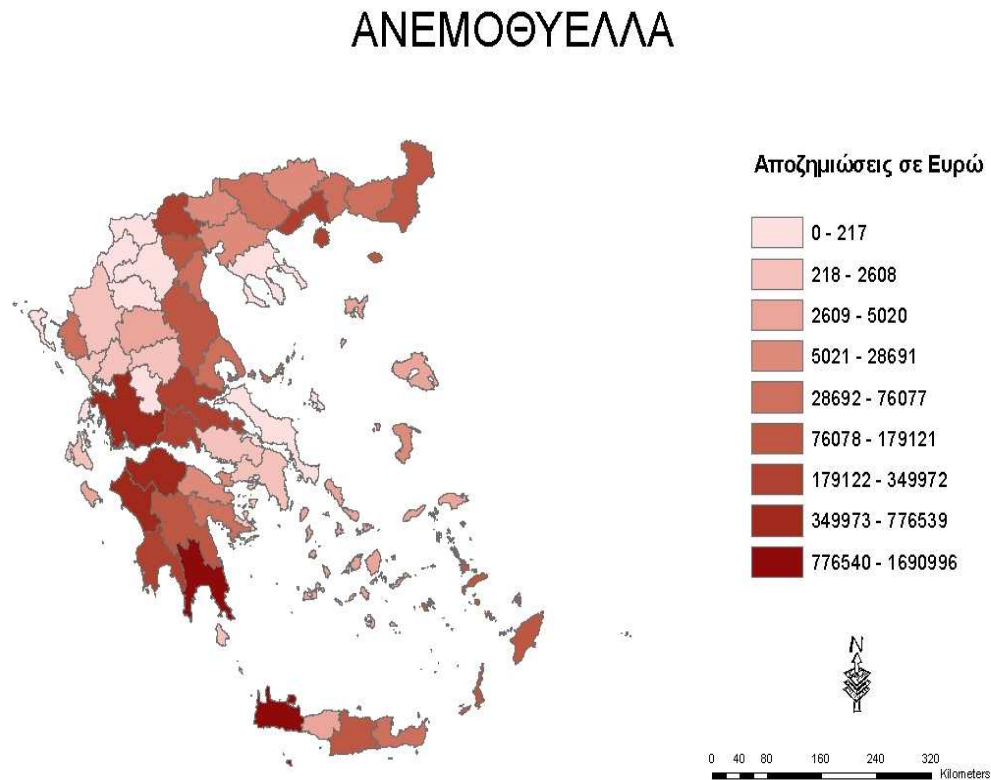
Η τιμή της αποζημίωσης προκαθορίζεται με κοινές αποφάσεις των υπουργών Γεωργίας και Εμπορίου, που εκδίδονται ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α, ενιαία για κάθε εποχή, είδος, ποικιλία, κατηγορία και χρήση, με τις συνήθειες συνθήκες παραγωγής και εμπορίας, προβλεπόμενη τιμή χονδρικής πώλησης των προϊόντων στον τόπο της παραγωγής και το χρόνο της συγκομιδής τους. Οι αποφάσεις αυτές εκδίδονται δύο φορές τον χρόνο, το μήνα Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο, και πάντως πριν από την καλλιεργητική περίοδο ή πριν την έναρξη της περιόδου ασφαλιστικής κάλυψης. Οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές που

αφαιρούνται από την τιμή μονάδας προϊόντος, καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κτλ. που δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν θα πραγματοποιηθούν σε αναλογία της ποσότητας πού καταστράφηκε, ορίζονται ανάλογα με το χρόνο που συνέβη το ζημιόγιο αίτιο με απόφαση του διοικητή του ΕΛ.Γ.Α.(Κεφ.Δ-Άρθρο 23-Νόμοι λειτουργίας ΕΛ.Γ.Α-Νόμος 1790/88)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΧΑΡΤΕΣ

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται χάρτες από τον ΕΛ.Γ.Α. από κάποια ζημιογόνα αίτια (το χαλάζι, την ανεμοθύελλα, την πλημμύρα, τον καύσωνα και τη βροχόπτωση) που πλήττουν την χώρα μας και τα ποσά των αποζημιώσεων που δίνονται στους παραγωγούς κατά μέσο όρο. Ανάλογα την απόχρωση των χρωμάτων διαβαθμίζονται και τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ, κατά μέσο όρο.

4.1. ΧΑΡΤΗΣ-ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑΣ

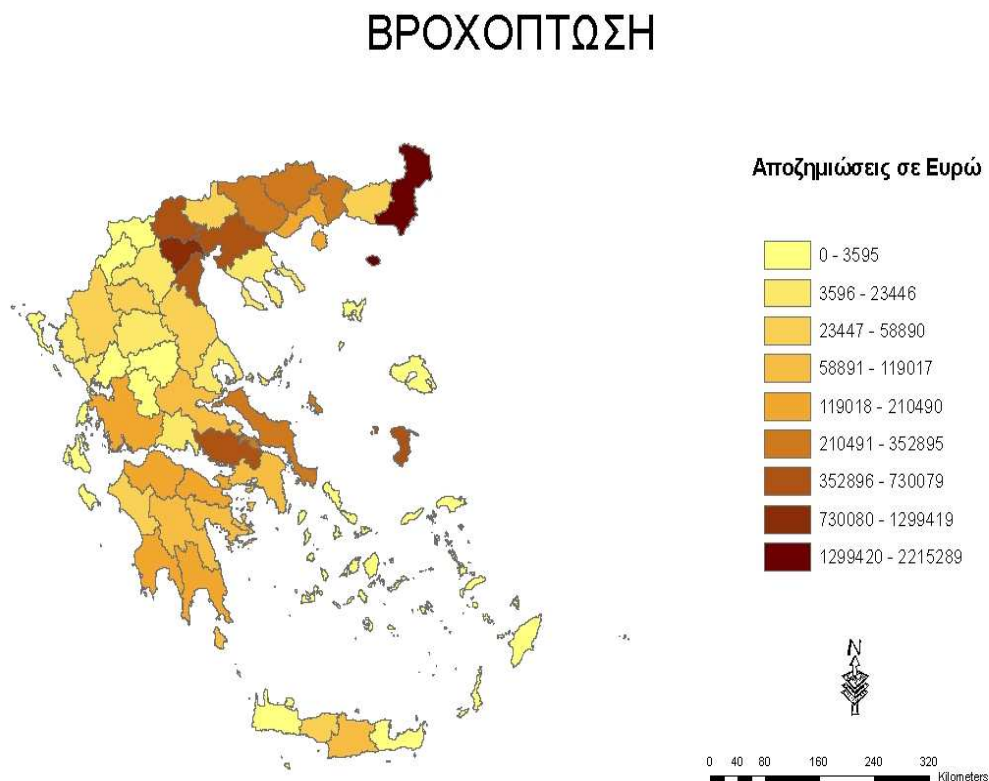
Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Στον χάρτη της **Ανεμοθύελλας**, παρατηρούμε τον χάρτη της Ελλάδας χρωματισμένο με αποχρώσεις του **κόκκινου** ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό.

Παρατηρούμε λοιπόν τις περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιογόνο αίτιο της ανεμοθύελλας. Ειδικότερα, στην Νότια Ελλάδα, στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη τα

ποσά των αποζημιώσεων κατά μέσο όρο κυμαίνονται από 776.540-1.690.996 €. Καθώς και στην Βόρεια Ελλάδα τα ποσά ήταν μεγάλα από 76.078-179.121 € και έφτασαν μέχρι 179.122-349.972 € Σε αντίθεση με την Δυτική Ελλάδα που τα ποσά των αποζημιώσεων σύμφωνα με τον χάρτη ήταν μηδενικά έως και 217 €.

4.2. ΧΑΡΤΗΣ-ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΗΣ

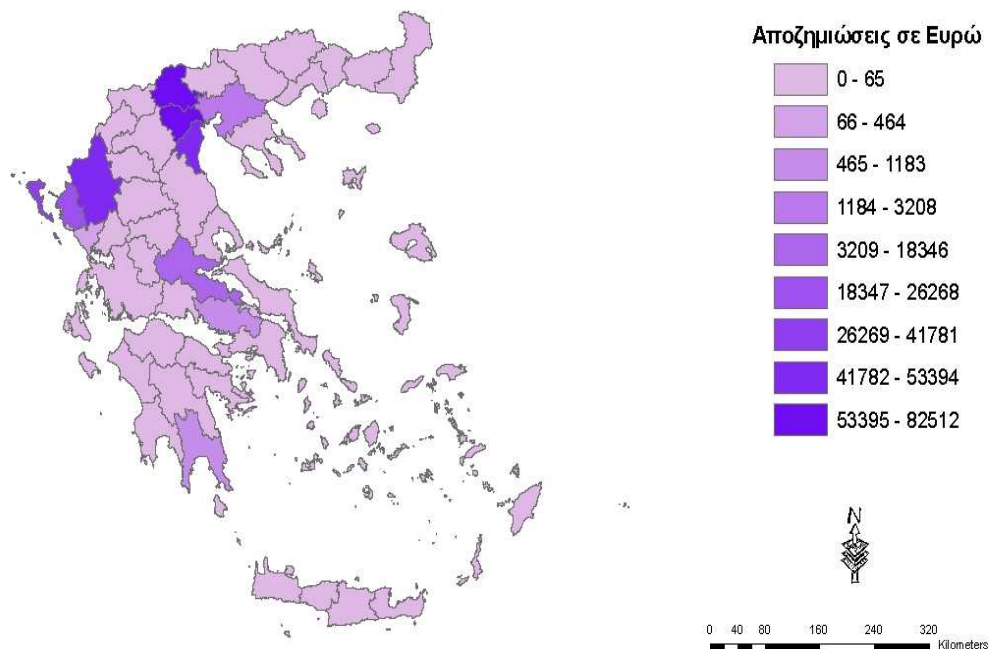
Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Ο χάρτης της **Βροχόπτωσης**, είναι χρωματισμένος με αποχρώσεις του **κίτρινου** ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό. Διαπιστώνουμε λοιπόν τις περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιόγONO αίτιο της βροχόπτωσης το έτος 2006. Συγκεκριμένα, στην Βόρεια Ελλάδα οι βροχοπτώσεις ήταν πολλές και σημείωσαν κάποιες σημαντικές καταστροφές, γι' αυτό και τα ποσά των

αποζημιώσεων ήταν από 730.080-1.299.419 €έως 1.299.420-2.215.289 €.Σε αντίθεση με την υπόλοιπη ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα που οι ζημιές όπως και οι αποζημιώσεις ήταν λιγότερες και μικρότερες όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από τον χάρτη.

4.3. ΧΑΡΤΗΣ-ΚΑΥΣΩΝΑΣ

ΚΑΥΣΩΝΑΣ

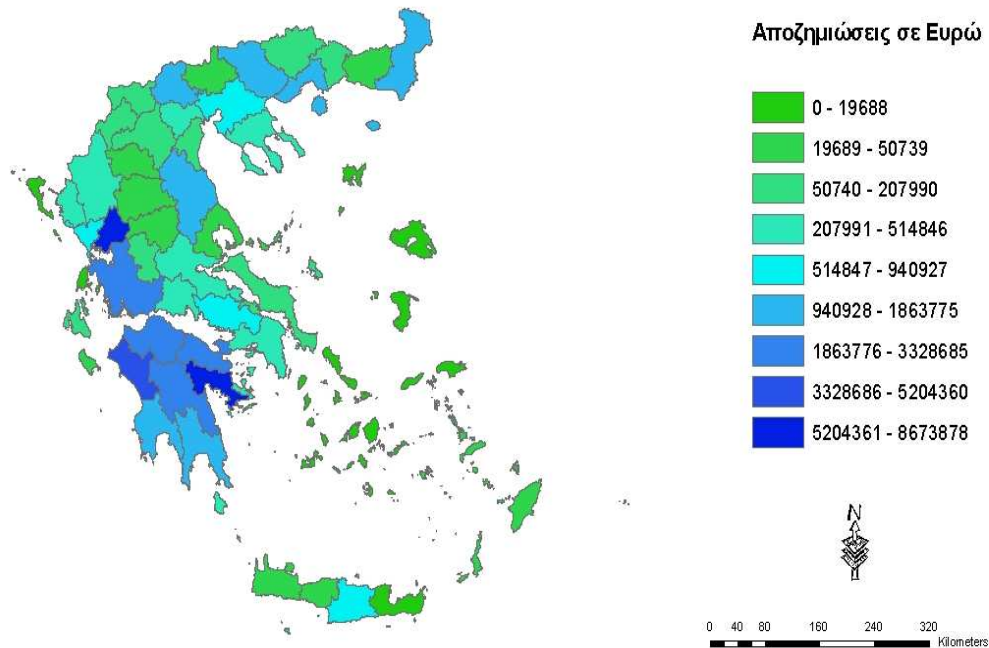

Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Ο χάρτης του Καύσωνα,είναι χρωματισμένος με αποχρώσεις του μοβ ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό. Όπως μπορούμε να διακρίνουμε οι περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιόγONO αίτιο του καύσωνα. Ειδικότερα, οι περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου τα ποσά των αποζημιώσεων όπως εύλογα διαπιστώνουμε είναι σημαντικά δηλαδή από 41.782-53.394 €έως 53.395-82.512 €. Η υπόλοιπη Ελλάδα σύμφωνα με τον χάρτη καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι αποζημιώσεις από μηδενικές φτάνουν το πολύ μέχρι 1.183 €.

4.4. ΧΑΡΤΗΣ-ΠΑΓΕΤΟΣ

ΠΑΓΕΤΟΣ

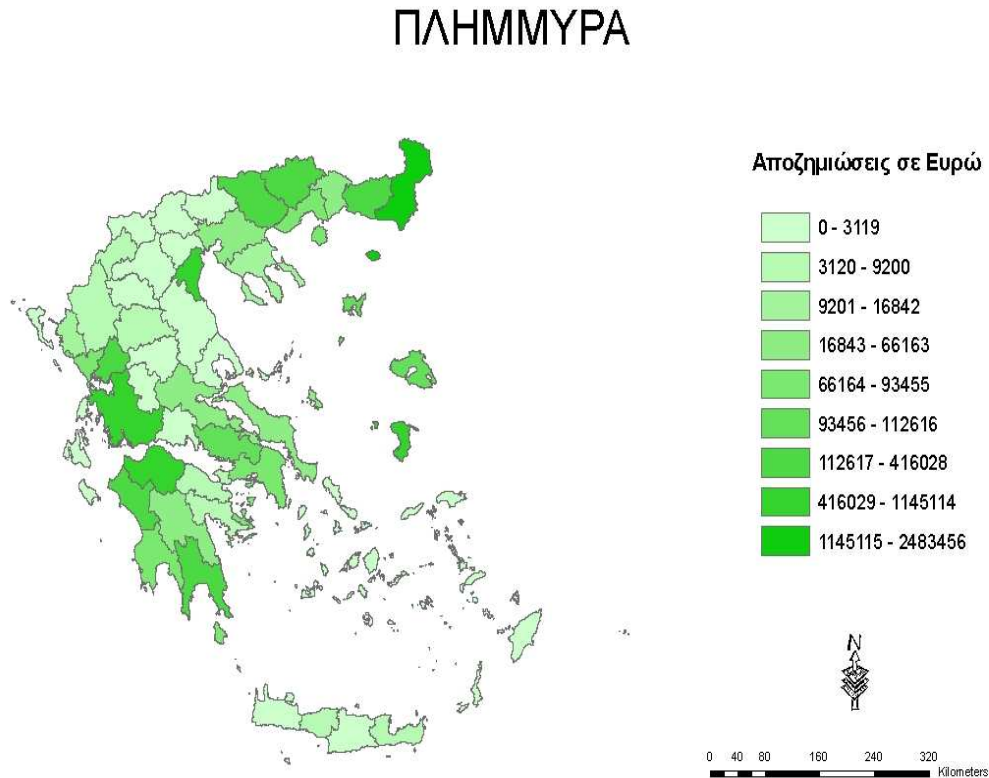

Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Ο χάρτης του Παγετού, είναι χρωματισμένος με αποχρώσεις του γαλαζοπράσινου ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό.

Βλέπουμε λοιπόν τις περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιογόνο αίτιο του παγετού. Σύμφωνα με τον χάρτη η Πελοπόννησος, η Νότια Ελλάδα και λίγες περιοχές της Βόρειας Ελλάδας τα ποσά των αποζημιώσεων κυμαίνονται από 3.328.686-5.204.360 € στην Πελοπόννησο, από 1.863.776-3.328.685 € στη Νότια Ελλάδα και 940.928-1.863.775 € στην Βόρεια Ελλάδα. Ενώ στην υπόλοιπη ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα τα ποσά είναι μικρά.

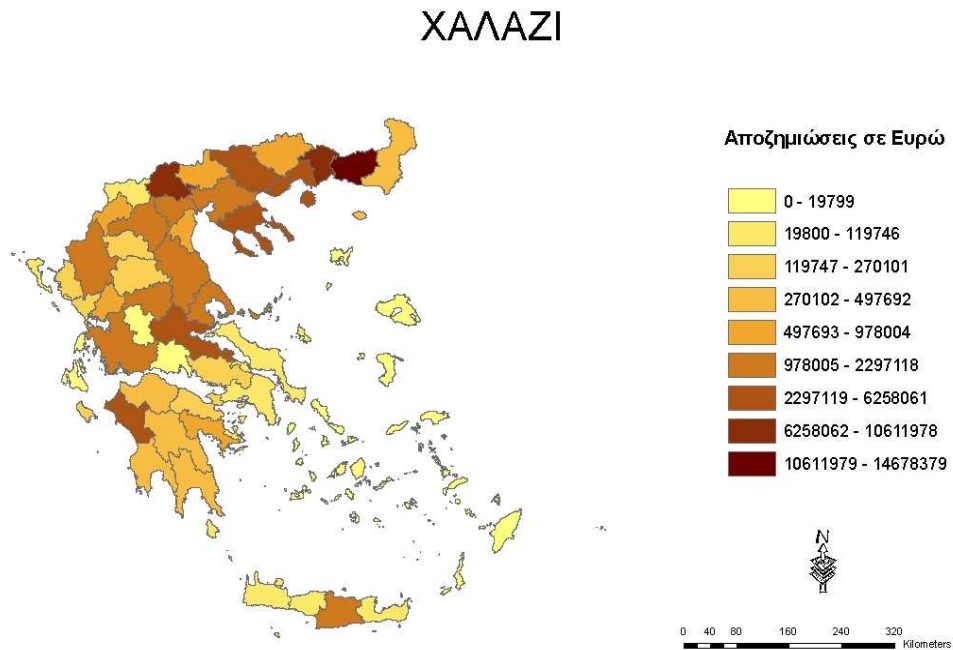
4.5. ΧΑΡΤΗΣ-ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Ο χάρτης της Πλημμύρας, είναι χρωματισμένος με αποχρώσεις του πράσινου ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό. Παρατηρούμε έτσι τις περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιογόνο αίτιο της πλημμύρας. Στην Βόρεια Ελλάδα(Εβρος) λόγω της πλημμύρας τα ποσά της αποζημίωσης κυμαίνονται από 1.145.115-2.483.456 €. Στη συνέχεια αμέσως μετά οι περιοχές της Νότιας Ελλάδας και της Πελοποννήσου αποζημιώθηκαν με τα ποσά από 112.617-416.028 € έως 416.029-1.145.114 € Η υπόλοιπη Ελλάδα δεν δέχθηκε σημαντικές επιπτώσεις από το ζημιογόνο αίτιο του καύσωνα.

4.6. ΧΑΡΤΗΣ-ΧΑΛΑΖΙ

Πηγή:[http://www.elga.gr/gr/index\(2006\)](http://www.elga.gr/gr/index(2006))

Ο χάρτης του χαλαζιού είναι χρωματισμένος με αποχρώσεις του κίτρινο-καφέ ενώ στο υπόμνημα ακολουθούν τα ποσά των αποζημιώσεων σε ευρώ ανάλογα τον χρωματισμό. Έτσι διακρίνουμε τις περιοχές που ζημιώθηκαν από το ζημιογόνο αίτιο του χαλαζιού. Συγκεκριμένα, διαπιστώνουμε ότι σε όλη σχεδόν την Ελλάδα εξαιτίας του χαλαζιού οι καλλιεργητές αποζημιώθηκαν με ποσά υπέρογκα από 2.297.119-6.258.061 €, 6.258.062-10.611.978 € έως 10.611.979-14.678.379 €. Στην συνέχεια στην Νησιωτική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο πλην κάποιων συγκεκριμένων περιοχών οι αποζημιώσεις ήταν μικρότερες δηλαδή από 0-19.799 € έως 19.800-119.746 €.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ – ΛΥΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πέμπτο κεφάλαιο εξάγονται τα συμπεράσματα για το γεωργοασφαλιστικό τομέα και το «σύστημα ΕΛ.Γ.Α.» στο πλαίσιο της μέχρι σήμερα ασκούμενης πολιτικής. Διατυπώνονται τα οικονομικά προβλήματα, τα προβλήματα αμφισβήτησης του ΕΛ.Γ.Α. στην Ελλάδα από τους παραγωγούς και από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, καθώς και τα προβλήματα χρηματοδότησης. Ακόμη παρουσιάζονται τα προβλήματα αμφισβήτησης της σημερινής λειτουργίας του ΕΛ.Γ.Α. από την Ε.Ε. Προτάσσονται λύσεις για μια νέα πολιτική διαχείρισης των αγροτικών κινδύνων στον τομέα των γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων βάση κάποιων αρχών και στόχων. Ενώ τελειώνοντας, δίνονται αναλυτικά οι πόροι για την εφαρμογή των προτάσεων όπως η προέλευση κεφαλαίων, η διαθεσιμότητα κεφαλαίων, η διαχείριση των πόρων, το μέγεθος των απαιτούμενων πόρων. Αλλά και οι φορείς εφαρμογής της πολιτικής, στον συντονισμό, στην οργάνωση, στην λειτουργία και στην προσέλκυση μη ελεγχόμενων από το κράτος φορέων άμεσης εφαρμογής. Και τέλος γνωστοποιείται η παράλληλη παραγωγή και χρήση επιπρόσθετων εναλλακτικών εργαλείων διαχείρισης των αγροτικών κινδύνων.

5.1. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΛΓΑ»

Η συνέχιση της σημερινής πολιτικής είναι βέβαιο ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην πορεία του «σημερινού συστήματος». Η Αγροτική Ασφαλιστική είναι πολύ πιθανό να αποσυρθεί από τη σχετική παραδοσιακή αγορά, παρά τις επίμονες προσπάθειες της για το αντίθετο, αφού δε θα έχει αντικείμενο, ή το τελευταίο θα είναι τόσο μικρό, που θα αποκλείει κάθε δυνατότητα διασποράς του κίνδυνου. Έτσι θα γίνουμε η πρώτη χώρα της Κοινότητας που δε θα έχει ασφαλιστική επιχείρηση ασχολούμενη με τις γεωργοασφαλίσεις. Δηλαδή θα είμαστε η πρώτη και μοναδική χώρα στην ΕΕ που θα διαθέτει μηδενική ασφαλιστική τεχνογνωσία και μηδενική άμεση πληροφόρηση για τις εξελίξεις στο χώρο αυτό.

Ο ίδιος όμως ο κύριος φορέας του «σημερινού συστήματος», ο ΕΛΓΑ, θα αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν, χωρίς υπερβολή, προβλήματα επιβίωσης. Τα θέματα αυτά θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε παρακάτω. (Γεωργιάδης Νικ., 2003 σ-128-134)

Οικονομικά προβλήματα

Είναι γνωστά τα σημερινά ελλείμματα του ΕΛΓΑ. Παρά τη μεγάλη αύξηση της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς από 2% σε 3% επί της αξίας των προϊόντων φυτικής παραγωγής, το χρηματοδοτικό πρόβλημα θα απασχολήσει τον ΕΛΓΑ και στο μέλλον.

Η αναλογιστική μελέτη για τον ΕΛΓΑ (2/2000), (Κουτσόπουλος, Μ.Α. Βαμβάκας :2003) στο σενάριο με τη μικρότερη απαιτούμενη εισφορά, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σημερινό ύψος της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς μόλις και επαρκεί, ενώ στο σενάριο με τη μεγαλύτερη απαιτούμενη εισφορά η μέση ειδική ασφαλιστική εισφορά πρέπει να αυξηθεί από 3% σε 5%.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η μελέτη δεν έχει λάβει υπόψη της: α) τις νέες επεκτάσεις-βελτιώσεις που έγιναν στις καλύψεις του ΕΛΓΑ το 1998, το κόστος των οποίων ανέρχεται σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των υπηρεσιών του ΕΛΓΑ σε 4.000.000.000 δραχμές,(Ανακοίνωση-υπουργού Γεωργίας 1998) και β) ότι τα ιστορικά στοιχεία ζημιών για κάποιους κινδύνους, π.χ. για τον καύσωνα και τις βροχοπτώσεις, καλύπτουν σχετικά μικρές, ανεπαρκείς χρονικές περιόδους. Το πρόβλημα της αναξιοπιστίας των στοιχείων αυτών επιδεινώνεται από το γεγονός της ανεπαρκούς, από ασφαλιστικής πλευράς, περιγραφής κάποιων από τους νέους κινδύνους.

Το σημαντικότερο όμως στοιχείο που προοιωνίζεται την οικονομική δυσπραγία του ΕΛΓΑ στο άμεσο μέλλον δεν είναι τόσο τα σημερινά αριθμητικά δεδομένα, που μπορεί να αμφισβητηθούν ή να τροποποιηθούν με βάση νέες εκτιμήσεις.

Εκείνο που σχεδόν εγγυάται την επίταση των οικονομικών προβλημάτων του ΕΛΓΑ είναι το σημερινό θεσμικό του πλαίσιο. Στον τομέα των εξόδων το πλαίσιο αυτό επιτρέπει την απεριόριστη αύξηση τους χωρίς αυστηρά προσδιορισμένες διαδικασίες, που θα απέτρεπαν τη δυσμενή εξέλιξη των οικονομικών του. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι όσο ο ΕΛΓΑ θα μπορεί να επεκτείνεται χωρίς περιορισμούς και χωρίς σοβαρές αναλογιστικές μελέτες, οι χρηματοδοτικές του ανάγκες θα παραμένουν απροσδιόριστες και οι υφιστάμενοι σήμερα επαρκείς πόροι θα καθίστανται αύριο ανεπαρκείς.

Με το σημερινό θεσμικό καθεστώς ο ΕΛΓΑ θα παραμείνει και στο μέλλον ευάλωτος σε ομάδες πίεσης, που θα ζητούν και συχνά θα επιβάλουν, όπως συνέβη και στο παρελθόν, νέες παροχές, π.χ. νέες βελτιώσεις και επεκτάσεις των καλύψεων, χωρίς συνήθως να καλύπτεται από τους ίδιους ή άλλες πηγές το αντίστοιχο κόστος. Μια τέτοια κατάσταση είναι ικανή και αναγκαία συνθήκη για τη διαίωνιση του οικονομικού

προβλήματος του ΕΛΓΑ. Αν σ' αυτό προσθέσουμε τη μη τήρηση αποθεματικών και τη μη αντασφάλιση του ΕΛΓΑ, δηλαδή την πλήρη αδυναμία του οργανισμού να αντιμετωπίσει διαδοχικές μεγάλες ζημιές, αλλά και τα ερωτηματικά ως προς τη συμβατότητα με το Κοινοτικό δίκαιο, που δημιουργούν δυσκολίες ως προς τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στον οργανισμό, μπορούμε εύκολα να κατανοήσουμε πού οδηγείται ο ΕΛΓΑ.

Από την άλλη πλευρά το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τα θέματα είσπραξης των εσόδων του ΕΛΓΑ δημιουργεί σήμερα σοβαρά προβλήματα, που θα αυξηθούν στο άμεσο μέλλον λόγω κοινοτικών παρεμβάσεων. Με επισφαλές το ύψος εσόδων του, ο ΕΛΓΑ δε θα μπορεί να προγραμματίσει τις ταμειακές του ανάγκες και θα οδηγείται όλο και συχνότερα σε ταμειακά αδιέξοδα.

Έτσι η οικονομική ενίσχυση του ΕΛΓΑ είναι θέμα που συνδέεται άμεσα με την επιβίωση του οργανισμού. Όμως ενώ η οικονομική ενίσχυση είναι αναγκαία, δεν είναι και ικανή συνθήκη για την επιβίωση του ΕΛΓΑ. Για να γίνει και ικανή, πρέπει να συνοδευτεί από τομές στη λειτουργία του οργανισμού που θα αποτρέψουν την εκ νέου εμφάνιση ελλειμμάτων.

Προβλήματα αμφισβήτησης του ΕΛΓΑ.

α. Παραγωγοί

Είναι γνωστό ότι κάποιοι παραγωγοί, ευτυχώς λίγοι ακόμα, επιδιώκουν με διάφορες μεθόδους την εξαίρεση τους από την υποχρεωτική ασφάλιση ΕΛΓΑ. Οι παραγωγοί αυτοί απευθύνονται είτε στη διοίκηση και στα δικαστήρια της χώρας είτε στα κοινοτικά όργανα. Το γεγονός είναι υψίστης σημασίας για τον για οργανισμό, αφού από τα αποτελέσματα των προσπαθειών των παραγωγών αυτών θα εξαρτηθεί η πορεία του στο μέλλον. Είναι σημαντικό επίσης να σημειωθεί ότι την εξαίρεση τους από το καθεστώς υποχρεωτικής ασφάλισης ΕΛΓΑ επιδιώκουν δυναμικές αγροτικές επιχειρήσεις με υψηλά επενδυμένα κεφάλαια.

β. Ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Από το 1961 και μετά δεν υπήρξε πραγματικό ενδιαφέρον ελληνικής ασφαλιστικής εταιρείας, εκτός της Αγροτικής Ασφαλιστικής, για τις γεωργικές ασφαλίσεις. Ο βασικός λόγος ήταν η ύπαρξη της υποχρεωτικής κάλυψης του ΕΛΓΑ. Ένας δεύτερος σημαντικός λόγος μπορεί να αναζητηθεί στις μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης που υπήρχαν σε άλλους κλάδους της ασφάλισης μιας σχεδόν παρθένας αγοράς, όπως ήταν τα χρόνια εκείνα η ελληνική. Έτσι ο ΕΛΓΑ δεν είχε πιέσεις από τον ασφαλιστικό χώρο. Πρέπει όμως να θεωρούμε δεδομένο ότι κάποια ασφαλιστική

επιχείρηση, π.χ. μια θυγατρική ευρωπαϊκής ασφαλιστικής που ασκεί τους κλάδους των γεωργοασφαλίσεων στην πατρίδα της, κάποια στιγμή στο μέλλον θα ενδιαφερθεί πραγματικά για τις γεωργοασφαλίσεις και θα απαιτήσει να δραστηριοποιηθεί σε ένα χώρο όπου λειτουργεί μονοπωλιακά και υποχρεωτικά ο ΕΛΓΑ. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από την πολιτεία και να προετοιμαστεί από τώρα για να το αντιμετωπίσει. Μετά την εκδήλωση του ενδιαφέροντος η κατάσταση θα είναι ιδιαίτερα κρίσιμη και ο χρόνος ανεπαρκής.

Προβλήματα χρηματοδότησης

Είναι θέμα συνδεδεμένο με το προηγούμενο. Οι παραγωγοί που επιδιώκουν την εξαίρεση τους θεωρούν ότι η σχέση κόστους / ωφελημάτων είναι σε βάρος τους. Δηλαδή δε θεωρούν την ασφάλιση του ΕΛΓΑ ελκυστική. Ασφαλώς μπορεί να γίνουν διάφορα πράγματα για να αυξηθεί η ελκυστικότητα των προσφερόμενων από τον ΕΛΓΑ υπηρεσιών.

Το σημαντικότερο όμως και το πιο αποτελεσματικό είναι η μείωση του κόστους της ασφάλισης που φέρει ο παραγωγός. Η μείωση του κόστους της ασφάλισης μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους. Ένας από αυτούς, που χρησιμοποιείται όμως από όλα τα μεσογειακά γεωργοασφαλιστικά συστήματα, και όχι μόνο, είναι η κρατική χρηματοδότηση.

Το σημερινό θεσμικό πλαίσιο του ΕΛΓΑ και οι πιθανές εξελίξεις στο σχετικό κανονιστικό πλαίσιο της Κοινότητας δεν επιτρέπουν μεγάλη αισιοδοξία για την απρόσκοπτη χρηματοδότησή τους. Χωρίς κρατική χρηματοδότηση ο ΕΛΓΑ θα αντιμετωπίσω πολύ μεγάλες δυσκολίες τόσο στο θέμα των οικονομικών του, και επομένως στην ικανότητα του να πληρώνει έγκαιρα τις ζημιές, όσο και στο θέμα αντιμετώπισης, τον προβλήματος των παραγωγών που ζητούν την εξαίρεσή τους από την υποχρεωτική κάλυψη ΕΛΓΑ.

Πρόβλημα αμφισβήτησης της σημερινής λειτουργίας του ΕΛΓΑ από την Ε.Ε.

Η υποχρεωτικότητα του σημερινού συστήματος και του μονό πωλιακού χαρακτήρα του κυρίου φορέα του ΕΛΓΑ έχει ήδη προσελκύσει το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και έχει προκαλέσει σχετική αλληλογραφία μεταξύ της κοινοτικής και της ελληνικής πλευράς. Δεν είναι σοφό να θεωρούμε το θέμα ως λήξαν.

Κατά τις συζητήσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια για το θέμα συμβατότητας του «συστήματος ΕΛΓΑ» με το Κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο ακούσαμε νομικούς που έθεσαν ερωτήματα για τα παρακάτω θέματα:

- Θέματα ανταγωνισμού

- Θέματα κρατικών ενισχύσεων
- Θέματα κοινών οργανώσεων αγορών
- Θέματα είσπραξης εισφοράς ΕΛΓΑ
- Θέματα προστασίας καταναλωτού.

Αν δεχτούμε ότι έχουμε να κάνουμε με μια περίπτωση πολύπλευρης ασυμβατότητας, τότε το έργο αποκατάστασης της συμβατότητας γίνεται προφανώς πολυπλοκότερο.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ο ΕΛΓΑ έχει απαντήσει σε τέτοιου είδους ερωτήματα, προβάλλοντας ως κεντρικό του επιχείρημα ότι οι ασφαλίσεις του έχουν χαρακτηριστικά κοινωνικής ασφάλισης και επομένως δεν υπάγεται στις περί ανταγωνισμού ή κρατικών ενισχύσεων κτλ. διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ.

5.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ.

Η προηγούμενη ανάλυση μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο οδηγό για τη διαμόρφωση μιας νέας πολιτικής διαχείρισης αγροτικών κινδύνων στον τομέα των αγροτικών ασφαλίσεων και των αγροτικών αποζημιώσεων. Με βάση τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν από τη συνέχιση της σημερινής πολιτικής και που θα πρέπει να αποτραπούν με την εφαρμογή της νέας πολιτικής- και τις προκλήσεις του μέλλοντος, μπορούμε να περιγράψουμε τα βασικά χαρακτηριστικά της νέας πολιτικής στον τομέα των γεωργικών ασφαλίσεων και των γεωργικών αποζημιώσεων.

Η νέα αυτή πολιτική, όπως κάθε πολιτική, πρέπει να έχει αρχές(αναλύονται παρακάτω), να θέτει στόχους, να προσδιορίζει το μέγεθος και την προέλευση των απαιτούμενων πόρων, να εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα τους και τέλος να επιλέγει ή να δημιουργεί ή να προσελκύει τους απαραίτητους φορείς υλοποίησης της. Πάνω απ' όλα όμως πρέπει να διασφαλίζει τη συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερομένων, που είναι οι αγρότες και γενικότερα οι παραγωγοί αγροτικών προϊόντων. (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-144-160)

Αρχές

- α) Κοινωνική αλληλεγγύη - Διμερής χρηματοδότηση
- β) Αρχή μη πλουτισμού

- γ) Διαχείριση των προγραμμάτων με βάση επιστήμονες αρχές και διεθνώς αποδεκτές τεχνικές
- δ) Επιδίωξη του εφικτού
- ε) Αρχή σεβασμού των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας

Στόχοι

Οι στόχοι της νέας πολιτικής πρέπει να είναι σαφείς και κατά το δυνατόν μετρήσιμοι. Μπορούμε να θέσουμε περισσότερους από ένα στόχους. Παραδείγματος χάρη μπορούμε να θέσουμε έναν άμεσο και δύο έμμεσους στόχους.

α. Ο άμεσος στόχος είναι η παροχή, προς την ελληνική αγροτική εκμετάλλευση, επαρκούς προστασίας κατά αγροτικών κινδύνων, μέσω προγραμμάτων αγροτικών ασφαλίσεων και αγροτικών αποζημιώσεων.

Ο κύριος αυτός άμεσος στόχος μπορεί να εξειδικευτεί στους εξής επιμέρους και διακριτούς στόχους:

α1. Προστασία του οικογενειακού εισοδήματος των μικρομεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων από ζημιές που προκαλεί η επέλευση αγροτικών κινδύνων.

α2. Αποτελεσματική υποστήριξη της επιχειρηματικής γεωργίας, έτσι ώστε η ελληνική γεωργική επιχείρηση να μην έχει ανταγωνιστικό μειονέκτημα απέναντι στις ομοειδείς επιχειρήσεις της ΕΕ, όσον αφορά τις πολιτικές προστασίας κατά των αγροτικών κινδύνων,

β. Οι δύο έμμεσοι στόχοι μπορεί να είναι οι εξής:

β1. Η διοχέτευση στην ελληνική γεωργία εθνικών, Κοινοτικών ή άλλων ενισχύσεων μέσω των προγραμμάτων αγροτικών ασφαλίσεων και αγροτικών αποζημιώσεων,

β2. Άσκηση αγροτικής πολιτικής διαρθρώσεων, μέσω της πολιτικής διαχείρισης αγροτικών κινδύνων και ειδικότερα μέσω των προγραμμάτων αγροτικών ασφαλίσεων και αγροτικών αποζημιώσεων.

Με μία άλλη ταξινόμηση θα μπορούσαμε να διακρίνουμε τους στόχους σε κοινωνικούς, οικονομικούς και μεικτούς. Παραδείγματος χάρη, ο στόχος προστασίας του οικογενειακού εισοδήματος των μικρομεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι ένας κοινωνικός στόχος, ενώ εκείνος της υποστήριξης της επιχειρηματικής γεωργίας είναι ένας οικονομικός στόχος. Μεικτός είναι ο στόχος της διοχέτευσης εθνικών ή κοινοτικών πόρων στη γεωργία.

Ο διαχωρισμός των στόχων σε κοινωνικούς και οικονομικούς είναι σημαντικό στοιχείο της πολιτικής αυτής, αφού για την προσέγγιση της κάθε κατηγορίας στόχων χρησιμοποιούνται διαφορετικά εργαλεία και μέθοδοι.

Οι στόχοι μπορεί και πρέπει να περιγραφούν τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, ώστε να είναι δυνατή, κατά το στάδιο προσέγγισης τους, η μέτρηση των αποκλίσεων και η λήψη διορθωτικών μέτρων. Επιπλέον οι στόχοι πρέπει να μην αντιφάσκουν μεταξύ τους.

Πόροι για την εφαρμογή των προτάσεων.

Προέλευση κεφαλαίων

Πρέπει να τονιστεί, για πολλοστή φορά, ότι σήμερα πολιτική γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων χωρίς γενναίες κρατικές ενισχύσεις δεν είναι νοητή, ιδιαίτερα στην ελληνική γεωργία με τα γνωστά διαρθρωτικά προβλήματα. Αν αφήσουμε τους αγρότες να αναλάβουν μόνοι τους το σχετικό κόστος, η νέα πολιτική θα αποτύχει πριν «αλέκτωρ λαλήσει τρεις», αφού το κόστος είναι υπερβολικό και η μη συμμετοχή των αγροτών βέβαιη. Αυτό το έγινε απόλυτα κατανοητό από τις περισσότερες κυβερνήσεις του κόσμου και η κρατική συμμετοχή έχει γίνει πια ο κανόνας. Από την άλλη πλευρά η οικονομική συμμετοχή του αγρότη θεωρείται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίδειξη υπευθυνότητας εκ μέρους του και για τη βιωσιμότητα των σχετικών προγραμμάτων.

Η διμερής λοιπόν χρηματοδότηση είναι υποχρεωτικός μονόδρομος για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής.

Τα απαραίτητα κεφάλαια θα καταβληθούν από το δημόσιο (εθνικοί και κοινοτικοί πόροι) και από τους αγρότες. Όπου συμμετέχει η ιδιωτική ασφάλιση, η χρηματοδότηση γίνεται τριμερής, με συμμετοχή και των ασφαλιστών.

Διαθεσιμότητα κεφαλαίων

Για να είναι αξιόπιστη η νέα πολιτική, πρέπει να είναι προβλέψιμη ως προς τα αποτελέσματα (ωφέλειες) της και το κόστος της, Βασική προϋπόθεση γι' αυτό είναι η διαθεσιμότητα των προϋπολογισμένων κεφαλαίων από την αρχή της εφαρμογής των σχετικών προγραμμάτων. Τα κεφάλαια αυτά θα είναι πάντοτε διαθέσιμα μόνο εφόσον προέρχονται από πηγές θεσμοθετημένες.

Η υλοποίηση των προγραμμάτων γεωργικών ασφαλίσεων και γεωργικών αποζημιώσεων θα πρέπει να γίνεται με προσφυγή σε, κατά κανόνα, θεσμοθετημένους πόρους και όχι σε ad hoc ενισχύσεις. Οι τελευταίες πρέπει να χορηγούνται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις.

Διαχείριση των πόρων

Η επίτευξη των στόχων με το ελάχιστο δυνατό κόστος πρέπει να αποτελεί την κύρια μέριμνα όσων διαχειρίζονται τους διαθέσιμους πόρους. Αυτό προϋποθέτει

ποσοτικοποίηση του επιδιωκόμενου στόχου και «αντικειμενικοποίηση» της διαδικασίας επίτευξής του. Δηλαδή οι πόροι αναλώνονται μόνο για τους προαποφασισμένους σκοπούς και με γνωστούς, από την αρχή και από όλους, κανόνες. Η εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων διαχείρισης των πόρων αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό της νέας πολιτικής.

Μέγεθος απαιτούμενων πόρων

Είναι προφανές ότι το μέγεθος των πόρων που θα απαιτηθούν για την εφαρμογή της νέας πολιτικής εξαρτάται άμεσα από το επίπεδο των στόχων της. Υψηλότεροι στόχοι συνεπάγονται περισσότερους πόρους και αντίστροφα. Όμως από την ανάλυση που προηγήθηκε έγινε κατανοητό ότι θα πρέπει να διαθέσουμε σημαντικούς πόρους αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε ικανοποιητικά για τον αγρότη τους νέους κινδύνους που φέρνουν μαζί τους η παγκοσμιοποίηση, η νέα τεχνολογία και η μεταβολή στην καταναλωτική συμπεριφορά και στο κλίμα της Γης.

Είναι πιθανό ότι θα χρειαστεί να επανεξετάσουμε την κρατική χρηματοδοτική συμμετοχή. Το ελληνικό δημόσιο διαθέτει ήδη σημαντικά κεφάλαια στον τομέα των γεωργικών αποζημιώσεων. Έτσι η απόφαση για την αύξηση ή όχι των κεφαλαίων αυτών πρέπει να ληφθεί αφού πρώτα μελετηθεί η δυνατότητα βελτίωσης του βαθμού ορθολογικής κατανομής και διαχείρισης τους και η δυνατότητα πάταξης της εισφοροδιαφυγής. (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-144-160)

Φορείς εφαρμογής της πολιτικής

Είδη φορέων

Για την εφαρμογή μιας τέτοιας ευέλικτης και τόσο εκτεταμένης πολιτικής απαιτείται η συνεργασία ποικίλων φορέων του δημόσιου, του συνεταιριστικού και του ιδιωτικού τομέα.

Οι φορείς που θα χρησιμοποιηθούν διακρίνονται σε φορείς υποστήριξης και φορείς άμεσης εφαρμογής. Π.χ. μέσα στο ίδιο Υπουργείο Γεωργίας έχουμε υπηρεσίες υποστήριξης, όπως είναι οι υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών, αλλά και υπηρεσίες άμεσης εφαρμογής, όπως είναι η Διεύθυνση ΠΣΕΑ.

Οι φορείς άμεσης εφαρμογής διακρίνονται με σαφήνεια σε φορείς αγροτικών ασφαλίσεων και φορείς αγροτικών αποζημιώσεων.

Συντονισμός, οργάνωση και λειτουργία των φορέων

Ο συντονισμός, η οργάνωση και η λειτουργία όλων των φορέων, και ιδιαίτερα των φορέων άμεσης εφαρμογής, πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων με το μικρότερο δυνατό κόστος. Επειδή οι κρατικές ενισχύσεις θα χορηγηθούν στους

αγρότες, πιθανότατα μέσω των φορέων αυτών, ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί για την απρόσκοπτη ενσωμάτωση μιας τέτοιας δραστηριότητας στο γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας τους, λαμβανομένου υπόψη του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ σε θέματα κρατικών ενισχύσεων προς τη γεωργία.

Τέλος οι δομές που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της νέας πολιτικής θα πρέπει να διαθέτουν τη μέγιστη δυνατή ευελιξία, ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίξουν, σε βάθος χρόνου, διαφορετικές λειτουργίες, που θα προκύπτουν ως ανάγκη νέων οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και τεχνολογικών συνθηκών. Η ευελιξία αυτή είναι απολύτως απαραίτητη και για τη σταδιακή προσαρμογή των υφιστάμενων σήμερα δομών και λειτουργιών στις νέες αναδυόμενες ανάγκες.

Προσέλκυση μη ελεγχόμενων από το κράτος φορέων άμεσης εφαρμογής

Για τους υπό κρατικό έλεγχο φορείς η συμμετοχή εξασφαλίζεται με κάποια νομοθετική ρύθμιση. Για τους υπόλοιπους όμως φορείς, όπως είναι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι αλληλοασφαλιστικοί οργανισμοί, αυτό δεν αρκεί. Πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την προσέλκυση τους ή» σε κάποιες περιπτώσεις και πριν από αυτό, για την ίδρυση τους. Η δημιουργία τέτοιων συνθηκών πρέπει να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο προβληματισμού κατά το σχεδιασμό της νέας πολιτικής. Η ύπαρξη των παρακάτω συνθηκών είναι «εκ των ων ουκ άνευ».

Η πρώτη αφορά την ύπαρξη ικανοποιητικής αντασφαλιστικής κάλυψης και η δεύτερη την ικανοποιητική συμμετοχή των αγροτών.

α. Αντασφάλιση

Η διεθνής αντασφαλιστική αγορά δεν είναι πάντοτε πρόθυμη να εμπλακεί απεριόριστα σε εθνικά προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων. Ειδικά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής τέτοιων προγραμμάτων παρατηρείται ανεπάρκεια ως προς τη διαθέσιμη χωρητικότητα (capacity) της αντασφαλιστικής αγοράς. Πολλά κράτη λύνουν το πρόβλημα με την παροχή κρατικής αντασφάλισης, που καλύπτει τα κενά τα οποία αφήνει η διεθνής αντασφαλιστική αγορά.

β. Συμμετοχή αγροτών στα προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων ως καταναλωτών και γενικότερα ως αποδεκτών της πολιτικής αυτής (ασφαλισμένοι κτλ.)

βα. Αναγκαιότητα συμμετοχής των αγροτών στα προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων

Η συμμετοχή των αγροτών είναι αναγκαία για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος είναι αυτονόητος. Η συμμετοχή των αγροτών στα προγράμματα της νέας πολιτικής αποτελεί το λόγο ύπαρξης της. Δεν είναι δυνατό να σχεδιάζουμε και κυρίως να εφαρμόζουμε μια πολιτική για την προστασία των αγροτών χωρίς τη συμμετοχή τους. Ο δεύτερος λόγος συνδέεται με την τεχνική των ασφαλίσεων. Η μικρή συμμετοχή συνεπάγεται ανεπαρκή διασπορά του κινδύνου και αποτελεί την καλύτερη συνταγή για την αποτυχία οποιουδήποτε ασφαλιστικού και πολύ περισσότερο γεωργοασφαλιστικού προγράμματος. Όσο μεγαλύτερη η συμμετοχή, τόσο πιο βιώσιμο και οικονομικότερο γίνεται το πρόγραμμα και αντιστρόφως. (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-144-160)

ββ. Όροι συμμετοχής των αγροτών

Ο βαθμός συμμετοχής των αγροτών καταρχήν είναι συνάρτηση του βαθμού ελκυστικότητας των προγραμμάτων. Η υποχρεωτικότητα, αν κριθεί απαραίτητη η εφαρμογή της, θα πρέπει αφενός να συνοδεύεται από υψηλό βαθμό ελκυστικότητας και να αφορά μόνο προγράμματα για κινδύνους με προβλήματα ασφαλισιμότητας και αφετέρου να εφαρμόζεται με τρόπο που να επιτρέπει την αντικατάσταση της από την προαιρετικότητα, όπου και όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν.

Η ελκυστικότητα των προγραμμάτων της νέας πολιτικής και τελικά η συμμετοχή των αγροτών σε αυτά θα εξαρτηθεί από τα παρακάτω.

ββ1. Ανεκτό κόστος

Η εφαρμογή προγραμμάτων γεωργικών ασφαλίσεων και γεωργικών αποζημιώσεων συνεπάγεται πολύ υψηλό κόστος. Το κόστος αυτό δεν είναι δυνατό να αναληφθεί από το μέσο αγρότη. Τα περισσότερα κράτη έχουν αντιληφθεί το πρόβλημα και για να καταστήσουν δυνατή τη συμμετοχή των αγροτών χορηγούν κρατικές ενισχύσεις διαφόρων μορφών, με συνηθέστερες την επιδότηση ασφαλίστρου, την οικονομική συμμετοχή τους στα αποθεματικά γεωργικών αλληλοβοηθητικών ταμείων και τις χρηματοδοτήσεις για προγράμματα αποζημιώσεων για φυσικές καταστροφές,

Η καλή διαχείριση των διαθέσιμων κεφαλαίων είναι ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στη μείωση του κόστους. Ειδικά στις γεωργικές αποζημιώσεις επιδιώκεται μείωση του κόστους με δωρεάν παροχή κρατικών υποστηρικτικών διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών και εφαρμογή χαμηλού κόστους γενικευμένων/απλοποιημένων μεθόδων λειτουργίας, π.χ. μη ύπαρξη ασφαλιστηρίων συμβολαίων, εκτιμήσεις ζημιών σε επίπεδο περιοχής κτλ.

ββ2. Σχέση καταβαλλόμενου κόστους και ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών

Ακόμα και αν μειώσουμε σε ανεκτά επίπεδα το κόστος που φέρει ο αγρότης, η συμμετοχή του δεν είναι δεδομένη. Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αποτελεί ένα άλλο σημαντικό στοιχείο, που στο μέλλον θα βαρύνει όλο και περισσότερο υπέρ ή κατά της συμμετοχής του. Κακής ποιότητας υπηρεσίες συνεπάγονται για τον αγρότη «δευτερογενές» και «αυλό» κόστος, που συνειδητοποιείται με το πέρασμα του χρόνου. Τελικά αυτό που μετράει για τον αγρότη δεν είναι μόνο το άμεσο κόστος σε απόλυτες τιμές, αλλά η σχέση του κόστους αυτού και των υπηρεσιών που του παρέχονται. Όσο πιο θετική είναι η σχέση αυτή, τόσο μεγαλύτερη συμμετοχή έχουμε. (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-144-160)

ββ3. Επίπεδο κατανόησης των προγραμμάτων και του προσφερόμενου ορίου ασφάλειας, αλλά και συνειδητοποίησης των κινδύνων που απειλούν τη γεωργική εκμετάλλευση.

Καθώς τα εργαλεία που θα χρησιμοποιούνται στο μέλλον για το χειρισμό των αγροτικών κινδύνων θα γίνονται διαρκώς και πιο πολύπλοκα, η κατανόηση τους από τον αγρότη θα αναδεικνύεται σε πρωταρχικό παράγοντα για τη λήψη της απόφασης συμμετοχής του. Η μη επαρκής κατανόηση θα οδηγεί σε απογοητεύσεις, παρεξηγήσεις και σε αρνητική αξιολόγηση των προγραμμάτων. Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία των προγραμμάτων γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων που πρέπει να κατανοήσει ο αγρότης είναι το προσφερόμενο επίπεδο ασφάλειας. Με βάση αυτό ο αγρότης προγραμματίζει, σε μεγάλο βαθμό, την επιχειρηματική του δραστηριότητα. Η μη εκπλήρωση των προσδοκιών που έχει ο αγρότης, ως προς το επίπεδο στήριξης σε περιπτώσεις σημαντικών ζημιών, θα τον οδηγήσει στη μη συμμετοχή και το πιθανότερο στην ενεργή αντίθεση προς τη νέα πολιτική. Για την αποτροπή τέτοιων εξελίξεων η νέα πολιτική θα πρέπει αφενός να ενθαρρύνει τη δημιουργία απλοποιημένων προγραμμάτων και αφετέρου να προσφέρει δυνατότητες επιμόρφωσης και εκπαίδευσης των αγροτών σε σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης κινδύνων.

Η εκπαίδευση των αγροτών θα βοηθήσει σημαντικά και προς την κατεύθυνση συνειδητοποίησης, εκ μέρους των αγροτών, των κινδύνων που απειλούν τη λειτουργία της εκμετάλλευσής τους. Οι αγρότες συνήθως υποτιμούν το μέγεθος των κινδύνων αυτών, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις τους αγνοούν τελείως. (Π.χ. ο αγρότης τείνει να αδιαφορεί για τους κινδύνους με μικρή συχνότητα εμφάνισης, ακόμα και αν τα αποτελέσματα της επέλευσής τους μπορεί να είναι καταστροφικοί

ββ4. Δυνατότητα επιλογών

Ένας οργανισμός (όπως π.χ. ο ΕΛΓΑ), ανεξάρτητα από το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του προγράμματος του γεωργικών ασφαλίσεων ή αποζημιώσεων, είναι αδύνατο να καλύψει όλες τις ανάγκες των αγροτών. Ιδιαίτερα στο μεταβατικό αυτό στάδιο ριζικής αναδιάρθρωσης της γεωργίας μας στο οποίο συνυπάρχουν οικογενειακές μικρές εκμεταλλεύσεις δίπλα σε ένα διαρκώς αυξανόμενο αριθμό γεωργικών επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων παραδοσιακής λειτουργίας, εντάσεως εργασίας δίπλα σε επιχειρήσεις προχωρημένης τεχνολογίας, που αντικαθιστούν με νεότερο τον υφιστάμενο μηχανολογικό τους εξοπλισμό (ενώ ακόμα δεν έχουν αφομοιώσει τον τρόπο λειτουργίας του τελευταίου), και τέλος αγορές γεωργικών προϊόντων επαρκώς προστατευόμενες δίπλα σε αγορές απόλυτα απελευθερωμένες- χρειαζόμαστε έναν πλουραλισμό μέσων, προγραμμάτων και φορέων για να μπορέσουμε να καλύψουμε τις ιδιαίτερες ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών αγροτών. Η δυνατότητα επιλογών θα μετατρέψει τους αγρότες αυτούς από παθητικούς αποδέκτες ενός και μοναδικού υποχρεωτικού ή προαιρετικού προγράμματος σε ενεργούς παίκτες, που αναζητούν και επιλέγουν το καταλληλότερο ανάμεσα στα διαθέσιμα προγράμματα ή προϊόντα γεωργικών ασφαλίσεων ή αποζημιώσεων. Θα τους βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν τις ανάγκες τους σε θέματα διαχείρισης αγροτικών κινδύνων και θα μετατρέψει έναν αριθμό από αυτούς από παθητικούς καταναλωτές σχετικών υπηρεσιών σε διαμορφωτές των παραγόμενων προγραμμάτων και προϊόντων των γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων.

γ. Συμμετοχή των αγροτών στο σχεδιασμό, στην εποπτεία και στην εφαρμογή της πολιτικής

Είναι ευρέως αποδεκτή η άποψη ότι η συμμετοχή των αγροτών στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή μιας πολιτικής γεωργικών ασφαλίσεων και αποζημιώσεων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της. Αυτή η παγιωμένη άποψη έχει οδηγήσει όλες σχεδόν τις χώρες που έχουν εθνικά ή εκτεταμένα προγράμματα τέτοιου είδους να επιζητούν τη συμμετοχή των αγροτών κατά το στάδιο του σχεδιασμού και της εφαρμογής τους. Παραδείγματος χάρη, σ' αυτές τις χώρες οι αγρότες συμμετέχουν, με διαφορετικό βαθμό εμπλοκής, σε συμβουλευτικές επιτροπές πολιτικής δίπλα στον υπουργό Γεωργίας ή σε εποπτικά συμβούλια ή σε ελεγκτικά όργανα, αλλά και στα διοικητικά όργανα πολλών φορέων και σε κάποιες περιπτώσεις σε όργανα τρέχουσας λειτουργίας, όπως είναι η εκτίμηση ζημιών.

Η κατανόηση από τους αγρότες και ακόμα περισσότερο η συμμετοχή τους στο σχεδιασμό και στον έλεγχο της εφαρμοζόμενης πολιτικής τους καθιστά ενεργούς υποστηρικτές της.

Πρέπει όμως να προσεχθεί ιδιαίτερα η σύγκρουση συμφερόντων που μπορεί να έχει ένας αγρότης, ως ασφαλισμένος ή ως εκπρόσωπος αγροτών που είναι ασφαλισμένοι και ως πρόσωπο που επηρεάζει τις σχετικές με την ασφάλιση αποφάσεις.

Παράλληλη παραγωγή και χρήση επιπρόσθετων εναλλακτικών εργαλείων διαχείρισης αγροτικών κινδύνων

Οι γεωργικές ασφαλίσεις και αποζημιώσεις, στη θεωρία της διαχείρισης των κινδύνων, εντάσσονται στη μέθοδο της μεταφοράς του κίνδυνου (risk transfer) ή του μοιράσματος του κίνδυνου (risk sharing). Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή ο κίνδυνος μεταφέρεται στο σύνολο του ή μοιράζεται με κάποιον άλλο (π.χ. τον ασφαλιστή). Όμως η φαρέτρα του διαχειριστή κινδύνων διαθέτει πολύ περισσότερα όπλα, εργαλεία και μεθόδους. Όσο περισσότερα από αυτά θα είναι στη διάθεση των αγροτών, τόσο περισσότερες θα είναι και οι δυνατότητες που θα έχει ο αγρότης να καλυφθεί ικανοποιητικά κατά των κινδύνων που απειλούν τη γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρησή του.

Η ενεργητική προστασία (ανεμομείκτες, αντιχαλαζικά δίχτυα κτλ.) μπορεί να προστατέψει τον αγρότη από κινδύνους που η ασφάλιση τους είτε είναι αδύνατη είτε συνεπάγεται υπερβολικό κόστος.

Κατάλληλες τεχνικές καλλιέργειας ή εκτροφής, όπως και η πολυκαλλιέργεια, αποτελούν πανάρχαια εργαλεία διαχείρισης αγροτικών κινδύνων. Π.χ. η καλλιέργεια διαφόρων ειδών, που καλύπτουν διαφορετικές καλλιεργητικές περιόδους, ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο ολικής καταστροφής.

Χρηματιστηριακά προϊόντα χρησιμοποιούνται ήδη στις ΗΠΑ για την προστασία των αγροτών κατά των απρόβλεπτων πτώσεων των τιμών αγροτικών προϊόντων (futures, options κτλ.) και κατά φυσικών καταστροφών (weather derivatives).

Προγράμματα ασφάλισης τιμών/εισοδημάτων που βασίζονται σε χρηματιστηριακούς δείκτες εφαρμόζονται επίσης στις ΗΠΑ και πιλοτικά σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Ατομικά αποθεματικά, τα οποία δημιουργούνται τις «καλές χρονιές» και χρησιμοποιούνται τις «κακές χρονιές», αποτελούν τον πυρήνα ενός προγράμματος που ενθαρρύνεται και χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση του Καναδά.

Εμπορικά συμβόλαια για την πώληση της αναμενόμενης παραγωγής μπορεί να γίνουν αποτελεσματικά εργαλεία μεταφοράς του κινδύνου αιφνίδιας πτώσης των τιμών από τον αγρότη στον έμπορο αγοραστή ή μεταποιητή αγροτικών προϊόντων.

Ο σχετικός κατάλογος μπορεί να επεκτείνεται σχεδόν απεριόριστα όσο προχωράμε από το γενικό στο ειδικό. Μια πολιτική διαχείρισης αγροτικών κινδύνων πρέπει, σε πρώτο στάδιο, να ενθαρρύνει τη μελέτη τέτοιων μεθόδων διαχείρισης αγροτικών κινδύνων, που εφαρμόζονται σε χώρες προχωρημένες στον τομέα αυτό, και σε δεύτερο στάδιο να προωθή την ανάπτυξη των καταλληλότερων για τις ελληνικές συνθήκες. Παράλληλα πρέπει να ενθαρρύνει και να βοηθά τον Έλληνα αγρότη να εφαρμόσει τις μεθόδους που επιλέγει με τον καταλληλότερο και επωφελέστερο τρόπο για τη γεωργική του εκμετάλλευση ή επιχείρηση, τον ίδιο και την οικογένεια του. (Γεωργιάδης Νικ., 2003: σ-144-160)

5.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά λοιπόν θα παρατεθούν τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΛ.Γ.Α.

Τα θετικά χαρακτηριστικά είναι τα ακόλουθα:

Η κάλυψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τους κινδύνους και τα ποσοστά κάλυψης που προβλέπουν οι κανονισμοί.

Το χαμηλό κόστος διαχείρισης.

Οι μικρές απαιτήσεις γνώσεων και χρόνου για να αξιοποιηθεί το σύστημα ικανοποιητικά απ'τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς.

Τα αρνητικά χαρακτηριστικά θα παρατεθούν παρακάτω:

Η έλλειψη κατευθυντήριων αρχών και πολιτικού σχεδιασμού συντονισμού φορέων και προγραμμάτων.

Η απουσία κανονισμών εκτίμησης ζημιών.

Τον χαμηλό βαθμό δέσμευσης των κρατικών φορέων να αποζημιώνουν τον παραγωγό σε συγκεκριμένες διαδικασίες σε συγκεκριμένο χρόνο και συγκεκριμένο ύψος.

Η συστηματική απόκλιση του κύριου φορέα του «σημερινού συστήματος ΕΛ.Γ.Α.» από το θεσμικό πλαίσιο που καθορίζουν οι κανόνες του κοινοτικού δίκαιου και οι διεθνείς συμφωνίες.

Η σημαντική και συνεχώς αυξανόμενη ,απόκλιση του κύριου φορέα του ΕΛ.ΓΑ από την ακολουθούμενη σχετική πρακτική σε όλα τα άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η έλλειψη θεσμοθετημένων κοινωνικών/κρατικών πόρων.

Η μη εφαρμογή εκ μέρους του κύριου φορέα του ΕΛ.Γ.Α στοιχειωδών αρχών διαχείρισης κινδύνων παγκοσμίως αποδεκτών.

Τα προβλήματα αποδοτικότητας.

Ο υψηλός βαθμός ανελαστικότητας/γραφειοκρατίας.

Η περιορισμένη χρησιμότητα ως οργάνου εφαρμογής της αγροτικής πολιτικής λόγω του υψηλού βαθμού ανελαστικότητας/γραφειοκρατίας.

Οι εσωτερικές αντιφάσεις του κύριου φορέα του ΕΛ.Γ.Α. που είναι αποτέλεσμα της συνύπαρξης στη λειτουργία και στη δομή του,στοιχείων οργανισμού πρόνοιας και ασφαλιστικού τομέα.

Ο εμπειρισμός και η υποκειμενικότητα ,αφού δε στηρίζεται σε στέρεη επιστημονική ασφαλιστική υποδομή και εξειδικευμένη γνώση.

Η περιορισμένη έως ασήμαντη παρουσία ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα.

Οι παραγωγοί που δεν έχουν συνειδητοποιήσει ότι ένα σημαντικό μέρος του κόστους παραγωγής είναι κόστος που αφορά τη διαχείριση των αγροτικών κινδύνων.

Η πρόκληση άλλων διορθωτικών προβλημάτων.

Εν κατακλείδι οι ραγδαίες μεταβολές στις διεθνείς πολιτικοοικονομικές συνθήκες και φυσικά σε εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνδυασμένες με τις πολύπλοκες τεχνολογικές εξελίξεις τις αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά και τις κλιματολογικές αλλαγές του πλανήτη δημιουργούν ένα εκρηκτικό μείγμα για τον Έλληνα αγρότη.

Η ύπαρξη μιας αποτελεσματικής,ευέλικτης,οικονομικά υγιούς και τελικά βιώσιμης πολιτικής διαχείρισης αγροτικών κινδύνων πρέπει να είναι απολύτως πρώτη προτεραιότητα για τη χώρα μας,αν θέλουμε ν επιτύχουμε μια κατά το δυνατόν ομαλότερη μετάβαση από το γνωστό «σήμερα» στο υπό διαμόρφωση «αύριο» της ελληνικής γεωργίας και αγροτικής κοινωνίας.

Με βάση τη νέα πολιτική στον τομέα των γεωργικών εκτιμήσεων,ασφαλίσεων και αποζημιώσεων,μπορούν να αναπτυχθούν οι δομές και οι λειτουργίες ενός συστήματος προστασίας του αγροτικού εισοδήματος βιώσιμου,επαρκούς και ευέλικτου. Ενός εθνικού Συστήματος που θα διακρίνεται για την κοινωνική του ευαισθησία αλλά και για τον τεχνοκρατικό του ορθολογισμό. Το σύστημα αυτό θα είναι συμβατό με το

κανονιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα μπορεί να ενταχθεί σ'ένα ευρώπιο παρόμοιο σύστημα.

Αν ξεκινήσει σήμερα η διαδικασία προσαρμογής, οι αγρότες θα έχουν την πολυτέλεια να απαλλαγθούν από τυχόν προβλήματα (μέσω της αποζημίωσης) στις εκμεταλλεύσεις τους.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Κεφάλαιο 3^ο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Αριθμητικό παράδειγμα για τα εσπεριδοειδή	σελ.40
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Ο αριθμός των καρπών ανά χιλιόγραμμο, κατά είδος και ποικιλία πορτοκαλιών.....	σελ.43
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 Προβλεπόμενη Παραγωγή για την Ελιά.....	σελ.49
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 Παράδειγμα υπολογισμού πτώσης των καρπών της ελιάς.....	σελ.73
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5 Επιτραπέζιες ποικιλίες Ροδάκινων 1.....	σελ.75
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6 Συμπύρηνες ποικιλίες Ροδάκινων.....	σελ.76
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7 Νεκταρίνια.....	σελ.76
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8 Επιτραπέζιες ποικιλίες Ροδάκινων 2.....	σελ.77
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9 Μηλιές ιδίου μεγέθους.....	σελ.79
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10 Μηλιές διαφορετικού μεγέθους.....	σελ.80
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11 Δένδρα ομφαλοφόρας ποικιλίας πορτοκαλιάς.....	σελ.82
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12. Πορτοκάλια Ομφαλοφόρα.....	σελ.83
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13 Πορτοκάλια κοινά για χυμοποίηση, Grape fruit.....	σελ.84
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14 Μανταρίνια, Κουμ – κουάτ.....	σελ.84
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15 . Λεμόνια (κανονική παραγωγή).....	σελ.84
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.16 Δίφορα λεμόνια.....	σελ.85
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.17 Νεράντζια, Περγαμότα, Νερατζολέμονα, Κίτρα.....	σελ.85
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18 Καρποί χωρίς υπολειμματική αξία.....	σελ.85
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.19 Καρποί με υπολειμματική αξία.....	σελ.86
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.20 Οι συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής σε ποσοτική ζημιά για τις ελιές.....	σελ.87
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.21 Πτώση καρπών της ελιάς.....	σελ.89
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.22 Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς.....	σελ.90
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.23 Συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς της ελιάς.....	σελ.91
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.24 Ποσοστό Ζημιάς για όλες τις κατηγορίες των ελαιόδενδρων....	σελ.92
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.25 Υπολογισμός πτώσης σε ελαιοποιήσιμες ελιές ποικιλίας Κορωνέικη.....	σελ.94
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.26 Συνολικού υπολογισμού πτώσης της ελιάς.....	σελ.95
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.27 Παραγωγή ανα δένδρο ελιάς.....	σελ.96

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.28	Πτώση ανά δένδρο της ελιάς.....σελ.	96
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.29	Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς.....σελ.	97
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.30	Συντελεστές μετατροπής της ποιοτικής ζημιάς της ελιάς.....σελ.	98
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.31	Ποσοστό Ζημιάς για όλες τις κατηγορίες των ελαιόδενδρων...σελ.	99
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.32	Υπολογισμός πτώσης των ελαιόκαρπων.....σελ.	102
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.33	Υπολογισμός της παραγωγής που απέμεινε στα ελαιόδενδρα...σελ.	103
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.34	Υπολογισμός πτώσης των ελαιόκαρπων.....σελ.	107
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.35	Υπολογισμός της παραγωγής που απέμεινε στα ελαιόδενδρα....σελ.	107
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.36	Συνολική προβλεπόμενη παραγωγή της ελιάς.....σελ.	108
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.37	Υπολογισμός συντελεστή παραγωγής.....σελ.	112

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελόπουλος,Σταμάτης,(2004): Αγροτική Πίστη και Αγροτικές Ασφαλίσεις,Θεσσαλονίκη :Εκδοτικό κέντρο ΤΕΙΘ.
- Γεωργίου,Ι.Κιτσοπανίδη,(1993): Γεωργική Λογιστική και Οικονομική ανάλυση, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικό κέντρο Σχολή Γεωπονίας ΑΠΘ
- Γεωργιάδης,Νικηφόρος,(2003): Πολιτικές Διαχείρισης Αγροτικών Κινδύνων,Αθήνα: Εκδόσεις Α.Α. Λιβάνη.
- Εγκύκλιος αρθ.10,(1997): Έξοδα κίνησης και αποζημιώσεις των απασχολούμενων στην ασφάλιση των ζημιών της Φυτικής Παράγωγής και του Ζωικού Κεφαλαίου και την Πρόληψη των ζημιών Γεωτεχνικών υπαλλήλων ή μη του ΕΛ.Γ.Α.-Καθήκοντα και αρμοδιότητες εκτιμητών ζημιών της φυτικής παραγωγής, Αθήνα:Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα μήλα Αθήνα:Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα ροδάκινα Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα εσπεριδοειδή Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τις ελιές,Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής από παγετό στα ροδάκινα Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- ΕΛ.Γ.Α.,(2003): Εγχειρίδιο Εκτιμητικής από παγετό στα μήλα Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛ.Γ.Α.
- Κλήμης,Αριστ.ν.,(1991): Οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα,τόμος τρίτος,Αθήνα:Εκδόσεις Ι.Πιτσίλος.
- Κουτσόπουλος,Κ.Ι.Βαμβάκας,Μ.Α(2000): Αναλογιστική Μελέτη Προσδιορισμού Εισφορών Χατζηιωαννίδου – Σταυρίου, Αντιόπη,(2007): Σημειώσεις Γεωργικής Εκτιμητικής, Θεσσαλονίκη:Εκδοτικό κέντρο Τμήμα Δ.Γ.Ε. ΤΕΙ

Διευθύνσεις στο διαδίκτυο

[http://www.elga.gr/gr/index\(1/2/2009\)](http://www.elga.gr/gr/index(1/2/2009))

[http://www.images.google.com.gr/images\(13/3/2009\)](http://www.images.google.com.gr/images(13/3/2009))

[http://www.farm.teithe.gr/\(2/4/2009\)](http://www.farm.teithe.gr/(2/4/2009))

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΕΛ.Γ.Α

Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας
Αριθ. 15711 /30.9.98 (ΦΕΚ. 1079 /Β'/14.10.98)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Αντικείμενο Κανονισμού - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί - Είδος των ζημιών που καλύπτονται από την ασφάλιση - Εξαιρέσεις - Ειδικοί περιορισμοί της ασφαλιστικής

κάλυψης των ζημιών - Ποσοστά κάλυψης των ζημιών - Αντασφάλιση

Άρθρο 1

Αντικείμενο του Κανονισμού

1.Αντικείμενο του Κανονισμού αυτού είναι οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι

διαδικασίες με τις οποίες πραγματοποιείται η υποχρεωτική ασφάλιση των ζημιών που προκαλούνται στην παραγωγή των συστηματικών καλλιεργειών, από τους φυσικούς κινδύνους

χαλάζι, παγετό, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, καύσωνα, υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, χιόνι

και θάλασσα, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 1790 /1988 (ΦΕΚ.134/Α'/

20.6.88).

2. Η κατ' εξαίρεση ασφαλιστική κάλυψη από 15/3/2000 των ζημιών που προξενούνται στη

φυτική παραγωγή από τα αγριογούρουνα στις περιοχές όπου προστατεύονται από την συνθήκη

RAMSAR, θα πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους, τις εξαιρέσεις και τα ποσοστά

ασφαλιστικής κάλυψης, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος

Κανονισμού.(Αποφ.47959/17.07.2000-ΦΕΚ 896/Β'/19.07.2000)

Άρθρο 2

Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού ισχύουν οι παρακάτω εννοιολογικοί προσδιορισμοί:

1. Ασφαλισμένοι, θεωρούνται τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν την κυριότητα ή εκμετάλλευση γεωργικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

2. Ζημιά, θεωρείται η απώλεια της φυτικής παραγωγής, η οποία αναμένεται να συγκομισθεί κατ' αγροτεμάχιο ή η ποιοτική υποβάθμιση της από την επίδραση των καλυπτόμενων ασφαλιστικά ζημιογόνων αιτιών, εξ αιτίας των οποίων προκαλείται μείωση του

αντικειμενικώς προσδοκώμενου εισοδήματος των παραγωγών .

3. Οι φυσικοί κίνδυνοι (ζημιογόνα αίτια) που καλύπτει η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. είναι το

χαλάζι, ο παγετός, η ανεμοθύελλα, η πλημμύρα, ο καύσωνας, οι υπερβολικές ή άκαιρες

βροχοπτώσεις, το χιόνι και η θάλασσα υπό την παρακάτω έννοια :

α. Χαλάζι, είναι η πτώση ατμοσφαιρικών κατακρημιτισμάτων με μορφή σφαιριδίων (συνήθως) ή ακανόνιστου σχήματος τεμαχίων σκληρού διαφανούς πάγου, με συνέπεια ζημιά

στη φυτική παραγωγή .

β. Παγετός, θεωρείται η πτώση της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μικρότερη των

μηδέν (0°) βαθμών Κελσίου με συνέπεια ζημιά , στη φυτική παραγωγή .

γ. Ανεμοθύελλα, θεωρείται ο σφοδρός άνεμος, του οποίου η μηχανική επίδραση στα φυτά

προκαλεί ζημιά , στη φυτική παραγωγή. Σφοδρός άνεμος χαρακτηρίζεται ο άνεμος εντάσεως 8

BEAUFOR και άνω ή ο άνεμος εκείνος, που προκαλεί σπάσιμο των κλαδιών των δένδρων,

εμποδίζει το βάδισμα, προξενεί ζημιές σε κτιριακές εγκαταστάσεις, ξεριζώνει δένδρα

.

δ. Πλημμύρα, θεωρείται η εισροή και παραμονή στις καλλιέργειες νερού προερχομένου

από ξεχείλισμα ή ρήγμα των φυσικών ή τεχνητών ορίων ρεύματος ή άλλου όγκου γλυκού νερού,

εξαιτίας βροχοπτώσεων ή τήξης χιονιού με αποτέλεσμα ζημιά. στη φυτική παραγωγή λόγω

διάβρωσης ή κατάκλισης των καλλιεργειών. Στην ανωτέρω έννοια της πλημμύρας δεν υπάγεται

η εισροή και παραμονή νερού σε καλλιέργειες, που οφείλεται σε αμέλεια, παραλείψεις ή άλλα

τεχνητά αίτια .

ε. Καύσωνας, θεωρείται η άνοδος της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μεγαλύτερη

των 40° C, με συνέπεια ζημιά , στη φυτική παραγωγή.

στ. Υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, θεωρείται η πτώση βροχής, η οποία λόγω ύψους, έντασης, διάρκειας ή εποχής που συμβαίνει προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή.

ζ. Χιόνι, θεωρείται η χιονόπτωση εξ αιτίας της οποίας δημιουργείται στρώμα χιονιού επί

των καλλιεργειών και των εγκαταστάσεων, το οποίο λόγω του ύψους, του βάρους ή της

διάρκειας παραμονής προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή.

η. Θάλασσα, θεωρούνται τα σταγονίδια θαλασσινού νερού τα οποία μεταφερόμενα από

τον άνεμο, προκαλούν εγκαύματα στις καλλιέργειες των παράκτιων περιοχών, με συνέπεια

ζημιά στη φυτική παραγωγή.

4. Αποζημίωση είναι το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται στους ασφαλισμένους προς

αποκατάσταση της άμεσης ζημιάς που έπαθε η φυτική τους παραγωγή από τα καλυπτόμενα

ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια .

5. Ελεγχόμενο περιβάλλον θεωρείται ο καλυμμένος χώρος, στον οποίο με ειδικές τεχνικές

ή μηχανισμούς ρυθμίζονται οι συνθήκες περιβάλλοντος (θερμοκρασία, υγρασία, διοξείδιο του

άνθρακα κλπ) και επιδιώκεται η πραγματοποίηση παραγωγής πέρα από τα συνηθισμένα

χρονικά όρια για την περιοχή.

Η απλή κάλυψη (υψηλή ή χαμηλή) των καλλιεργειών δεν θεωρείται ελεγχόμενο περιβάλλον .

6. Αγροτεμάχιο, θεωρείται το αυτοτελές τμήμα γης, το οποίο αποτελεί ενιαία ιδιοκτησία ή εκμετάλλευση και τα όρια του ορίζονται από όμορες ιδιοκτησίες ή φυσικά και τεχνητά όρια.

Στην περίπτωση των υπό κάλυψη καλλιεργειών (θερμοκήπια), ως αγροτεμάχιο θεωρείται κάθε

καλυμμένο τεμάχιο γης το οποίο λειτουργεί ως αυτοτελής μονάδα, ανεξάρτητα εάν συνορεύει με

άλλη υπό κάλυψη καλλιέργεια του αυτού παραγωγού .

Άρθρο 3

Είδος ζημιών που καλύπτονται ασφαλιστικά

1. Καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές, που αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια που προσδιορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου

που συνέβηκε το ζημιογόνο αίτιο.

2. Οι ζημιές που προκαλούνται στο φυτικό κεφάλαιο ή που επιδρούν μειωτικά στην παραγωγή των επόμενων καλλιεργητικών περιόδων, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά, εκτός της

καλλιέργειας των σπαραγγιών. (Απόφ. 245767/13.05.2002- ΦΕΚ605/Β'/16.05.2002).

3. Επίσης δεν καλύπτονται οι ζημιές που δευτερογενώς οφείλονται στα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια καθώς και οι ζημιές που προξενούνται από άλλα εκτός από τα

καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια ανεξάρτητα αν αυτά προηγούνται, ακολουθούν ή

συμβαίνουν ταυτόχρονα με τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια .

4. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των παραπάνω παραγράφων 1 και 3, καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται οι ζημιές που προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά

ζημιογόνα αίτια στην παραγωγή των υπό κάλυψη καλλιεργειών, εξ' αιτίας της μερικής ή ολικής

καταστροφής των υλικών κατασκευής των θερμοκηπίων, εφόσον η αντιμετώπιση ή ο περιορισμός τους είναι πέρα από τις δυνατότητες του ασφαλισμένου.

5. Δεν καλύπτονται ασφαλιστικά και δεν αποζημιώνονται οι ζημιές της φυτικής παραγωγής,

όταν δεν έχουν καταβληθεί από τους ασφαλισμένους οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.

(Απόφ. 245767/13.05.2002- ΦΕΚ605/Β'/16.05.2002).

Άρθρο 4

Εξαιρέσεις

Εξαιρούνται από την ασφαλιστική κάλυψη:

1. Οι καλλιέργειες ειδών και ποικιλιών φυτών που αναπτύσσονται κατά παράβαση του

Νόμου και Αποφάσεων του Υπουργείου Γεωργίας.

2. Τα είδη και ποικιλίες φυτών που καλλιεργούνται εκτός του οικολογικού τους περιβάλλοντος. Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ μπορεί να καθορίζονται για τα είδη και

ποικιλίες φυτών, ζώνες καλλιέργειας και χρονικά όρια εντός των οποίων και μόνο παρέχεται

από τον ΕΛΓΑ ασφαλιστική κάλυψη.

Στην παραπάνω εξαίρεση, δεν υπόκεινται τα είδη και οι ποικιλίες φυτών που αναπτύσσονται σε ελεγχόμενο περιβάλλον .

3. Οι ζημιές από υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις για το χρονικό διάστημα από 1ης

Δεκεμβρίου έως 15 Μαΐου, για όλες τις καλλιέργειες, εκτός από τις καλλιέργειες της κερασιάς

και της μουςμουλιάς των οποίων η ασφαλιστική κάλυψη αρχίζει από την έναρξη της ωρίμανσης

των καρπών τους .

Εξαιρούνται επίσης από την ασφαλιστική κάλυψη οι ζημιές από τις βροχοπτώσεις που

προκαλούν πλάγιασμα ή ποιοτική υποβάθμιση στα σιτηρά.

4. Οι ζημιές από πλημμύρα, για τις καλλιέργειες που καταλαμβάνουν εκτάσεις μέσα στην

περίμετρο της ανώτατης στάθμης των φυσικών ή τεχνητών ρευμάτων ή άλλου όγκου γλυκού

νερού, οι οποίες αποκαλύπτονται κατά τις διακυμάνσεις της στάθμης του νερού, καθώς και για

τις καλλιέργειες που καταλαμβάνουν εκτάσεις οι οποίες σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας χαρακτηρίζονται σαν " ζώνες έργων " .

5. Όλα γενικά τα σπορεία.

6. Όλα τα είδη δασικών δένδρων εκτός εκείνων που καλλιεργούνται σε ανθοκομικές εκμεταλλεύσεις και φυτώρια.

7. Καλλιέργειες που έχουν εγκαταλειφθεί καθώς και δένδρα ή φυτά που η καλλιέργεια

τους δεν έχει τον χαρακτήρα συστηματικής εκμετάλλευσης .

8.α. Όλες οι καλλιέργειες εκτός των δενδρωδών, θαμνοειδών και των γλαστρικών και όλες οι συγκαλλιέργειες πλην των συγκαλλιιεργειών κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών, που

κατά ανεξάρτητο αγροτεμάχιο καταλαμβάνουν κατ' είδος, έκταση μικρότερη από μισό (1/2)

στρέμμα.

β. Οι συγκαλλιέργειες κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών που το άθροισμα της έκτασης

των επιμέρους ειδών είναι μικρότερο από το μισό (1/2) στρέμμα κατά αυτοτελές αγροτεμάχιο .

Σε συγκαλλιέργειες κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών με έκταση ίση ή μικρότερη του

μισού στρέμματος, η ελάχιστη έκταση που καλύπτεται κατ' είδος, ορίζεται σε εκατό (100)

τετραγωνικά μέτρα .

γ. Κατ' εξαίρεση, προκειμένου για καλλιέργειες υπό υψηλή κάλυψη κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών, η ελάχιστη έκταση που καλύπτεται, ορίζεται σε διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα .

δ. Καλλιέργειες δένδρων ή θάμνων με αριθμό ομοειδών δένδρων μικρότερο των πέντε (5)

και προκειμένου για την ελιά και την καρυδιά των δύο (2) και το Μαστιχοφόρο Σχίνο των δέκα

(10) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο.

Σε περιπτώσεις θαμνοειδών ή δενδρωδών καλλιιεργειών που φυτεύονται κατά "φωλιές" ή

"θέσεις", για την εφαρμογή της διάταξης αυτής λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των "φωλιών" ή

των "θέσεων".

ε. Καλλιέργειες καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων που ο αριθμός των ομοειδών φυτών

είναι μικρότερος των εκατό (100) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο .

στ. Οι καλλιέργειες γλαστρικών φυτών, που ο αριθμός των ομοειδών φυτών είναι μικρότερος από πεντακόσια (500) ανά παραγωγική μονάδα.

ζ. Καλλιέργειες φυτωρίων, που ο αριθμός των ομοειδών φυτών είναι μικρότερος από πεντακόσια (500) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο .

9. Τα εισαγόμενα προς εμπορία ανθοκομικά φυτά, καλλωπιστικά δένδρα και θάμνοι .

Άρθρο 5

Περιορισμοί και όροι της ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών

A. Ειδικοί περιορισμοί

Δεν καλύπτονται ασφαλιστικά :

1. Οι ζημιές στις καλλιέργειες που η σπορά ή η φύτευση έγινε εκτός εποχής, προϋμότερα ή

οψιμότερα του συνηθισμένου χρόνου, για το χρονικό διάστημα που είναι έξω από τα συνηθισμένα χρονικά όρια μέσα στα οποία ασκείται ευδόκιμα όμοια καλλιέργεια στο ύπαιθρο ή

υπό απλή κάλυψη.

Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ, οι οποίες θα εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο

θα ισχύουν για το επόμενο ή και τα επόμενα χρόνια, μπορούν να καθορίζονται, κατά είδος

καλλιιεργειών ή ποικιλιών και κατά τοπικές περιοχές, συγκεκριμένες κάθε φορά χρονολογίες,

πριν ή μετά από τις οποίες η σπορά ή η φύτευση αποτελεί λόγο αποκλεισμού από την ασφαλιστική κάλυψη, όπως και κάθε θέμα που αφορά την εφαρμογή των διατάξεων της

παραγράφου αυτής.

2. Οι ζημιές σε καλλιέργειες που αναπτύσσονται σε ελεγχόμενο περιβάλλον όταν δεν πληρούνται οι προδιαγραφές κατασκευής ή όταν δεν τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις

λειτουργίας.

3. Οι ζημιές, εφόσον το ζημιογόνο αίτιο συνέβηκε πριν από την εμφάνιση των φυτών, για

δε τα φυτά που μεταφυτεύονται πριν από την επιτυχημένη εγκατάσταση τους μετά τη μεταφύτευση.

Κατ' εξαίρεση, για ζημιές από πλημμύρες και εφόσον εξ αιτίας της πλημμύρας δεν είναι

δυνατόν να διαπιστωθεί αν η ζημιά έγινε πριν από την εμφάνιση των φυτών ή πριν από την

επιτυχημένη εγκατάσταση των φυτών που μεταφυτεύονται, η ασφαλιστική κάλυψη αρχίζει από

της σποράς ή της μεταφύτευσης των φυτών.

4. Οι ζημιές που προξενούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια εκτός

του παγετού, στα καρποφόρα δένδρα πριν από το δέσιμο των καρπών .

5. Οι ζημιές που προξενούνται από παγετό :

α . στα φυλλοβόλα καρποφόρα δένδρα πριν από την 1η Μαρτίου εκάστου έτους.(Αποφ.

284169/25.02.2004-ΦΕΚ 446/Β/5-3-2004)

β. στα αειθαλή καρποφόρα δένδρα, πριν από το στάδιο της έναρξης της άνθησης (άνοιγμα πετάλων)

6. Οι ζημιές σε αμπελοειδή και ακτινίδια πριν από την έναρξη έκπτυξης των οφθαλμών

(φούσκωμα).

7. Οι ζημιές που προξενούνται :

α. Μετά τον αποχωρισμό της παραγωγής από τα φυτά .

β. Μετά την αποκοπή ή απόσπαση των φυτών από το έδαφος.

Από τις παραπάνω περιπτώσεις (α,β) εξαιρούνται οι καλλιέργειες εκείνες για τις οποίες η

καλλιεργητική τεχνική ή ο τρόπος συγκομιδής επιβάλλει την παραμονή της παραγωγής ή των

φυτών στο έδαφος για ορισμένο χρονικό διάστημα (αρωματικά φυτά, μηδική, κλπ σανοδετικά

φυτά, όσπρια, σύκα, μαστίχα, ξηρά κρεμμύδια και σκόρδα).

Εννοείται ότι για τις καλλιέργειες αυτές η ασφαλιστική κάλυψη λήγει με το πέρας της συλλογής από το έδαφος ή της δεματοποίησης .

Διευκρινίζεται ότι οι ζημιές που συμβαίνουν στα πάσης φύσεως ξηραντήρια δεν καλύπτονται ασφαλιστικά.

γ. Μετά την ωρίμαση της παραγωγής, που αφέθηκε ασυγκόμιστη πέρα από τη συνηθισμένη εποχή συγκομιδής κατά περιοχή, για οποιαδήποτε αιτία .

Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. είναι δυνατόν να καθορίζονται, για ορισμένα

είδη καλλιεργειών ή ποικιλίες αυτών, συγκεκριμένες κάθε φορά χρονολογίες, κατά τοπικές

περιοχές, μετά την πάροδο των οποίων η μη συγκομιδή της παραγωγής αποτελεί λόγο αποκλεισμού από την ασφαλιστική κάλυψη σύμφωνα με τη διάταξη αυτή.

8. Οι ζημιές κατά το ποσοστό που προέκυψαν, διευρύνθηκαν ή επεκτάθηκαν, επειδή οι

ασφαλισμένοι δεν έλαβαν έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα και δεν εφάρμοσαν τις κατάλληλες

καλλιεργητικές φροντίδες για τον περιορισμό ή την αποκατάσταση των ζημιών αυτών.

9. Οι ζημιές στη φυτική παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, σε

καλλιέργειες που αναπτύσσονται στους χώρους που προστατεύονται από μέσα ενεργητικής

προστασίας, τα οποία έχουν επιχορηγηθεί ή επιχορηγούνται από τον ΕΛ.Γ.Α. εφόσον το

ζημιογόνο γεγονός, εμπίπτει στις δυνατότητες προστασίας των μέσων αυτών.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης ως προς τις δυνατότητες προστασίας των μέσων αυτών,

αποφαίνεται τριμελής επιτροπή, που ορίζεται με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. και αποτελείται από έναν υπάλληλο του ΕΛ.Γ.Α., έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Γεωργίας και έναν εκπρόσωπο της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η αποζημίωση των μελών της επιτροπής.

Όλα τα πρόσωπα, η γεωργική εκμετάλλευση των οποίων προστατεύεται από μέσα ενεργητικής προστασίας που εγκαθίστανται από τους φορείς της παρ. 2 του άρθρου 1 του Νόμου 2342/95 (ΦΕΚ 208 / Α / 6.10.95), υποχρεούνται να συμμετέχουν στις δαπάνες για την απόκτηση, τη λειτουργία, τη συντήρηση, τη φύλαξη και την ασφάλιση των μέσων αυτών.

Το ύψος της συμμετοχής των προσώπων αυτών στις πιο πάνω δαπάνες, καθώς και ο τρόπος της είσπραξής τους καθορίζεται κάθε έτος με απόφαση του αρμόδιου να τις εκπροσωπεί οργάνου του φορέα.

Εάν τα πρόσωπα αυτά δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή, στερούνται όλων των ασφαλιστικών δικαιωμάτων που προβλέπονται από τη νομοθεσία του ΕΛΓΑ

10. Οι ζημιές σε καλλιέργειες μπανάνας πλην των υπό κάλυψη καλλιεργειών της νήσου

Κρήτης όπου ευδόκιμα ασκείται η καλλιέργειά της.

Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ, που θα εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο και

θα ισχύουν για τα επόμενα χρόνια, είναι δυνατή η επέκταση της ασφαλιστικής κάλυψης, της υπό κάλυψη καλλιέργειας μπανάνας και σε άλλες περιοχές πέραν της Κρήτης, εφόσον ασκείται

ευδόκιμα η πιο πάνω καλλιέργεια .

Β. Χρονικοί περιορισμοί

Με τις προϋποθέσεις των ειδικών περιορισμών ως προς την κάλυψη των ζημιών στους

οποίους αναφέρονται οι προηγούμενες διατάξεις, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά οι ζημιές, που

προξενούνται πριν ή μετά τις ημερομηνίες που καθορίζονται για καθένα είδος και ποικιλία

καλλιέργειας στον παρακάτω πίνακα:

Είδος Έναρξη Λήξη Παρατηρήσεις

καλλιέργειας κάλυψης κάλυψης

1. Βρώσιμα Δημητριακά

Όρυζα 1 Μαΐου - 31 Οκτωβρίου

2. Κτηνοτροφικά φυτά (*)

α. Αραβόσιτος

β. Σόργο - Νταρί

γ. Μηδική 15 Απριλίου - 15 Νοεμβρίου

δ. Μελίλωτος

ε. Τριφύλλια πολυετή

στ. Τεχνητοί Λειμώνες

ζ. Τεύτλα Κτηνοτροφικά 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

η. Σόγια

(*) Για τα πολυετή κτηνοτροφικά φυτά (μηδική, πολυετή τριφύλλια κλπ) κατά το χρόνο

εγκατάστασής τους (1ο έτος) δεν ισχύει ο περιορισμός της ημερομηνίας έναρξης της ασφαλιστικής κάλυψης

3. Βρώσιμα όσπρια

Φασόλια ξηρά 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

4. Βιομηχανικά φυτά

α.. Αραχίς (αράπικο φιστίκι) 15 Απριλίου - 15 Οκτωβρίου

β. Βαμβάκι 10 Απριλίου - 20 Νοεμβρίου (* *)

(**) Με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α., που θα εκδίδεται μέχρι το μήνα Μάρτιο και

θα ισχύει για το επόμενο ή τα επόμενα χρόνια, μπορεί να καθορίζεται για την καλλιέργεια του

βαμβακιού, κατά τοπικές περιοχές, συγκεκριμένη κάθε φορά ημερομηνία λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης .

γ. Ηλιάνθος 15 Απριλίου - 30 Σεπτεμβρίου

δ. Καπνός

ι. Καπνός τύπου

VIRGINIA 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

ιι. Όλες οι λοιπές

ποικιλίες 15 Απριλίου - 30 Σεπτεμβρίου

ε. Σακχαρότευτλα 1 Μαρτίου - 15 Δεκεμβρίου

στ. Σήσαμος 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

ζ. Σόργο (σκούπα) 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

5. Αρωματικά φυτά 15 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου (***)

(***) Για τα πολυετή αρωματικά φυτά κατά το χρόνο της εγκατάστασής τους (1 έτος)

δεν ισχύει ο περιορισμός της ημερομηνίας έναρξης της ασφαλιστικής κάλυψης.

6. Γεώμηλα φθινοπωρινά - 31 Δεκεμβρίου

7. Πεπονοειδή

Υπαίθριες ή υπό

κάλυψη καλλιέργειες 1 Απριλίου - 10 Οκτωβρίου (****)

(****) Εξαιρούνται οι υπό κάλυψη καλλιέργειες πεπονοειδών των περιοχών της Κρήτης ,

Δωδεκανήσου, Κυκλάδων και των παραλίων της Νοτίου Πελοποννήσου όπου ευδόκιμα

ασκείται η καλλιέργεια των ειδών αυτών και για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια ασφαλιστικής κάλυψης .

Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ που θα εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο και θα

ισχύουν για το επόμενο ή επόμενα χρόνια μπορεί να καθορίζονται οι τοπικές περιοχές όπου

ασκείται ευδόκιμα η καλλιέργεια πεπονοειδών στις παραπάνω περιοχές.

8. Φράουλες

α. υπαίθριες 1 Απριλίου - 30 Ιουνίου

β. υπό κάλυψη 15 Μαρτίου - 30 Ιουνίου (*****)

(*****) Εξαιρούνται οι περιοχές Κρήτης, Δωδεκανήσου και Κυκλάδων για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια κάλυψης .

9. Κηπευτικά

Για τα παρακάτω είδη κηπευτικών διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις χρόνου έναρξης και

λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης

α. Αγγούρια

β. Κολοκύθια (γενικώς)

γ. Μελιτζάνες

δ. Μπάμιες

ε. Πιπεριές

στ. Τομάτες

ζ. Φασολάκια

I. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Υπαίθρια κηπευτικά όλων των περιοχών της Χώρας εκτός των αναφερομένων στις περιπτώσεις III και IV. 1 Απριλίου - 31 Οκτωβρίου

II. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Υπό κάλυψη κηπευτικά όλων των περιοχών της Χώρας εκτός των αναφερομένων στις

περιπτώσεις III και IV. 15 Μαρτίου - 30 Νοεμβρίου (*****)

(*****) Διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται οι καλλιέργειες των ανωτέρω κηπευτικών όψιμης φύτευσης για τη συγκομιδή πρώιμης παραγωγής .

III. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Υπαίθρια και υπό κάλυψη των περιοχών των Νομών Ηλείας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Χίου,

Σάμου, των επαρχιών Ερμιονίδας (Ν. Αργολίδας), Τροιζηνίας (Ν. Αττικής), Κυνουρίας (Ν.

Αρκαδίας), και των παραλίων και Νήσων Ιονίου όπου ασκείται ευδόκιμα όψιμη καλλιέργεια

των ανωτέρω κηπευτικών. 15 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου (*****)

IV. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Υπαίθρια και υπό κάλυψη κηπευτικά των περιοχών της Νήσου Κρήτης, των Νομών Δωδεκανήσου και Κυκλάδων της επαρχίας Κυθήρων (Ν. Αττικής) και των παραλίων της

Νοτίου Πελοποννήσου όπου ασκείται ευδόκιμα πρώιμη και όψιμη καλλιέργεια των ανωτέρω

κηπευτικών. Όλη τη διάρκεια του χρόνου (*****)

(*****) Για τις περιπτώσεις III και IV, με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ που θα

εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο και θα ισχύουν για το επόμενο ή επόμενα χρόνια, μπορεί να

καθορίζονται οι τοπικές περιοχές όπου ασκείται ευδόκιμα πρώιμη ή όψιμη καλλιέργεια των

παραπάνω κηπευτικών.

10. Αμπέλια . - 10 Νοεμβρίου

11. Ελιές (ελαιοποιήσιμες και επιτραπέζιες) - - 10 Φεβρουαρίου

12. Εσπεριδοειδή:

α. Πορτοκάλια

- ι. Ομφαλοφόρες ποικιλίες οι οποίες προστατεύονται από αντιπαγετικούς ανεμιστήρες - Τέλος Φεβρουαρίου
- ιι. Ομφαλοφόρες ποικιλίες στη Νήσο Κρήτη - Τέλος Φεβρουαρίου
- ιιι. Ομφαλοφόρες ποικιλίες όλων των περιοχών της Χώρας, εκτός των προαναφερομένων περιπτώσεων ι. και ιι. -15 Φεβρουαρίου
- ιιιι. Λοιπές ποικιλίες - Τέλος Φεβρουαρίου (*****)
- β. Μανταρίνια
- ι. Σατσούμα και πρώιμοι κλώνοι της Κλημεντίνης -15 Ιανουαρίου (*****)
- ιι. κοινά και όλες οι άλλες ποικιλίες - 31 Ιανουαρίου
- γ. Γρέιπ φρούτ - Τέλος Φεβρουαρίου
- δ. Κούμ - κουάτ -.30 Απριλίου
- ε. Περγαμότα - 30 Απριλίου
- στ. Νεράντζια - Τέλος Φεβρουαρίου
- ζ. Φράπες - Τέλος Φεβρουαρίου
(*****) Εξαιρούνται οι ποικιλίες Βαλέντσια, Οβάλ Καλαβρίας, NAVEL LATE, LANE LATE, κλπ όψιμες ποικιλίες για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών
(*****) Εξαιρούνται οι ποικιλίες Ενκόρ, Ορτανίκ , κλπ όψιμες ποικιλίες για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών
13. Μηλοειδή
- α. Αχλάδια - 31 Οκτωβρίου
- β. Κυδόνια - 31 Οκτωβρίου
- γ. Μήλα
- ι. Γκράννυ Σμιθ - 30 Νοεμβρίου
- ιι. Όλες οι λοιπές ποικιλίες - 31 Οκτωβρίου
14. Αμύγδαλα 1 Μαρτίου -
15. Μαστιχοφόρος Σχίνος (Μαστίχα) 1 Ιουλίου - - 30 Σεπτεμβρίου
16. Σύκα - 30 Σεπτεμβρίου
17. Ακτινίδια - 20 Νοεμβρίου
- Γ. Ειδικοί όροι
1. Οι ζημιές που προκαλούνται από παγετό στα καρποφόρα δένδρα και μόνο κατά τη διάρκεια των παρακάτω αναλυτικά αναφερόμενων περιόδων, καλύπτονται ασφαλιστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Κανονισμού αυτού και εφόσον οι ζημιές αυτές υπερβαίνουν σε ποσοστό το 30% της παραγωγής που αναμένεται να συγκομισθεί κατ' αγροτεμάχιο :
- α. στα φυλλοβόλα καρποφόρα δένδρα από την 1η Μαρτίου εκάστου έτους μέχρι και την ωρίμαση των καρπών.(Αποφ.284169/25.02.2004-ΦΕΚ446/Β/5.03.2004)
- β. στα αειθαλή καρποφόρα δένδρα από το στάδιο της έναρξης της άνθησης (άνοιγμα πετάλων) μέχρι και το δέσιμο των καρπών.
- Για τον υπολογισμό του ύψους της παραγωγής που αναμένεται να συγκομιστεί κατ' αγροτεμάχιο και για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, είναι δυνατόν, κατά την κρίση του

ΕΛΓΑ, να λαμβάνεται υπόψη και ο μέσος όρος της παραγωγής που πραγματοποιήθηκε κατά την τελευταία τετραετία, όπως εμφανίζεται από στοιχεία που τηρούνται στο Δήμο ή στην Κοινότητα, από τα αντίγραφα τιμολογίων πώλησης των προϊόντων που έχουν κατατεθεί εκεί, ή από έγγραφα στοιχεία άλλων Αρχών ή Συνεταιριστικών κλπ. Οργανώσεων για την παραγωγή που πουλήθηκε στις ίδιες ή διακινήθηκε μέσω αυτών.

Η διαπίστωση και η εκτίμηση των παραπάνω ζημιών, ο καθορισμός καθώς και η καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων, οι οποίες έχουν την έννοια έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης των ζημιωθέντων, είναι δυνατό να διενεργούνται και κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 του Κανονισμού αυτού.

2. Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται για ζημιές στη φυτική παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια σε καλλιέργειες οι οποίες χαρακτηρίζονται από το Υπουργείο Γεωργίας ως μη προωθούμενες ή αποθαρρυνόμενες, μπορεί σταδιακά να απομειώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του β. εδαφίου του άρθρου 7 του Κανονισμού αυτού .

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας μετά από σχετική εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α., η οποία θα εκδίδεται τον μήνα Σεπτέμβριο και θα ισχύει από το επόμενο έτος, θα καθορίζονται τα είδη και οι ποικιλίες οι οποίες θα υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου αυτής .

Δ. Τροποποιήσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΛ.Γ.Α δύναται με Αποφάσεις του που εγκρίνονται από το

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να τροποποιεί κατ' εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 3,4 και 5 του Κανονισμού αυτού.(Αποφ.270434/15.09.2004-ΦΕΚ1463/Β/22.09.2004)

Άρθρο 6

Ποσοστό ζημιάς που δεν καλύπτεται ασφαλιστικά

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9 του Κανονισμού αυτού, σε περίπτωση που

γίνονται ζημιές στη φυτική παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια του

άρθρου 1 του Κανονισμού αυτού σε ποσοστό μέχρι και του είκοσι στα εκατό (20%) της

συνολικής παραγωγής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, κατ' είδος και ποικιλία καλλιέργειας,

δεν καλύπτεται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνεται).

Αν η ζημιά είναι μεγαλύτερη από 20%, καταβάλλεται αποζημίωση η οποία υπολογίζεται

με βάση το στρογγυλοποιημένο σε ακέραιες μονάδες ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής

παραγωγής, σύμφωνα με τα επόμενα άρθρα 7, 8 και 10. Τα δεκαδικά ψηφία του αριθμού ο οποίος προσδιορίζει το ποσοστό ζημιάς της συνολικής παραγωγής, στρογγυλοποιούνται στην αμέσως ανώτερη ακέραια μονάδα, όταν είναι από 0,50 και πάνω, παραλείπονται δε όταν είναι κάτω από 0,50.

Άρθρο 7

Ποσοστό κάλυψης ζημιών

Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 9 και 11 του Κανονισμού αυτού, σε περίπτωση που γίνονται ζημιές από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στην φυτική

παραγωγή σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20%, ο ΕΛΓΑ καταβάλλει αποζημίωση ίση προς το

ποσοστό 88 %, του πάνω από το 15 % ποσοστού ζημιάς .

Κατ' εξαίρεση για τις ζημιές από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στη φυτική παραγωγή μη προωθούμενων ή αποθαρρυνόμενων καλλιεργειών το ποσοστό 88 %

μειώνεται σταδιακά και ισόποσα εντός μίας πενταετίας από 88 % σε 48 % .

Άρθρο 8

Κάλυψη ζημιών που γίνονται στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου

Σε περίπτωση ζημιών από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια που γίνονται στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου, η παρεχόμενη ασφαλιστική κάλυψη αφορά τα έξοδα

επανασποράς ή επαναφύτευσης, όπως λεπτομερέστερα ορίζονται στις διατάξεις της παραγράφου

3 του άρθρου 23 του Κανονισμού αυτού.

Άρθρο 9

Ειδική κάλυψη ζημιών από παγετό στα καρποφόρα δένδρα

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, στις περιπτώσεις ζημιών από παγετό

στα καρποφόρα δένδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση 1 της παραγράφου Γ του

άρθρου 5 του Κανονισμού αυτού, ο ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλει αποζημίωση ίση προς ποσοστό 88 %

του πάνω του 30 % συνολικού ποσοστού ζημιάς.

Άρθρο 10

Ποσοστά κάλυψης αλλεπάλληλων ζημιών

Σε περίπτωση αλλεπάλληλων ζημιών στην ίδια καλλιέργεια και την ίδια καλλιεργητική

περίοδο από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, τα ποσοστά κάλυψης υπολογίζονται

ως εξής :

α. Αν το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης που τελικά διαμορφώθηκε εκφράζει ενιαία τη

συνολική ζημιά (πόρισμα "ενιαίο αθροιστικό"), όπως ορίζεται στην παράγραφο 1α του άρθρου 20 του Κανονισμού αυτού, ο ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλει αποζημίωση σύμφωνα με τα ποσοστά κάλυψης του άρθρου 7 του Κανονισμού αυτού .

β. Αν το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης χαρακτηρίζεται σαν πόρισμα " νεότερης ζημιάς ", όπως ορίζεται στην παράγραφο 1β του άρθρου 20 του Κανονισμού αυτού, ο

ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλει αποζημίωση, ίση προς ποσοστό 88% του ποσοστού ζημιάς, ανεξάρτητα αν το ποσοστό αυτής είναι μεγαλύτερο ή όχι του 20 % .

Άρθρο 11

Ειδικές διατάξεις ασφαλιστικής κάλυψης

Σε περίπτωση εξαιρετικά μεγάλων ζημιών, από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα

αίτια, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν με τα ποσά που έχουν προϋπολογιστεί ή όταν

συντρέχουν άλλοι ειδικοί λόγοι "ιδία" τεχνικές δυσχέρειες διενέργειας ατομικών εκτιμήσεων,

απλούστευση και συντόμευση των διαδικασιών, εξυγίανση και απαλλαγή των αγορών από

ποιοτικά υποβαθμισμένα προϊόντα εξαιτίας των ζημιών από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά

ζημιογόνα αίτια, διατήρηση των τιμών του παραγωγού σε ικανοποιητικά επίπεδα, προστασία

καταναλωτών, μπορεί κατά παρέκκλιση της τυπικής διαδικασίας που ορίζεται με τις διατάξεις

του Κανονισμού, ν' αποφασίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΛ.Γ.Α. ή

1. σύμμετρη μείωση των ποσοστών αποζημίωσης που προβλέπονται από τα άρθρα 7,8,9

και 10 ή

2. διενέργεια συνολικής εκτίμησης της ζημιάς κατ' είδος καλλιέργειας και γεωγραφική

ζώνη που πλήγηκε, από Επιτροπή η οποία αποτελείται από τρεις (3) τουλάχιστον εκτιμητές που

θα ορίζονται από τον ΕΛΓΑ.

Η συνολική αυτή εκτίμηση αφορά όλα τα αγροτεμάχια της γεωγραφικής ζώνης που πλήγηκε κατά είδος καλλιέργειας εκτός εκείνων που ρητά αναφέρονται και εξαιρούνται στο

πρακτικό πραγματογνωμοσύνης .

Το πόρισμα της Επιτροπής αυτής δεσμεύει τόσο τον ΕΛ.Γ.Α. όσο και τους ασφαλισμένους

και είναι οριστικό και τελεσίδικο.

Με βάση το πόρισμα της κατά τα παραπάνω συνολικής αυτής εκτίμησης, το Δ.Σ. του ΕΛ.Γ.Α. ορίζει το χρηματικό ποσό της αποζημίωσης και τον τρόπο διανομής του στους

δικαιούχους ή

3. συγκέντρωση του προϊόντος που ζημιώθηκε και με οποιονδήποτε τρόπο διάθεση ή καταστροφή αυτού, ο τρόπος καθώς και ο προσδιορισμός της αποζημίωσης και κάθε σχετική

αναγκαία λεπτομέρεια. Υποβολή αίτησης επανεκτίμησης δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 12

Αποζημίωση σε περίπτωση αντασφάλισης

Σε περιπτώσεις όπου με σύμβαση αντασφάλισης προβλέπονται ποσοστά κάλυψης των

ζημιών περισσότερο ευνοϊκά απ' αυτά του Κανονισμού, καταβάλλεται η αυξημένη αποζημίωση

που προβλέπεται από τη σύμβαση αντασφάλισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Όργανα και διαδικασίες Ασφάλισης

Άρθρο 13

Ανταποκριτές του ΕΛΓΑ

Αρμόδιοι σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα για τη διεξαγωγή όλης της Υπηρεσίας που αφορά

την ασφάλιση της φυτικής παραγωγής εκτός από αυτή που έχει ανατεθεί σ' άλλα Όργανα είναι

οι Ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α. που ορίζονται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. Οι Ανταποκριτές

ασκούν τα καθήκοντα τους σύμφωνα με όσα καθορίζονται από τον Κανονισμό αυτό και τις

σχετικές οδηγίες και εντολές της Διοίκησης του ΕΛ.Γ.Α.

Άρθρο 14

Δήλωση Καλλιέργειας

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α., μπορεί να επιβάλλεται στους ασφαλισμένους υποχρέωση υποβολής στον ΕΛ.Γ.Α. "δήλωση καλλιέργειας", σε χρόνο που

καθορίζεται με την ίδια απόφαση για όλα ή για ορισμένα είδη καλλιεργειών. Η δήλωση

καλλιέργειας συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, ο τύπος και οι ενδείξεις του οποίου εγκρίνονται από

τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α.

Για επίσπορες ή όνιμες καλλιέργειες μπορεί να προβλέπεται η υποβολή συμπληρωματικής

δήλωσης καλλιέργειας.

Η δήλωση καλλιέργειας υποβάλλεται στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. του Δήμου ή της

Κοινότητας στην αγροτική περιοχή της οποίας βρίσκονται οι καλλιέργειες .

Οι Ανταποκριτές, αφού παραλάβουν τη δήλωση καλλιέργειας, την καταχωρίζουν την ίδια

ημέρα σε ειδικό πρωτόκολλο του ΕΛΓΑ και δίνουν στον ασφαλισμένο απόδειξη, στην οποία

αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου και η ημερομηνία κατάθεσης .

Οι δηλώσεις καλλιέργειας μετά τη συγκέντρωσή τους ή υποβάλλονται στον ΕΛ.Γ.Α.

(Κεντρική ή Περιφερειακή Υπηρεσία) ή φυλάσσονται από τους Ανταποκριτές σε χωριστό

φάκελο, ανάλογα με τις διαταγές που εκδίδονται από τον ΕΛΓΑ και είναι στην διάθεση των

αρμοδίων Περιφερειακών και Κεντρικών Οργάνων .

Η μη υποβολή δήλωσης καλλιέργειας ή υποβολή δήλωσης με ανακρίβειες εκτός από τις

συνέπειες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, μπορεί να έχει και τις παρακάτω συνέπειες:

1. Τη στέρηση του δικαιώματος αποζημίωσης ή τη μείωση του ποσού της αποζημίωσης

εάν δεν υποβληθεί δήλωση καλλιέργειας ή υποβληθεί με ανακρίβειες σχετικά με το χρόνο

σποράς, φύτευσης και μεταφύτευσης.

2. Τη μείωση μέχρι 50% της αποζημίωσης που δικαιούται ο ασφαλισμένος αν η έκταση

του καλλιεργούμενου αγροτεμαχίου ή ο αριθμός των καρποφόρων δέντρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών είναι κατά τη δήλωση μεγαλύτερος του πραγματικού. Η σύμφωνα με τα παραπάνω στέρηση ή μείωση του ποσού της αποζημίωσης αποφασίζονται από το Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή από άλλο Όργανο που έχει εξουσιοδοτηθεί από αυτόν, κατά την ελεύθερη και αδέσμευτη κρίση του.

Άρθρο 15

Αναγγελία ζημιάς

1. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α. μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες από τότε που έγινε η ζημιά στις καλλιέργειες από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο, είναι υποχρεωμένος να αναγγείλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΛΓΑ που έχει ορισθεί, τη χρονολογία, την ώρα, το είδος και τις εκτάσεις που ζημιώθηκαν κατά τοποθεσίες και καλλιέργειες.

2. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α., για να υποβάλλει σύμφωνα με τα παραπάνω την αναγγελία, συγκεντρώνει πληροφορίες από αρμόδιες Υπηρεσίες ή αρμόδια γι' αυτό πρόσωπα, όπως π.χ. μετεωρολογικούς σταθμούς, γεωπονικές υπηρεσίες, Δημάρχους, Προέδρους Κοινοτήτων, Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, αγροτικούς συλλόγους, όργανα αγροφυλακής κ.λ.π .

Άρθρο 16

Δήλωση ζημιάς

1. Ο ασφαλισμένος που οι καλλιέργειες του ζημιώθηκαν από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20 % της συνολικής παραγωγής που περίμενε να συγκομίσει από κάθε αγροτεμάχιο κατ' είδος καλλιέργειας και ποικιλία που ζημιώθηκε, έχει υποχρέωση μέσα σε 12 ημέρες από την επομένη της ημερομηνίας που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο, να υποβάλλει ο ίδιος ή με τρίτο πρόσωπο δήλωση της ζημιάς που προξενήθηκε στον

Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. του Δήμου ή της Κοινότητας στην αγροτική περιοχή όπου βρίσκονται τα αγροτεμάχια που έπαθαν τη ζημιά από το καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο .

Αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας των 12 ημερών είναι Κυριακή ή άλλη εξαιρεσιμη

ημέρα, τότε η προθεσμία λήγει την επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Η δήλωση ζημιάς που υποβάλλεται μετά την περίοδο της προθεσμίας των 12 ημερών, δε

λαμβάνεται υπόψη.

Μετά από κάθε καινούργια ζημιά που γίνεται από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο

αίτιο, ο ασφαλισμένος έχει υποχρέωση να υποβάλει νέα δήλωση ανεξάρτητα από το ύψος της

νέας ζημιάς, εφόσον πριν από το νέο ζημιογόνο γεγονός είχε γίνει η εκτίμηση της προηγούμενης

ζημιάς. Στην περίπτωση που δεν έχει γίνει η εκτίμηση της προηγούμενης ζημιάς, ο ασφαλισμένος δεν έχει υποχρέωση να υποβάλει νέα δήλωση, αλλά οφείλει να ενημερώσει

σχετικά τον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. προκειμένου να γίνει αναγγελία της ζημιάς για το νέο

ζημιογόνο αίτιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 .

Κατ' εξαίρεση σε περίπτωση υποβολής δήλωσης ζημιάς μετά την περίοδο της προθεσμίας

των 12 ημερών και η οποία υποβάλλεται το αργότερο εντός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας

υποβολής των δηλώσεων ζημιάς, μπορεί να γίνει δεκτή, μόνο εφόσον για την καθυστέρηση

υποβολής της συνέτρεξαν λόγοι ανωτέρας βίας, οι οποίοι αποδεικνύονται με επίσημα στοιχεία .

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που διαπιστώνονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α.

ζημιές, οι οποίες προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια και δεν

έγιναν αντικειμενικά έγκαιρα αντιληπτές, είναι δυνατό να υποβληθούν δηλώσεις ζημιάς και μετά

την περίοδο της προθεσμίας των 12 ημερών, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ασφάλισης

Φυτικού Τομέα και σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛΓΑ, το οποίο

καθορίζει και όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες για την υποβολή των δηλώσεων αυτών.

Δήλωση ζημιάς που υποβάλλεται στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. Δήμου ή Κοινότητας για

αγροτεμάχιο που βρίσκεται σε αγροτική περιοχή άλλου Δήμου ή Κοινότητας δε δημιουργεί

υποχρέωση στον Οργανισμό για διενέργεια εκτίμησης της ζημιάς, ούτε θεμελιώνει δικαίωμα

αποζημίωσης για τον ασφαλισμένο που το δήλωσε .

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για αγροτεμάχιο που βρίσκεται στα όρια της αγροτικής

περιοχής όμορου Δήμου ή Κοινότητας, μπορεί να γίνεται παραδεκτή και να ερευνάται στην

ουσία δήλωση ζημιάς εφόσον αντικειμενικά κρίνεται ότι υπάρχει για την περιοχή αυτή

αμφισβήτηση ή άγνοια στα όρια των όμορων Δήμων ή Κοινοτήτων .

Στην περίπτωση αυτή ο ασφαλισμένος καλείται από τον εκτιμητή με ανακοίνωση, να υποβάλει στον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ το αργότερο εντός δύο (2) ημερών, υπεύθυνη δήλωση

του Νόμου 1599/86 στην οποία να δηλώνεται ότι δεν έχει υποβληθεί δήλωση ζημιάς από τον

ίδιο ή τρίτο πρόσωπο για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο σε άλλο όμορο Δήμο ή Κοινότητα και

ότι από την επόμενη καλλιεργητική περίοδο θα υποβάλει δήλωση ζημιάς στο Δήμο ή Κοινότητα

που ανήκει το αγροτεμάχιο . Εφόσον ο ασφαλισμένος , αν και έχει κληθεί δεν προσήλθε να

υποβάλει την υπεύθυνη δήλωση που αναφέρεται παραπάνω, συντάσσεται σχετικό πρακτικό που

υπογράφεται από τον εκτιμητή και τον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ και ο ασφαλισμένος αποκλείεται από το δικαίωμα αποζημίωσης για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο .

2. Η δήλωση ζημιάς συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, ο τύπος και οι ενδείξεις του οποίου

εγκρίνονται από τον Διοικητή του ΕΛ.ΓΑ. και στην οποία οπωσδήποτε πρέπει ν' αναγράφεται

το ονοματεπώνυμο του καλλιεργητή, οι αριθμοί του δελτίου ταυτότητας, του φορολογικού

μητρώου (ΑΦΜ) και του Μητρώου Αγροτών, η διεύθυνση κατοικίας, η τοποθεσία του

αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, το είδος και η ποικιλία της καλλιέργειας, ο αριθμός των

στρεμμάτων ή ο αριθμός των δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, η παραγωγή που

αναμενόταν κατά στρέμμα ή δένδρο κλπ, η παραγωγή που είχε συγκομισθεί πριν από τη ζημιά

και κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται αναγκαίο από την Υπηρεσία.

3. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α., αφού παραλάβει τη δήλωση ζημιάς, την καταχωρίζει στο

ειδικό πρωτόκολλο του ΕΛΓΑ και παραδίδει στον ασφαλισμένο αντίγραφο, στο οποίο

αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου, τα τέλη εκτίμησης που καταβλήθηκαν και η χρονολογία

παραλαβής της δήλωσης .

4. Ο Ανταποκριτής συσχετίζει τις δηλώσεις ζημιάς με τη δήλωση καλλιέργειας του άρθρου

14, εφόσον προβλέπεται η υποβολή τέτοιας δήλωσης και συντάσσει και υποβάλλει στον

ΕΛ.ΓΑ. συνοπτικό σημείωμα των δηλώσεων που έχουν υποβληθεί σε ειδικό έντυπο, του οποίου

ο τύπος και οι ενδείξεις εγκρίνονται από το Διοικητή του ΕΛ.ΓΑ., μαζί με το αποδεικτικό

αποστολής των τελών που εισπράχθηκαν, για λογαριασμό του ΕΛ.ΓΑ.

Τα πρωτότυπα των δηλώσεων ζημιάς που υποβλήθηκαν μαζί με τα απαραίτητα αντίγραφα

τους ο Ανταποκριτής θέτει στη διάθεση του οργάνου που έχει οριστεί από τον ΕΛ.ΓΑ. για τη

διενέργεια των εκτιμήσεων.

5. Η δήλωση ζημιάς δεν υποχρεώνει τον Οργανισμό στη διενέργεια εκτίμησης αν ο ασφαλισμένος δεν καταβάλλει και εμπρόθεσμα μέσα σε 12 ημέρες, όπως αναφέρεται παραπάνω,

στον Ανταποκριτή το αντίστοιχο τέλος εκτίμησης .

Με απόφαση του Δ.Σ . του ΕΛ.Γ.Α., που εκδίδεται μέχρι το μήνα Οκτώβριο, καθορίζεται

το ύψος των τελών εκτίμησης που θα ισχύουν για το επόμενο ή τα επόμενα χρόνια.
Στην περίπτωση που προξενηθεί νέα ζημιά από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά
ζημιογόνα

αίτια στην ίδια καλλιέργεια κατά τη διάρκεια της ίδιας καλλιεργητικής περιόδου, δεν
καταβάλλεται νέο τέλος εκτίμησης αν μέχρι τη νέα ζημιά δεν έχει διενεργηθεί
εκτίμηση της

προγενέστερης ζημιάς, ενώ αντίθετα καταβάλλεται νέο τέλος αν έχει διενεργηθεί η
εκτίμηση

της προγενέστερης ζημιάς.

Τα τέλη εκτίμησης, όπως και τα συναφή τέλη στα οποία αναφέρεται η παράγραφος 2
του

άρθρου 19 του Κανονισμού αυτού εισάγονται στον προϋπολογισμό του ΕΛ.Γ.Α σε
ειδικό

κεφάλαιο και άρθρο και διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών
πραγματογνωμοσύνης των

ζημιών.

Τα τέλη εκτίμησης και επανεκτίμησης επιστρέφονται στους ενδιαφερόμενους
παραγωγούς, μετά από αίτησή τους, στις εξής περιπτώσεις :

α.. εκπρόθεσμης δήλωσης ζημιάς ή αίτησης επανεκτίμησης

β. ανάκλησης δήλωσης ζημιάς ή αίτησης επανεκτίμησης και

γ. στην περίπτωση που δε διενεργήθηκε εκτίμηση επειδή η ζημιά δεν καλύπτεται ή
εξαιρείται από την ασφαλιστική κάλυψη του ΕΛ.Γ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του
Κανονισμού αυτού.

6. Αν κατά την εκτίμηση διαπιστωθεί ότι η έκταση του αγροτεμαχίου ή ο αριθμός των
καρποφόρων δένδρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών του
αγροτεμαχίου

που δηλώθηκε, για τα οποία έχουν καταβληθεί τέλη εκτίμησης, είναι τουλάχιστον
ίσος με τα 2/3

του συνολικού αριθμού των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή
γλαστρικών φυτών, του αγροτεμαχίου που δηλώθηκε, διαφορά τελών οφείλεται
εφόσον

καταβληθεί από τον ΕΛΓΑ αποζημίωση για το αγροτεμάχιο που δηλώθηκε και
παρακρατείται

αυτή από την αποζημίωση που θα καταβληθεί . Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο
αριθμός

των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, για
τα οποία

έχουν καταβληθεί τέλη, είναι μικρότερος των 2/3 του συνολικού αριθμού των
στρεμμάτων ή

καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών του αγροτεμαχίου που
δηλώθηκε,

μπορεί ο ΕΛ.Γ.Α., κατά την απόλυτη κρίση του ή να καταβάλλει αποζημίωση για
ολόκληρη την

έκταση ή τον αριθμό των δένδρων ή φυτών, σύμφωνα με τ' ανωτέρω, ή να
αποζημιώσει με βάση

τον αριθμό των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών
φυτών που

δηλώθηκαν από τον ασφαλισμένο.

Αν η έκταση σε στρέμματα του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε ή ο αριθμός των

καρποφόρων δένδρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών είναι κατά τη δήλωση μεγαλύτερος του πραγματικού και η ανακρίβεια υπερβαίνει τα 20%, μπορεί, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή του οργάνου που έχει εξουσιοδοτηθεί γι' αυτό το σκοπό, να μειωθεί η αποζημίωση που δικαιούται ο ασφαλισμένος για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο μέχρι ποσοστού 50%. Οι ίδιες συνέπειες μπορεί να υπάρξουν στην περίπτωση που δε δηλώθηκε η συλλεγείσα πριν τη ζημιά παραγωγή, ή αυτή που δηλώθηκε είναι μικρότερη της πραγματικής σε ποσοστό πάνω από 20%.

Αν κατά την εκτίμηση διαπιστωθεί και στη συνέχεια βεβαιωθεί και από τον αρμόδιο Προϊστάμενο του Υποκαταστήματος ότι το ίδιο ή τα ίδια αγροτεμάχια έχουν δηλωθεί για την ίδια ημερομηνία ζημιάς περισσότερο από μια φορά στον ίδιο ή άλλο Δήμο ή Κοινότητα, ο ασφαλισμένος που έκανε την παραπάνω δήλωση στερείται την αντίστοιχη για τ' αγροτεμάχια αυτά αποζημίωση.

Για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι επίσης δυνατόν, ανάλογα με το μέγεθος της ανακρίβειας και μετά από απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή του Οργάνου που έχει εξουσιοδοτηθεί για το σκοπό αυτό, η στέρηση της αποζημίωσης που δικαιούται ο ασφαλισμένος μέχρι ποσοστού 50% και για τα υπόλοιπα αγροτεμάχια που δήλωσε για την ίδια ημερομηνία ζημιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Εκτιμητές - Εκτίμηση - Επανεκτίμηση - Πραγματογνωμοσύνη αλληπάλληλων ζημιών.

Αναθεώρηση πορίσματοςπραγματογνωμοσύνης - Συνεκτίμηση.

Άρθρο 17

Εκτιμητές

1. Η εκτίμηση των ζημιών διενεργείται από Γεωπόνους Πτυχιούχους ΑΕΙ ή και από Τεχνολόγους Γεωπονίας Πτυχιούχους των Σχολών Τεχνολογίας των Τ.Ε.Ι., υπαλλήλους του

ΕΛ.Γ.Α. Σε περίπτωση μη επάρκειας των υπαλλήλων του ΕΛ.Γ.Α. μπορεί να ανατίθενται

καθήκοντα εκτιμητή και σε υπαλλήλους αυτών των Κατηγοριών του Δημόσιου Τομέα, της ΑΤΕ,

Δημοσίων Οργανισμών μετά από έγκριση των Υπηρεσιών τους. 1

2. Η ανάθεση καθηκόντων εκτιμητή γίνεται με απόφαση του Προέδρου του ΕΛ.Γ.Α. ή του

Προϊσταμένου Οργανικής μονάδας του ΕΛ.Γ.Α., που έχει σχετική εξουσιοδότηση. Ειδικά η

ανάθεση καθηκόντων εκτιμητή στους παραπάνω Τεχνολόγους Γεωπονίας γίνεται σε συνδυασμό

και με τις διατάξεις του Π.Δ. 109/1989, όπως ισχύουν κάθε φορά. 2

Ως αντικείμενα απασχόλησης των Τεχνολόγων Γεωπονίας που προσλαμβάνονται στον

ΕΛ.Γ.Α ορίζονται τα κάτωθι: (Αποφ.226962/30.05.2003-ΦΕΚ759/Β/12.06.2003)

- Παραλαβή αναγγελιών ζημιών και πράξη δημοσίευσης.

-Έλεγχος τελών εκτίμησης-επανεκτίμησης .

-Έλεγχος κωδικοποίησης και ορθής συμπλήρωσης πινάκων εκτίμησης.

-Διαγραφές πορισμάτων για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση επανεκτίμησης.

-Έλεγχος ορθής εισαγωγής στοιχείων στο Ο.Π.Σ της Υπηρεσίας.

-Έλεγχος δικαιολογητικών για επιχορήγηση μέσω Ενεργητικής Προστασίας.

-Έλεγχος πραγματοποίησης εγκατάστασης των μέσων αυτών.

-Έλεγχος δικαιολογητικών για υπαγωγή σε προγράμματα Π.Σ.Ε.Α (καθορισμός δικαιούχων και μη).

-Έλεγχος δικαιολογητικών για πραγματοποίηση αποκατάστασης ή ανασύστασης ζημιών

Π.Σ.Ε.Α.

-Συνδρομή στο εκτιμητικό έργο των γεωτεχνικών πραγματογνωμόνων του ΕΛ.Γ.Α.

1,2 Όπως τροποποιήθηκαν με τη με αριθ. 290346/4.11.2002 απόφαση Υπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 1423/Β/11.11.02)

Άρθρο 18

Εκτίμηση

1. Ο ΕΛ.Γ.Α. ανάλογα με την εποχή που συνέβηκε η ζημιά και το βλαστικό στάδιο της

καλλιέργειας που πλήγηκε, καθορίζει το χρόνο διενέργειας της εκτίμησης της ζημιάς.

Αν η

εκτίμηση δεν πραγματοποιηθεί μέχρι το χρόνο που συνήθως συγκομίζεται η παραγωγή ή

κρίνεται αναγκαία η επανασπορά ή η επαναφύτευση ή η εφαρμογή καλλιεργητικών φροντίδων,

οι οποίες δυνατόν να αλλοιώσουν τη μορφή της ζημιάς, ο ασφαλισμένος οφείλει να συγκομίσει

το προϊόν που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ή να προβεί στην επανασπορά, επαναφύτευση ή στις

αναγκαίες καλλιεργητικές φροντίδες, είναι όμως υποχρεωμένος να αφήσει "μάρτυρες", δηλαδή

άθικτα (ακαλλιεργητα ή ασυγκόμιστα) τμήματα της καλλιέργειας του και συγκεκριμένα:

α. Για αροτραίες καλλιέργειες, από ένα τμήμα (λωρίδα) που να έχει πλάτος ένα (1) μέτρο

και το μήκος μιας διάστασης του αγροτεμαχίου στο κέντρο και στα δύο άκρα του αγροτεμαχίου.

β. Για πρεμνοειδείς καλλιέργειες, διάσπαρτα, σ' όλη την έκταση του αγροτεμαχίου, τόσα

περίπου ασυγκόμιστα πρέμνα όση και η αναλογία ένα (1) πρέμνο στα τριάντα (30) του

συνολικού αριθμού των πρεμνών κάθε αγροτεμαχίου .

γ. Για δενδρώδεις καλλιέργειες, διάσπαρτα, σ' όλη την έκταση του αγροτεμαχίου, τόσα

περίπου ασυγκόμιστα δένδρα όση είναι η αναλογία ένα (1) δένδρο για κάθε είκοσι (20) δένδρα.

Σε περιπτώσεις ζημιών σε ανθοκομικές καλλιέργειες και φυτώρια, ο ΕΛΓΑ δεσμεύεται να προβεί σε εκτίμηση της ζημιάς μέσα σε 20 μέρες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της

δήλωσης και συνεπώς δεν υφίσταται θέμα εκτίμησης από μάρτυρες.

2. Ο ΕΛ.ΓΑ. όσες φορές το κρίνει σκόπιμο, πριν από την οριστική εκτίμηση μπορεί να

προβαίνει σε προεκτίμηση της ζημιάς και σε παρακολούθηση της καλλιέργειας που ζημιώθηκε.

3. Η εκτίμηση της ζημιάς κάθε αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, διενεργείται σύμφωνα με

τους κανόνες της γεωπονικής επιστήμης από ένα και μόνο γεωπόνο - εκτιμητή .

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΛΓΑ μπορεί να συντάσσουν οδηγίες και κανόνες εκτίμησης

των ζημιών, οι οποίες, αφού εγκριθούν από τον Διοικητή του ΕΛΓΑ εφαρμόζονται υποχρεωτικά

από τους εκτιμητές κατά τη διενέργεια των εκτιμήσεων.

4. Ο εκτιμητής οφείλει να κάνει την εκτίμηση αμέσως μόλις λάβει τη σχετική εντολή από

τον Διοικητή του ΕΛΓΑ ή από άλλο πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί γι' αυτό το σκοπό.

5. Ο εκτιμητής μπορεί να χρησιμοποιεί ως οδηγό του, για την υπόδειξη των αγροτεμαχίων

που ζημιώθηκαν, τον αγροφύλακα και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ή κωλύεται ή απουσιάζει, τον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ ή κατά την κρίση του άλλο όργανο που να γνωρίζει τα

αγροτεμάχια και τους εκμεταλλευτές τους .

6. Η ημερομηνία που θα αρχίσουν οι εκτιμήσεις στην περιοχή κάθε Δήμου ή Κοινότητας

γίνεται γνωστή στους ενδιαφερομένους ασφαλισμένους με ανακοίνωση που τοιχοκολλάται από

τον Ανταποκριτή στα Γραφεία του Δήμου ή της Κοινότητας. Κατά την εκτίμηση μπορεί, εφόσον

το θέλουν να είναι παρόντες ο ασφαλισμένος ή αντιπρόσωπός του, καθώς επίσης και εκπρόσωπος των Οργανώσεων των παραγωγών και να εκθέτουν τις απόψεις τους ή να παρέχουν

κάθε σχετική πληροφορία ή στοιχεία για τη ζημιά.

Ο ασφαλισμένος είναι υποχρεωμένος να υποδείξει το αγροτεμάχιο που έπαθε ζημιά ή να

παρευρίσκεται κατά την εκτίμηση, εφόσον του ζητηθεί αυτό από τον εκτιμητή. Οφείλει να δώσει

στον εκτιμητή κάθε πληροφορία και αποδεικτικό στοιχείο που θα του ζητηθεί, σχετικά με την

νομιμότητα , κυριότητα ή εκμετάλλευση της καλλιέργειας που δήλωσε.

Επίσης ο ασφαλισμένος έχει υποχρέωση, όταν του ζητηθεί από τον εκτιμητή, να

προσκομίσει έγγραφα στοιχεία για την παραγωγή που συγκόμισε πριν από την ζημιά ή τα

προηγούμενα τέσσερα (4) χρόνια. Τέτοια στοιχεία είναι αυτά που τηρούνται από το Δήμο ή την

Κοινότητα, τις Συνεταιριστικές ή άλλες Οργανώσεις, τα αντίγραφα τιμολογίων πώλησης, οι τυχόν εκκαθαρίσεις λαχαναγορών κλπ.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος αρνηθεί ή να υποδείξει το αγροτεμάχιο που δήλωσε για

να γίνει η εκτίμηση ή να επιτρέψει στον εκτιμητή την είσοδο σ' αυτό ή να προσκομίσει στοιχεία

που ν' αποδεικνύουν ότι αυτός είναι ο εκμεταλλευτής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε ή δεν

παρευρίσκεται στην εκτίμηση αν και έχει κληθεί να είναι παρών αυτός ή αντιπρόσωπός του,

εκτός από την περίπτωση ανωτέρας βίας ή δε δίνει στοιχεία και πληροφορίες με τα οποία

αποδεικνύεται η νομιμότητα της καλλιέργειας και η παραγωγή που πιθανό να έχει συγκομιστεί

μέχρι την ημέρα της ζημιάς, θεωρείται ότι έχει παραιτηθεί από τη δήλωση που υπέβαλε.

Στις περιπτώσεις αυτές, συντάσσεται σχετικό πρακτικό που υπογράφεται από τον εκτιμητή

και τον οδηγό του ή δύο μάρτυρες όταν δεν υπάρχει οδηγός ή τον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α.

Αντίγραφο του πρακτικού αποστέλλεται μαζί με τον πίνακα ζημιών και με τη φροντίδα

του Ανταποκριτή τοιχοκολλάται στο Δημοτικό ή Κοινοτικό Κατάστημα.

7. Οι Δήμαρχοι ή οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, οι Πρόεδροι Συνεταιρισμών, οι Πρόεδροι Αγροτικών Συλλόγων, οι Δημόσιοι Υπάλληλοι και τα όργανα Αστυνομίας και Αγροφυλακής

είναι υποχρεωμένοι να δίνουν κάθε πληροφορία ή βοήθεια που πιθανόν να ζητηθεί από τους

εκτιμητές ή τα όργανα του ΕΛΓΑ.

8. Ο εκτιμητής καταχωρίζει το πόρισμα της εκτίμησης που διενεργήθηκε, κατά είδος και

ποικιλία καλλιέργειας, και για κάθε αγροτεμάχιο χωριστά σε ειδικό έντυπο του οποίου ο τύπος

και οι ενδείξεις εγκρίνονται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α και το υποβάλλει στον ΕΛ.Γ.Α.

Αντίγραφο του εντύπου αυτού κοινοποιείται από τον ΕΛΓΑ με απόδειξη, στον ανταποκριτή του ΕΛΓΑ του σχετικού Δήμου ή της Κοινότητας. Ο Ανταποκριτής υποχρεούται

χωρίς καθυστέρηση και μάλιστα την ίδια ημέρα της παραλαβής να καλέσει με σχετική

πρόσκληση, η οποία τοιχοκολλάται στα Γραφεία του Δήμου ή της Κοινότητας, τους ενδιαφερόμενους ασφαλισμένους, να λάβουν γνώση των πορισμάτων της εκτίμησης.

Για την

τοιχοκόλληση της πρόσκλησης ο Ανταποκριτής συντάσσει πράξη η οποία υπογράφεται από τον

ίδιο και δύο μάρτυρες.

9. Σε περίπτωση κατά την οποία, από την προεκτίμηση που διενεργήθηκε, σύμφωνα με

την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, στις ζημιές που δηλώθηκαν σε ορισμένες τοπικές περιοχές πιθανολογείται ότι η ζημιά που δηλώθηκε δεν καλύπτεται ασφαλιστικά από τον ΕΛΓΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Κανονισμού, μπορεί για τον προσδιορισμό είτε του είδους του ζημιογόνου αιτίου, είτε του ποσοστού ζημιάς να διενεργούνται δειγματοληπτικές εκτιμήσεις αντί των εξατομικευμένων εκτιμήσεων. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από τις δειγματοληπτικές εκτιμήσεις ότι η πιθανή ζημιά δεν καλύπτεται ασφαλιστικά, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6, το αποτέλεσμα αυτών των δειγματοληπτικών εκτιμήσεων θεωρείται σαν πόρισμα εκτίμησης των ζημιών όλων των αγροτεμαχίων που δηλώθηκαν στην τοπική περιοχή . Το πόρισμα αυτό γίνεται γνωστό με έγγραφο στον Ανταποκριτή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, τα οποία εφαρμόζονται ανάλογα, για να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι ασφαλισμένοι. Κατά του πορίσματος αυτού των δειγματοληπτικών εκτιμήσεων, είναι δυνατή η άσκηση του ένδικου μέσου που προβλέπεται από το άρθρο 19 του Κανονισμού. Αν από τις δειγματοληπτικές εκτιμήσεις που διενεργήθηκαν διαπιστωθεί, ότι συντρέχει περίπτωση ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών από τον ΕΛΓΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, ακολουθεί η διενέργεια ατομικών εκτιμήσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους των άρθρων 1 έως 6 του Κανονισμού.

Άρθρο 19

Επανεκτίμηση

1. Το πόρισμα της εκτίμησης που διενεργήθηκε, γίνεται οριστικό μετά την πάροδο δέκα ημερών από της επομένης ημέρας τοιχοκόλλησης της πρόσκλησης προς τους ασφαλισμένους για να προσέλθουν και να λάβουν γνώση των πορισμάτων εκτίμησης, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9 του προηγούμενου άρθρου.

2. Μέσα στην παραπάνω προθεσμία των δέκα ημερών, ο ασφαλισμένος έχει το δικαίωμα να ζητήσει επανεκτίμηση, αν δεν συμφωνεί με το πόρισμα της εκτίμησης, με αίτηση που πρέπει να καταθέσει στον αρμόδιο Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ. Στην αίτηση αυτή αναγράφονται όλα τα στοιχεία του αγροτεμαχίου, για το οποίο ζητείται η επανεκτίμηση, όπως έχουν καθοριστεί στο φύλλο της εκτίμησης, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους ζητείται επανεκτίμηση. Η αίτηση επανεκτίμησης δεν λαμβάνεται υπόψη, αν δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα και δε συνοδεύεται από απόδειξη εμπρόθεσμης καταβολής για λογαριασμό του ΕΛ.Γ.Α των τελών

επανεκτίμησης, που ορίζονται στο διπλάσιο των αντίστοιχων τελών εκτίμησης. Στην περίπτωση που εκκρεμεί διενέργεια, επανεκτίμησης άλλης ζημιάς για την ίδια καλλιέργεια, για την οποία έχουν ήδη καταβληθεί τέλη επανεκτίμησης, δεν καταβάλλονται νέα τέλη επανεκτίμησης.

Σε περίπτωση υποβολής εκπρόθεσμης αίτησης επανεκτίμησης, εφαρμόζονται ανάλογα οι

διατάξεις που ισχύουν και για την αποδοχή εκπρόθεσμης δήλωσης ζημιάς .

Η αίτηση επανεκτίμησης δεν λαμβάνεται υπόψη και ο ασφαλισμένος θεωρείται ότι έχει

παραιτηθεί από αυτή, αν προσκληθεί από τους επανεκτιμητές και δεν προσκομίσει μέσα σε

τακτική προθεσμία έγγραφα στοιχεία, πληροφορίες και διευκολύνσεις για τη διενέργεια της

εκτίμησης, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 18 .

3. Επανεκτίμηση έχει δικαίωμα να ζητήσει και ο ΕΛΓΑ μέχρι να οριστικοποιηθούν τα

πορίσματα εκτίμησης .

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος αρνηθεί ή να υποδείξει το αγροτεμάχιο για το οποίο

υπέβαλε ένσταση ο ΕΛΓΑ ή να επιτρέψει στους Γεωπόνους - επανεκτιμητές την είσοδο σ' αυτό

ή να προσκομίσει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι αυτός είναι ο εκμεταλλευτής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, θεωρείται ότι έχει παραιτηθεί από την αποζημίωση που δικαιούται βάσει του πορίσματος εκτίμησης.

4. Η επανεκτίμηση διενεργείται από δύο γεωπόνους, που ορίζονται από τον ΕΛΓΑ.

5. Σε περίπτωση διαφωνίας των επανεκτιμητών, ορίζεται απ' αυτούς άλλος γεωπόνος, ως

διαιτητής, από πίνακα που περιλαμβάνει 10 τουλάχιστον γεωπόνους. Οι πίνακες διαιτητών

καταρτίζονται χωριστά κατά Περιφερειακό Υποκατάστημα το Σεπτέμβριο μήνα κάθε ημερολογιακού έτους και αφού εγκριθούν από τον Διοικητή του ΕΛΓΑ ισχύουν για το επόμενο

ημερολογιακό έτος .

Σε περίπτωση διαφωνίας των επανεκτιμητών ως προς το πρόσωπο του διαιτητή, την επανεκτίμηση διενεργεί ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Υποκαταστήματος και σε περίπτωση που

υπάρχει και γι' αυτόν κώλυμα, ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης

Ασφάλισης Φυτικού Τομέα..

6. Για τη διενέργεια των επανεκτιμήσεων εφαρμόζονται ανάλογα όλες οι διατάξεις του

Κανονισμού που αφορούν τις εκτιμήσεις.

7. Οι επανεκτιμητές ή ο διαιτητής ή ο Προϊστάμενος του Περιφερειακού Υποκαταστή-

ματος ή ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης Ασφάλισης Φυτικού Τομέα

καταχωρίζουν το πόρισμα της επανεκτίμησης που διενεργήθηκε κατ' είδος και ποικιλία

καλλιέργειας και για κάθε αγροτεμάχιο που ζητήθηκε επανεκτίμηση χωριστά, σε ειδικό έντυπο

πίνακα του οποίου ο τύπος και οι ενδείξεις εγκρίνονται από το Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α και το

υποβάλλουν στον ΕΛ.Γ.Α . Αντίγραφο του πίνακα κοινοποιείται από τον ΕΛ.Γ.Α με απόδειξη,

στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α του Δήμου ή της Κοινότητας.

Ο Ανταποκριτής έχει υποχρέωση χωρίς καθυστέρηση και μάλιστα την ίδια ημέρα της παραλαβής, να καλέσει, με σχετική πρόσκληση που τοιχοκολλάται στα Γραφεία του Δήμου ή

της Κοινότητας, τους ενδιαφερόμενους ασφαλισμένους να λάβουν γνώση των πορισμάτων της

επανεκτίμησης. Για την τοιχοκόλληση της πρόσκλησης ο Ανταποκριτής συντάσσει πράξη η

οποία υπογράφεται από τον ίδιο και δύο μάρτυρες.

8. Οι επανεκτιμητές, ο διαιτητής ή ο Προϊστάμενος του Περιφερειακού Υποκαταστήματος

ή ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης Ασφάλισης Φυτικού Τομέα δεν

δεσμεύονται από τα πορίσματα της εκτίμησης, εκτιμώντας από την αρχή την ζημιά .

9. Με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 21, το πόρισμα της επανεκτίμησης είναι οριστικό και δεν μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτού άλλο ένδικο μέσο.

Άρθρο 20

Πραγματογνωμοσύνη αλληπάλληλων ζημιών

Σε περίπτωση νέας ζημιάς στην ίδια καλλιέργεια του ίδιου αγροτεμαχίου και την ίδια καλλιεργητική περίοδο, η πραγματογνωμοσύνη της ζημιάς (εκτίμηση, επανεκτίμηση) διενεργείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 18 και 19 με τις παρακάτω παρεκκλίσεις :

1. Αν το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης της προηγούμενης ή των προηγούμενων ζημιών έχει γίνει οριστικό

α. σε περίπτωση κατά την οποία το ποσοστό της ζημιάς στη συνολική παραγωγή από την

προηγούμενη ή από όλες τις προηγούμενες ζημιές αθροιστικά είναι μέχρι και 20%, η πραγματογνωμοσύνη της νέας ζημιάς θα αναφέρεται και σε όλες τις προηγούμενες ζημιές ώστε

το πόρισμα που τελικά διαμορφώνεται να εκφράζει ενιαία τη συνολική ζημιά (πόρισμα ενιαίο

αθροιστικό).

β. σε περίπτωση κατά την οποία το ποσοστό ζημιάς στη συνολική παραγωγή από προηγούμενη ή από όλες τις προηγούμενες ζημιές αθροιστικά είναι μεγαλύτερο του 20%, η

πραγματογνωμοσύνη της ζημιάς που γίνεται μετά το νέο ζημιογόνο αίτιο, αναφέρεται στην

πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε στην καλλιέργεια μετά την προηγούμενη ζημιά

(ηρτημένη αζημιώτη παραγωγή που υπάρχει στην καλλιέργεια κατά το χρόνο που έγινε η νέα

ζημιά) .

Στην περίπτωση αυτή το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης χαρακτηρίζεται σαν πόρισμα

"νεότερης ζημιάς" .

2. Αν μέχρι το χρόνο του νέου ζημιολόγου αιτίου, δεν έχει διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη της προηγούμενης ή των προηγούμενων ζημιών ή έχει διενεργηθεί

πρακτογνωμοσύνη αλλά το πόρισμα δεν είναι ακόμη οριστικό, η πραγματογνωμοσύνη

αναφέρεται και συμπεριλαμβάνει όλες τις προηγούμενες ζημιές, ώστε το πόρισμα που διαμορφώνεται να εκφράζει ενιαία τη συνολική ζημιά (πόρισμα ενιαίο αθροιστικό) .

Στη

διαμόρφωση του ενιαίου αυτού αθροιστικού πορίσματος λαμβάνεται επίσης υπόψη και η

προηγούμενη ή οι προηγούμενες ζημιές για τις οποίες δεν υπήρχε η υποχρέωση να υποβληθεί

δήλωση ζημιάς σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 16, μέχρι το ύψος του

μη αποζημιώσιμου ποσοστού .

3. Οι ζημιές από παγετό στα καρποφόρα δένδρα οι οποίες καλύπτονται ασφαλιστικά σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης 1 της παραγράφου Γ του άρθρου 5, ενώ συσχετίζονται

μεταξύ τους δεν συσχετίζονται με οποιαδήποτε άλλη ζημιά και τα πορίσματα

πρακτογνωμοσύνης διατυπώνονται ξεχωριστά, εφόσον βέβαια υποβλήθηκε η σχετική

δήλωση ζημιάς.

Κατά του πορίσματος της πραγματογνωμοσύνης που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο

αυτό είναι δυνατή η υποβολή αίτησης επανεκτίμησης όπως προβλέπεται από το άρθρο 19 του

Κανονισμού αυτού.

Άρθρο 21

Αναθεώρηση πορίσματος πραγματογνωμοσύνης

1. Ο Διοικητής του ΕΛ.ΓΑ. μπορεί σε κάθε βαθμό της διαδικασίας αναγνώρισης ή εκκαθάρισης της ζημιάς και μετά ακόμη από την καταβολή της αποζημίωσης ν' ασκήσει κατά

την κρίση του προσφυγή για αναθεώρηση των πορισμάτων πραγματογνωμοσύνης, εφόσον

περιέλθουν σε γνώση του στοιχεία επί των οποίων μπορεί να θεμελιωθεί ότι υπάρχει πλάνη ως

προς τα στοιχεία που συνθέτουν το πόρισμα πραγματογνωμοσύνης.

2. Η προσφυγή για την αναθεώρηση των πορισμάτων πραγματογνωμοσύνης κατατίθεται

στην Κεντρική Διοίκηση του ΕΛ.ΓΑ. μέσα σε εύλογο χρόνο από τότε που έγιναν γνωστά τα

στοιχεία που τη θεμελιώνουν.

3. Επί της προσφυγής αποφασίζει οριστικά και τελεσίδικα τριμελής επιτροπή, η οποία συγκροτείται από τον Νομάρχη και αποτελείται από δύο γεωπόνους υπαλλήλους Δημοσίου ή

ΝΠΔΔ και από ένα γεωπόνο του ΕΛ.ΓΑ. που εκλέγεται επίσης από το Νομάρχη, από πίνακα

που περιλαμβάνει πέντε τουλάχιστον γεωπόνους υπαλλήλους του.

Η επιτροπή δεν δεσμεύεται από το πόρισμα πραγματογνωμοσύνης (εκτίμηση,

επανεκτίμηση, διαιτησία) και μπορεί να αναθεωρήσει οποιοδήποτε στοιχείο του πορίσματος.

Για την διενέργεια της αναθεώρησης εφαρμόζονται ανάλογα όλες οι διατάξεις του Κανονισμού που αφορούν τις επανεκτιμήσεις.

4. Με βάση το πόρισμα της Επιτροπής Αναθεώρησης διενεργείται νέα εκκαθάριση της

ζημιάς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23, του Κανονισμού και ή ζητείται από τον

ασφαλισμένο η επιστροφή της διαφοράς, σε περίπτωση που έλαβε μεγαλύτερη αποζημίωση

χωρίς να τη δικαιούται (αχρεωστήτως) ή καταβάλλεται σ' αυτόν τυχόν πρόσθετη αποζημίωση .

Άρθρο 22

Συνεκτίμηση

Σε περίπτωση συμπληρωματικής ασφάλισης της γεωργικής παραγωγής για τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, μπορεί μετά από συμφωνία μεταξύ του ΕΛΓΑ και

συνασφαλιστή, να διενεργείται από κοινού εκτίμηση της ζημιάς .

Οι όροι της συμφωνίας αυτής, δεν μπορεί να είναι διαφορετικοί από τις διατάξεις του Κανονισμού αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Εκκαθάριση της ζημιάς - Υπολογισμός και καταβολή της αποζημίωσης

Άρθρο 23

Εκκαθάριση της ζημιάς και υπολογισμός της ασφαλιστικής αποζημίωσης.

1. Η εκκαθάριση της ζημιάς γίνεται μετά την οριστικοποίηση του πορίσματος πραγματογνωμοσύνης, σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα του Κανονισμού αυτού, χωριστά για

κάθε οριστικό πόρισμα και εφόσον το ποσοστό ζημιάς στη συνολική παραγωγή είναι μεγαλύτερο του 20%. Σε περίπτωση εκκαθάρισης αλληπάλληλων ζημιών, κάθε οριστική

πραγματογνωμοσύνη, της οποίας το πόρισμα χαρακτηρίζεται σαν πόρισμα "νεότερης ζημιάς",

εκκαθαρίζεται σε συνάρτηση με τα ποσοστά κάλυψης που αναφέρονται στην παρ. β του άρθρου

10 του Κανονισμού αυτού και τα οποία υπολογίζονται σε ολόκληρη τη νέα αυτή ζημιά,

ανεξάρτητα αν το ποσοστό αυτής είναι μεγαλύτερο ή όχι του 20 % .

2. Ειδικότερα, το ποσό της ασφαλιστικής αποζημίωσης, υπολογίζεται σε συνάρτηση με :

α. Την κατά στρέμμα ή δένδρο παραγωγή και τον αντίστοιχο αριθμό στρεμμάτων ή δένδρων, τα οποία προσδιορίστηκαν με το οριστικό πόρισμα πραγματογνωμοσύνης, με βάση τα

οποία υπολογίζεται η συνολική παραγωγή. Στη συνολική αυτή παραγωγή περιλαμβάνεται εκτός

από την "ηρτημένη" παραγωγή κατά το χρόνο της ζημιάς και η παραγωγή που είχε συγκομισθεί

πριν τη ζημιά .

β. Το ποσοστό της ζημιάς, το οποίο σε περίπτωση που έχει συγκομιστεί παραγωγή πριν τη

ζημιά, ανάγεται στη συνολική παραγωγή που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο .

γ. Την τιμή αποζημίωσης κατά μονάδα προϊόντος, από την οποία αφαιρούνται, ανάλογα με το χρόνο της ζημιάς και κατ' αναλογία της ποσότητας που καταστράφηκε, οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές, καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή τα έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κλπ., τα οποία δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν θα πραγματοποιηθούν εξαιτίας της ζημιάς.

Η τιμή αυτή αποζημίωσης των προϊόντων καθορίζεται ως εξής :

Για όσα προϊόντα υπάρχει κρατική προστασία ή καλύπτονται από την Κοινή Αγροτική

Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και για τη μαστίχα της Νήσου Χίου, η τιμή αποζημίωσης καθορίζεται με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α., λαμβάνοντας υπόψη, τις τιμές

ασφαλείας που καθορίζονται με Κυβερνητικές αποφάσεις ή τις τιμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή

για τη μαστίχα τη μέση τιμή εκκαθάρισης που καθορίζει η Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου,

καθώς και τις τυχόν επιδοτήσεις .

Για τα υπόλοιπα προϊόντα, που δεν υπάγονται στην παραπάνω κατηγορία, η τιμή αποζημίωσης προκαθορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Γεωργίας και Εμπορίου, που

εκδίδονται ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α., ενιαία για κάθε

περιοχή, είδος, ποικιλία, κατηγορία και χρήση, με βάση την, με τις συνήθειες συνθήκες

παραγωγής και εμπορίας, προβλεπόμενη τιμή χονδρικής πώλησης των προϊόντων στον τόπο της

παραγωγής και το χρόνο της συγκομιδής τους. Οι αποφάσεις αυτές εκδίδονται δύο φορές το

χρόνο, το μήνα Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο και πάντως πριν την καλλιεργητική περίοδο ή πριν

την έναρξη της περιόδου ασφαλιστικής κάλυψης. Για όσα προϊόντα, λόγω ειδικών συνθηκών,

δεν είναι δυνατός ο προκαθορισμός της τιμής αποζημίωσης, η τιμή καθορίζεται κατά την

παραπάνω έννοια, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. Οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές

που αφαιρούνται από την τιμή μονάδας του προϊόντος, καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή

έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κλπ., που δεν πραγματοποιήθηκαν ή

δεν θα πραγματοποιηθούν σε αναλογία της ποσότητας που καταστράφηκε, ορίζονται ανάλογα με

το χρόνο που συνέβη το ζημιολόγο αίτιο, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α.

δ. Τα ποσοστά κάλυψης των ζημιών που ορίζονται στα άρθρα 6, 7, 9 και 10 του Κανονισμού αυτού.

3. Εάν η ζημιά γίνει στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου και οι συνθήκες (εποχή,

κατάσταση αγρού κλπ) αλλά και το είδος της καλλιέργειας επιτρέπουν νέα σπορά ή φύτευση, με το ίδιο ή άλλο είδος φυτού, τόσο στο σύνολο όσο και σε μέρος της καλλιέργειας που ζημιώθηκε:

α. Καταβάλλεται αποζημίωση που αντιπροσωπεύει τα έξοδα επανασποράς ή επαναφύτευσης, ανεξάρτητα αν ο ασφαλισμένος πραγματοποιήσει ή όχι την επανασπορά ή επαναφύτευση, εφόσον το ποσοστό επανασποράς ή επαναφύτευσης είναι μεγαλύτερο του 20 %.

Στην περίπτωση αυτή η καταβαλλόμενη αποζημίωση είναι ίση προς το ποσοστό 100% του

ποσοστού επανασποράς ή επαναφύτευσης .

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 6, 8 και 10 του Κανονισμού αυτού.

β. Αν ο ασφαλισμένος πραγματοποιήσει την επανασπορά ή επαναφύτευση, καταβάλλεται

εκτός από τα έξοδα επανασποράς ή επαναφύτευσης και η αποζημίωση που αναλογεί σε τυχόν

μείωση του εισοδήματος που αναμένεται από την επανασπορά ή επαναφύτευση σε σχέση με το

αρχικό εισόδημα που αναμενόταν από την καλλιέργεια που ζημιώθηκε, εφόσον η μείωση αυτή,

αφού αναχθεί σε ποσοστό επί %, υπερβαίνει το 20 % . Με την επιφύλαξη των διατάξεων του

άρθρου 11, στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 6, 7, 8 και 10

του Κανονισμού.

4. Στις περιπτώσεις που δεν μπορούν να προσδιοριστούν οι τιμές, σύμφωνα με το εδάφιο γ'

της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, μπορεί μέσα σ' ένα εξάμηνο από το χρόνο που συνέβηκε η

ζημιά, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. να χορηγηθεί σ' όσους ζημιώθηκαν προκαταβολή

της ασφαλιστικής αποζημίωσης που δικαιούνται και η τιμή της μονάδας του προϊόντος να

υπολογιστεί σε ποσοστό της τιμής που είχε καθοριστεί το προηγούμενο έτος για το ίδιο είδος,

ποικιλία, χρήση και την ίδια περιοχή.

5. Σε περιπτώσεις ανθοκαλλιεργειών ο ΕΛ.Γ.Α. μπορεί να περιορίζει την αποζημίωση μέχρι το ύψος του μέσου εισοδήματος που έχει επιτευχθεί την τελευταία 4ετία από ομοειδείς

καλλιέργειες, όπως αυτό προκύπτει από τα σχετικά τιμολόγια διάθεσης του προϊόντος

.

6. Στην περίπτωση της καλλιέργειας του βαμβακιού, κατά την εκκαθάριση της ζημιάς, εκτός του πορίσματος εκτίμησης θα λαμβάνεται υπόψη και η μέση στρεμματική απόδοση της

ζώνης παραγωγής βάσει της οποίας καθορίζεται η συνολική παραγωγή του κάθε παραγωγού για

τη συγκεκριμένη καλλιέργεια, όπως αυτή έχει εκτιμηθεί από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και

Οργανισμούς. Το ανώτατο όριο της συνολικά δικαιούμενης να παραδοθεί κατά παραγωγή ποσότητας βαμβακιού, θα λαμβάνεται υπόψη και θα δεσμεύει και τον ΕΛ.Γ.Α. όσον αφορά στην υποχρέωσή του προς αποζημίωση. (Αποφ.284169/25.02.2004-ΦΕΚ446/Β/5.03.2004)

Άρθρο 24

Καταβολή της αποζημίωσης

1. Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις, που καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, καταβάλλονται στους δικαιούχους εκτός από ειδικές δικαιολογημένες

εξαιρέσεις, μετά την έναρξη της συγκομιδής του προϊόντος, κατά προτίμηση με ταχυδρομικές

επιταγές σε μετρητά .

2. Σε περίπτωση αλλαγής του προσώπου που ασκεί τη γεωργική εκμετάλλευση, δικαιούχος της ασφαλιστικής αποζημίωσης είναι εκείνος που ήταν εκμεταλλευτής την ημέρα

που συνέβηκε η ζημιά .

3. Σε περιπτώσεις ζημιών, για την κάλυψη των οποίων προβλέπεται ότι θ' απαιτηθούν χρηματικά ποσά μεγαλύτερα από τα ποσά που έχουν προϋπολογιστεί ετησίως για τη Διεύθυνση

Ασφάλισης Φυτικού Τομέα και εφόσον δεν προβλέπεται η κάλυψη από αντασφαλιστική

σύμβαση επιτρέπεται με απόφαση του Διοικητή του ΕΛΓΑ, να καθοριστεί η χορήγηση στους

δικαιούχους προκαταβολής από την αποζημίωση που δικαιούνται. Επιτρέπεται επίσης να

καθοριστεί, διαφορετικό κατά ζημιόγono αίτιο, ποσοστό προκαταβολής.

4. Εάν στο τέλος της ετήσιας χρήσης, οι αποζημιώσεις που έχουν καταβληθεί είναι μικρότερες του ποσού που έχει προϋπολογιστεί για τη Διεύθυνση Ασφάλισης Φυτικού Τομέα

υποχρεωτικής ασφάλισης, καταβάλλεται στους δικαιούχους στους οποίους χορηγήθηκε

προκαταβολή σύμφωνα με τα οριζόμενα στη προηγούμενη παράγραφο, το υπόλοιπο της

αποζημίωσης που δικαιούνται.

Σε περίπτωση που το ποσό που υπολείπεται δεν επαρκεί για την κάλυψη των απαιτήσεων

των δικαιούχων εφαρμόζεται η διαδικασία της σύμμετρης περικοπής που προβλέπεται από το

Νόμο 1790/ 88 .

5. Η αξίωση του ασφαλισμένου για λήψη αποζημίωσης από τον ΕΛΓΑ, για ζημιές της φυτικής παραγωγής από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιόγona αίτια παραγράφονται μετά

διετία από την έκδοση της εντολής αυτής .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ανάκληση δήλωσης ζημιάς - αίτησης επανεκτίμησης.

Ατέλειες - Αποζημίωση Οργάνων Ασφάλισης

Άρθρο 25

Ανάκληση δήλωσης ζημιάς - αίτησης επανεκτίμησης

Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη δήλωση της ζημιάς που υπέβαλε

σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού, με αίτησή του, την οποία πρέπει ή να την υποβάλει

στον Ανταποκριτή του ΕΛ.ΓΑ. μέχρι την προηγούμενη μέρα της εκτίμησης ή να τη δώσει στον

εκτιμητή, πριν όμως διενεργηθεί η εκτίμηση.

Σε περίπτωση ανάκλησης της δήλωσης ζημιάς, ο ασφαλισμένος θεωρείται ότι παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμα για αποζημίωση της τυχόν ζημιάς που προξενήθηκε στην

καλλιέργειά του .

Επίσης ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα να ζητήσει να μη διενεργηθεί η επανεκτίμηση που

ζήτησε, υποβάλλοντας σχετική αίτηση όπως παραπάνω, για την αποδοχή της οποίας αποφασίζουν μόνο οι επανεκτιμητές κατά την κρίση τους.

Άρθρο 26

Ατέλειες

1. Με τη διαφύλαξη των διατάξεων του Κανονισμού που αναφέρονται στα τέλη εκτίμησης

και επανεκτίμησης (άρθρο 16 παρ. 5, άρθρο 19 Παρ. 2), όλη η διαδικασία που αναφέρεται στον

Κανονισμό διεξάγεται ατελώς.

2. Οι ασφαλισμένοι δεν καταβάλλουν καμιά αμοιβή ή αποζημίωση σε οποιονδήποτε για

την ολοκλήρωση της διαδικασίας, από τη σύνταξη της δήλωσης ζημιάς μέχρι και την είσπραξη

της ασφαλιστικής αποζημίωσης .

Άρθρο 27

Έξοδα κίνησης και αποζημίωσης των οργάνων ασφάλισης

1. Όσοι απασχολούνται με εντολή του ΕΛ.ΓΑ. στην ασφάλιση και πρόληψη των ζημιών

της παραγωγής, για την επισήμανση των ζημιών, τη διενέργεια πραγματογνωμοσυνών, την

άσκηση εποπτείας, την παρακολούθηση της πορείας εξέλιξης των καλλιεργειών κλπ, δικαιούνται έξοδα κίνησης και αποζημίωσης, όπως καθορίζονται παρακάτω:

2. Σαν έξοδα κίνησης αποδίδονται:

α. Το αντίτιμο εισιτηρίου κοινόχρηστου μέσου συγκοινωνίας ή κόμιστρου που καταβλήθηκε για χρησιμοποίηση δημόσιας χρήσης μέσου. Τα μέσα συγκοινωνίας που

χρησιμοποιούνται καθορίζονται ειδικότερα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του

ΕΛ.ΓΑ.

β. Για μετακίνηση τόσο των υπαλλήλων όσο και των μη υπαλλήλων του ΕΛ.ΓΑ. με ιδιόκτητο μεταφορικό μέσο (αυτοκίνητο, μοτοσικλέτα, μοτοποδήλατο κλπ) καταβάλλεται

αποζημίωση της οποίας το ποσό ορίζεται κάθε φορά με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου,

κατά χιλιόμετρο που διανύεται, σε συνάρτηση με :

αα) την τρέχουσα κάθε φορά αξία καυσίμων και :

ββ) τις άλλες δαπάνες του μεταφορικού μέσου (λιπαντικά, δαπάνες συντήρησης,

ασφάλεια, φορολογία, απόσβεση αξίας μεταφορικού μέσου κλπ), που υπολογίζονται

σε αναλογία της τεκμαιρόμενης χρησιμοποίησης του μεταφορικού μέσου για την

εκτέλεση της Υπηρεσίας του πραγματογνώμονα. Επίσης αποδίδονται τα "διδόδια" που καταβάλλονται ως και τα "κόμιστρα" μεταφοράς του ιδιόχρηστου μεταφορικού μέσου με "πορθμείο" .

3. Σαν αποζημίωση για κάθε ημέρα απασχόλησης του γεωπόνου καταβάλλονται :

α. Στους γεωπόνους που δεν είναι υπάλληλοι του ΕΛ.ΓΑ. για αντιμετώπιση των εκτάκτων

δαπανών (διατροφή, διαμονή, κλπ), ημερήσια αποζημίωση της οποίας το ποσό ορίζεται κάθε

φορά με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

β. Στους γεωπόνους υπαλλήλους του ΕΛ.ΓΑ., η ημερήσια αποζημίωση που αναφέρεται

στον Κανονισμό Κατάστασης Προσωπικού του ΕΛ.ΓΑ.

4. Στους απασχολούμενους γεωπόνους στη διενέργεια των πραγματογνωμοσυνών ζημιών

της φυτικής παραγωγής (εκτιμήσεις, επανεκτιμήσεις, διαιτησίες, αναθεωρήσεις), στην άσκηση

Εποπτείας στις διενεργούμενες πραγματογνωμοσύνες, στην επισήμανση των ζημιών και στην

παρακολούθηση της πορείας εξέλιξης των καλλιεργειών, καταβάλλεται αποζημίωση, το ποσό

της οποίας ορίζεται κάθε φορά με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.ΓΑ. ή κατά

ημέρα απασχόλησης ή κατά διενεργούμενη πραγματογνωμοσύνη ή σε συνδυασμό και των δύο

τρόπων μαζί .

5. Ο Διοικητής του ΕΛ.Γ.Α. μπορεί, ανάλογα με τους όρους διενέργειας των

πραγματογνωμοσυνών και γενικά της απόδοσης του πραγματογνώμονα, να μειώσει τις

αποζημιώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 3 έως και 4 σε ποσοστό μέχρι 25%.

6. Στο χρησιμοποιούμενο σαν οδηγό - οριοδείκτη του πραγματογνώμονα, στον οποίο αναφέρεται η παράγραφος 5 του άρθρου 18 του Κανονισμού, καταβάλλεται σαν ημερήσια

αποζημίωση, ποσό που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

7. Η εκκαθάριση των προβλεπόμενων από τον Κανονισμό εξόδων κίνησης και

αποζημίωσης γίνεται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή από άλλο όργανο που έχει εξουσιοδοτηθεί

απ' αυτόν, με απόφαση δε του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α., καθορίζονται τα δικαιολογητικά που

πρέπει να υποβληθούν και η διαδικασία απόδοσης των σχετικών δαπανών, καθώς και κάθε

άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Σε περίπτωση διενέργειας πραγματογνωμοσύνης μαζί με συνασφαλιστή, που προβλέπεται

από τις διατάξεις του άρθρου 22 του Κανονισμού, για μεν τους γεωπόνους που ορίζονται από

τον ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλονται σ' αυτούς τα έξοδα κίνησης και αποζημίωσης που αναφέρονται στις

παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου αυτού, για δε τον πραγματογνώμονα που έχει οριστεί από

κοινού, τα έξοδα και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται από τον ΕΛ.Γ.Α., καθορίζονται μετά

από συμφωνία του ΕΛΓΑ και του συνασφαιλιστή.

Η επιβάρυνση όμως του ΕΛ.Γ.Α δεν μπορεί να είναι ανώτερη του μισού του συνόλου των

σχετικών δαπανών, ούτε και να είναι ανώτερη από τα μισά που προβλέπονται από τις παραγράφους 1 έως και 4 του άρθρου αυτού.

8. Στους απασχολούμενους στην ασφάλιση της φυτικής παραγωγής πραγματογνώμονες

γεωπόνους μπορεί να χορηγούνται προκαταβολές για την αντιμετώπιση των εξόδων κίνησης,

αποζημίωσης οδηγών - οριοδεικτών και εκτάκτων αναγκών (διαμονή, διατροφή κλπ) στην

εκτός έδρας παραμονή τους.

Το ύψος των προκαταβολών αυτών καθορίζεται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή από όργανο που έχει ορισθεί απ' αυτόν, ανάλογα του όγκου της εργασίας που έχει ανατεθεί και του

χρόνου απασχόλησης που προβλέπεται κ.λπ και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2/3 των συνολικά

προϋπολογιζόμενων μηνιαίων εξόδων και αμοιβών. Επίσης μπορεί στους γεωπόνους που έχουν

χρησιμοποιηθεί ως πραγματογνώμονες, αφού υποβάλουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά

οδοιπορικών εξόδων, αποζημιώσεων κ.λπ, να χορηγείται προκαταβολή έναντι των οδοιπορικών

τους που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Οι προκαταβολές αθροιστικά δεν μπορεί να είναι

μεγαλύτερες από τα 3/4 του συνολικού ποσού των οδοιπορικών εξόδων, αποζημιώσεων κ.λ.π.

Άρθρο 28

Ισχύς του Κανονισμού

Η ισχύς του Κανονισμού αυτού αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 1998 .

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 1998

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΥΦ/ΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΝΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ__

ΦΥΛΛΑ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΑΠΟ ΧΑΛΑΖΙ (1)

Ζημ. Αίτιο :		Ημερ. Ζημιάς : - - 20.....		Ημερ. Εκτίμησης : - - 20.....	
Επώνυμο :		Όνομα :		Όνομα πατρός :	
Νομός :		Δήμος :		Τοποθεσία :	

Είδος καλλιέργειας :	Ποικιλία :	Αποστάσεις φύτευσης : m X m	Αριθμός δένδρων / στρέμμα :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ Σύνολο :		Μη Παραγωγικά :	Παραγωγικά :

ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		ΜΠ ₁	ΜΠ ₂	ΜΠ _δ	μετά τη στρογγυλοποίηση στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
Για το % των παραγωγικών δένδρων (..... δένδρα)	 Kgr		 Kgr (ΜΠ)
Συνολικός αριθμός καρπών/δένδρο :	αριθμός καρπών / Kgr X % = (.....) =>		 Kgr (ΜΠ ₁)
Για το % των παραγωγικών δένδρων (..... δένδρα)	 Kgr		 Kgr (ΜΠ ₂)
Συνολικός αριθμός καρπών/δένδρο :	αριθμός καρπών / Kgr X % = (.....) =>		 Kgr (ΜΠ ₂)

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		ΠΖ ₁	ΠΖ ₂	ΠΖ _{καλ}	μετά τη στρογγυλοποίηση στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
Για το % της παραγωγής της καλλιέργειας (..... δένδρα)	 %		 % (ΠΖ)

Κατάταξη καρπών	αριθμός καρπών			σύνολο καρπών ανά κατηγορία	συντελεστής ζημιάς %	ζημιωθέντες καρποί	ποσοστό ζημιάς δείγματος % (Κ ₂ :Κ ₁)	μετά την αναγωγή στο σύνολο της καλλιέργειας
	1ο δένδρο	2ο δένδρο	3ο δένδρο					
ΚΑΤ. I					x	 % (μετά τη στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) (ΠΖ ₁ /δ) % x % = % (στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) :
ΚΑΤ. II					x			
ΚΑΤ. III					x			
ΚΑΤ. IV					x			
σύνολο καρπών δείγματος (Κ ₁) :				σύνολο ζημ. καρπών (Κ ₂):		 % % (ΠΖ ₁)

Για το % της παραγωγής της καλλιέργειας (..... δένδρα)	 (ΜΠ ₂) : (ΜΠ _δ) x 100 = (..... %) => %		
--	--	--	--	--

Κατάταξη καρπών	αριθμός καρπών			σύνολο καρπών ανά κατηγορία	συντελεστής ζημιάς %	ζημιωθέντες καρποί	ποσοστό ζημιάς δείγματος % (Κ ₄ :Κ ₃)	μετά την αναγωγή στο σύνολο της καλλιέργειας
	1ο δένδρο	2ο δένδρο	3ο δένδρο					
ΚΑΤ. I					x	 % (μετά τη στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) (ΠΖ ₂ /δ) % x % = % (στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) :
ΚΑΤ. II					x			
ΚΑΤ. III					x			
ΚΑΤ. IV					x			
σύνολο καρπών δείγματος (Κ ₃) :				σύνολο ζημ. καρπών (Κ ₄):		 % % (ΠΖ ₂)

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ								ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Κωδικός αριθμός (Κεφαλαία)	Είδος καλλιέργειας (Κεφαλαία)	Ποικιλία (Κεφαλαία)	Αριθμός Δένδρων			Μέση παραγωγή κατά δένδρο σε κιλά	Παραγωγή που συγκομίστηκε συνολικά πριν τη ζημιά		
			Σύνολο	Μη παραγωγικά	Παραγωγικά			Επί ασυγκόμης παραγωγής	Επί συνολικής παραγωγής

Παρατηρήσεις :

Ο Γεωπόνος - Εκτιμητής

ΦΥΛΛΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΑΠΟ ΧΑΛΑΖΙ (2)

Ζημ. Αίτιο :		Ημερ. Ζημιάς : - - 20.....		Ημερ. Εκτίμησης : - - 20.....	
Επώνυμο :			Όνομα :		Όνομα πατρός :
Όνομα :	Δήμος :	Δ/Δ :			Τοποθεσία :

Είδος καλλιέργειας :	Ποικιλία :	Αποστάσεις φύτευσης : m X m	Αριθμός δένδρων / στρέμμα :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ		Σύνολο :	Μη Παραγωγικά :
			Παραγωγικά :

ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		ΜΠ/δ	μετά τη στρογγυλοποίηση
	 Kgr	=> στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ => Kgr (ΜΠ)
Συνολικός αριθμός καρπών/δένδρο :	αριθμός καρπών / Kgr : = (.....) => Kgr (ΜΠ/δ)

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		(Πζκαλ) = (ΠΖδ)	μετά τη στρογγυλοποίηση
	 %	=> στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ => % (ΠΖ)

Κατάταξη καρπών	αριθμός καρπών			σύνολο καρπών ανά κατηγορία	συντελεστής ζημιάς %	ζημιωθέντες καρποί	ποσοστό ζημιάς δείγματος % (Κ ₂ :Κ ₁)
	1ο δένδρο	2ο δένδρο	3ο δένδρο				
ΚΑΤ. I					x		= % (μετά τη στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) (ΠΖ/δ)
ΚΑΤ. II					x		
ΚΑΤ. III					x		
ΚΑΤ. IV					x		
σύνολο καρπών δείγματος (Κ₁) :					σύνολο ζημ. καρπών (Κ₂):	% => % (ΠΖ/δ)

Είδος καλλιέργειας :	Ποικιλία :	Αποστάσεις φύτευσης : m X m	Αριθμός δένδρων / στρέμμα :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ		Σύνολο :	Μη Παραγωγικά :
			Παραγωγικά :

ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		ΜΠ/δ	μετά τη στρογγυλοποίηση
	 Kgr	=> στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ => Kgr (ΜΠ)
Συνολικός αριθμός καρπών/δένδρο :	αριθμός καρπών / Kgr : = (.....) => Kgr (ΜΠ/δ)

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ		(Πζκαλ) = (ΠΖδ)	μετά τη στρογγυλοποίηση
	 %	=> στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ => % (ΠΖ)

Κατάταξη καρπών	αριθμός καρπών			σύνολο καρπών ανά κατηγορία	συντελεστής ζημιάς %	ζημιωθέντες καρποί	ποσοστό ζημιάς δείγματος % (Κ ₂ :Κ ₁)
	1ο δένδρο	2ο δένδρο	3ο δένδρο				
ΚΑΤ. I					x		= % (μετά τη στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη μονάδα) (ΠΖ/δ)
ΚΑΤ. II					x		
ΚΑΤ. III					x		
ΚΑΤ. IV					x		
σύνολο καρπών δείγματος (Κ₁) :					σύνολο ζημ. καρπών (Κ₂):	% => % (ΠΖ/δ)

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ										ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Κωδικός αριθμός (Κεφαλαία)	Είδος καλλιέργειας (Κεφαλαία)	Ποικιλία (Κεφαλαία)	Αριθμός Δένδρων			Μέση παραγωγή κατά δένδρο σε κιλά	Παραγωγή που συγκομίστηκε συνολικά πριν τη ζημιά	Ποσοστά ζημιάς στα %			
			Σύνολο	Μη παραγωγικά	Παραγωγικά			Επί ασυγκομίστης παραγωγής	Επί συνολικής παραγωγής		

Παρατηρήσεις :

Ο Γεωπόνος - Εκτιμητής

ΦΥΛΛΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΣΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

Ημ/νία Ζημιάς : - - 20		Ημ/νία Εκτίμησης : - - 20	
Επώνυμο :		Όνομα :	
Όνομα πατρός :		Όνομα μητρός :	
Νομός :	Δήμος :	Δ/Δ :	Τοποθεσία :
Είδος καλλιέργειας :	Ποικιλία :	Αποστάσεις φύτευσης : m x m	Αριθμός δένδρων / στρέμμα :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ		Σύνολο :	Μη Παραγωγικά :
			Παραγωγικά :

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ / ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ :		Kgr	μετά την στραγγυλοποίηση στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ⇒	Kgr	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΡΠΟΦΟΡΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ	ΚΑΡΠΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ (13)	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΕΝΔΡΩΝ "ΟΔΗΓΩΝ" ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΣΕ Kgr (14)	ΗΡΤΗΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟ ΣΕ Kgr (15)=(13)x(14)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΖΗΜΙΑ (16)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΙΝ ΤΗ ΖΗΜΙΑ (17)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟΥ (18)=(15)+(16)+(17)
1η						
2η						
3η						
4η						
5η						
ΣΥΝΟΛΟ				Kgr	Kgr	Kgr
ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΑ ΔΕΝΔΡΟ = (18) / (13) = : = (.....) Kgr ⇒ Kgr						

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΣΥΓΚΟΜΙΣΤΗΣ (ΗΡΤΗΜΕΝΗΣ) ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ :		%	μετά την στραγγυλοποίηση στο ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ⇒	%				
Κατάταξη καρπών	Αριθμός καρπών					Σύνολο καρπών ανά κατηγορία	Συντελεστής ζημιάς %	Ζημιωθέντες καρποί	Ποσοστό ζημιάς δείγματος % (K ₂ :K ₁)
	1° δένδρο	2° δένδρο	3° δένδρο	4° δένδρο	5° δένδρο				
ΚΑΤ. 1 ^η								 =
ΚΑΤ. 2 ^η								 =
ΚΑΤ. 3 ^η								 %
ΚΑΤ. 4 ^η									
ΚΑΤ. 5 ^η									(μετά την στραγγυλοποίηση στην πληρέστερη μονάδα)
ΚΑΤ. 6 ^η									↓
ΚΑΤ. 7 ^η									↓
Σύνολο καρπών δείγματος (K ₁) ⇒							σύνολο ζημιωθέντων καρπών (K ₂) ⇒	 %

ΠΟΣΟΣΤΟ ΖΗΜΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ :	ασυγκόμιση (ηρτημένη) παραγωγή x ποσοστό ζημιάς επί ασυγκόμισης (ηρτημένης) παραγωγής	x 100 =	%
	συνολική παραγωγή	x 100 =	%

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ											
Κωδικός αριθμός (Κεφαλαία)	Είδος καλλιέργειας (Κεφαλαία)	Ποικιλία (Κεφαλαία)	Αριθμός Δένδρων			Μέση παραγωγή κατά δένδρο σε κλά	Παραγωγή που συγκομίστηκε συνολικά πριν τη ζημιά	Ποσοστά ζημιάς στα %		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			Σύνολο	Μη παραγωγικά	Παραγωγικά			Επί ασυγκόμισης παραγωγής	Επί συνολικής παραγωγής		

Παρατηρήσεις :

Ο Γεωπόνος - Εκτιμητής

ΦΥΛΛΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΙΑ						
Ζημιογόνο αίτιο:						
Ημερομηνία ζημιάς:			Ημερομηνία Εκτίμησης:			
Επώνυμο:		Όνομα:		Όνομα Πατρός:		
Νομός:		Δήμος:		Δ/Δ:	Τοποθεσία:	
Είδος καλλιέργειας:		Ποικιλία:		Αριθμός δένδρων:		
Στάδιο ζημιάς:		Χρόνος εκτίμησης:				
Συνολικός αριθμός δένδρων:						
Αριθμός Άκαρπων δένδρων:						
Αριθμός Παραγωγικών δένδρων:						
Κατηγορίες δένδρων με βάση την παραγωγή,αριθμός:						
Αριθμός καρπών/kg:						
Συντελεστής ποιοτικού:						

Υπολογισμός της παραγωγής/δένδρο που απέμεινε στα δένδρα(kg)							
ΠΟΙΚΙΛΙΑ:		Αριθμός καρπών/ Τμήμα βραχίονα		Καρποί/(kg):		Αριθμός βραχιόνων/ Δένδρο	
		Παραγωγή Τμήματος βραχίονα(kg)	Αριθμός Τμημάτων βραχίονα	Παραγωγή βραχίονα(kg)	Αριθμός βραχιόνων/ Δένδρο	Παραγωγή δένδρου (kg)	
1 ^η κατηγορία δένδρων	1 ^ο δένδρο						
	2 ^ο δένδρο						

2 ^η κατηγορία δένδρων	1 ^ο δένδρο						
	...						
	...						
...
ΠΑΡΑΓΩΓΗ/δένδρο (kg)		1 ^η κατηγορία δένδρων					
(μέσος όρος/ κατηγορία δένδρων)		2 ^η κατηγορία δένδρων					

Υπολογισμός πτώσης/δένδρο(kg)						
ΠΟΙΚΙΛΙΑ:		Αριθμός καρπών/(kg):			Αριθμός καρπών/(kg):	
		1η κατηγορία			2η κατηγορία	
		1 ^ο δένδρο	2 ^ο δένδρο	...	1 ^ο δένδρο	...
Μεγαλόκαρπες				...		
Α' μέτρηση (0,5 X 0,5m=1/4m ²)				...		
Β' μέτρηση (0,5 X 0,5m=1/4m ²)				...		
Γ' μέτρηση (0,5 X 0,5m=1/4m ²)				...		
Δ' μέτρηση (0,5 X 0,5m=1/4m ²)				...		
Πτώση/m ² =Α'+Β'+Γ'+Δ'				...		
Μικρόκαρπες				...		
Α' μέτρηση (0,2 X 0,2m=1/25m ²)				...		
Β' μέτρηση (0,2 X 0,2m=1/25m ²)				...		
Γ' μέτρηση (0,2 X 0,2m=1/25m ²)				...		
Δ' μέτρηση (0,2 X 0,2m=1/25m ²)				...		
Πτώση/m ² =(Α'+Β'+Γ'+Δ')/4X25				...		
Ακτίνα της προβολής της κόμης του δένδρου(m):				...		
Εμβαδόν προβολής της κόμης του δένδρου E=πr ²				...		
Πτώση/δένδρο(kg) (=Εμβαδόν X πτώση/ m ²)				...		
Μέσος όρος πτώσης/δένδρο κατά κατηγορία δένδρων						

